virtual-project.eu

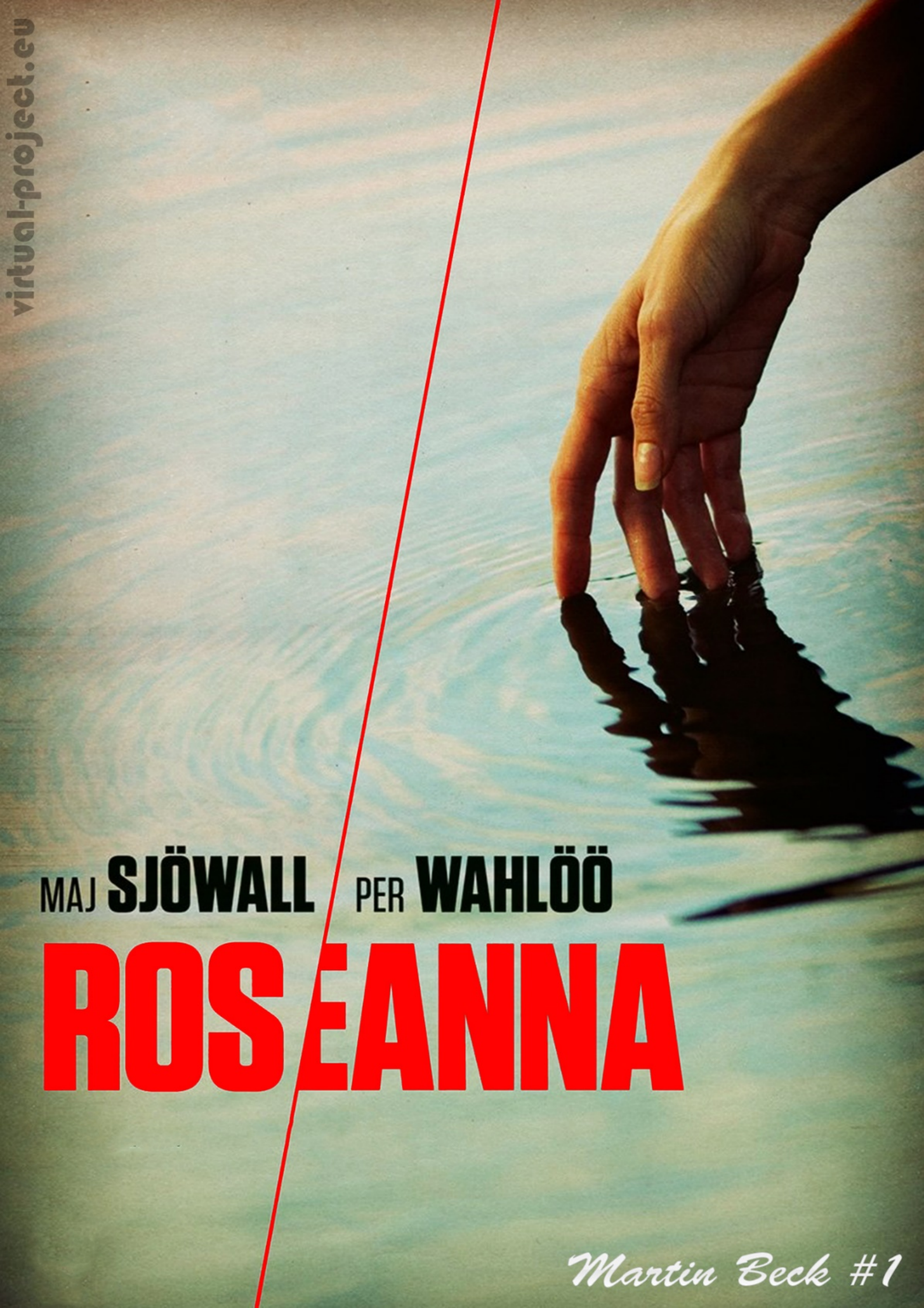

MAJ SJÖWALL PER WAHLÖÖ

ROSEANNA

Martin Beck #1

MAJ SJÖWALL
& PER WAHLÖÖ

Seria: Martin Beck

Volumul 1

ROSEANNA

Original: *Roseanna* (1965)

Traducere din limba suedeză și note de:
MANUELA LUPȘA

virtual-project.eu

EDITURA ALLFA

2013

1.

Cadavrul a fost scos în data de opt iulie, puțin după ora trei după-amiază. Se păstrase destul de bine și nu zăcuse mult timp în apă.

Găsirea trupului s-a datorat, pur și simplu, unei întâmplări. A fost un noroc că au dat peste el atât de repede și ar fi fost de așteptat ca asta să ajute poliția în cercetările ei.

Lângă ecluzele din Borenshult, un dig protejează intrarea în lac de vânturile dinspre răsărit. La deschiderea canalului pentru trafic în acea primăvară, rada portului începuse din nou să se colmateze. Vapoarele înaintau cu greu și paletele elicelor se umpleau de nămolul gras, gri-gălbui, pe care îl adunau din mâlul de pe fundul apei. Nu era greu de înțeles că trebuia făcut ceva și, deja din luna mai, compania de administrare a canalului făcuse comandă la Direcția de Drumuri și Poduri pentru un șaland de dragare a mâlului. Scrisoarea trecuse prin mâna unui lung șir de funcționari perplecși și fusese trimisă, într-un sfârșit, la Administrația Maritimă Suedeză. Administrația Maritimă apreciase că operațiunea trebuie executată cu ajutorul uneia dintre șalandele de dragaj cu clești aflate în proprietatea Direcției de Drumuri și Poduri, iar Direcția de Drumuri și Poduri descoperise că, de fapt, șalandele de dragaj cu clești sunt în răspunderea Administrației Maritime Suedeze. În disperare de cauză, cineva încercase să înainteze cazul conducerii portuare din Norrköping, care trimisese de îndată cererea înapoi la Administrația Maritimă, care, la rândul ei, o trimisese la Direcția de Drumuri și Poduri. Până la urmă, cineva a pus mâna pe telefon și a format numărul unui inginer care, într-adevăr, știa totul despre șalandele de dragaj cu clești. Știa, de exemplu, că, dintre cele cinci șalande de dragaj existente, doar unul are dimensiunile potrivite

pentru a putea încăpea prin ecluză. Șalandul se numea Gripen, dar i se spunea, bineînțeles, Grisen[1], și întâmplarea făcea ca în acel moment să se afle în portul pentru vase de pescuit din Gravarne. În dimineața zilei de 5 iulie, Grisen a ancorat la Borenshult, sub privirile copiilor din zonă și ale unui turist vietnamez.

O oră mai târziu, un reprezentant al companiei canalelor a urcat la bordul navei ca să discute sarcinile de lucru. Așa a trecut toată după-amiaza. A doua zi era sâmbătă și nava a fost lăsată lângă dig, în timp ce personalul s-a dus să-și petreacă weekendul acasă. Lista echipajului era una obișnuită pentru un șaland de dragare cu clești: un șef de șaland, care era și căpitan, având competența de a duce nava pe apă, un excavatorist și un matroz. Ultimii doi, fiind din Göteborg, au luat trenul de noapte din Motala. Șeful locuia în Nacka, și a venit nevasta să-l ia cu mașina. Luni dimineața, la ora șapte, toți se aflau din nou la bordul navei și o oră mai târziu începeau să dragheze. La ora unsprezece, cala era plină, iar șalandul a plecat în larg pentru a fi golit. La întoarcere, au fost nevoiți să se ferească de o navă albă cu aburi, care trecea pe lacul Boren, îndreptându-se spre vest. De-a lungul balustradei de pe puntea navei se înghesuiau turiști străini, care, cu o încântare isterică, făceau cu mâna echipajului grav de pe șaland. Vasul de pasageri urca încet în ecluză, pregătindu-se să se îndrepte spre Motala și Vättern. La vremea prânzului, fanionul din vârf dispăruse în spatele ultimei porți a ecluzei. La ora unu și jumătate, au început iarăși să sape.

Situația era următoarea: vremea era caldă și frumoasă, cu vânturi slabe, schimbătoare și nori de vară care alunecau alene pe cer. Pe dig și pe marginea canalului se aflau mai mulți oameni. Cei mai mulți făceau plajă și câțiva pescuiau, doi sau trei uitându-se la șaland. Cupa șalandului tocmai

mușcase cu lăcomie din mâlul de pe fundul lacului Boren și se ridica acum din apă. Excavatoristul executa în cabina lui în mod mecanic mișcările de-acum bine știute, căpitanul șalandului își bea cafeaua în cambuză, iar matrozul stătea cu coatele pe balustrada unsuroasă și scuipa în apă. Cleștii continuau să se ridice.

În momentul în care au ajuns deasupra apei, un bărbat de pe marginea cheiului s-a ridicat și el și a făcut câțiva pași spre vapor. Dădea din mâini și striga ceva. Matrozul s-a îndreptat de spinare, ca să audă mai bine.

— E cineva în cupă! Stați! E cineva în cupă!

Matrozul s-a uitat dezorientat, întâi la bărbat și apoi la cleștii șalandului, care se roteau cu încetineală spre cala navei pentru a-și vărsa conținutul. Din cupa oprită deasupra calei curgeau șuvoaie de apă murdară, cenușie. Atunci a văzut și matrozul ce văzuse bărbatul de pe dig: dintre fălcile cupei ieșea un braț alb, gol.

Cele zece minute care au urmat au fost lungi și haotice. S-au luat o serie de măsuri și cineva de pe chei repeta întruna: „Nu faceți nimic, nu atingeți nimic, lăsați totul așa cum e până vine poliția…”

Excavatoristul a ieșit și el afară să vadă ce se întâmplă, după care s-a dus înapoi în cabină, s-a adăpostit în spatele manetelor, unde se simțea în siguranță, și a lăsat macaraua să facă o rotație, deschizând cupa. Șeful șalandei și matrozul au scos încărcătura.

Era cadavrul unei femei. Au culcat-o pe spate, pe o prelată împăturită, pe care o întinseseră pe dig. În jur se adunaseră o grămadă de oameni, uitându-se la ea încremeniți. Erau și câțiva copii printre ei, copii care nu ar fi trebuit să fie acolo, dar nimeni nu se gândea să-i gonească. Erau cu toții absorbiți de același eveniment și singurul lucru care îi reunea era faptul că nu aveau să uite niciodată chipul acelei femei.

Trei găleți de apă a turnat matrozul peste ea. Mult după aceea, când ancheta poliției a ajuns într-un punct mort, s-au găsit unii care să-l învinovățească pentru asta.

Era goală și nu avea nicio bijuterie. După urmele bronzului, se vedea că făcuse plajă în bikini. Era lată în șolduri și avea coapse puternice, iar părul pubian era negru, ud și des. Sânii erau mici și fleșcăiți, cu sfârcuri mari, închise la culoare. O cicatrice de un roșu spălăcit cobora de la mijloc până la șold. În rest, pielea era netedă și fără pete sau răni. Mâinile și picioarele erau mici, iar unghiile, nevopsite. Fața îi era tumefiată și cu greu ți-ai fi putut da seama cum arăta în timpul vieții. Sprâncenele erau castanii și groase, iar gura părea mare. Părul negru îi ajungea până la umeri și stătea lipit de cap. O șuviță i se așezase pe gât.

2.

Motala este un oraș suedez din Östergötland, de mărime mijlocie, la nord de lacul Vättern. Are 27.000 de locuitori. Persoana cu cel mai înalt grad de autoritate polițienească este chestorul general, care e și procuror. În subordinea lui are un comisar, care este responsabil atât de poliția de ordine publică, cât și de cea judiciară. Există, de asemenea, un inspector, salarizat cu gradul al nouăsprezecelea, șase polițiști bărbați și o polițistă. Unul dintre polițiști este fotograf profesionist, iar când e nevoie de expertiză medicală se apelează, de regulă, la unul dintre doctorii din Motala.

La o oră după ce a fost dat primul semnal de alarmă, câțiva dintre aceștia se adunaseră deja pe digul din Borenshult, lângă farul portului. Era cam multă înghesuială în jurul cadavrului, și cei de pe șaland nu mai puteau să vadă ce se întâmplă. Rămăseseră la bord, deși nava era pregătită pentru ancorare, cu prora către dig.

Dincolo de perimetrul de la piciorul podului, demarcat de poliția de ordine, numărul celor prezenți se înzecise. Pe partea cealaltă a canalului se aflau niște mașini – patru dintre ele aparțineau poliției, iar alături de ele era o salvare vopsită în alb, cu cruci roșii pe ușile din spate. Doi bărbați în salopetă albă stăteau lângă salvare și fumau. Păreau să fie singurii care nu se sinchiseau de mulțimea de lângă far.

Pe dig, doctorul începuse să-și strângă lucrurile. Între timp îi povestea ceva comisarului de poliție – un bărbat înalt și cărunt, pe nume Larsson.

— Deocamdată nu pot să spun prea multe, zise doctorul.

— Trebuie s-o lăsăm aici?

— Mai degrabă eu ar trebui să vă întreb asta, îi întoarse vorba doctorul.

— Ei, dar nu ăsta e locul crimei.

— O.K., ai grijă s-o ducă la morgă. Sun eu să-i anunț.

Își închise geanta, se ridică și plecă.

— Ahlberg, strigă comisarul, nu lași pe nimeni să se apropie, bine?

— Mai încape vorbă?

Chestorul general nu spusese nimic lângă far. Nu obișnuia să se amestece în anchete chiar de la început, dar pe drum către oraș spuse:

— Urâte vânătăi!

— Așa e.

— Mă ții la curent.

Larsson nici măcar nu se sinchisi să dea din cap.

— Îl lași pe Ahlberg să răspundă de caz?

— Ahlberg e bun, zise comisarul.

— Sigur că da.

Dialogul se opri aici.

Ajunseseră. Se dădură jos și merse fiecare în biroul lui.

Chestorul general din Motala îl sună pe șeful poliției județene din Linköping, care zise doar atât:

— Aștept vești de la tine.

Comisarul avu apoi o scurtă discuție cu Ahlberg.

— Trebuie să aflăm cine este.

— Da, zise Ahlberg.

Intră în birou, sună la pompieri și ceru doi scafandri. Apoi citi un raport despre un furt care fusese comis în port. Vinovatul avea să fie găsit în curând. Se ridică și se duse la polițistul de gardă.

— A fost dat cineva dispărut de curând?

— Nu.

— N-a fost raportată nicio dispariție?

— Nimeni care să corespundă semnalmentelor.

Se întoarse în birou și aștepă.

Un sfert de oră mai târziu sună telefonul.

— Trebuie să cerem o autopsie, zise doctorul.

— A fost strangulată?

— Cred că da.

— Violată?

— Așa cred. Doctorul rămase tăcut câteva clipe, după care zise: Și încă foarte violent.

Ahlberg își rodea unghia de la degetul arătător. Se gândea la concediul care ar fi trebuit să înceapă vineri și la cât de bucuroasă ar fi fost soția lui. Doctorul interpretă greșit tăcerea.

— Vă miră?

— Nu, zise Ahlberg.

Puse receptorul în furcă și se duse la comisarul Larsson. Porniră împreună spre biroul chestorului general.

Zece minute mai târziu, chestorul general ceru prefecturii un examen medico-legal, iar prefectura luă contact cu institutul de medicină legală. Cel care urma să facă autopsia era un profesor universitar în vârstă de șaptezeci de ani. Venise cu trenul de noapte din Stockholm. Părea odihnit și bine dispus. Autopsia îi luă opt ore, aproape fără pauză.

Scrise apoi un raport preliminar care suna cam așa: „Moarte survenită prin strangulare în timp ce victima era supusă unor violențe sexuale de natură deosebit de gravă. Puternice hemoragii interne”.

În acel moment procesele-verbale și rapoartele începuseră deja să se adune într-un teanc pe masa de lucru a lui Ahlberg. Toate puteau fi rezumate într-o singură propoziție: „S-a găsit o femeie moartă în bazinul ecluzei din Borenshult”.

Nimeni nu fusese dat dispărut din oraș sau din districtele dimprejur. Niciuna dintre persoanele căutate de poliție nu se potrivea descrierii.

3.

Era cinci și un sfert dimineața și ploua. Martin Beck petrecu mai mult timp decât de obicei spălându-se pe dinți, ca să scape de gustul de plumb de pe cerul gurii.

Pe urmă își încheie gulerul, își legă cravata și se uită apatic la chipul din oglindă. Ridică din umeri și ieși în hol, trecu prin sufragerie, privi nostalgic macheta navei Danemarca, pe jumătate gata, la care lucrase până târziu cu o noapte înainte, și se duse în bucătărie.

Mergea tiptil, dintr-o veche obișnuință, dar și ca să nu-i trezească pe cei mici.

Se așeză la masa din bucătărie.

— Încă n-a venit ziarul? întrebă el.

— Nu vine niciodată înainte de șase, zise nevastă-sa.

Afară se luminase de-a binelea, dar cerul era înnorat, iar bucătăria era cufundată în semiîntuneric. Doamna Beck nu aprinsese lumina. Așa înțelegea ea să facă economie.

Martin deschise gura, dar o închise la loc, fără să spună nimic. Nu ar fi făcut decât să se certe cu nevastă-sa, și nu era deloc momentul potrivit.

Așa că se mulțumi să bată darabana în tăblia laminată a mesei și să se uite la ceașca goală, cu motive de trandafiri albaștri. Sub buza ciobită a ceștii se întindea o crăpătură maronie. Ceașca aceea le fusese alături aproape încă de la începutul căsniciei. O aveau de mai bine de zece ani. Soția lui nu spărgea niciodată nimic – în orice caz, nu așa încât să nu mai poată să fie reparat. În mod straniu, și copiii lor erau la fel.

Se puteau oare moșteni trăsături atât de particulare? Nu știa ce să creadă.

Ea luă ibricul de pe aragaz și îi turnă cafea. Martin încetă să mai bată cu degetele în tăblia mesei.

— Nu vrei un sandviș? întrebă ea.

Martin își sorbea cafeaua cu grijă, luând înghițituri mici. Stătea aplecat deasupra mesei, puțin adus de spate.

— Ar trebui să mănânci ceva, zise ea.

— Știi că nu pot să mănânc dimineața.

— Chiar și așa, tot ar trebui să mănânci, insistă ea. Mai ales tu, cu stomacul tău.

Își trecu buricele degetelor peste obraz și simți câțiva țepi de barbă, foarte mici și ascuțiți, care îi scăpaseră când se bărbierise. Mai luă o gură de cafea.

— Pot să-ți prăjesc niște pâine, zise ea.

Cinci minute mai târziu, puse ceașca înapoi pe farfurioară, fără să facă niciun zgomot, își ridică privirea și se uită la nevastă-sa.

Îmbrăcată cu un halat roșu și scămoșat peste cămașa de noapte din nailon, doamna Beck stătea cu coatele pe masă și cu bărbia sprijinită în palme. Era blondă, cu pielea albă și ochii rotunzi, cam bulbucați. Obișnuia să își vopsească sprâncenele, dar în timpul verii se decoloraseră și acum erau aproape la fel de deschise la culoare ca părul. Era cu vreo doi ani mai mare decât el și, cu toate că se îngrășase mult în ultima vreme, pielea de pe gât începuse să îi atârne.

În urmă cu doisprezece ani, când se născuse fiica lor, își dăduse demisia de la un birou de arhitectură, și nici mai târziu nu încercase să își găsească altceva de lucru. Când și băiatul lor începuse școala, Martin Beck fusese de părere că soția lui ar putea să înceapă să lucreze cu jumătate de normă, dar ea își făcuse socoteala că nu prea are rost. Pe deasupra, era o persoană comodă din fire și mulțumită cu existența ei de casnică.

„Da, cum să nu?”, își spuse în gând Martin Beck ridicându-se. Împinse taburetul albastru sub masă, fără să răspundă nimic. Rămase lângă fereastră, uitându-se la burnița de afară.

Dincolo de parcare și de peluză se întindea autostrada, netedă și pustie. Doar câteva ferestre erau luminate în blocurile de pe dealul din spatele stației de metrou.

Doi pescărușI se roteau sub cerul cenușiu și încărcat de nori. În rest, nu se vedea nicio urmă de viață.

— Unde te duci? întrebă doamna Beck.

— La Motala.

— Stai mult?

— Nu știu.

— Are legătură cu fata aia?

— Da.

— *Crezi* c-o să dureze mult?

— Nu știu nici eu mai multe decât tine. Numai ce s-a scris în ziar.

— De ce trebuie să iei trenul?

— Ceilalți au plecat ieri. Eu nu trebuia de fapt să mă duc.

— Își bat joc de tine, bineînțeles. Ca de obicei.

Martin trase aer adânc în piept și privi pe fereastră. Ploaia părea să fi stat.

— Unde-o să stai?

— La hotel.

— Cu cine lucrezi?

— Kollberg și Melander. Au plecat ieri, cum ți-am spus.

— Cu mașina?

— Da.

— Iar tu să stai și să te zgâlțâie trenul?

— Da.

O auzi în spatele lui, spălând ceașca ciobită, cu trandafiri albaștri.

— Săptămâna asta trebuie să plătesc factura la curent și lecțiile de călărie pentru aia mică.

— Nu-ți ajung banii?

— Nu vreau să scot bani, doar știi.

— Sigur că nu.

Își scoase portofelul din buzunar și îl deschise. Luă o hârtie de cincizeci, se uită la ea, o băgă

înapoi și își puse portofelul la loc.

— Urăsc să scot bani din bancă, se văicări ea. Când începi să scoți bani din bancă e începutul sfârșitului.

Martin scoase din nou bancnota, o împături, se întoarse și o puse pe masa din bucătărie.

— Ți-am făcut bagajul.

— Mulțumesc.

— Să ai grijă la gât. Vremea asta e cam amăgitoare, mai ales nopțile. Pe deasupra, mai și plouă.

— Da.

— Sper că n-o să trebuiască să porți pistolul ăla groaznic la tine!

„Ba da, ba nu… Ala-bala portocala, an-tan-tichitan, Mușunache căpitan…” își spuse Martin Beck.

— De ce râzi?

— Așa, fără motiv.

Martin se duse în sufragerie, descuie sertarul biroului de scris și luă pistolul. Îl puse în geamantan și încuie lacătul.

Pistolul era un Walther obișnuit, de 7,65 milimetri, fabricat cu licență în Suedia. Nu era bun de nimic și, în afară de asta, nici Martin nu era un trăgător prea grozav.

Ieși în hol și își luă trenciul. Stătea acum cu pălăria neagră în mână. Chiar atunci sosi ziarul.

— Nu-ți iei la revedere de la Rolf și de la aia mică?

— E ridicol să-i spui unei fete de doisprezece ani „aia mică”.

— Mie mi se pare că-i dulce.

— Ar fi păcat să-i trezesc. În plus, știu deja că plec.

Își puse pălăria pe cap.

— Pa, te sun.

— Pa, să fii atent.

Martin stătea acum pe peron și aștepta metroul, gândindu-se că nu îl deranjează prea tare să plece

de acasă, cu toate că macheta navei Danemarca nu e gata decât pe jumătate.

Martin Beck nu era șeful Brigăzii Omucideri și nici nu aspira la așa o funcție. Uneori se îndoia chiar și că va ajunge vreodată comisar, deși singurele lucruri care l-ar fi putut împiedica ar fi fost moartea sau vreo greșeală de serviciu foarte gravă. De opt ani era inspector la secția de criminalistică a Inspectoratului General de Poliție. Unii îl considerau cel mai capabil detectiv din țară.

Jumătate din viață și-o petrecuse în poliție. La douăzeci și unu de ani începuse lucrul la secția de poliție Jakob și, după șase ani în care servise ca agent de ordine publică în diverse districte din Stockholm, intrase în clasa de detectivi de la Academia de Poliție. Era unul dintre cei mai buni din clasă și la terminarea cursului devenise inspector. Avea pe atunci douăzeci și opt de ani.

Tatăl lui a murit în același an și, ca să-și poată îngriji mama, s-a mutat din camera pe care o închiriase în Klara înapoi în casa părintească din sudul orașului. În vara aceluiași an a întâlnit-o pe cea care avea să-i fie soție. Stătea în chirie împreună cu o prietenă pe o insulă din arhipelag, unde el a nimerit din întâmplare cu barca lui cu vele. S-a îndrăgostit până peste urechi. În toamna aceluiași an, pe când așteptau un copil, s-au căsătorit la primărie, iar Martin s-a mutat în apartamentul ei micuț de pe insula Kungsholmen.

La doar un an după nașterea fiicei lor, nu mai exista aproape nimic din fata plină de viață de care se îndrăgostise el, iar căsnicia lor aluneca în rutină.

Martin Beck stătea în vagon, pe bancheta verde din plastic și se uita pe fereastra stropită de ploaie. Se gândea apatic la căsnicia lui, dar, când băgă de seamă că începuse să își plângă sigur de milă, își scoase ziarul din buzunarul trenciului și încercă să își îndrepte toată atenția spre articolul de fond.

Era obosit, iar lumina cenușie făcea ca pielea lui arsă de soare să pară gălbejită. Chipul îi era supt,

avea fruntea înaltă și maxilarul puternic. Gura de sub nasul scurt și drept era largă, cu buze subțiri și cu două riduri adânci la colțuri. Când zâmbea vedeai că are dinți sănătoși, albi. Părul șaten, pieptănat pe spate, nu încărunțise încă, și privirea din ochii lui gri-albaștri era limpede și liniștită. Era slab, dar nu prea înalt și un pic adus de spate. Unele femei îl considerau arătos, dar cele mai multe ar fi descris înfățișarea lui ca fiind una foarte obișnuită. Nu se îmbrăca niciodată în vreun fel care să sară în ochi. Poate era chiar prea discret.

În vagon era un aer închis și înăbușitor. Simțea o ușoară senzație de vomă, lucru care i se întâmpla adesea în metrou. Când trenul trase la peron, Martin era deja la ușă, cu geanta de voiaj în mână. Nu-i plăcea deloc să meargă cu metroul, dar, pentru că era și mai rău cu mașina și pentru că apartamentul pe care visa să îl aibă în centru era deocamdată doar atât, un vis, nu avea încotro.

Trenul rapid către Göteborg pleca la ora șapte și jumătate. Martin Beck răsfoi ziarul, dar nu găsi niciun rând despre crimă. Se întoarse la pagina culturală și începu să citească un articol despre antropozoful Rudolf Steiner, dar până să ajungă în Stuvsta adormise deja.

Se trezi la timp ca să schimbe trenul la Hallsberg. Îi revenise gustul de plumb din cerul gurii, și nici cu trei pahare de apă nu reuși să scape de el.

Ajunse la Motala la ora zece și jumătate. Ploaia stătuse. Cum nu mai fusese acolo până atunci, întrebă la chioșcul din gară cum se ajunge hotel. Tot de acolo își cumpără un pachet de țigări Florida și ziarul de Motala.

Hotelul se afla în piața principală, la doar câteva străzi de gară, și plimbarea scurtă îl învioră. În camera de hotel se spălă pe mâini, despachetă și bău o sticlă de apă minerală, pe care o cumpărase de la recepție. Rămase o clipă la fereastră, admirând piața cu statuia, care, bănuia el, îl

reprezenta pe Baltzar von Platen[13]. Ieși din cameră și porni spre sediul poliției. Cum știa că poliția e chiar peste drum de hotel, își lăsă trenciul în cameră.

Îi spuse pazniculuí de la intrare cine e și fu îndrumat către o cameră de la etajul al doilea. Pe ușă scria „Ahlberg”.

Bărbatul care stătea la birou era lat în umeri și îndesat, și avea un început de chelie. Își atârnase haina pe spătarul scaunului și tocmai își bea cafeaua dintr-un pahar de carton. O țigară ardea pe marginea unei scrumiere deja pline de mucuri.

Martin Beck avea un fel de a se strecura pe ușă care îi scotea pe mulți din sărite. Cineva spusese chiar că Martin are darul de a intra într-o cameră și de a închide ușa după el atât de repede, încât ți se pare că e încă afară, bătând la ușă.

Bărbatul de la birou părea ușor surprins. Puse paharul jos și se ridică.

— Ahlberg, zise el.

Era o anumită reținere în ținuta lui. Martin Beck mai văzuse asta și altă dată și știa cauza: el era expertul din Stockholm, pe când bărbatul de la birou era un biet polițist de provincie care se împotmolise într-o anchetă. Următoarele două minute aveau să fie hotărâtoare pentru colaborarea lor.

— Și prenumele? zise Martin Beck.

— Gunnar.

— Ce fac Kollberg și Melander?

— Habar n-am. Ceva ce am uitat eu să fac, bănuiesc.

— Aveau figura aia care zice „asta o rezolvăm noi cât ai bate din palme”?

Celălalt își trecu mâna prin părul blond și rar. Apoi zâmbi strâmb și se așeză în scaunul rotitor.

— Cam așa ceva, răspunse el.

Martin Beck luă loc în fața lui, scoase pachetul de țigări Florida și îl puse pe marginea mesei.

— Pari obosit, zise el.

— Concediul meu s-a dus dracului.

Ahlberg goli paharul de cafea, îl mototoli și îl aruncă sub masă, în coșul de gunoi.

Dezordinea de pe birou sărea în ochi. Martin Beck se gândi la propriul birou din Kristineberg, care arăta cu totul altfel.

— Deci, zise el, cum merge?

— Nicicum, răspunse Ahlberg. A trecut mai bine de o săptămână și nu știm încă nimic în afară de ce am aflat de la doctori. Dintr-o mai veche obișnuință, trecu la alt tip de formulare. Asasinare prin strangulare în timp ce victima era supusă unor violențe sexuale de natură deosebit de gravă. Făptașul e foarte brutal. Semne de apucături perverse.

Martin Beck zâmbi. Celălalt se uită la el întrebător.

— Ai zis „asasinare”. Și eu spun așa câteodată. Se vede că am scris prea multe rapoarte.

— Da, nu-i așa?

Ahlberg oftă și își trecu degetele prin păr.

— Am scos-o din apă acum opt zile, zise el. De atunci nu mai știm nimic. Nu știm cine e, nu știm locul faptei și nu avem niciun suspect. Nu avem nici măcar un indiciu.

4.

„Ucisă prin strangulare”, își spuse Martin Beck.

Răsfoia printr-un teanc de fotografii pe care Ahlberg le dezgropase din maldărul de hârtii de pe masă. Erau poze cu bazinul ecluzei, cu șalandul de dragaj. Cupa cu clești se vedea în prim-plan într-una dintre ele, iar altele înfățișau cadavrul pe prelată și apoi pe o masă, la morgă.

Martin Beck puse o fotografie în fața lui Ahlberg și zise:

— Să dăm fotografia asta la tăiat și la retușat. După aia putem să-ncepem să batem pe la uși. Dacă este de pe-aici, ar trebui s-o recunoască cineva. Câți oameni ai pentru asta?

— Cel mult trei, zise Ahlberg. Momentan cam ducem lipsă de oameni. Trei băieți sunt în concediu și unul e în spital cu piciorul rupt. În afară de comisarul Larsson și cu mine, suntem doar opt angajați în activitate.

Numără pe degete.

— Da, dintre care unul e femeie. Și cineva trebuie să aibă grijă și de celelalte lucruri, nu?

— Păi, în cel mai rău caz, o să dăm și noi o mână de ajutor. O să ne ia al naibii de mult timp. Ați avut probleme în ultima vreme cu obsedații sexual?

Ahlberg se ciocăni gânditor cu creionul în dinții din față. Săpă adânc în sertarul biroului și dezgropă o hârtie.

— Am anchetat unul. Din Västra Ny. Violator. A fost prins alaltăieri la Linköping, dar avea alibi pentru toată săptămâna. Așa scrie în raportul ăsta al lui Blomgren. Acum verifică penitenciarele.

Puse hârtia într-o mapă verde de pe birou.

Rămaseră tăcuți o clipă. Lui Martin Beck îi era foame. Se gândea la soția lui și la pisălogeala ei despre mesele regulate. Nu mai pusese nimic în gură de douăzeci și patru de ore.

Aerul din cameră era îmbâcsit de fum de țigară. Ahlberg se ridică și deschise fereastra. De la un radio de undeva din apropiere se auzi ora exactă.

— E ora unu, zise el. Dacă ți-e foame pot să trimit să ne aducă ceva. Eu unul sunt lihnit!

Martin Beck încuviință din cap și Ahlberg ridică receptorul. Câteva clipe mai târziu, cineva bătu la ușă și în cameră intră o fată în halat albastru și șorț roșu. În brațe avea un coș.

După ce Martin Beck mâncă un sandviș cu șuncă și luă câteva înghițituri de cafea, zise:

— Cum crezi că a ajuns acolo?

— Nu știu. Ziua este întotdeauna lume la ecluze, e greu de crezut că s-ar fi putut întâmpla acolo. Poate că a aruncat-o de pe chei sau de pe dig, și curenții de la vapoare or fi dus-o în larg. Sau poate a fost aruncată de pe un vapor.

— Ce vapoare trec prin ecluze? Vapoare mici și nave de agrement?

— Câteva, da. Dar nu prea multe. E mai mult trafic comercial. Cargoboturi și, bineînțeles, vaporașele de canal. Diana, Juno și Wilhelm Tham.

— Putem să mergem cu mașina să ne uităm?

Ahlberg se ridică, luă fotografia pe care o alesese Martin Beck și zise:

— Putem să mergem chiar acum, și pe drum las asta la laborator.

Se făcuse aproape ora trei când cei doi ajunseră la Borenshult. Traficul în ecluze era intens și Martin Beck ar fi vrut mai degrabă să se uite la vapoare și să își petreacă timpul cu cei veniți în concediu și cu pescarii de pe chei.

Vorbise cu echipajul de pe șaland, fusese pe dig și se uitase la ecluze. În largul lacului Boren văzuse o canoe cu vele navigând împotriva curentului în briza puternică și începu să-i fie dor de canoea lui, pe care o vânduse cu câțiva ani în urmă. Pe drumul înapoi către oraș, își aminti de

cursele pe care le făcuse cândva în arhipelag, în timpul verii.

Pe masa lui Ahlberg se aflau opt noi copii ale fotografiei, venite de la laboratorul foto. Unul dintre polițiști, care era și fotograf, retușase poza și fața fetei părea acum aproape vie.

Ahlberg le frunzări, puse patru dintre copii în mapa verde și zise:

— Bun, atunci pe-astea le trimit băieților, ca să se apuce de lucru cât mai repede.

Câteva minute mai târziu, când se întoarse, Martin Beck stătea lângă birou și se freca la rădăcina nasului.

— Mă gândeam să dau niște telefoane, zise el.

— În capătul coridorului.

Camera din capătul culoarului era mai mare decât a lui Ahlberg și avea ferestre pe doi dintre pereți. Era mobilată cu două birouri, cinci scaune, un dulap cu documente și o masă pentru mașina de scris, pe care trona o Remington veche, obosită.

Martin Beck luă loc, își puse țigările și chibriturile pe masă, deschise mapa verde și începu să se uite prin rapoarte, dar din ele nu află mai mult decât ceea ce aflase deja de la Ahlberg.

O oră și jumătate mai târziu, rămase fără țigări. Dăduse în zadar câteva telefoane și vorbise cu chestorul general și comisarul Larsson, care păreau obosiți și stresați. Chiar când mototolea pachetul gol, sună Kollberg.

Zece minute mai târziu se întâlniră la hotel.

— Doamne, ce jalnic arăți, zise Kollberg. Vrei să mergem la o cafea?

— Nu, mulțumesc. Unde-ai fost?

— Am vorbit cu un tip de la *Motala Tidning* – un redactor din Borensberg, care credea că are niște informații pentru noi. O fată din Linköping trebuia să se prezinte la lucru la Borensberg acum zece zile, dar n-a mai apărut. Se pare că a plecat din Linköping cu o zi înainte, și de atunci n-a mai auzit nimeni de ea. Nimeni nu s-a sinchisit s-o dea

dispărută, lumea nu prea avea încredere în ea. Ziaristul ăsta îl cunoaște pe angajatorul ei și a făcut niște cercetări pe cont propriu, dar nu s-a gândit să întrebe cum arată fata. M-am interesat eu, dar nu e vorba de aceeași fată. Asta e grasă și blondă. Și e în continuare dispărută. Treaba asta mi-a luat toată ziua.

Se lăsă pe spătarul scaunului și începu să se scobească între dinți cu un chibrit.

— Ce facem acum?

— Ahlberg a trimis doi dintre oamenii lui să bată pe la uși. Poți să le dai o mână de ajutor. Când apare Melander o să facem o dare de seamă împreună cu chestorul general și cu Larsson. Du-te sus la Ahlberg să-ți spună ce să faci.

Kollberg bău ultimul strop și se ridică.

— Vii și tu?

— Nu, nu acum. Spune-i lui Ahlberg că, dacă are nevoie de mine, sunt în camera mea.

În cameră, Martin Beck își dădu jos haina, pantofii și cravata și se așeză pe marginea patului.

Vremea se înseninase și pâlcuri de nori albi alunecau ușor pe cer. Soarele de după-amiază își trimitea razele puternice pe fereastră.

Martin Beck se ridică, deschise puțin fereastra și trase perdelele la o parte. Apoi se întinse în pat, cu mâinile la ceafă.

Se gândea la fata scoasă din mâlul de pe fundul lacului Boren.

Când închise ochii, o văzu în fața ochilor așa cum arăta în fotografii: goală și părăsită, cu umerii înguști și o șuviță de păr negru pe gât.

Cine era, ce fel de gânduri avusese, ce viață dusese? Cu cine se întâlnise?

Era tânără și Martin era sigur că fusese frumoasă. Trebuie să fi avut pe cineva care o iubea. Cineva care îi era aproape și care acum se întreba ce i se întâmplase. Trebuie să fi avut prieteni, colegi de muncă, părinți, poate frați. Nimeni nu poate să fie atât de singur, încât să nu-i

ducă nimeni lipsa dacă dispare. Cu atât mai puțin o femeie tânără și frumoasă.

Martin Beck medită mult timp la asta: nimeni nu întrebase de ea. Îi părea rău de fata de care nimănui nu îi era dor. Nu reușea să înțeleagă de ce nu o caută nimeni. Să fi spus ea că pleacă într-o călătorie? În cazul ăsta, putea să treacă mult timp până să înceapă cineva să se întrebe pe unde o fi.

Dar cât timp?

5.

Era unsprezece și jumătate dimineața, iar Martin Beck se afla pentru a treia zi în Motala. Se sculase devreme, fără niciun folos, din câte își dădea și el seama. Se așeză la măsuța de scris și își răsfoi carnetul de notițe. De vreo două ori puse mâna pe telefon, gândindu-se că ar trebui să sune acasă, dar, fără să știe de ce, nu se alese nimic de gândul ăsta.

Tot așa cum nu se alesese nimic nici de altele.

Își luă pălăria, încuie ușa și coborî scările. Fotoliile din hol erau ocupate de jurnaliști și pe podea se aflau două geamantane în care erau camere de filmat și stative strânse, prinse în curele. Chiar lângă intrare, unul dintre fotografii de presă fuma rezemat de perete. Era foarte tânăr. Își mută țigara în colțul gurii, își ridică aparatul Leica și se uită prin obiectiv.

Martin Beck trecu pe lângă grup cu pălăria trasă pe frunte și capul între umeri, mergând drept spre ieșire. O făcea doar din reflex, dar se pare că întotdeauna enerva pe cineva, din moment ce unul dintre reporteri zise, surprinzător de acru:

— Ia spune, luăm masa cu anchetatorii șefi diseară?

Martin Beck mormăi ceva, fără să știe nici el ce, și își văzu de drum. Cu o secundă înainte să deschidă ușa, auzi un țăcănit ușor, semn că tânărul îi făcuse o fotografie.

Porni pe trotuar cu pași grăbiți și tot merse așa până când consideră că a ieșit din raza de acțiune a jurnaliștilor, apoi se opri. Rămase pe loc vreo zece secunde, șovăind. Aruncă în rigolă țigara neterminată, ridică din umeri și trecu strada spre stația de taximetre.

Se ghemui pe bancheta din spate, își frecă vârful nasului cu degetul arătător și se uită cu coada ochiului către hotel. Îl zări pe sub borurile pălăriei pe cel care i se adresase în hol. Jurnalistul se

proțăpise chiar în dreptul intrării și se uita după mașină. Totul dură însă numai o clipă, fiindcă pe urmă ridică și el din umeri și se întoarse în clădirea hotelului.

Deseori se întâmpla ca reprezentanții presei și personalul de la Brigada Omucideri să fie cazați la același hotel și, după vreo investigație rapidă și încununată de succes, obișnuiau ca în ultima seară să ia masa împreună și chiar să bea câte ceva. Cu timpul, devenise chiar o tradiție. Lui Martin Beck nu îi plăcea, dar cei mai mulți dintre colegii lui erau de altă părere.

Chiar dacă schimbul de experiență fusese foarte subțire, aflase totuși o seamă de lucruri despre Motala în decursul acelor două zile. Măcar știa numele străzilor. Prästgatan, Drottninggatan, Östermalmsgatan, Borensvägen, Verkstadsvägen, și iată-l ajuns la destinație. Rugă șoferul să oprească lângă pod, plăti și coborî. Se sprijini cu mâinile de balustrada podului și privi în jos de-a lungul canalului, care își tăia drum în trepte prin versantul acoperit de verdeață. Cum stătea el așa, se gândi că a uitat să-i ceară taximetristului să-i noteze traseul pe chitanță și că ar fi putut să se iște vreo ceartă idioată la casierie dacă l-ar fi scris el însuși. Cel mai bine era ca datele să fie dactilografiate, inspira mai multă încredere.

Încă se mai gândea la asta când porni pe aleea care mărginea canalul dinspre nord.

Plouase de dimineață, așa că aerul era proaspăt.

Se opri în mijlocul drumului și trase aer adânc în piept. Simți parfumul proaspăt și răcoritor de verdeață umedă și flori sălbatice. Își aduse aminte că tot așa mirosea aerul și în copilărie, dar asta mai înainte ca fumatul și mirosul de benzină să-i fi tocit simțurile. Acum cu greu se mai putea bucura de vreo mireasmă plăcută.

Martin Beck trecuse de cele cinci ecluze și mergea mai departe de-a lungul cheiului. Câteva vapoare mici erau ancorate în bazinul ecluzelor și

lângă dig, iar dincolo de ele, pe lacul Boren, se vedeau vreo două bărci cu vele. Cincizeci de metri mai încolo zornăia și huruia șalandul cu cleşti, supravegheat de câțiva pescărușI care zburau leneși în jurul velelor, în cercuri largi. Îi vedeai întorcându-și pliscul dintr-o parte în alta, așteptând să vadă ce ar mai putea să mai scoată cupa șalandei de pe fundul lacului. Vigilența lor era de admirat, la fel și răbdarea și optimismul. Îi aminteau de Kollberg și Melander.

Se opri la capătul digului. Deci aici fusese ea culcată, sau, mai bine zis, aici fusese așezat trupul violat al unei fete neînțelese de nimeni, pe o prelată mototolită, în văzul tuturor. După câteva ore fusese luat pe o targă de doi domni în uniformă și, încetul cu încetul, un bătrânel priceput îl despicase și îl tăiase în bucăți, pentru ca mai apoi să îl coasă la loc în grabă, ca să arate cât de cât cumsecade și să nimerească într-un sertar de la morgă. Măcar atâta mulțumire avea și Martin, că nu văzuse toate acestea cu ochii lui.

Când își mută greutatea de pe un picior pe celălalt, Martin Beck își dădu seama că stă cu mâinile la spate – un obicei care îi rămăsese de pe vremea când lucrase în patrulă și de care, deși îi era nesuferit, nu reușea să se dezbare cu niciun chip. Se holba la asfaltul tern și cenușiu, de unde liniile trasate cu cretă la prima cercetare, de rutină, fuseseră de mult spălate de ploaie. Era limpede că face asta de ceva timp, pentru că se petrecuseră niște schimbări în jurul lui. Ceea ce îi sărea cel mai mult în ochi era un vapor mic de călători care se îndrepta cu viteză destul de mare către bazinul ecluzei. Când vaporașul ocoli șalandul, vreo douăzeci de obiective de fotografiat se îndreptară spre el și, ca pentru a atrage și mai mult atenția asupra navei, excavatoristul apăru și el din cabină să-l fotografieze. Martin Beck urmări vaporul cu privirea în timp ce acesta trecea pe lângă capul digului și băgă de seamă câteva detalii neplăcute.

Corpul navei avea linii clasice, dar catargul era tăiat și hornul, care la început cu siguranță fusese înalt, drept și frumos, fusese înlocuit cu un coș mic din tablă, cu formă aerodinamică, foarte bizar. Dinăuntrul vaporului, de unde ar fi trebuit să se audă bătăile ritmice ale motorului cu aburi, se auzea în schimb un huruit care venea, probabil, de la un motor diesel. Puntea era plină de turiști. Aproape toți păreau de vârstă mijlocie sau bătrâni și mulți purtau pălării de paie cu benzi înflorate.

Vaporul se numea Juno. Își aminti că Ahlberg îi pomenise de el chiar la prima lor întâlnire.

Se strânsese foarte multă lume pe dig și pe marginea canalului. Unii pescuiau cu undița, alții făceau plajă, dar cei mai mulți se uitau la vapor. După câteva ore bune petrecute în tăcere, Martin Beck găsi în sfârșit un motiv să spună ceva.

— Vaporul ăsta trece întotdeauna pe aici la ora asta?

— Da, dacă vine de la Stockholm. La 12.30 fix. Cel care se duce în direcția opusă vine mai târziu, puțin după ora patru. Se întâlnesc la Vadstena. Fac oprire acolo.

— E multă lume aici, pe uscat, de-asta întrebam.

— Vin să se uite la vapor.

— Întotdeauna sunt așa de mulți?

— Da, de obicei.

Bărbatul cu care vorbea Martin își scoase pipa din gură și scuipă în apă.

— Ce plăcere mai e și asta, să stai să te holbezi la turiști?

Când Martin Beck porni înapoi de-a lungul canalului, trecu încă o dată pe lângă vaporul de călători, acum aflat la jumătatea drumului, plescăind domol în a treia ecluză. Cei mai mulți dintre pasageri coborâseră. Câțiva dintre ei fotografiau vaporul, alții se înghesuiau la chioșcurile de pe țărm să își cumpere steguleț, vederi și suvenire din plastic, fabricate, fără îndoială, în Hong Kong. Cum nu prea putea spune

că e în criză de timp, Martin Beck renunță la taxi și, dintr-un respect adânc înrădăcinat pentru banul public, luă autobuzul.

Nu mai era niciun ziarist în holul hotelului. Nu primise niciun mesaj la recepție. Urcă în camera lui, se așeză la masa de scris și se uită pe fereastră la piață. Ar fi trebuit, de fapt, să se ducă la poliție, dar trecuse deja pe acolo de două ori înainte de masă.

O jumătate de oră mai târziu, îl sună pe Ahlberg.

— Salut! Bine că ai sunat. A venit procurorul general.

— Și?

— O să țină o conferință de presă la ora șase. Pare îngrijorat.

— Aha.

— Vrea să fii și tu de față.

— Vin acum.

— Îl iei și pe Kollberg cu tine? N-am apucat să-i spun.

— Unde-i Melander?

— Pe teren, cu unul dintre băieții mei. Verifică o informație.

— Ceva care ne-ar putea fi de folos?

— Habar n-am.

— Și altceva?

— Nimic. Procurorul general e îngrijorat din cauza presei. Te las, sună celălalt telefon.

— Bine, ne vedem.

Rămase la masă și își fumă toate țigările, dar fără chef. Apoi se uită la ceas, se ridică și ieși pe coridor. Se opri trei uși mai încolo, bătu și intră, în felul lui obișnuit, silențios și iute ca gândul.

Kollberg stătea întins în pat și citea un ziar de seară. Își scosese pantofii și haina și își descheiase cămașa. Pistolul stătea pe noptieră, încurcat în cravată.

— Am căzut pe pagina douăsprezece astăzi, zise el. Sărmanii! Nu le e ușor.

— Cui?

— Gazetărașilor, bineînțeles. „Uciderea cu sânge rece a unei femei în Motala rămâne învăluită în mister. Nu numai poliția locală, ci și Brigada Omucideri orbecăie printr-un întuneric de nepătruns”. De unde le-or scoate, frate?

Kollberg era durduliu, iar aerul lui jovial și nonșalant îi făcea pe mulți să îl judece greșit, lucru care îi costa scump.

— „La început, cazul părea banal, dar s-a complicat tot mai mult pe parcurs. Poliția este extrem de rezervată, dar lucrează pe mai multe piste de investigație. Frumusețea nudă din lacul Boren…” Frumusețe pe naiba!

Citi în diagonală și restul articolului, după care azvârli ziarul pe dușumea.

— Auzi tu, cică frumoasă! O tipă oarecare, cu picioare strâmbe, cu un fund cât o batoză și cu țâțe mici.

Martin Beck ridică ziarul și îl răsfoi absent.

— Dar avea o pizdă mare, bineînțeles, zise Kollberg. Și asta i-a adus pierzania, adăugă el filosofic.

— Ai văzut-o?

— Bineînțeles. Tu nu?

— Numai în poze.

— Ei bine, eu am văzut-o, zise Kollberg.

— Ce-ai făcut după-amiaza asta?

— Ce crezi c-am făcut? Am bătut pe la uși și am scris rapoarte. Niște stupizenii! N-are niciun sens să trimiți atâția băieți aiurea. Fiecare vede lucruri diferite și le pune în cuvinte altfel. Unii povestesc în patru pagini cum au văzut ei nu știu ce mâță chioară și cum copiii din familia cutare sunt niște obraznici, pe când alții ar putea băga trei cadavre și o bombă cu ceas într-o singură propoziție. Până și întrebările pe care le pun sunt diferite.

Martin Beck nu spuse nimic. Kollberg oftă.

— Ar fi trebuit să aibă cu ei un chestionar, zise el. Ar fi economisit o groază de timp.

— Da.

Martin Beck se căută prin buzunare.

— Eu nu fumez, după cum știi, zise Kollberg răutăcios.

— Procurorul general ține o conferință peste o jumătate de oră. Vrea să fim și noi de față.

— Da? Vai, ce-o să ne mai distrăm! Arătă spre ziar și zise: Ce bine ar fi dacă am putea să-i interogăm pe conțopiști, măcar o dată! Patru zile la rând a scris tipul ăsta că urmează să aibă loc o arestare în cursul după-amiezii. Și fata arată când ca Anita Ekberg, când ca Sophia Loren.

Se ridică în capul oaselor în pat, își încheie cămașa și începu să își lege șireturile.

Martin Beck se duse la fereastră.

— Stă să plouă, spuse el.

— Drace, zise Kollberg și căscă.

— Ești obosit?

— Am dormit numai două ore azi-noapte. M-am plimbat prin pădure la lumina lunii, căutându-l pe tipul ăla de la Sankt Sigfrid.

— A, da.

— Sigur că da. Și după ce ne-am fâțâit de colo colo vreo șapte ore, chinuindu-ne cu căcatul ăla de hartă turistică, cineva s-a îndurat să ne spună că băieții de la secția din Klara l-au prins pe individ și l-au dus în Berzelii Park încă de alaltăieri-noapte.

Kollberg era acum îmbrăcat. Își luă pistolul, îi aruncă o privire lui Martin Beck și zise:

— Pari cam întors pe dos. Ce ai?

— Nimic deosebit.

— Hai să mergem. Presa mondială ne așteaptă.

În încăperea în care urma să se țină conferința de presă erau deja vreo douăzeci de jurnaliști. În afară de ei, mai erau procurorul general, comisarul Larsson și un fotograf de la televiziune, înarmat cu un aparat de fotografiat și flancat de două proiectoare de lumină. Ahlberg nu se vedea nicăieri. Procurorul general stătea la o masă și răsfoia gânditor un dosar. Cei mai mulți dintre cei prezenți stăteau în picioare. Scaunele nu ajungeau

pentru toată lumea. Toți vorbeau în același timp. Din cauza înghesuielii, aerul din încăpere era apăsător. Martin Beck, care nu putea suferi adunările mari, făcu ușor câțiva pași în spatele celorlalți și se rezemă cu spatele de perete, așa încât să se afle chiar între cei care întrebau și cei care răspundeau.

Câteva minute mai târziu, procurorul se întoarse către Larsson, șoptindu-i ca un sufleur, atât de tare, încât acoperi toate celelalte voci:

— Unde naiba-i Ahlberg?

Larsson puse mâna pe telefon și în patruzeci de secunde Ahlberg intră în încăpere. Avea ochii roșii, era leoarcă de sudoare și încă se chinuia să își pună haina.

Procurorul general se ridică și bătu ușor în masă cu un stilou. Era înalt și bine făcut, îmbrăcat elegant, la patru ace.

— Domnilor, mă bucur că ați venit într-un număr atât de mare la această conferință de presă improvizată. Văd aici reprezentanți de la toate agențiile de știri, din presă, radio și televiziune.

Făcu o ușoară plecăciune fotografului de la televiziune, cu siguranță singurul dintre cei prezenți pe care îl putea identifica cu certitudine.

— Mă bucur și că pot să spun că felul dumneavoastră de a trata această întâmplare tristă și… delicată a fost, în cele mai multe cazuri, corect și cu simț de răspundere. Există, din păcate, și excepții. Senzaționalul și speculațiile neavenite nu-și au rostul în… cazuri atât de delicate…

Kollberg căscă și nici măcar nu se sinchisi să pună mâna la gură.

— După cum bine știți, ancheta aceasta, nu e nevoie s-o mai spun, este mai specială… mai delicată și…

Din partea cealaltă a camerei, Ahlberg se uită abătut la Martin Beck cu ochii lui albaștri, aruncându-i o privire plină de compătimire.

— … Și chiar aceste… aspecte delicate cer, bineînțeles, o tratare mai specială.

Procurorul general vorbea mai departe. Martin Beck se uită peste umărul jurnalistului din fața lui și văzu că desenase o steluță în carnețel. Operatorul de la televiziune se rezema de trepied.

— Și, bineînțeles, vreau… Nu, de fapt, nici nu vrem, nici nu putem să ascundem că suntem recunoscători pentru orice ajutor acordat în această… anchetă foarte delicată. Avem nevoie, pe scurt, de ajutorul marelui detectiv Populația, cum obișnuim noi să spunem.

Kollberg căscă. Ahlberg părea să fie în agonie.

Martin Beck se încumetă în sfârșit să se uite pe îndelete la cei prezenți. Pe trei dintre jurnaliști îi cunoștea, erau mai în vârstă și veneau din Stockholm. Mai recunoștea câteva fețe. Cei mai mulți păreau însă foarte tineri.

— Prin urmare, domnii mei, comisia de anchetă vă stă la dispoziție, conchise procurorul general și se așeză.

Cu asta spusese foarte clar ce avea de spus. La întrebări răspunse la început Larsson. Cele mai multe erau puse de trei reporteri tineri, care nu îi lăsau deloc timp să respire. Martin Beck băgă de seamă că o parte dintre jurnaliști erau tăcuți și nu își luau notițe. Păreau să îi compătimească pe anchetatori pentru faptul că nu au nicio pistă de investigație. Fotografii căscau. Încăperea era deja plină de fum de țigară.

ÎNTREBARE: De ce nu a avut loc nicio conferință de presă până acum?

RĂSPUNS: Ancheta s-a desfășurat foarte greoi până în momentul de față. În plus, sunt câteva informații importante care nu pot fi făcute publice fără să pericliteze rezolvarea cazului.

ÎNTREBARE: Putem să ne așteptăm la o arestare zilele astea?

RĂSPUNS: Posibil, dar din motivele pe care vi le-am spus deja, nu putem, din păcate, să vă dăm

un răspuns definitiv.

ÎNTREBARE: Aveți vreun indiciu demn de luat în seamă?

RĂSPUNS: Tot ce vă putem spune este că ancheta se desfășoară respectând niște etape bine stabilite.

(După această serie uimitoare de jumătăți de adevăruri, comisarul îi aruncă o privire descumpănită procurorului general, care își contempla insistent pielițele din jurul unghiilor.)

ÎNTREBARE: Au fost criticați aici unii dintre colegii mei. Anchetatorii cred cumva că acești colegi au denaturat faptele, mai mult sau mai puțin intenționat?

(Întrebarea fusese pusă de un reporter care era bine-cunoscut pentru fabulațiile lui și ale cărui articole făcuseră o impresie atât de puternică asupra lui Kollberg.)

RĂSPUNS: Da, din păcate.

ÎNTREBARE: Nu cumva mai degrabă poliția a neglijat să ne dea nouă, reporterilor, informații la obiect? Și ne-a lăsat în mod intenționat să ne descurcăm care cum putem și să facem rost de informații pe teren?

RĂSPUNS: Hm.

(Câțiva dintre jurnaliștii mai puțin limbuți începură să dea semne de nemulțumire.)

ÎNTREBARE: Ați identificat victima?

(Printr-o privire scurtă, comisarul Larsson îi pasă mingea lui Ahlberg, luă loc și își scoase în mod demonstrativ un trabuc din buzunarul de la piept.)

RĂSPUNS: Nu.

ÎNTREBARE: E posibil să fie din oraș sau din comunele din împrejurimi?

RĂSPUNS: E puțin probabil.

ÎNTREBARE: De ce?

RĂSPUNS: În cazul ăsta am fi identificat cadavrul până acum.

ÎNTREBARE: Ăsta este singurul motiv pentru care credeți că e din altă parte a țării?

(Ahlberg se uită abătut la comisar, care părea cu totul absorbit de trabuc.)

RĂSPUNS: Da.

ÎNTREBARE: Cercetarea lacului în preajma digului a dat vreun rezultat?

RĂSPUNS: Am găsit niște obiecte.

ÎNTREBARE: Pot fi puse aceste obiecte în legătură cu crima?

RĂSPUNS: Greu de zis.

ÎNTREBARE: Câți ani avea femeia?

RĂSPUNS: Probabil că între douăzeci și cinci și treizeci.

ÎNTREBARE: De cât timp era moartă când ați găsit-o?

RĂSPUNS: Nici la asta nu e ușor de răspuns. De trei sau cinci zile.

ÎNTREBARE: Semnalmentele pe care le-ați făcut publice sunt destul de neclare. Nu se poate să ne dați niște informații mai exacte, care să spună într-adevăr ceva?

RĂSPUNS: Asta încercăm să facem acum. Am retușat și o fotografie a chipului ei, v-am fi recunoscători dacă ați publica-o.

(Ahlberg luă un teanc de hârtii de pe masă și începu să le împartă. Aerul din sală era greu și se simțea miros de transpirație.)

ÎNTREBARE: Nu are niciun semn mai deosebit pe corp?

RĂSPUNS: Din câte știu, nu.

ÎNTREBARE: Ce vreți să spuneți?

RĂSPUNS: Pur și simplu că nu are semne.

ÎNTREBARE: Examenul dentar a dus undeva?

RĂSPUNS: Avea dinți sănătoși.

(Se așternu o tăcere lungă și apăsătoare. Martin Beck băgă de seamă că reporterul din fața lui lucrează mai departe la steluța pe care o mâzgălise în carnețel.)

ÎNTREBARE: Ce ați aflat mergând din ușă în ușă?

RĂSPUNS: Materialul este în curs de examinare.

ÎNTREBARE: Este credibil ca victima să fi fost aruncată în cu totul altă parte și să fi fost adusă până la dig de curenți?

RĂSPUNS: Nu pare verosimil.

ÎNTREBARE: În concluzie, se poate spune că poliția se află în fața unui mister?

De data aceasta răspunse procurorul general:

— Aproape toate crimele par misterioase la început.

Și cu asta, conferința de presă se încheie.

În drum spre ieșire, unul dintre jurnaliștii mai în vârstă îl ajunse din urmă pe Martin Beck, îl atinse pe umăr și zise:

— Nu știți nimic?

Martin Beck dădu din cap. În biroul lui Ahlberg, doi bărbați lucrau de zor, citind teancul de procese-verbale adunate după marea acțiune de bătut pe la ușile cetățenilor.

Kollberg se opri lângă birou, se uită peste câteva hârtii și dădu din umeri.

Ahlberg intră. Își scoase haina și o puse pe spătarul scaunului. Apoi se întoarse către Martin Beck și îi spuse:

— Procurorul general vrea să-ți vorbească. E încă acolo.

Procurorul și comisarul rămăseseră la masa de prezidiu.

— Beck, începu procurorul, nu văd de ce ar mai fi necesară prezența voastră aici. Pur și simplu nu avem sarcini de lucru pentru voi trei.

— Foarte adevărat.

— În rest, cred că ce mai e de făcut poate fi rezolvat și din altă parte.

— Tot ce se poate.

— Pe scurt, nu vreau să vă țin aici, mai ales dacă e mai multă nevoie de voi în altă parte.

— Așa zic și eu, întări comisarul.

— Și eu la fel, spuse Martin Beck.

Își strânseră mâna.

În biroul lui Ahlberg domnea în continuare tăcerea. Martin Beck intră fără nici cel mai mic zgomot.

La scurt timp după el veni și Melander. Își puse pălăria în cuier și îi salută grav, cu o mișcare din cap. Se duse apoi la birou, trase mai aproape mașina de scris a lui Ahlberg, puse o hârtie pe car și ținăni câteva rânduri. Se semnă și puse hârtia într-unul dintre dosarele de pe raft.

— Ceva nou? întrebă Ahlberg.

— Nu, zise Melander.

Era la fel de posac ca atunci când intrase în cameră.

— Mâine plecăm acasă, anunță Martin Beck.

— Ce bine, zise Kollberg și căscă.

Martin Beck făcu un pas către ușă, se întoarse și se uită la bărbatul care stătea la mașina de scris.

— Vii și tu la hotel? zise el.

Ahlberg își lăsă capul pe spate, uitându-se în tavan. Apoi se ridică și își luă haina.

Se despărțiră de Melander în hol.

— Eu am mâncat deja. Noapte bună.

Melander era un ascet. În plus, își drămuia bine diurna și când era în deplasare trăia aproape numai din sucuri și hotdogi.

Ceilalți trei intrară în sala de mese și se așezară.

— Gin tonic, zise Kollberg. Schweppes.

Ceilalți comandară friptură, bere și vinars. Kollberg își primi grogul și îl dădu gata din trei înghițituri. Martin Beck scoase o copie după documentele din mapa de presă și se puse pe citit.

— Mă duc să mă culc, zise Kollberg.

— Îmi faci și mie un serviciu? întrebă Martin Beck.

— Spune.

— Vreau să scrii un profil nou, doar pentru mine. Nu semnalmente, ci o descriere. Nu

descrierea unui cadavru, ci a unui om. Detalii. Cum ar fi putut să arate această femeie când trăia. Nu e nicio grabă.

Kollberg rămase tăcut un timp.

— Înțeleg ce vrei să spui, zise el. Apropo, amicul nostru Ahlberg i-a servit un neadevăr presei mondiale adunate astăzi la conferință. Fata chiar avea un semn din naștere, pe partea interioară a coapsei stângi. Maroniu, în formă de porc.

— Noi nu l-am văzut, zise Ahlberg.

— Ei bine, eu l-am văzut. Nu te necăji pentru atâta lucru, spuse Kollberg pe picior de plecare. Nu poți să vezi totul. Apropo, de-acuma tu te-ocupi de crima asta. Uită că m-ai văzut. A fost doar o halucinație. La revedere.

— La revedere, îi răspunse Ahlberg.

Mâncară și băură în tăcere. Târziu de tot, fără să ridice privirea din paharul de coniac, Ahlberg zise:

— Te bate gândul să renunți?

— Nu, zise Martin Beck.

— Nici eu nu mă dau bătut, spuse Ahlberg. Niciodată.

O jumătate de oră mai târziu se despărțiră.

Când Martin Beck ajunse sus în cameră, găsi în despărțitura ușii o hârtie împăturită. O despături și recunoscu imediat scrisul ordonat și caligrafic al lui Kollberg. Îl cunoștea pe Kollberg bine și de mult timp, așa că nu fu deloc mirat.

Se dezbrăcă, făcu un duș rece și își puse pijamaua. Scoase pantofii afară, întinse pantalonii sub saltea, stinse lumina din tavan, aprinse lampa de citit și se urcă în pat.

Kollberg îi scria:

„Despre doamna care-ți ocupă gândurile se pot spune următoarele:

1) Avea, după cum știi, un metru șaizeci înălțime, ochii albaștri cu reflexe cenușii și părul șaten-închis. Dinții erau foarte sănătoși și nu avea nicio cicatrice de la vreo operație sau alte semne pe corp, cu excepția unui semn din naștere, sus

de tot, pe partea interioară a coapsei stângi, la patru sau cinci centimetri sub zona inghinală, maroniu și mare cât o monedă, numai că era oval și arăta ca un porc mic. Potrivit medicului care a efectuat autopsia (și de la care a trebuit să smulg informația la telefon), avea douăzeci și șapte sau douăzeci și opt de ani. Avea cam cincizeci și șase de kilograme.

2) Constituția ei era așa: umeri înguști, talie foarte subțire, șolduri largi și partea dorsală bine dezvoltată. Mărimile ar trebui să fie: 82–58–94. Coapsele: puternice și lungi. Picioarele: gambe musculoase, cu pulpe destul de puternice, dar nu groase. Tălpile fără malformații, cu degete lungi, drepte. Nicio bătătură, dar pielea bătătorită pe călcâie, ca și cum ar fi mers mult desculță sau ar fi purtat de obicei sandale și cizme de cauciuc. Mult păr pe picioare, mergea probabil mult fără ciorapi. Poziția picioarelor: defectă. Își lovea cu siguranță genunchii și mergea cu degetele mari ieșite în afară. Plinuță, fără să fie grasă. Brațe subțiri. Mâinile mici, dar degete lungi. Numărul la pantof: 37.

3) Bronzul arată că a făcut plajă în costum de baie deux pièces. Purta ochelari de soare. În picioare avea sandale cu curelușe.

4) Organul genital bine dezvoltat, cu păr des, de culoare închisă. Sânii mici și lăsați. Sfârcurile mari și de culoare maro-închis.

5) Gât destul de scurt. Fața: trăsături bine conturate. Gura mare, cu buze pline. Sprâncenele drepte, groase, închise la culoare. Genele scurte și mai deschise la culoare decât sprâncenele. Nasul drept, scurt și destul de lat. Nicio urmă de produs cosmetic pe față. Unghiile tari și scurte. Nicio urmă de lac de unghii.

6) În raportul de la autopsie (pe care l-ai citit și tu) mi-au reținut atenția următoarele: nu a născut niciodată, nici nu a făcut vreun avort. Crima nu a avut legătură cu vreun act sexual (nicio urmă

de spermă). Mâncase cu trei-cinci ore înainte să moară: carne, cartofi, căpșuni, lapte. Nicio urmă de boală sau de procese organice neobișnuite. Nefumătoare.

Am lăsat vorbă să mă trezească la ora șase. Pa.

Martin Beck citi de două ori descrierea lui Kollberg înainte să o împăturească și să o pună pe noptieră. Apoi stinse lampa și se întoarse cu fața la perete.

Când reuși să adoarmă începuse deja să se lumineze de ziuă.

6.

Asfaltul se încinsese deja când plecară din Motala. Era devreme și drumul se întindea în fața lor neted și pustiu. Kollberg și Melander stăteau în față, iar pe bancheta din spate stătea Martin Beck, cu geamul deschis, lăsând vântul să-i biciuie obrajii. Îi era rău de la cafeaua pe care o băuse pe fugă în timp ce se îmbrăca.

„Tare prost și smucit mai conduce Kollberg", își spuse în gând Martin Beck, dar de data aceea nu îi făcu niciun reproș. Melander se uita plictisit pe geam, cu pipa între dinți.

După ce au mers vreo trei sferturi de oră fără să-și spună nimic, Kollberg făcu semn cu capul spre stânga, unde se vedea un lac printre copaci.

— Boren, zise el. Boren, Roxen și Glan. Să fiu al dracului dacă nu e cam singurul lucru pe care mi-l aduc aminte din ce-am învățat la școală.

Ceilalți nu spuseră nimic. În Linköping se opriră la o cafenea. Lui Martin Beck încă îi era rău și rămase lângă mașină, așteptându-i pe ceilalți să termine de mâncat.

Micul dejun îl făcu pe Melander mai vesel, așa că restul drumului mai schimbă câte o vorbă cu Kollberg din când în când. Martin Beck rămase tăcut. Nu avea niciun chef să stea la taclale.

Când ajunseră în Stockholm, Martin se duse direct acasă. Soția lui se bronza pe balcon. Nu avea decât niște pantaloni scurți pe ea și, când auzi ușa de la intrare, își luă sutienul de pe balustrada balconului și se ridică.

— Bună, zise ea. Cum a fost?

— Oribil. Ce fac copiii?

— Și-au luat bicicletele și s-au dus la înot. Ce palid ești! Din cauză că n-ai mâncat cum trebuie, sunt sigură. Îți fac eu acum micul dejun.

— Sunt obosit, zise Martin Beck. Nu vreau niciun mic dejun.

— Dar îmi ia doar o secundă. Așază-te…

— Nu vreau niciun mic dejun. Vreau să dorm puțin. Trezește-mă peste o oră.

Era nouă și un sfert.

Intră în dormitor și închise ușa.

Când îl trezi nevasta, Martin avu impresia că nu dormise decât vreo două minute.

Era unu fără un sfert.

— Ți-am zis „o oră”.

— Păreai foarte obosit. Chestorul Hammar te caută la telefon.

— Fir-ar să fie!

O oră mai târziu era în biroul șefului.

— N-ați reușit nimic?

— Nu. Nu știm nimic. Nici cine e fata, nici unde a fost omorâtă și cu atât mai puțin de către cine. Știm cu aproximație cum și când, dar cam asta e tot.

Hammar își odihnea palmele pe tăblia mesei și își inspecta unghiile cu sprâncenele ridicate. Era cu cincisprezece ani mai în vârstă decât Martin Beck și cam obez, cu păr bogat, grizonant și sprâncene stufoase. Era un șef bun, liniștit – chiar prea domol, s-ar fi putut spune – și se înțelegeau întotdeauna foarte bine.

Chestorul Hammar își împreună mâinile și ridică privirea spre Martin Beck.

— Păstrează legătura cu Motala. Probabil că totul s-a întâmplat așa cum crezi: fata era în concediu, lumea o știa plecată în călătorie, probabil în străinătate. Pot să treacă și două săptămâni înainte să-i ducă cineva dorul. Asta dacă avem în vedere un concediu de trei săptămâni. Dar chiar și așa, aș vrea să am raportul tău cât mai repede.

— O să-l ai după-masă.

Martin Beck intră în biroul lui, luă husa de pe mașina de scris, răsfoi puțin printre copiile primite de la Ahlberg și se puse pe scris.

La ora cinci și jumătate sună telefonul.

— Vii acasă la cină?

— Nu cred.

— Nu mai sunt și alți polițiști în afară de tine? zise soția lui. Chiar trebuie să faci tu totul? Ei când își închipuie că-ți mai vezi și tu familia? Copiii întreabă de tine.

— Încerc să fiu acasă la șase și jumătate.

O jumătate de oră mai târziu, raportul era gata.

— Du-te acasă și culcă-te, zise Hammar. Pari obosit.

Martin Beck chiar era obosit. Luă un taxi până acasă, îmbucă ceva și se duse la culcare.

Adormi de îndată ce puse capul pe pernă.

La ora unu și jumătate noaptea îl trezi telefonul.

— Dormeai? Îmi pare rău că te-am trezit. Voiam să-ți spun că am rezolvat cazul. Tipul s-a predat singur.

— Cine?

— Holm, vecinul. Soțul ei. A luat-o razna, pur și simplu. Gelozie. Ciudat, nu?

— Al cui vecin? Despre cine vorbești?

— De cucoana din Storängen, bineînțeles. Am vrut doar să-ți spun, ca să nu stai treaz și să te frământi degeaba… Aoleu, am sunat greșit?

— Da.

— Fir-ar să fie! Nu tu ai fost acolo. Stenström a fost. Scuze. Ne vedem mâine.

— Drăguț din partea ta că m-ai sunat.

Puse capul pe pernă, dar nu-și mai putu găsi somnul. Stătea întins în pat, cu ochii în tavan, ascultând sforăitul ușor al soției. Se simțea pustiit și trist.

Când soarele începu să își împrăștie razele în cameră, Martin se răsuci pe o parte și își spuse: „Mâine îl sun pe Ahlberg”.

Îl sună pe Ahlberg a doua zi, și încă de vreo patru, cinci ori în fiecare săptămână de atunci încolo, dar niciunul dintre ei nu avea prea multe de spus. Dispariția fetei rămânea un mister. Ziarele încetară să mai scrie despre caz și Hammar încetă

să îl întrebe cum mai merge. Degeaba cercetau semnalmentele persoanelor date dispărute – niciun profil nu se potrivea. Câteodată li se părea că fata nici nu existase vreodată. Toată lumea, în afară de Martin Beck și de Ahlberg, părea să fi uitat că a văzut-o vreodată.

La începutul lui august, Martin Beck își luă o săptămână de concediu și plecă în arhipelag cu familia. La întoarcere își reluă lucrul la cazurile de rutină care se adunau pe birou. Era abătut și dormea prost.

Într-o noapte, la sfârșitul lui august, stătea în pat și se uita la un punct fix în întuneric.

Ahlberg îl sunase destul de târziu în seara aceea. Fusese la hotel și părea cam cherchelit. Vorbiseră o clipă despre crimă și, înainte să închidă, Ahlberg zisese: „Oricine și oriunde ar fi, tot îl prindem noi”.

Martin Beck se ridică din pat și intră tiptil în sufragerie, cu picioarele goale. Aprinse lampa de pe masa de lucru și se uită la macheta navei Danemarca. Mai avea de făcut greementul.

Se așeză la masă și scoase din sertar o mapă. În dosar erau descrierea făcută de Kollberg și copiile pozelor pe care fotograful poliției din Motala le făcuse aproape cu două luni înainte. Cu toate că știa descrierea pe de rost, o citi fără grabă și cu atenție. Apoi înșiră pozele pe masă și se uită mult timp la ele.

Când închise mapa și stinse lumina, avea un singur gând: „Oricine o fi ea și de oriunde o veni, o să dau eu de capăt poveștii ăsteia”.

7.

— Interpol! Asta-i bună! zise Kollberg.

Martin Beck nu răspunse nimic. Kollberg se uita peste umărul lui.

— Pârliții ăștia știu să scrie și în franceză?

— Da. Sunt de la poliția din Toulouse. Au un caz de dispariție.

— Poliția franceză, zise Kollberg. Am dat pe cineva în urmărire la ei prin Interpol acum un an. O fătucă din Djursholm. Trei luni de zile nu mi-au dat niciun semn de viață, apoi vine o scrisoare de la poliția din Paris, lungă cât o zi de post. N-am înțeles o iotă din ea, așa că am dat-o la tradus. Asta ca a doua zi să aflu din ziar că a găsit-o un turist suedez. Vorba vine „găsit”! Era la cafeneaua aia celebră, unde-și fac veacul toate curvele care se dau pe nimic…

— Le Dôme.

— Da. Stătea acolo cu un arab cu care și trăiește, și mergea acolo în fiecare zi, să fiu al naibii, de aproape o jumătate de an. După-amiază primesc traducerea, din care aflu că n-a fost văzută în Franța de cel puțin trei luni și că sigur nu-i acolo. În orice caz, nu în viață. Disparițiile „normale” se clarifică întotdeauna în termen de două săptămâni, scriau ei, așa că în acest caz trebuie, din păcate, să ne gândim la crimă.

Martin Beck împături scrisoarea, o apucă de un colț și îi dădu drumul într-un sertar.

— Ce zice? întrebă Kollberg.

— Despre fata din Toulouse? Poliția spaniolă a găsit-o la Mallorca acum o săptămână.

— E ca dracu’ să ai nevoie de atâtea ștampile și de atâtea cuvinte ciudate ca să spui atât de puțin.

— Așa e, zise Martin Beck.

— Apropo, cred că gagica ta e suedeză. Așa cum a crezut toată lumea încă de la început. Ciudat.

— Ce anume?

— Că nu-i duce nimeni lipsa. Până și eu mă gândesc la ea câteodată.

Pe nesimțite, tonul lui Kollberg se schimbase.

— Mă irită, zise el. Mă irită la culme. Câte lozuri necâștigătoare ai tras până acum?

— Douăzeci și șapte cu ăsta.

— Și-o să mai fie.

— Cu siguranță.

— Numai să nu lași povestea asta să te amărască prea tare.

— Nu.

„E mult mai ușor să dai sfaturi decât să le primești”, își spuse Martin Beck. Se ridică și se duse la fereastră.

— Trebuie să mă-ntorc la criminalul meu, zise Kollberg. Nu face decât să rânjească la mine și să scrâșnească din dinți. Ce figură e și ăsta! mai întâi dă pe gât un litru de aftershave, pe urmă își hăcuiește nevasta și copiii cu o secure, apoi încearcă să dea foc la casă și să-și taie gâtul cu un ferăstrău, ca până la urmă să dea fuga plângând la poliție. Și acum, colac peste pupăză, face nazuri la mâncare! După-masă îl trimit la doctor. Ciudată mai e și viața asta, zise el și trânti ușa la ieșire.

Frunzișul copacilor dintre clădirea poliției și hotelul Kristineberg începuse să se îngălbenească. Apăsător și cenușiu, cerul era încărcat de nori vestitori de furtună. Pomii își pierduseră deja aproape toată bogăția de frunze. Era douăzeci și nouă septembrie, iar toamna își intrase în drepturi. Martin Beck se uita cu dezgust la țigara pe jumătate fumată, gândindu-se la problemele lui de respirație și la primul guturai din iarna aceea, care avea să-l pocnească în curând.

— Sărmana de tine, oricine oi fi tu, zise el în șoaptă.

Își dădea seama că șansele de a rezolva cazul sunt tot mai mici cu fiecare zi care trece. Poate că nu aveau să afle niciodată cine era fata, darămite

să-l prindă pe vinovat. Asta dacă făptașul nu cumva și-ar fi repetat crima. Femeia care stătuse întinsă acolo pe dig în soare, pe o prelată, avea măcar un chip, un trup și un mormânt fără nume. În schimb, criminalul nu era nimic, nu avea niciun contur, era doar o figură de ceață, și nici măcar atât. Dar spectrele nu au plăceri, și nici obiecte cu margini ascuțite. Nici mâini care sugrumă.

Martin Beck încerca să se adune. „Adu-ți aminte că ai trei dintre cele mai mari calități pe care le poate avea un polițist”, se îmbărbătă el. „Ești perseverent și logic. Și pe deplin calm. Nu-ți dai voie să-ți ieși din fire și te implici într-o cercetare numai și numai la nivel profesional, indiferent la ce caz lucrezi. Cuvinte ca «scârbos», «îngrozitor» și «bestialitate» își au locul numai în ziare, nu și în lumea gândurilor tale. Criminalii sunt și ei oameni cât se poate de obișnuiți, doar că inadaptabili și mult mai nefericiți”.

Pe Ahlberg nu-l mai văzuse din seara petrecută la hotelul din Motala, dar vorbeau des. Ultima dată discutaseră chiar în urmă cu o săptămână, și își mai amintea și acum ultima replică a lui Ahlberg: „Concediu? Nu înainte să fac lumină în cazul ăsta. Mai am puțin și am controlat tot, dar nu mă las nici dacă o să trebuiască să draghez singur tot Borenul”.

Lui Martin Beck i se părea că în ultima vreme Ahlberg pur și simplu se încăpățânează prostește.

— Pe toți dracii, toți dracii, toți dracii, mormăi el lovindu-se cu pumnul în frunte.

Se întoarse la masa de scris și se așeză, își întoarse scaunul spre stânga și se holbă la hârtia din mașina de scris, încercând să își aducă aminte ce avusese de gând să scrie în clipa în care intrase Kollberg cu scrisoarea de la Interpol.

Șase ore mai târziu, la cinci fără două minute, își luă pălăria și trenciul, urând încă de pe-acum metroul spre sud, întotdeauna aglomerat peste măsură. Ploua întruna, și lui Martin i se părea că

simte deja atât mirosul stătut de haine umede, cât și senzația respingătoare de a fi prins într-o masă compactă de corpuri străine.

La cinci fără un minut veni Stenström. Smuci, ca de obicei, de ușă, fără să bată. Gestul era enervant, dar suportabil în comparație cu bătăile ca de ciocănitoare ale lui Melander sau cu bătăile asurzitoare ale lui Kollberg.

— Am primit un mesaj de la departamentul pentru persoane dispărute. Ai face bine să trimiți o scrisoare de mulțumire ambasadei americane. Numai ea ne ajută.

Studie cu atenție telegrama roșie.

— Lincoln, Nebraska. Data trecută ce-a fost?

— Astoria, New York.

— Nu erau ăia care au trimis semnalmente pe trei pagini, dar au uitat să spună că era negresă?

— Ba da.

Stenström îi întinse hârtia și zise:

— Vezi că aici ai numărul unui tip de la ambasadă. Ar trebui să-l suni.

Cu conștiința încărcată, dar bucuros că are un motiv să evite chinul din metrou, se întoarse la masa de lucru. Însă era prea târziu. Personalul ambasadei plecase acasă.

A doua zi era miercuri și vremea era mai urâtă ca niciodată. Poșta de dimineață aduse cu întârziere o dare în urmărire a unei servitoare de douăzeci și cinci de ani dintr-un loc numit Räng. Femeia părea să se afle în Skåne. Nu se întorsese din concediu.

În timpul dimineții fuseseră trimise copii redactate ale descrierii lui Kollberg și fotografii retușate atât la poliția din Vellinge, cât și unui anume *detective lieutenant* Elmer B. Kafka, Homicide Squad, Lincoln, Nebraska, USA[3].

După prânz, Martin Beck simți o durere în gât și când ajunse acasă seara, deja înghițea greu.

— Mâine Inspectoratul General de Poliție o să trebuiască să se descurce fără tine, o să am eu grijă

de asta, zise soția lui.

Deschise gura să răspundă, dar îi văzu pe copii și nu mai zise nimic.

Ea se grăbi să își desăvârșească triumful.

— Ai nasul înfundat, de-abia poți să respiri.

Lăsă jos cuțitul și furculița, mormăi „mulțumesc pentru masă” și se retrase să își vadă de machetă. Această îndeletnicire îl calmă încetul cu încetul. Lucra la greementul navei, fără grabă și metodic, iar toate gândurile neplăcute îl părăsiseră. Chiar dacă încă mai auzea zgomotul de la televizorul din cameră, nu-i dădea nicio atenție. După ceva timp, fiica lui apăru în prag bosumflată și cu gumă de mestecat pe bărbie.

— E un tip la telefon. Ca să vezi, chiar în mijlocul lui *Perry Mason*!

Fir-ar să fie, trebuie să mute telefonul.

Fir-ar să fie, trebuie să înceapă să se implice și el în educația copiilor.

Fir-ar să fie, ce-i spui unei fete care a împlinit treisprezece ani, e moartă după Beatles și deja are sâni?

Se duse tiptil în sufragerie ca și cum și-ar fi cerut scuze că există, aruncă o privire bovină spre mutra de buldog obosit a marelui avocat al apărării care tocmai umplea ecranul televizorului și ieși cu telefonul afară în hol.

— Bună, zise Ahlberg. Auzi, cred c-am găsit ceva.

— Da?

— Ți-aduci aminte că am vorbit despre vapoarele de pe canal? Care trec pe aici vara la douăsprezece și jumătate și la patru după-amiaza?

— Da.

— Am încercat să monitorizez traficul vapoarelor mici și al cargoboturilor săptămâna asta, e aproape imposibil să le controlezi pe toate câte trec pe-aici. Dar, acum o oră, zice dintr-odată unul dintre băieții de la poliția de ordine că a văzut un vas de pasageri trecând pe lângă mormântul lui

Platen spre vest, la miezul nopții, astă-vară, într-o noapte. Nu mai ține minte când și nici nu s-a gândit la asta până acum, când am întrebat eu. Avusese o misiune specială în zona aia timp de câteva nopți. Pare foarte neverosimil, dar el jură că-i adevărat. A intrat în concediu a doua zi și după aia a uitat.

— A recunoscut vaporul?

— Nu, stai. Am sunat la Göteborg, la niște funcționari de la compania navală de transporturi. Și unul dintre ei a spus că s-ar putea să fie adevărat. Crede că vaporul se numește Diana și mi-a dat adresa căpitanului.

Ahlberg tăcu o clipă. Martin Beck îl auzi aprinzându-și un chibrit.

— L-am găsit și pe căpitan. A zis că-și aduce aminte foarte bine, deși ar fi vrut să nu-și aducă aminte. Întâi au fost nevoiți să facă popas la Hävringe nu mai puțin de trei ore din cauza ceții, apoi o țeavă cu aburi a explodat în motor…

— Sala mașinilor.

— Ce-ai zis?

— În sala mașinilor. Nu în motor.

— Aha. În orice caz, au stat mai mult de opt ore la Söderköping pentru reparații. Asta înseamnă că au avut o întârziere de aproape douăsprezece ore și au trecut pe lângă Borenshult după miezul nopții. Nu au acostat nici la Motala, nici la Vadstena, ci au mers direct la Göteborg.

— Când s-a întâmplat asta? În ce zi?

— A doua călătorie după sărbătoarea de Sânziene, așa a zis căpitanul. Adică în noaptea dintre patru și cinci iunie.

Timp de zece secunde, niciunul dintre ei nu spuse nimic. Într-un sfârșit, Ahlberg zise:

— Cu patru zile înainte s-o găsim. L-am sunat pe tipul de la compania navală să confrunt orele. M-a întrebat despre ce e vorba și l-am întrebat dacă toți pasagerii au ajuns cu bine la destinație. „Păi cine să n-ajungă?”, m-a întrebat el. „Nu știu”,

am zis eu. Probabil a crezut că nu sunt sănătos la cap.

Se făcu din nou liniște.

— Crezi că înseamnă ceva? zise Ahlberg într-un sfârșit.

— Nu știu, zise Martin Beck. Poate. Ai făcut, oricum, o treabă bună.

— Dacă toți cei care s-au îmbarcat au ajuns la Göteborg, atunci nu prea avem de ce să ne facem speranțe.

Glasul lui trăda un amestec straniu de dezamăgire și de triumf modest.

— Trebuie să verificăm toate datele, zise Ahlberg.

— Bineînțeles.

— La revedere.

— Pa. Te sun.

Martin Beck rămase o clipă în picioare cu mâna pe receptor, ridică din sprâncene și apoi trecu din nou prin sufragerie ca un somnambul. Închise cu atenție ușa după el și se așeză în fața machetei, ridică mâna dreaptă ca să aranjeze ceva la catarg, dar renunță imediat.

Așa îl găsi soția lui o oră mai târziu, când veni să îl cheme la culcare.

8.

— Se vede de la o poștă cu un prea ești bine, zise Kollberg.

Martin Beck numai bine nu se simțea. Îi curgea nasul, îi țiuiau urechile, îl durea în gât și în coșul pieptului. Răceala intrase, conform programului, în faza ei cea mai chinuitoare. Totuși, el o sfidase cu bună știință, așa cum își sfidase și familia, prin a-și petrece ziua la birou. În primul rând, scăpase de grija sufocantă care s-ar fi revărsat asupra lui dacă ar fi stat acasă în pat. De când copiii începuseră să se descurce singuri, soția lui, plesnind de zel și animată de un servilism maniacal, își luase rolul de infirmieră la domiciliu, așa că pentru ea, răcelile lui erau evenimente la fel de importante ca zilele de naștere și marile sărbători.

În afară de asta, oricum nu l-ar fi lăsat conștiința să rămână acasă.

— De ce stai să pierzi timpul pe-aici dacă nu ești sănătos?

— Dar sunt bine.

— Nu te mai gândi atâta la povestea aia. Doar nu e prima dată când dăm chix. Nici ultima n-o să fie, știi și tu. Ceea ce nu ne face nici mai buni, nici mai răi. Chiar așa, are vreo importanță să fim buni? Polițiști buni?

— Nu la asta mă referem.

— Nu te mai gândi. Nu face bine la moral.

— Cum adică?

— Da, gândește-te câte căcaturi ai putea să rezolvi în timpul ăsta. Gândurile negre sunt mama ineficienței, zise Kollberg și plecă.

Fusese o zi tristă și lipsită de evenimente, plină de strănuturi, flegme și rutină cenușie. Sunase de două ori la Motala, mai mult ca să îl îmbărbăteze pe Ahlberg, care la lumina unei noi zile constatase că descoperirile lui nu valorează prea mult, atât

timp cât nu par legate de cadavrul din bazinul ecluzei.

— E așa de ușor să supraevaluezi o informație, după ce te-ai chinuit ca un câine atâta timp fără niciun rezultat.

Ahlberg păru cam turtit și plin de remușcări când spuse asta. Aproape că ți se rupea inima auzindu-l.

Fata care dispăruse din Räng încă nu fusese găsită. Nu-și făcea el probleme din cauza asta. Avea un metru cincizeci și cinci și era blondă, cu o frizură în stilul lui Brigitte Bardot.

Când se făcu ora cinci, Martin luă taxiul spre casă, dar coborî lângă stația de metrou și merse pe jos ultima bucată de drum. Nu voia să îl vadă soția venind acasă cu mașina, pentru că asta ar fi dus la o discuție despre bani și nu avea chef de cicăleală.

Nu putu să mănânce nimic, dar sorbi o ceașcă de ceai de mușețel. „Asta ca să fiu sigur că mă aleg și cu o durere de stomac”, își spuse el. Apoi se duse la culcare și adormi imediat.

A doua zi dimineață se simțea mai bine. Bău cu un calm stoic o cană cu apă fierbinte și miere și mâncă un pesmet. Discuția despre starea sănătății lui și despre pretențiile nerealiste ale guvernului față de angajații de la stat luară ceva timp și, când ajunse la biroul lui din Kristineberg, se făcuse deja zece și un sfert.

Pe masa lui de lucru găsi o telegramă.

Un minut mai târziu, Martin Beck intră în biroul șefului, pentru prima dată în cei opt ani de serviciu, fără să bată la ușă și fără să țină cont de beculețul pentru „Nu deranjați”, care era aprins.

Kollberg cel omniprezent stătea cu fundul pe birou și studia o fotocopie a planului unui etaj. Hammar era, ca de obicei, pe scaunul lui, cu capul greu sprijinit în mâini. Amândoi îl întâmpinară pe vizitator cu o privire mirată.

— Am primit o telegramă de la Kafka.

— Nici că putea ziua să-nceapă mai bine, zise Kollberg.

— Așa îl cheamă. E criminalistul din Lincoln, din America. A aflat cine e femeia din Motala.

— Poate să facă asta prin telegraf?

— Se pare că da.

Puse telegrama pe masă. Citiră textul împreună.

That's our girl all right. Roseanna McGraw, 27, librarian. Exchange of further informations necessary as soon as possible. Kafka, homicide.

— Roseanna McGraw, zise Hammar. Bibliotecară. La asta chiar că nu v-ați fi gândit.

— Eu aveam altă teorie, zise Kollberg. Credeam că era din Mjölby. Unde-i Lincoln?

— În Nebraska, undeva în mijlocul țării, zise Martin Beck. Cred.

Hammar citi mesajul încă o dată.

— Păi atunci nu ne mai rămâne decât să ne punem pe treabă din nou. Parcă s-au mai limpezit lucrurile. Dar cum ar fi putut ea s-ajungă tocmai în Motala? zise el dându-le înapoi telegrama.

— O să primim cu siguranță mai multe informații în scrisoare. Telegrama nu ne spune prea mult.

— Ne ajunge, zise Kollberg. Nu e cazul să ne răsfețe.

— Ei bine, începu Hammar calm, noi doi trebuie să terminăm asta mai întâi.

Martin Beck se întoarse la biroul lui, luă loc o clipă și își masă rădăcina părului cu buricele degetelor. Surpriza de a vedea că în sfârșit ancheta avansează îl copleșise la început, dar acum se evaporase. Îi luase trei luni să facă rost de o informație pe care în nouăzeci la sută dintre cazuri o primeai fără niciun efort încă de la început. Munca adevărată de-abia atunci începea.

Ambasada și șeful poliției județene puteau să mai aștepte. Trase telefonul lângă el și formă

prefixul pentru Motala.

— Da, zise Ahlberg.

— Au aflat cine este.

— Pe bune?

— Se pare că da.

Ahlberg nu zise nimic.

— Era americancă. Dintr-un loc care se cheamă Lincoln, în Nebraska. Îți notezi?

— Mai întrebi?

— O cheamă Roseanna McGraw. Îți spun pe litere: Rudolf, Olof, Sigurd, Erik, Adam, Niklas, Niklas, Adam. Alt cuvânt: literă mare Martin, Cesar, literă mare Gustav, Rudolf, Adam, Wilhelm. Ai notat?

— Bineînțeles.

— Avea douăzeci și șapte de ani și era bibliotecară. Deocamdată asta-i tot ce știu.

— Cum ai aflat?

— Muncă de rutină. La un moment dat au dat-o în urmărire. Nu prin Interpol. Prin ambasadă.

— Vaporul? întrebă Ahlberg.

— Ce-ai zis?

— Vaporul. De unde ar fi putut să vină un turist american, dacă nu dintr-un vapor? Poate nu chiar din vaporul meu, poate din vreun iaht de lux. Trec și de-astea pe aici.

— Nu știm dacă era turistă.

— Așa e. Mă pun pe treabă. Dacă avea pe cineva aici sau se cazase în oraș, o să aflu în douăzeci și patru de ore.

— Bine. De-ndată ce mai aflu ceva, te sun.

Martin Beck încheie convorbirea cu un strănut. Când să își ceară scuze, Ahlberg deja închisese telefonul.

Cu toată durerea de cap, care nu îl slăbise niciun pic, și în ciuda faptului că încă mai avea urechile înfundate, de mult nu se mai simțise atât de bine. Se simțea ca un alergător de cursă lungă, cu o secundă înainte de start. Doar două lucruri îl îngrijorau. Criminalul furase startul și avea un

avans de trei luni, pe când el de-abia dacă știa în ce direcție s-o apuce.

Undeva sub această pojghiță de perspective sumbre și speculații care ar fi putut foarte bine să nu ducă nicăieri, creierul lui de polițist începuse să planifice investigația de rutină pe care avea să o efectueze în următoarele patruzeci și opt de ore și despre care se putea spune deja că o să dea rezultate bune. Nu avea nicio îndoială, tot așa cum știa că ziua-i zi și noaptea-i noapte.

Timp de trei luni nu se gândise, de fapt, la nimic altceva decât la asta: la clipa în care ancheta în sfârșit avea să înceapă. Se simțea ca și cum până atunci s-ar fi zbătut să iasă dintr-o mlaștină pe întuneric, iar acum ar fi dat în sfârșit de uscat. Următorul pas nu putea să fie departe.

Nu se aștepta la rezultate rapide. Dacă Ahlberg ar fi aflat că femeia din Lincoln lucrase la Motala sau se cazase la cunoștințe în oraș sau că măcar trecuse într-adevăr pe acolo, s-ar fi mirat mai mult decât dacă ucigașul ar fi intrat pe ușă și i-ar fi pus sub nas dovada incontestabilă a crimei.

Pe de altă parte, aștepta mai multe informații din SUA, deși fără să fie foarte nerăbdător. Se gândea la toate datele de care, treptat, urma să facă rost de la criminalistul din America și la încăpățânarea cu care Ahlberg stăruia să creadă, fără niciun temei, că femeia ar fi venit cu vaporul. Logic ar fi fost ca, bineînțeles, corpul să fi fost adus cu o mașină, ca apoi să fie aruncat în apă. Mașina e noul înger păzitor al omului; e bună la toate, chiar și la transporturile ilegale de cadavre.

Imediat îi veni în minte *detective lieutenant* Kafka și se întrebă cum o fi arătând și dacă unitatea de poliție la care lucrează seamănă cu cele pe care obișnuia să le vadă la televizor.

Se întrebă și cam cât putea fi ceasul în Lincoln chiar în clipa aceea, unde locuise femeia și dacă apartamentul ei acum e fără viață și sigilat, cu

cearșafuri albe pe mobile și dacă aerul dinăuntru e îmbâcsit și irespirabil și încărcat de praf.

Își dădu seama dintr-odată cât de cețoase sunt cunoștințele lui geografice despre America de Nord. Chiar nu știa unde e Lincoln, iar numele „Nebraska” nu-i spunea nimic.

După prânz se duse la bibliotecă să se uite pe o hartă a lumii. Găsi repede Lincolnul. Orașul era așezat, într-adevăr, în inima țării – de fapt, mai central nici nu se putea. Probabil că era un oraș mare, dar nu găsi nicio carte despre orașele din nordul Americii. Cu ajutorul agendei lui de buzunar, calculă diferența de fus orar și îi ieși că ar fi de șapte ore. Ceasul arăta acum ora trei după-amiază, ceea ce însemna că acasă la polițistul din Lincoln era șapte și jumătate dimineața și probabil detective lieutenant Kafka era încă în pat, citind ziarul.

Stătu cam un minut în fața hărții, apoi puse degetul pe punctul negru, mare cât o gămălie de ac, din colțul de sud-est al statului Nebraska, la aproape 100 de grade longitudine vestică, și își spuse ca pentru sine:

— Roseanna McGraw.

Mai rosti numele de câteva ori, ca pentru a și-l întipări în memorie.

Când se întoarse la secție, îl găsi pe Kollberg la masa de scris, ocupat cuprinsul agrafelor de hârtie într-un lanț nesfârșit.

Telefonul sună înainte ca vreunul dintre ei să apuce să spună ceva. Era centrala.

— Centrala vă anunță un apel din Statele Unite care va avea loc peste vreo treizeci de minute. Îl acceptați?

Deci *detective lieutenant* Elmer B. Kafka nu huzurea în pat citind ziarul. Trăsese încă o dată o concluzie pripită.

— Din America! Să fiu al naibii! se miră Kollberg.

Convorbirea avu loc cam trei sferturi de oră mai târziu. Mai întâi se auzi un zgomot năucitor și mai multe telefoniste care vorbeau în același timp, apoi o singură voce, uimitor de clară.

— Mda, Kafka la telefon. Domnul Beck?

— Da.

— Ați primit telegrama?

— Da. Mulțumesc.

— E clar ca lumina zilei, nu?

— Nu există nicio… vreo îndoială că e femeia… bună?

— Ce mai, vorbești ca un nativ! zise Kollberg.

— Nici vorbă, domnule, e Roseanna, dincolo de orice îndoială. Am identificat-o în mai puțin de o oră, datorită descrierii excelente pe care mi-ați trimis-o. Am verificat chiar de două ori. Le-am arătat-o prietenei ei și fostului ei iubit din Omaha. Amândoi au zis că sunt siguri că e ea. Oricum, v-am trimis prin poștă niște fotografii și alte chestii.

— Când a plecat de acasă?

— La începutul lui mai. Avea de gând să stea cam două luni în Europa. Era prima ei călătorie în străinătate. Din câte știu, călătorea singură.

— Știți cumva ce planuri își făcuse?

— Nu prea. De fapt, nimeni de aici nu știe. Dar pot să vă dau un indiciu: i-a trimis prietenei o vedere din Norvegia, în care zicea c-o să stea o săptămână în Suedia, după care o să plece spre Copenhaga.

— A mai scris și altceva?

— Ei bine, zicea ceva de o croazieră în Suedia. Să se plimbe pe lacurile din țară sau cam așa ceva. Partea asta nu era prea clară.

Martin Beck își ținu răsuflarea.

— Domnule Beck, mai sunteți acolo?

— Da.

Se auzeau din ce în ce mai prost.

— Înțeleg c-a fost omorâtă, strigă Kafka, l-ați prins pe criminal?

— Încă nu.

— Nu vă aud.

— Sper să-l prindem în scurt timp, încă nu…

— L-ați împușcat?[4]

— Cum?! Nu, nu, nu împușcat…

— Da, am auzit, l-ați ciuruit pe nenorocit! răcni bărbatul de pe partea cealaltă a Atlanticului. Ce veste grozavă! O să dau știrea la ziar.

— N-ați înțeles! urlă Martin Beck.

Ultima replică a lui Kafka veni ca o șoaptă ușoară prin zgomotul de fond.

— Da, am înțeles foarte bine. Fiți fără grijă, o să dau și numele dumneavoastră. La revedere. Ținem legătura. Felicitări, Martin.

Martin Beck lăsă receptorul din mână. Stătuse în picioare tot timpul cât durase convorbirea. Gâfâia și fruntea îi era acoperită de broboane de sudoare.

— Hai, ce mai stai? zise Kollberg. Crezi că au portavoce până în Nebraska?

— Nu s-a auzit prea bine la sfârșit. Kafka a crezut că l-am împușcat pe criminal. A zis că o să dea mâine știrea la ziar.

— Superb! Mâine o să fii eroul zilei acolo. Poimâine o să te facă cetățean de onoare și de Crăciun o să-ți trimită cheia orașului. Aurită. Pistolarul Martin, justițiarul din Bagarmossen. Băieții o să moară de râs!

Martin își suflă nasul și își șterse sudoarea de pe frunte.

— Așa, și ce mai zicea șeriful tău? Sau a vorbit doar despre cât de bun ești tu?

— Mai mult pe tine te-a lăudat, pentru descriere. „O descriere excelentă”, așa a zis.

— Era sigur că e vorba de aceeași persoană?

— Da, nu avea nicio îndoială, a vorbit cu prietena ei și cu un fost iubit.

— Și mai departe?

— A plecat de-acasă la începutul lui mai. Pentru o călătorie de două luni prin Europa. Era prima dată când călătorea în străinătate. A plecat singură. I-a trimis prietenei o vedere din Norvegia și i-a

scris că stă acolo o săptămână, după care pornește spre Copenhaga. Kafka a zis că-mi trimite prin poștă poze cu ea și alte lucruri.

— Asta a fost tot?

Martin Beck se duse la fereastră și se uită pe geam. Își rodea unghia de la degetul mare.

— Pe ilustrată a scris că se pregătește să facă o călătorie cu vaporul. Un fel de croazieră pe lacurile de prin Suedia.

Se întoarse și își fixă colegul cu privirea. Kollberg nu mai zâmbea, iar sclipirea ironică din ochi îi dispăruse. Peste o clipă zise foarte rar:

— Deci chiar a venit cu vaporul de canal. Prietenul nostru din Motala avea dreptate.

— Așa se pare, zise Martin Beck.

9.

Când ieși de la metrou, Martin Beck trase puternic aer în piept. Călătoria cu trenul ticsit de lume îl făcuse, ca de obicei, să se simtă rău.

Aerul era proaspăt, iar o briză răcoroasă dinspre Baltică învăluia orașul. Trecu strada și cumpără un pachet de țigări de la o tutungerie. Porni spre cheiul Skeppsbron, se opri, aprinse o țigară și își rezemă coatele de balustrada podului. Un vas de croazieră cu drapelul Marii Britanii era ancorat lângă cheiul Stadsgårdskajen. Nu reușea să îi deslușească numele de la o distanță așa de mare, dar bănuia că e Devonia. Un stol de pescărușI se băteau cârâind pentru niște resturi pe care le găsiseră în apă. Se uită o clipă la vapor, apoi își reluă drumul către chei.

Pe o grămadă de bușteni stăteau doi oameni. Păreau abătuți. Unul dintre ei încerca să își îndese un chiștoc într-un portțigaret de lemn, dar, cum nu se descurca, îi sări în ajutor prietenul lui, căruia îi tremurau mâinile mai puțin. Martin Beck se uită la ceas. Nouă fără cinci. „Se vede că n-au niciun ban”, se gândi el, „altfel ar fi umblat prin cârciumi la ora asta”.

Trecu pe lângă Bore II, care era acostat la chei și se opri pe trotuar, peste drum de hotelul Reisen. Trecură câteva minute bune până reuși să întrerupă coloana infinită de mașini ca să traverseze.

Lista pasagerilor care se îmbarcaseră pe vasul Diana pe data de trei iulie nu se afla la sediul companiei de administrare a canalului. Se afla la Göteborg, dar Martin Beck se aștepta să o primească în curând. Lista cu echipajul și cu personalul o primise pe loc. La plecare luă și vreo două broșuri, pe care le citi pe drumul spre Kristineberg.

Melander se instalase deja în fotoliul pentru oaspeți.

— Bună, băiete, zise Martin Beck.

— Bună dimineața, zise Melander.

— Pipa aia pute de-ți mută nasul din loc. Dar vai, nu te deranja, n-ai decât să stai acolo și să îmbâcsești aerul mai departe. Ești invitatul meu. Sau poate voiai ceva?

— Dacă fumezi pipă, e mai puțin probabil să faci cancer. De altfel, Florida par să fie cele mai periculoase țigări. Cel puțin așa am auzit. Altminteri, să știi că vin în interes de serviciu.

— Vorbește și tu la American Express, la poștă, la bănci, la compania de telefonie, la cunoștințe – înțelegi, nu?

— Cred că da. Deci cum o chema pe cucoană?

Martin Beck scrise numele pe o hârtie, „Roseanna McGraw", și i-o întinse lui Melander.

— Ai putea să crezi că o chema *grav*[52], nu-i așa? zise Melander. Cum se pronunță? „Gro"?

Martin Beck deschise fereastra de îndată ce îl văzu pe Melander plecat. Era frig afară, vântul bătea puternic printre ramurile copacilor și mătura frunzele de pe jos. Nu trecu mult și închise fereastra la loc, își puse haina pe spătarul scaunului și se așeză.

Ridică receptorul și sună la Inspectoratul General pentru Imigrări. Dacă stătuse la hotel, ar fi trebuit să figureze în registrele lor. De fapt, ar fi trebuit să figureze acolo indiferent unde stătuse. Avu destul de mult de așteptat până să-i răspundă cineva, și apoi mai trecură vreo zece minute până ce fata se întoarse la telefon. Găsise însemnarea în registru. Roseanna McGraw se cazase la hotelul Gillet, unde stătuse între 30 iunie și 2 iulie.

— Trimiteți-mi și mie o copie xerox, vă rog, zise Martin.

Apăsă furca telefonului și așteptă, cu receptorul în mână, să revină tonul. Pe urmă comandă un taxi și își luă haina. Puse în buzunar fotografia retușată a Roseannei McGraw și ieși din birou. Zece minute mai târziu, coborî din taxi în piața

Brunkeberg, achită călătoria și intră pe ușile de sticlă ale hotelului.

În fața gheretei portarului era un grup de șase domni. Aveau ecusoane cu nume pe reverul sacoului și vorbeau toți odată. Portarul părea tare nefericit și ridica brațele ca și cum și-ar fi cerut scuze. Discuția părea că o să ia mult timp, așa că Martin Beck se așeză într-unul dintre fotoliile din hol.

Așteptă până terminară, lăsă grupul să urce în lift, și abia apoi se îndreptă spre ghișeu.

Portarul răsfoi cu stoicism filele registrului până găsi numele, în colțul unei pagini. Întoarse registrul ca să poată să citească și Martin Beck. Fata se semnase cu litere frumoase, egale. „Locul nașterii: DENVER, COL. USA. Domiciliu: LINCOLN, NEBR. Ultima reședință: NEBR. SUA”.

Martin Beck se uită la numele tuturor musafirilor care se înregistraseră în zilele din jurul datei de treizeci. Deasupra Roseannei McGraw erau numele a nu mai puțin opt americani. Toți, în afară de primii doi de pe listă, trecuseră o localitate în SUA ca ultimă reședință. Pe primul îl chema Phyllis, restul numelui era ilizibil. Scrisese „Capul Nord, Suedia” ca ultimă reședință. În aceeași coloană, cel care se trecuse pe rândul de dedesubt scrisese „Capul Nord, Norvegia”.

— Era o călătorie în grup? zise Martin Beck.

— Să vedem… zise portarul lăsându-și capul într-o parte. Nu, nu-mi aduc deloc aminte, dar e foarte probabil. Avem câteodată aici grupuri de americani. Vin cu „trenul de dolari” de la Narvik.

Martin Beck îi arătă fotografia, dar bărbatul dădu din cap.

— Nu, îmi pare rău, avem atâția musafiri aici…

Nimeni nu a recunoscut-o, și totuși vizita la hotel a dat rezultate. Măcar aflase unde locuise fata, îi văzuse numele în registru și se uitase până și în camera ei. Părăsise hotelul în data de 2 iulie.

— Și după asta? Unde te-ai dus? zise încet, ca pentru sine.

Tâmplele îi zvâcneau și îl durea în gât. Se întrebă cât de mare îi e febra de fapt.

Poate călătorise cu vaporul de canal și urcase la bord cu o seară înainte de plecarea din Stockholm. În broșura de la compania navală de transporturi citise că poți să dormi pe vapor în noaptea de dinainte de ridicarea ancorei. Era din ce în ce mai convins că fata fusese pe Diana, deși încă nu avea absolut nicio dovadă incontestabilă.

Se întrebă unde e Melander și puse mâna pe telefon, dar, chiar când să formeze numărul, se auzi un ciocănit în ușă.

În prag era Melander.

— Nu, zise el. Nimeni nu știe nimic de ea, nici măcar American Express. Mă duc să mănânc, dacă n-ai nimic împotrivă.

Nu avu nimic de obiectat și Melander se făcu nevăzut.

Sună la Motala, dar Ahlberg nu era în birou.

Durerea de cap devenea insuportabilă. Își căută în zadar pastilele și până la urmă urcă la Kollberg, ca să împrumute câteva. În ușă avu un acces de tuse atât de supărător, încât mult timp nu fu în stare să zică nimic.

Kollberg își înclină capul într-o parte și se uită îngrijorat la el.

— Ești gălăgios cât optsprezece dame cu camelii la un loc. Ia vino-ncoa’ să te vadă doctorul!

Îl consultă pe Martin Beck cu lupa.

— Dacă nu-l asculți pe doctor, n-o s-o mai duci mult. Du-te acasă, bagă-te în pat și bea două stacane de grog. Mai bine trei. Sau rom, singurul care ajută la ceva. Apoi te duci frumușel la culcare și când o să te trezești, o să fii sănătos tun, chiar sănătos ca un artilerist.

— Ce tot spui? Și apropo, nu-mi place romul, zise Martin Beck.

— Pune coniac atunci. Cât despre Kafka, nu-ți bate capul. Dacă te caută, am eu grijă de el. Vorbesc engleza la perfecție.

— Nu cred c-o să mă caute. Ai niște pastile de cap?

— Nu, dar pot să-ți dau o bombonică.

Martin Beck se întoarse în birou. În cameră era un aer greu și stătut, dar nu voia să lase frigul să intre, așa că renunță să aerisească.

O jumătate de oră mai târziu, sună din nou la Motala, dar Ahlberg nu ajunsese încă la birou. Scoase lista cu echipajul navei Diana. Erau optsprezece nume și adrese din diferite locuri din țară. Șase erau din Stockholm, iar două nume nu aveau adresă. Doi membri ai echipajului locuiau la Motala.

La ora trei și jumătate se hotărî să urmeze sfatul lui Kollberg. Își făcu ordine pe birou, după care își luă pălăria și pardesiul.

Pe drumul spre casă intră într-o farmacie și își cumpără o cutie de aspirină.

Găsi ceva coniac în cămară și îl turnă într-o ceșcuță pe care o luă cu el în dormitor. Până îi aduse soția radiatorul, el deja dormea dus.

Se trezi devreme a doua zi dimineață, dar rămase în pat până la opt fără un sfert. Abia atunci se ridică să se îmbrace. Se simțea mult mai bine și durerea de cap îi trecuse.

La nouă fix, deschidea ușa biroului. Pe masa de lucru găsi un plic cu semnul roșu de predare urgentă. Îl rupse cu degetul arătător, fără să mai aibă răbdare să își dea jos haina.

Plicul conținea lista de pasageri.

Privirea i se opri imediat pe numele ei.

McGraw, R., miss, USA: Single cabin A 7.[6]

10.

— Știam eu, zise Ahlberg. Aveam eu o bănuială. Câți pasageri erau pe vapor?

— Șaizeci și opt pe listă, zise Martin Beck notând numărul cu pixul pe hârtia din fața lui.

— Sunt și adresele lor aici?

— Nu, doar naționalitatea. O să fie al naibii de greu să-i găsim pe toți oamenii ăștia. Pe câțiva putem, desigur, să-i tăiem de pe listă. Pe copii și pe femeile în vârstă, de exemplu. Ca să nu mai spun că trebuie să dăm și de membrii echipajului și de personalul de pe vas. Asta înseamnă încă optsprezece persoane, dar adresele lor le am aici.

— Kafka crede că fata călătorea singură, așa mi-ai zis. Tu ce crezi?

— Nu pare să fi avut companie. A stat singură în cabină. Potrivit planului vaporului, era ultima cabină dinspre pupa navei, pe puntea din mijloc.

— Trebuie să recunosc că nu-mi spune mare lucru, zise Ahlberg. Deși văd vapoarele astea în fiecare vară, de mai multe ori pe săptămână, nu știu de fapt cum arată. N-am urcat niciodată pe vreunul dintre ele. Toate trei par la fel.

— Ei, nu sunt chiar la fel. Hai să-ncercăm să ne uităm la Diana. O să mă interesez unde e ancorată, zise Martin Beck.

Îi povesti apoi de vizita la Gillet, îi dădu adresa timonierului și a mecanicului-șef, care locuiau amândoi în Motala, și îi promise să sune de îndată ce află unde e ancorată Diana.

După ce încheie convorbirea cu Ahlberg, se duse la șeful lui cu lista de pasageri.

Hammar îl felicită pentru reușită și îl rugă să se ducă să vadă cât mai repede unde e Diana. Între timp, lista de pasageri avea să treacă în sarcina lui Kollberg și a lui Melander.

Melander nu păru prea încântat când auzi că trebuie să caute adresele a șaptezeci și șase de

necunoscuți, răspândiți pe tot globul. Stătea în biroul lui Martin Beck, cu o copie după lista de pasageri în mână. Făcu un calcul rapid:

— Cincisprezece suedezi în total, dintre care cinci Andersson, trei Johansson și trei Petersson. E promițător. Douăzeci și unu de americani. Minus unu, bineînțeles. Doisprezece nemți, patru danezi, patru englezi, un scoțian, două franțuzoaice, doi sud-africani – pe ăștia o să-i caut cu toba –, cinci olandezi și doi turci.

Își scutură pipa în coșul de gunoi și își puse hârtia în buzunar.

— Asta-i bună! Turci, pe canalul Göta! mormăi el și ieși din birou.

Martin Beck sună la administrația portuară. Diana era ancorată în Bohus, o localitate de pe malul canalului Göta, la vreo douăzeci de kilometri de Göteborg. Cineva de la biroul din Göteborg avea să-i întâmpine acolo ca să le arate vaporul.

Îl sună pe Ahlberg și îl anunță că o să ia trenul de după-amiază către Motala. Se înțeleseră să plece împreună din Motala la ora șapte dimineața ca să fie la Bohus la ora zece.

Pentru prima dată nu se ducea acasă la oră de vârf, iar vagonul de metrou era aproape gol.

Soția lui începuse să înțeleagă cât de important este cazul pentru el și, când o anunță că pleacă, îndrăzni doar să protesteze vag. Îi făcu bagajul într-o tăcere acră, dar Martin Beck se prefăcu că nu observă îmbufnarea ei ostentativă. Cu gândurile în altă parte, o sărută pe obraz și porni la drum cu o oră înainte de plecarea trenului.

— Nu m-am mai obosit să-ți iau cameră la hotel, zise Ahlberg, care-l aștepta cu mașina în gara din Motala. Poți să dormi la noi, avem o canapea grozavă.

Stătură la discuții până târziu în noapte și a doua zi dimineață, când sună ceasul deșteptător, numai odihniți nu erau. Ahlberg sună la laboratorul tehnic

de expertiză criminalistică, care îi promise că trimite doi oameni la Bohus. Pe urmă se urcară în mașină.

Dimineața era mohorâtă și răcoroasă. Nici nu porniseră bine la drum, că și începu să plouă mărunt.

— I-ai găsit pe timonier și pe mecanicul-șef? îl întrebă Martin Beck când ieșiră din oraș.

— Numai pe mecanic, zise Ahlberg. Un tip dificil. A trebuit să-i scot cuvintele cu cleștele. În orice caz, se pare că nu prea a avut treabă cu pasagerii. Nu a văzut și nici n-a auzit ceva care să aibă vreo legătură cu crima. Și în timpul călătoriei a fost foarte ocupat, pentru că era o problemă la motor… scuze, mașini. Nici n-am început bine să vorbesc, că i-a și sărit țandăra. Dar mi-a spus că a primit ajutor de la doi băieți și că, din câte știe el, după ultima călătorie cu Diana, ăștia s-au mutat pe un vapor care merge în Anglia și în Germania.

— Bine, zise Martin Beck, o să-i găsim noi. Trebuie să întrebăm la toate companiile de transporturi.

Ploaia se înteți și, când au ajuns la Bohus, apa șiroia pe parbriz, iar ștergătoarele nu mai făceau față. Nu văzură prea mult din oraș, pentru că ploaia scăzuse vizibilitatea, dar părea o localitate micuță, cu câteva fabrici și o clădire impunătoare, care se întindea de-a lungul canalului. Căutară drumul către mal, merseră încet o vreme și, într-un sfârșit, văzură vapoarele. Păreau fantomatice și lăsate în paragină. Nu reușiră să le descifreze numele vopsite în negru decât după ce se apropiară de debarcader.

Rămaseră în mașină și se uitară după angajatul de la compania navală. Nu era nici țipenie de om în preajma lor, dar puțin mai departe era parcată o mașină. Când se apropiară, văzură la volan un bărbat care se uita la ei scrutător.

Luară curba și parcară mașina lângă cealaltă. Bărbatul coborî geamul și strigă ceva. Își auziră

numele în ropotul ploii și Martin Beck încuviință din cap în timp ce cobora și el geamul de la mașină.

Bărbatul se prezentă și le propuse să înfrunte ploaia și să urce imediat pe vapor. Era mic de statură și îndesat și, când porni grăbit înaintea lor, părea că se rostogolește. Trecu de balustradă cu o anumită greutate, se puse la adăpost și îi așteptă pe Martin Beck și pe Ahlberg, care se urcară pe punte după el.

Bărbatul cel scund descuie o ușă la tribord și intrară într-un fel de vestiar. Pe partea cealaltă era o ușă care dădea spre puntea de promenadă. În dreapta erau două uși din sticlă către sala de mese și, între ele, o oglindă mare. Chiar în fața oglinzii începea o scară abruptă, care ducea la puntea de dedesubt. Coborâră pe cealaltă punte, apoi mai coborâră o scară. Jos găsiră patru cabine mari, iar de-a lungul culoarului erau divane îmbrăcate în dantele. Bărbatul scund le arătă cum puteai să ascunzi canapelele după o draperie.

— Aici dorm de obicei pasagerii fără cabină.

Urcară înapoi scara până la puntea de deasupra. Acolo erau cabine pentru pasageri și pentru echipaj, toalete și băi. Restaurantul se afla pe puntea intermediară. Erau acolo șase mese rotunde, fiecare cu câte șase scaune, un bufet înspre pupă și o cămăruță cu servantă, al cărei lift ducea la bucătăria de jos. De cealaltă parte se afla un salon cu ferestre mari, unde puteai să scrii și să citești.

Când ieșiră pe puntea de promenadă, ploaia aproape că încetase. Se îndreptară către pupă. Pe partea dinspre tribord erau trei uși – prima ducea spre camera de servire, iar celelalte două, spre cabine. Pe partea dinspre babord, o scară de frânghie urca până pe puntea de manevră și apoi mai sus, pe puntea de comandă. Cabina Roseannei McGraw se afla lângă această scară.

Ușa cabinei se deschidea drept spre pupă. Bărbatul o deschise și intrară. Cabina era mică, de aproape trei metri pe un metru și jumătate, și nu avea hublou. Spătarul cușetei se putea ridica și transforma într-un al doilea pat. Peste chiuveta cu dulăpior se închidea un capac de mahon. Dușumeaua era acoperită cu un covor bătut în cuie și sub cușetă era loc pentru bagaje. Lângă piciorul patului era un loc liber pentru cârligele de agățat haine, care erau prinse de perete.

Cu greu încăpeau trei persoane în cabină, ceea ce și bărbatul de la compania navală înțelese imediat. Ieși, se așeză pe o ladă pentru veste de salvare și se uită cu fruntea încrețită la încălțările lui pline de noroi, legănându-și picioarele.

Martin Beck și Ahlberg cercetară cabina cea îngustă. Nu sperau să găsească urme care să ateste că Roseanna trecuse pe acolo, pentru că știau că de atunci se făcuse curat de nenumărate ori în încăpere. Ahlberg se așeză cu grijă pe pat și spuse că e mult prea mic pentru un adult.

Lăsară ușa cabinei deschisă, ieșiră și luară loc lângă bărbatul de pe lada cu veste de salvare. Rămaseră tăcuți o clipă, uitându-se în cabină. Deodată, se apropie o mașină mare și neagră. Erau oamenii de la laboratorul tehnic de expertiză criminalistică. Duceau cu ei un geamantan mare și negru, și nu dură mult până se apucară de lucru.

Ahlberg îl împinse la o parte pe Martin Beck și îi făcu semn cu capul către scara de frânghie. Se urcară pe puntea de manevră. Acolo erau două bărci de salvare de fiecare parte a hornului și vreo două lăzi pentru scaunele de punte și pentru pături. În rest însă, puntea era goală. Pe puntea de comandă erau două cabine de pasageri, un mic depozit și cabina căpitanului, în spatele timonei.

Martin Beck se opri la capătul scării din frânghie și scoase planul cabinelor pe care îl primise de la compania de transporturi navale. Se mai plimbară o dată peste tot, călăuzindu-se după

plan. Când se întoarseră la pupa punții intermediare, îl găsiră pe bărbatul cel scund tot pe ladă, uitându-se trist la polițiștii care stăteau în genunchi și scoteau cuie din covor.

Se făcuse deja ora două când mașina de poliție cea mare și neagră dispăru pe drumul spre Göteborg, împroșcând cu noroi pe unde trecea. Tehnicienii de la criminalistică luaseră din cabină tot ce nu era bătut în cuie – cu alte cuvinte, nu mare lucru. Spuseseră că nu o să dureze mult până ce rezultatele analizelor vor fi gata.

Martin Beck și Ahlberg îi mulțumiră bărbatului de la compania navală, care le strânse mâna cu un entuziasm deplasat, vădit recunoscător că, în sfârșit, poate să plece de acolo.

Când mașina lui dispăru la prima curbă, Ahlberg spuse:

— Sunt obosit și mi-e cam foame. Mergem la Göteborg și înnoptăm acolo. Ce zici?

Jumătate de oră mai târziu parcau în fața unui hotel de pe Postgatan. Își luară câte o cameră, se odihniră o oră și apoi ieșiră în oraș să ia cina.

În timp ce mâncau, Martin Beck vorbi despre vapoare, iar Ahlberg, despre o călătorie pe care o făcuse în insulele Feroe.

Niciunul dintre ei nu pomeni de Roseanna McGraw.

11.

Ca să ajungi de la Göteborg la Motala, iei drumul național 40 către est, treci de Borås și Ulricehamn și te îndrepți către Jönköping. De acolo o iei spre nord pe drumul european 3 până la Ödeshög, continui pe drumul național 50 pe lângă Tåkern și Vadstena și ai ajuns. Sunt vreo 270 de kilometri și în dimineața aceea Ahlberg nu avu nevoie decât de trei ore și ceva ca să îi parcurgă.

Plecaseră dis-de-dimineață, la cinci și jumătate, când încă te mai întâlneai cu mașini de gunoi și când pe străzile strălucind de ploaie nu vedeai decât femei care împart ziare și, ici și colo, câte un polițist. Mulți kilometri netezi și gri dispărură sub roțile mașinii înainte ca Martin Beck și Ahlberg să înceapă să-și vorbească. Imediat ce trecură de Hindås, Ahlberg își drese glasul și zise:

— Chiar crezi că acolo a omorât-o? În cămăruța aia strâmtă?

— Unde altundeva?

— Cu oameni doar doi pași mai încolo, în cabina de alături, de partea cealaltă a peretelui?

— Paravan.

— Ce-ai zis?

— În spatele paravanului, nu al peretelui.

— În fine, zise Ahlberg.

Zece kilometri mai încolo, Martin Beck zise:

— Poate chiar de aceea.

— Da, ca să o împiedice să țipe.

— Cum am mai zis.

— Dar cum ar fi putut s-o împiedice? Probabil că… a durat destul de mult.

Martin Beck nu mai spuse nimic. Se gândeau amândoi la cabina cea micuță și spartană. Niciunul dintre ei nu putu să-și împiedice fantezia să intre în acțiune. Pe amândoi îi încercă o senzație de neajutorare, care se instală pe nesimțite și care îi

stânjenea. Se căutară de țigări prin buzunare și fumară în tăcere.

Pe când contempla lacul Åsunden, Martin Beck se gândi la Sten Sture[7], care zăcuse pe un lac înghețat în timp ce zăpada viscolită îi acoperea rănile, și la toate vorbele înțelepte care s-au spus despre moarte de la el încoace. Alb ca varul, cald încă, murind din cauza unei hemoragii interne. Când intrară în Ulricehamn zise:

— S-ar putea ca multe lovituri să le fi primit după ce murise sau măcar după ce își pierduse cunoștința. Cel puțin așa reiese din raportul de autopsie.

Ahlberg încuviință din cap. Fără să mai fie nevoie să vorbească despre asta, știau că gândul ăsta îi face pe amândoi să se simtă puțin mai bine.

La Jönköping opriră la un automat și băură o cafea. Martin Beck avu senzație de greață, ca de obicei, dar, în același timp, cafeaua îl mai înviora puțin.

La Gränna Ahlberg dădu în sfârșit glas gândului care îi preocupa pe amândoi de mai bine de o oră:

— N-o cunoaștem.

— Nu, zise Martin Beck fără să-și ia ochii de la insula Visingsö, care îl adăpostise cândva pe Per Brahe. Cu toate că era ceață, priveliștea era superbă.

— Nu știm nimic despre ea. Adică…

Tăcu.

— Știu ce vrei să spui.

— Nu-i așa? Cum trăia, cum se purta de obicei. Cum era în relațiile cu ceilalți. Nu știm nimic din toate astea.

— Așa e.

Într-adevăr, femeia de pe prelată avea acum un nume, o adresă și o profesie. Dar nimic altceva.

— Crezi că băieții de la laboratorul de criminalistică o să găsească ceva?

— Putem măcar să sperăm, nu?

Ahlberg îi aruncă o privire. Nu, nu mai aveau nevoie de alte fraze lungi și pompoase. Singurul lucru rezonabil pe care îl mai puteau aștepta de la ancheta criminalistică era ca măcar să nu contrazică ipoteza potrivit căreia cabina nr. A 7 fusese locul faptei. Diana făcuse douăzeci și patru de călătorii pe canal după ce femeia din Lincoln fusese la bordul ei. Asta însemna că se făcuse curățenie lună în cabină tot de atâtea ori, că lenjeria de pat, prosoapele și alte obiecte personale care ar fi putut rămâne uitate acolo fuseseră spălate de nenumărate ori și că erau acum amestecate cu celelalte, fără să le fie de vreun ajutor. Însemna că după Roseanna McGraw, cabina mai fusese ocupată de treizeci sau patruzeci de persoane. Toți acești oameni lăsaseră, bineînțeles, câte ceva în urma lor.

— Mai rămân declarațiile martorilor, zise Ahlberg.

— Da.

Optzeci și cinci de oameni, dintre care probabil unul era vinovat, iar ceilalți, martori potențiali, își aveau fiecare locul lui în marele joc de puzzle al crimei. Optzeci și cinci de oameni, risipiți pe patru continente. Numai să-i găsească avea să fie o muncă titanică, darămite să-i audieze pe toți și să le adune mărturiile.

— Și Roseanna McGraw, zise Ahlberg.

— Da, spuse Martin Beck.

Și după un moment:

— După cum văd eu lucrurile, avem o singură soluție.

— Tipul din America?

— Da.

— Cum îl cheamă?

— Kafka.

— Ce nume ciudat! Ți se pare că se pricepe?

Martin Beck se gândi la convorbirea telefonică absurdă pe care o avusese cu câteva zile înainte și

pe buze îi înflori primul zâmbet din această zi tristă.

— Greu de spus.

La jumătatea drumului dintre Vadstena și Motala, Martin Beck zise ca pentru sine:

— Valizele. Hainele. Obiectele de toaletă, periuța de dinți. Suvenirele pe care și le cumpărase. Pașaportul. Banii. Cecurile de călătorie.

Ahlberg își încleștă degetele pe volan, uitându-se fix și sumbru la un autocamion de mare tonaj care mergea în fața lor de vreo două sute de kilometri.

— O să caut în lungul și-n latul canalului, zise el. Mai întâi între Borenshult și port. Apoi la est de Boren. De ecluze ne-am ocupat deja, dar…

— Lacul Vättern?

— Da. Și acolo nu avem aproape nicio șansă. Și nici la Boren, dacă draga a îngropat deja totul. Câteodată visez drăcovenia aia de mașinărie păcătoasă, mă trezesc în toiul nopții, mă ridic în fund și înjur. Soția mea crede c-am înnebunit de-a binelea. Sărmana de ea, zise el și puse frână în fața sediului poliției.

Preț de o clipă, Martin Beck se uită la el cu un amestec de invidie, neîncredere și admirație.

Zece minute mai târziu, Ahlberg era la birou, numai în cămașă, ca de obicei, vorbind cu laboratorul de criminalistică. Între timp intră Larsson, dădu mâna cu ei și ridică întrebător din sprâncene. Ahlberg puse telefonul în furcă.

— Câteva picături de sânge pe saltea și pe covor. Paisprezece, numărate cu atenție. Le analizează.

Dacă aceste picături de sânge nu ar fi existat, teoria conform căreia cabina A 7 fusese locul crimei ar fi trebuit abandonată.

Comisarul nu băgă de seamă că cei doi răsuflă ușurați. Dialogul fără cuvinte dintre cei doi părea să aibă loc pe lungimi de undă care lui Larsson îi

erau străine. Ridică încă odată din sprâncene și zise:

— Asta-i tot?

— Câteva amprente vechi, zise Ahlberg. Nu prea multe. Se face bine curățenie.

— Procurorul general e pe drum, spuse Larsson.

— E bine-venit, desigur, zise Ahlberg.

— Asta mai lipsea, zise Larsson.

Martin Beck plecă acasă la ora 17.20 cu trenul care trecea prin Mjölby. Călătoria dură patru ore și jumătate, timp în care lucră la scrisoarea pe care voia să o trimită în America. Când ajunse în Stockholm, schița era gata. Nu era chiar mulțumit, dar mergea. Ca să câștige timp, luă un taxi către secția de poliție Nikolai, împrumută o cameră de anchetă și bătu scrisoarea la mașina de scris. În timp ce o citea, îi auzea pe bețivii care strigau și înjurau în camera de percheziție. Un polițist încerca să îi potolească:

— Liniștiți-vă băieți, liniștiți-vă.

De mult nu se mai gândise la vremurile în care fusese și el ofițer de patrulă. Își aducea aminte cât de adânc urâse acest trist roman foileton care se scria sâmbătă de sâmbătă.

La unsprezece fără un sfert se afla la poșta de pe strada Vasa. Capacul de metal al cutiei poștale căzu cu zgomot.

Porni încet spre sud prin ploaie, trecu de Continental și de noul supermarket. Pe când cobora pe scara rulantă spre stația de metrou, se gândi la Kafka și se întrebă dacă acest bărbat, pe care nu-l cunoaște, o să înțeleagă cu adevărat ce vrea el să spună.

Era obosit și adormi de îndată ce se sui în metrou, cu lipsa de griji a celui care știe că are de mers până la ultima stație.

12.

Zece zile mai târziu, pe biroul lui Martin Beck se afla scrisoarea cu răspunsul din America. O văzu imediat, chiar înainte să apuce să închidă ușa după el. În timp ce își scotea pardesiul își zări chipul în oglinda de lângă ușă. Era palid, chiar pământiu, și avea pungi negre sub ochi. Cauza nu mai era gripa, ci lipsa de somn. Rupse plicul mare, maro și scoase din el două procese-verbale de anchetă, o scrisoare bătută la mașină și o hârtie cu date biografice. Răsfoi curios printre hârtii, dar își înfrână impulsul de a se pune imediat pe citit. În schimb, se duse la secretariat și ceru o traducere în regim de urgență și trei copii xerox.

De acolo se duse la etaj și intră în biroul lui Kollberg și al lui Melander, care lucrau, fiecare la masa lui, unul cu spatele la celălalt.

— Ați mutat mobilele?

— Altfel n-avem nicio șansă să mai rezistăm împreună, îi răspunse Kollberg.

Exact ca și Martin Beck, era palid și avea ochii roșii. Imperturbabilul Melander avea înfățișarea lui de toate zilele.

În fața lui Kollberg se afla copia unui raport pe hârtie galbenă, subțire. Urmărind rândurile cu degetul arătător, Kollberg zise:

— Deci aici doamna Lise-Lotte Jensen, șaizeci și unu de ani, informează poliția din Danemarca, din Vejle, că a fost o călătorie minunată, că mâncarea a fost, de asemenea, minunată, că a plouat cu găleata o zi și o noapte, fără întrerupere, și că vaporul a ajuns la destinație cu întârziere. Că a avut rău de mare în noaptea în care a plouat. Se aflau pe un râu, asta era în cea de-a doua noapte. Călătoria a fost, cu toate astea, minunată și toți pasagerii, drăguți. De fata drăguță din fotografie nu-și amintește. În orice caz, nu au stat la aceeași masă, dar căpitanul era un om foarte plăcut și soțul

ei spune că a fost imposibil să mănânce toată mâncarea aia bună și că probabil nici alții de la alte mese nu au putut să mănânce tot. Vremea a fost minunată, în afară de zilele în care a plouat. Nu știau că Suedia e atât de frumoasă. Dracu' să mă ia dacă eu am știut! Și-au petrecut aproape tot timpul jucând bridge cu doi sud-africani foarte plăcuți, domnul și doamna Hoyt, din Durban. Cușetele erau cam mici, ce-i drept, și a doua lor seară pe vapor – fii atent – au găsit în pat un *edderkop* mare și păros. Soțul ei s-a chinuit ceva până l-au dat afară din cabină. *Edderkop* pe daneză înseamnă „obsedat sexual"?

— „Păianjen", zise Melander fără să-și scoată pipa din gură.

— Vai, ce-mi place daneza! Nu au băgat de seamă, n-au văzut și n-au auzit nimic neobișnuit, și în final scrie asistentul de poliție Toft din Vejle, care a condus ancheta, că nu prea este nimic în mărturia cuplului de bătrânei simpatici care să arunce vreo lumină asupra cazului. Dibăcia cu care colegul trage concluzii este nimicitoare.

— Să vedem, să vedem, bombăni Melander nemulțumit.

— În cinstea fraților noștri danezi! zise Kollberg și apucă perforatorul.

Martin Beck se aplecă peste birou și frunzări hârtiile. Mormăi ceva în barbă. În zece zile de lucru reușiră să localizeze două treimi dintre pasagerii navei Diana. Luaseră contact, într-un fel sau altul, cu vreo patruzeci dintre ei și în douăzeci și trei de cazuri întocmiseră procese-verbale de anchetă conform regulamentului. În general, rezultatul era cam slab. Dintre cei audiați, nimeni nu-și putea aminti ceva de Roseanna McGraw, în afară de faptul că, probabil, o văzuseră pe vapor, măcar o dată în timpul călătoriei.

Melander își scoase pipa din gură și zise:

— Pe Karl-Åke Eriksson, din echipaj, l-am găsit?

Kollberg verifică pe una dintre listele lui.

— Fochist. Nu, dar știm câte ceva despre el. Și-a dat demisia de la comandamentul de marină din Göteborg acum trei săptămâni. S-a îmbarcat pe un vapor de marfă finlandez. Vezi ce corect vorbesc? zise el și se uită plin de mândrie la Martin Beck.

— Îhî, zise Melander, și are douăzeci și doi de ani?

— Da, și ce vrei să spui cu „îhî”?

— Numele lui îmi amintește de ceva. Și tu ar trebui să-ți aduci aminte. Dar pe vremea aia nu-și spunea așa.

— Nu știu de ce-ți aduce aminte, dar sunt sigur că ai dreptate, răspunse Kollberg resemnat. Afurisitul ăsta are o memorie ca de elefant, îi spuse el lui Martin Beck. E ca și cum ai sta în același birou cu un registru de date.

— Știu.

— Care fumează cel mai prost tutun din lume, completă Kollberg.

— O să-mi aduc aminte imediat, zise Melander.

— Sunt sigur. La naiba, ce obosit sunt! se plânse Kollberg.

— Dormi prea puțin, îi răspunse Melander.

— Așa e.

— Atunci fă ceva ca să dormi cât trebuie. Eu dorm opt ore în fiecare noapte. Cum îmi pun capul pe pernă, am și adormit.

— Nevastă-ta ce zice?

— Nimic. Ea adoarme și mai repede, uneori nici nu apucăm să stingem lumina.

— Foarte amuzant. Nu, mie oricum nu mi se întâmplă.

— De ce?

— Habar n-am. Nu pot să adorm. Așa, pur și simplu.

— Și ce faci?

— Stau în pat și mă gândesc cât de-al dracu’ ești.

Kollberg se scufundă în teancul de scrisori. Melander scutură tutunul din pipă, holbându-se în tavan. Martin Beck, care-l cunoștea bine, știa că în acel moment stochează date noi în neprețuita lui memorie-cartotecă, în care înmagazina tot ce a văzut, citit sau auzit vreodată.

O jumătate de oră după prânz veni una dintre fetele de la secretariat cu traducerea.

Martin Beck își suflecă mânecile cămășii, încuie ușa și se puse pe citit.

Mai întâi scrisoarea, care suna așa:

„Dragă Martin.

Cred că știu ce vrei să spui. Procesul-verbal pe care ți-l trimit acum este scris direct după banda de magnetofon. Nu am făcut nicio modificare sau prescurtare. Poți așadar să-ți faci singur o părere despre material. Dacă vrei, pot să dau de mai multe persoane care au cunoscut-o, dar ăștia sunt doi dintre cei mai buni, cred. Sper din tot sufletul să reușiți să-l prindeți pe nemernicul care a făcut asta. Dacă și când veți da de el (?), nu uita să-i dai și de la mine, să mă țină minte. Îți trimit un rezumat cu toate datele biografice pe care le-am putut aduna și cu un comentariu la procesul-verbal.

Cu drag,
Elmer”.

Puse scrisoarea deoparte și luă procesele-verbale. Pe primul scria, în colțul de sus:

„Audierea lui Edgar M. Mulvaney la sediul Procuraturii Generale, Omaha, Nebraska, 11 octombrie 1964. Conducător de anchetă: locotenent Kafka. Martor la audiere: sergent Romney.

KAFKA: Sunteți Edgar Moncure Mulvaney, 33 de ani. Locuiți pe 12th East Street aici în oraș. Aveți pregătire de inginer și de un an de zile ați

fost angajat ca ajutor de șef de secție la Northern Electric, Omaha. Corect?

MULVANEY: Da, așa e.

K: Nu sunteți audiat sub jurământ și mărturia dumneavoastră nu va fi înregistrată la notariat. Unele întrebări pe care vi le voi pune au de-a face cu detalii intime din viața dumneavoastră și poate că le veți găsi incomode. Sunteți audiat cu titlu informativ și nimic din ceea ce ne spuneți nu va fi făcut public. Nicio informație pe care ne-o dați nu va fi folosită împotriva dumneavoastră. Nu vă pot obliga să răspundeți, dar aș vrea să vă spun următoarele: dacă răspundeți la toate întrebările cât mai sincer și mai detaliat, puteți să contribuiți în mod activ la arestarea și pedepsirea persoanei sau persoanelor responsabile de uciderea Roseannei McGraw.

M: O să fac tot ce pot.

K: Până acum unsprezece luni ați locuit la Lincoln. Ați și lucrat acolo.

M: Da, ca inginer la serviciul comunal, secția iluminat stradal.

K: Unde locuiați?

M: În imobilul 83 de pe Greenock Road. Locuiam împreună cu un coleg de serviciu. Pe-atunci eram amândoi necăsătoriți.

K: Când ați cunoscut-o pe Roseanna McGraw?

M: Acum vreo doi ani.

K: Cu alte cuvinte, în toamna lui 1962?

M: Da, în noiembrie.

K: În ce împrejurări v-ați întâlnit?

M: Ne-am întâlnit la o petrecere, acasă la unul dintre colegii mei de muncă, Johnny Matson.

K: La o petrecere?

M: Da.

K: Acest Matson avea relații cu Roseanna McGraw?

M: Nu cred. Intrarea era liberă, putea să vină oricine. Johnny o știa din vedere de la biblioteca la

care lucra Roseanna. Invitase tot felul de oameni. Dumnezeu știe de unde-i adunase.

K: Cum ați intrat în vorbă cu Roseanna McGraw?

M: Nu știu, pur și simplu ne-am întâlnit.

K: V-ați dus acolo hotărât să vă găsiți o parteneră?

(Pauză.)

K: Fiți amabil și răspundeți la întrebare.

M: Încerc să-mi aduc aminte. Poate că da, nu aveam nicio relație stabilă atunci. Dar mai curând m-am dus acolo pentru că nu aveam altceva mai bun de făcut.

K: Și ce s-a întâmplat?

M: Eu și Roseanna ne-am întâlnit din întâmplare, așa cum am mai spus. Am vorbit puțin, după care am dansat.

K: Câte dansuri?

M: Primele două. Petrecerea abia începuse.

K: Înseamnă că ați intrat în vorbă chiar de la început?

M: Da, cred că da.

K: Și?

M: I-am propus să plecăm de-acolo.

K: După doar două dansuri?

M: La mijlocul celui de-al doilea dans, mai exact.

K: Și domnișoara McGraw ce v-a răspuns?

M: A zis «Da, hai să plecăm».

K: Așa, pur și simplu?

M: Da.

K: Ce v-a determinat să-i faceți o asemenea propunere?

M: Chiar trebuie să răspund la astfel de întrebări?

K: Dacă nu răspundeți, atunci degeaba mai vorbim.

M: Bine. Am observat că se înfierbântase în timp ce dansam.

K: În ce fel? Sexual?

M: Da, desigur.

K: Cum ați observat asta?

M: Nu pot (pauză) să vă explic. Era, în orice caz, foarte evident. Din comportamentul ei. Nu pot să spun mai mult de atât.

K: Și dumneavoastră? Erați și dumneavoastră înfierbântat?

M: Da.

K: Băuserăți?

M: Un martini, cel mult.

K: Și domnișoara McGraw?

M: Roseanna nu consuma niciodată băuturi alcoolice.

K: Deci ați plecat împreună de la petrecere? Și ce s-a mai întâmplat?

M: Niciunul dintre noi nu venise cu mașina. Am luat un taxi până acasă la ea, pe 116 South Second Street. Tot acolo stă și acum. Adică stătea.

K: V-a lăsat să mergeți acasă la ea fără nicio problemă?

M: Probabil că am schimbat câteva replici idioate. Glumele obișnuite, știți și dumneavoastră. Chiar nu-mi aduc aminte cuvânt cu cuvânt. De fapt, conversația părea chiar s-o plictisească.

K: În taxi ați început să vă pipăiți?

M: Ne-am sărutat.

K: S-a opus?

M: Deloc. Am spus «ne».

(Pauză.)

K: Cine a plătit șoferul?

M: Roseanna. N-am apucat s-o împiedic.

K: Și apoi?

M: Am intrat în apartament. Era foarte frumos. Mi-aduc aminte că am fost surprins. Avea o mulțime de cărți.

K: Ce-ați făcut acolo?

M: Ăăă…

K: Ați întreținut raporturi sexuale?

M: Da.

K: Când?

M: Aproape de-ndată ce-am intrat.

K: Fiți amabil și descrieți cât se poate de detaliat ce s-a întâmplat.

M: Ce naiba-i asta? Vreun raport Kinsey[8] special pentru mine?

K: Îmi pare rău, dar vreau să vă amintesc ce v-am spus la începutul discuției. S-ar putea să fie important.

(Pauză.)

K: Vă e greu să vă amintiți?

M: Nu, ce naiba?

(Pauză.)

M: Mă simt ciudat să stau aici și să bârfesc un om care nu a făcut nimic rău și care, pe deasupra, mai e și mort.

K: Vă înțeleg. Dacă totuși insist este pentru că avem nevoie de ajutorul dumneavoastră.

M: Bine, întrebați.

K: Ați intrat în apartament. Ce s-a întâmplat?

M: S-a descălțat.

K: Și apoi?

M: Ne-am sărutat.

K: Și?

M: S-a dus în dormitor.

K: Și dumneavoastră?

M: M-am dus și eu. Vreți detalii?

K: Da.

M: S-a dezbrăcat și s-a culcat.

K: Pe pat?

M: Nu, în pat. Sub pătură și sub cearșaf.

K: Era complet dezbrăcată?

M: Da.

K: Părea timidă?

K: Deloc.

M: A stins lampa?

K: Nu.

M: Și dumneavoastră?

M: Ce credeți?

K: Deci ați avut contact sexual cu ea.

M: Ce naiba credeți că am făcut? Am spart nuci? Da, scuzați-mă, dar…

K: Cât ați stat la ea?

M: Nu mai știu exact, până la unu sau două. După aia m-am dus acasă.

K: Asta a fost deci prima dată când ați văzut-o pe domnișoara McGraw?

M: Da, a fost prima dată.

K: Ce ați gândit despre ea când ați plecat de-acolo? Și a doua zi?

(Pauză.)

M: Am crezut… Mai întâi am crezut că e doar o târfă ieftină, deși nu făcuse deloc impresia asta la început. Apoi mi-am zis că e nimfomană. Primul gând era la fel de idiot ca al doilea. Acum, aici, mai ales că-i moartă, da, mi se pare absurd că am putut să gândesc așa.

(Pauză.)

K: Ascultați-mă. Vă asigur că e la fel de jenant pentru mine să vă pun toate aceste întrebări cum este pentru dumneavoastră să răspundeți. Nu aș fi făcut-o niciodată dacă toate astea n-ar fi avut un scop. Din nefericire încă n-am terminat, nici pe departe.

M: Îmi cer scuze că m-am pierdut cu firea adineaori. Numai că nu sunt obișnuit cu mediul. Pare atât de aiurea să stau în colivia asta de sticlă și să povestesc lucruri despre Roseanna, lucruri pe care nu le-am mai spus nimănui, cu polițiști care aleargă de colo colo pe coridor, în timp ce casetofonul merge încontinuu și sergentul stă și se zgâiește la mine. Nu pot să fiu atât de cinic, cu atât mai puțin când e vorba de…

K: Jack, trage jaluzelele. Poți să aștepți afară.

(Pauză.)

ROMNEY: La revedere.

M: Îmi cer scuze.

K: Nu aveți de ce să vă cereți scuze. Ce s-a întâmplat de fapt între dumneavoastră și domnișoara McGraw? După prima întâlnire?

M: Am sunat-o două zile mai târziu. Nu avea chef să ne întâlnim chiar atunci, mi-a spus-o clar, dar puteam s-o mai sun dacă voiam. Data viitoare când am sunat-o – cam peste o săptămână – m-a rugat să trec pe la ea.

K: Și dumneavoastră?

M: Da, am întreținut raporturi sexuale și am continuat tot așa. Uneori o dată pe săptămână, uneori de două ori. Ne întâlneam întotdeauna acasă la Roseanna. Adesea sâmbăta, apoi stăteam împreună și duminica dacă eram liberi.

K: Cât timp a durat legătura voastră?

M: Opt luni.

K: De ce ați întrerupt-o?

M: M-am îndrăgostit de ea.

K: Mă tem că nu înțeleg prea bine.

M: De fapt, e foarte simplu. Dacă tot e să iasă adevărul la iveală, trebuie să spun că eram de mult îndrăgostit de ea. Chiar o iubeam. Dar noi doi nu vorbeam niciodată despre dragoste, așa că nu i-am zis nimic.

K: De ce?

M: Pentru că voiam să fiu cu ea. Pe urmă, când i-am spus… da, atunci s-a terminat imediat.

K: Cum s-a întâmplat?

M: Vedeți, Roseanna era omul cel mai sincer pe care l-am întâlnit vreodată. Îi plăcea de mine și, mai ales, îi plăcea să se culce cu mine. Dar nu voia să trăim împreună. Nu făcuse niciodată vreun secret din asta. Atât ea, cât și eu știam foarte bine de ce ne întâlnim.

K: Cum a reacționat când i-ați spus că sunteți îndrăgostit de ea?

M: S-a întristat. Apoi a spus: „Mai facem o dată sex și mâine pleci și gata. N-o să ne rănim unul pe celălalt”.

K: Și ați fost de acord?

M: Da. Dacă ați fi cunoscut-o la fel de bine ca mine, ați fi înțeles că nu mai era nimic de făcut.

K: Când s-a întâmplat asta?

M: Pe trei iulie, anul trecut.

K: Și cu asta a încetat orice relație între voi?

M: Da.

K: Cât timp ați fost împreună, a mai avut relații și cu alți bărbați?

M: Da și nu.

K: Ați avut, cu alte cuvinte, impresia că mai e și cu alții din când în când?

M: Nu aveam nicio impresie. Știam. În martie am fost la un curs de patru săptămâni la Philadelphia. Chiar înainte să plec mi-a spus să nu mă aștept să-mi fie… credincioasă atâta timp. Când m-am întors am întrebat-o și mi-a spus că a făcut-o o dată, la trei săptămâni după plecarea mea.

K: A avut o relație intimă?

M: Da. Ce expresie cretină, apropo. Am întrebat-o cu cine. O întrebarea prostească.

K: Ce a răspuns?

M: Că nu mă privește. Nici nu mă privea, bineînțeles. În orice caz, nu din punctul ei de vedere.

K: În cele opt luni în care ați fost împreună, ați întreținut raporturi… ați avut contact sexual regulat, dacă v-am înțeles bine?

M: Da.

K: Dar în serile și nopțile în care nu erați împreună, ce făcea?

M: Era singură. Îi plăcea să fie singură. Citea foarte mult și, de altfel, lucra seara. Scria ceva, nu știu ce. Nu vorbea cu mine despre asta. Vedeți dumneavoastră, Roseanna era foarte independentă. Și, pe de altă parte, nici nu aveam pasiuni comune. În afară de una. Dar ne simțeam bine împreună. Serios.

K: Cum puteți să fiți sigur că era singură dacă nu erați acolo?

M: Eram… eram câteodată gelos. De câteva ori, când n-a vrut să ne întâlnim, m-am dus la ea și am stat de pază lângă casă. De două ori am stat acolo

de când a venit acasă până a doua zi dimineață, când a plecat.

K: I-ați dat bani?

M: Niciodată.

K: De ce nu?

M: Nu avea nevoie de banii mei, mi-a zis de la început. Când mergeam la restaurant, întotdeauna își plătea singură consumația.

K: Și când ați încetat să vă-ntâlniți, ce a făcut?

M: Nu știu. De atunci n-am mai văzut-o. În scurt timp mi-am schimbat locul de muncă și m-am mutat aici.

K: Ce părere aveați despre caracterul ei?

M: Era foarte independentă, cum v-am mai spus. Sinceră. Foarte naturală, din toate punctele de vedere. Nu folosea niciodată machiaj și nu purta bijuterii. Părea calmă și relaxată în general, dar la un moment dat mi-a spus că nu vrea să ne vedem prea des, pentru că e sigură că aș scoate-o din sărite. Spunea că toți ajung s-o scoată din sărite și că în cazul nostru e mai bine să evităm asta.

(Pauză.)

K: O să vă pun acum câteva întrebări cu caracter foarte intim.

M: Întrebați-mă. Acum răspund la orice.

K: Aveți vreo idee de câte ori ați fost împreună?

M: Da. De patruzeci și opt de ori.

K: Chiar știți? Exact?

M: Da. Pot să vă spun și de ce. De câte ori am fost împreună și am făcut sex am făcut un cerc roșu în calendarul meu de la birou. Chiar înainte să-l arunc, am numărat zilele.

K: Ați putea spune că avea un comportament sexual normal?

M: Era foarte senzuală.

K: Aveați destulă experiență ca să puteți spune asta?

M: Aveam treizeci și unu de ani când ne-am întâlnit. Avusesem timp să acumulez ceva experiență.

K: Obișnuia să aibă orgasm în timpul raporturilor sexuale?

M: Da, întotdeauna.

K: Aveați mai multe partide de sex una după alta?

M: Nu. Niciodată. Nu era nevoie.

K: Folosea contraceptive?

M: Roseanna avea un fel de tablete. Lua câte una în fiecare dimineață.

K: Obișnuiați să discutați probleme cu caracter sexual?

M: Niciodată. Știam ce era de știut.

K: Vă povestea adesea despre experiențele ei anterioare?

M: Niciodată.

K: Dar dumneavoastră?

M: O singură dată. Nu părea s-o intereseze câtuși de puțin, așa că n-am mai repetat povestea asta.

K: Despre ce vorbeați?

M: Despre orice. În mare parte, despre lucruri de zi cu zi.

K: Cu cine se mai întâlnea, în afară de dumneavoastră?

M: Cu nimeni. Avea o prietenă, o colegă de la bibliotecă, dar se întâlneau foarte rar în timpul liber. Cum v-am mai spus, Roseanna era o singuratică.

K: Și totuși, s-a dus la petrecerea aia la care v-ați întâlnit.

M: Da, ca să găsească pe cineva cu care să se culce. Fusese… abstinentă mult timp.

K: De cât timp?

M: Mai mult de șase săptămâni.

K: De unde știți?

M: Ea mi-a spus.

K: Era greu de satisfăcut?

M: Nu pentru mine.

K: Era pretențioasă?

M: Avea dorințe pe care orice femeie normală le are. Să o posezi până nu mai are nimic de dat. Dacă înțelegeți ce vreau să spun.

K: Avea vreun obicei mai neobișnuit?

M: În pat?

K: Da.

M: Legea lui Harrison[9]. nu e valabilă aici în Nebraska, nu-i așa?

K: Nu, nu trebuie să vă fie teamă.

M: De fapt, n-are nicio importanță. Avea un singur obicei care ar putea trece drept neobișnuit. Zgâria.

K: Când?

M: În general, tot timpul, dar mai ales în timpul orgasmelor.

K: Cum?

M: Cum?

K: Da, cum zgâria?

M: Înțeleg. Cu amândouă mâinile și cu toate degetele. Ca niște gheare. De la șolduri pe spate până la ceafă. Încă mai am semne. Probabil că n-o să dispară niciodată.

K: Avea flexibilitate în practicile sexuale?

M: Ce expresie idioată folosiți! Nu, deloc. Stătea întotdeauna în aceeași poziție. Culcată pe spate, cu o pernă sub fund și cu picioarele larg depărtate și ridicate. Când era vorba de sex era la fel de naturală, de directă și de sinceră ca în orice altă privință. Voia mult, și totul de-odată, fără ocolișuri sau excentricități. Voia ca totul să se petreacă așa cum era firesc pentru ea.

K: Înțeleg.

M: Ar fi și cazul, după atâta timp.

(Pauză.)

K: Ar mai fi un lucru. Din ce mi-ați spus, am rămas cu impresia că întotdeauna dumneavoastră erați cel care lua legătura cu ea. Dumneavoastră sunați, iar ea vă spunea dacă să mergeți la ea sau să nu mergeți pentru că nu are chef și s-o sunați în

altă zi. Tot timpul ea a fost cea care hotăra dacă și când să vă întâlniți?

M: Cred că da.

K: S-a întâmplat vreodată să vă dea telefon și să vă roage să veniți?

M: Da, de patru sau cinci ori.

(Pauză.)

K: V-a fost greu să vă despărțiți de ea?

M: Da.

K: Ne-ați fost de mare ajutor. Și ați fost foarte sincer. Vă mulțumesc.

M: Sper că înțelegeți că această convorbire trebuie să rămână confidențială. Am cunoscut pe cineva aici de Crăciun și ne-am căsătorit în februarie.

K: Bineînțeles. Am spus asta de la început.

M: O.K. Poate închideți și casetofonul acum.

K: Sigur că da".

Martin Beck puse deoparte raportul. Își șterse gânditor broboanele de sudoare de pe frunte și de pe palme cu o batistă împăturită. Înainte să reia cititul se duse la toaletă, se spălă pe față și bău un pahar cu apă.

13.

Cel de-al doilea proces-verbal era mai scurt ca primul. În afară de asta, era și în alt ton.

„Audierea lui Mary Jane Peterson la Inspectoratul General al Poliției, Lincoln, Nebraska, 10 octombrie 1964. Conducător de anchetă: inspector Kafka. Martor la audiere: sergent Romney.

ROMNEY: Ea e Mary Jane Peterson. E necăsătorită, are 28 de ani și locuiește pe South Second Street, la numărul 62. Lucrează la biblioteca municipală de aici, din Lincoln.

KAFKA: Vă rog să luați loc, domnișoară Peterson.

PETERSON: Mulțumesc. Care e problema?

K: Vrem să vă punem câteva întrebări.

P: Despre Roseanna McGraw?

K: Da, așa e.

P: Nu știu mai multe decât v-am spus deja. Am primit o vedere de la ea. Asta-i tot. M-ați adus de la lucru ca să mă auziți spunând același lucru?

K: Dumneavoastră și domnișoara McGraw erați prietene?

P: Sigur că da.

K: Ați locuit împreună înainte ca domnișoara McGraw să-și facă rost de apartament?

P: Da, paisprezece luni. A venit aici din Denver și nu avea unde să locuiască. Am lăsat-o să stea la mine.

K: Ați împărțit cheltuielile?

P: Bineînțeles.

K: Când v-ați despărțit?

P: Acum doi ani și ceva, în primăvara lui ’62.

K: Dar ați continuat să vă întâlniți?

P: Doar ne întâlneam în fiecare zi la bibliotecă.

K: Vă petreceați serile împreună?

P: Nu prea des. Aveam timp să ne sătură̆m una de alta în orele de lucru.

K: Ce-ați putea spune despre caracterul domnișoarei McGraw?

P: *De mortuis nihil nisi bene.*

K: Jack, preia tu de aici. Vin imediat.

R: Inspectorul Kafka v-a întrebat ce părere aveți despre caracterul domnișoarei McGraw.

P: Am auzit și am răspuns: *De mortuis nihil nisi bene*. Este în latină și înseamnă: «Despre morți, numai bine.»

R: Întrebarea a fost așa: «Ce caracter avea ea?»

P: Puteți să întrebați pe altcineva. Pot să plec?

R: Încercați și o să vedeți.

P: Sunteți un bădăran. Nu v-a spus nimeni?

R: Dac-aș fi în locul dumneavoastră, ferească Dumnezeu, aș avea grijă să nu vorbesc așa.

P: De ce?

R: Poate că nu-mi place.

P: Haha.

R: Ce caracter avea domnișoara McGraw?

P: Cred că trebuie să întrebi pe altcineva, idiotule.

K: Gata, Jack. Domnișoară Peterson…

P: Da, ce e?

K: De ce v-ați despărțit de domnișoara McGraw?

P: Nu prea aveam loc amândouă în apartament. De altfel, nu cred că vă privește.

K: Erați prietene bune, nu-i așa?

P: Bineînțeles.

K: Am un raport de la poliția din districtul trei, înregistrat în data de 8 aprilie 1962. Noaptea, la ora unu fără zece, locatarii imobilului de la adresa South Second Street, numărul 62 au reclamat țipete, certuri și zgomot îndelungat dintr-un apartament de la etajul patru. Când ofițerii de poliție Flynn și Richardson au sosit acolo, zece minute mai târziu, nu au fost lăsați să intre în apartament, așa că l-au lăsat pe administratorul

imobilului să descuie ușa cu cheia de serviciu. Dumneavoastră și domnișoara McGraw erați înăuntru. Domnișoara McGraw avea un capot pe ea, în timp ce dumneavoastră aveați pantofi cu tocuri și, din câte i s-a părut lui Flynn, o rochie albă de seară. Domnișoara McGraw sângera de la o rană din frunte. În cameră era dezordine. Niciuna dintre voi nu a vrut să facă vreo reclamație și, după ce v-ați liniștit – așa scrie aici –, polițiștii au plecat din apartament.

P: Ce vreți să spuneți cu toate astea?

K: A doua zi domnișoara McGraw s-a mutat la hotel și, o săptămână mai târziu, și-a găsit un apartament un pic mai departe, dar pe aceeași stradă.

P: Vă mai întreb o dată: de ce țineți să-mi aduceți aminte de scandalul ăla? Ca și cum n-aș fi avut destule neplăceri de pe urma lui!

K: Încerc să vă demonstrez că trebuie să ne răspundeți la întrebări. Mai mult decât atât, ați face foarte bine să spuneți adevărul.

P: O.K., am dat-o afară. De ce nu? Era apartamentul meu.

K: De ce ați dat-o afară?

P: Ce importanță mai are asta acum? Cui îi pasă de o ceartă de acum trei ani dintre două prietene?

K: Tot ce are legătură cu Roseanna McGraw este în mod evident de interes general în clipele astea. Se pare – așa cum ați văzut și în presă – că nu sunt prea multe de scris despre ea.

P: Vreți să-mi spuneți că, dacă vreți, ați putea să trimiteți povestea asta la ziar?

K: Raportul ăsta e un document oficial.

P: Atunci cum de n-a ajuns deja la presă?

K: Asta poate din cauză că sergentul Romney aici de față l-a găsit înaintea jurnaliștilor. Dar din clipa în care-l trimite înapoi la arhiva centrală, poate să-l citească oricine.

P: Și dacă nu-l trimite?

K: Atunci, bineînțeles, lucrurile se schimbă.

P: Procesul-verbal al acestei audieri este și el un document public?

K: Nu.

P: Pot să vă cred pe cuvânt?

K: Da.

P: O.K., ce vreți să știți? Vă rog să vă grăbiți, ca să scap de aici înainte să devin isterică.

K: De ce ați obligat-o pe domnișoara McGraw să se mute?

P: Pentru că m-a făcut de râs.

K: În ce fel?

P: Roseanna era o ușuratică. Era tot timpul ca o cățea în călduri. I-am spus-o și ei.

K: Și ce-a zis?

P: Stimate domn, Roseanna nu lua în seamă asemenea vulgarități. Era mai presus de ele. Pur și simplu se întindea în pat complet goală, ca de obicei, și citea vreun filosof. Din când în când se uita la mine. Cu ochii mari, fără să mă înțeleagă, și cu răbdare.

K: Avea un temperament violent?

P: Deloc.

K: Care a fost motivul punctual pentru care v-ați separat atât de violent?

P: Puteți să încercați să vă dați seama și singur. Atâta imaginație cred că aveți și dumneavoastră.

K: Un bărbat?

P: Un mizerabil cu care ea a avut plăcerea să se culce în timp ce eu stăteam și-l așteptam într-o speluncă la vreo cincizeci de metri de casă. Tipul n-a înțeles prea bine – era și cam prostuț – și a crezut că trebuie să mă ia de acasă. Când a venit, eu plecasem deja. Roseanna era, bineînțeles, acasă. Ea era întotdeauna acasă. Și după aia ce-a fost a fost. Mulțumesc lui Dumnezeu că idiotul apucase deja să plece până am ajuns eu acasă. Altfel acum aș fi după gratii la Sioux City.

K: Cum ați aflat ce s-a întâmplat?

P: De la Roseanna. Spunea întotdeauna adevărul. Când am întrebat-o de ce a făcut-o, mi-a

zis: «Dragă Mary Jane, pentru că așa am vrut.» Mai era și logică pe deasupra: «Dragă Mary Jane, asta nu face decât să arate că nu merită să investești în el.»

K: Susțineți în continuare că dumneavoastră și domnișoara McGraw erați prietene?

P: Da, oricât de straniu ar părea. Dacă Roseanna a avut vreodată vreo prietenă, atunci eu am fost aia. A fost mai bine după ce s-a mutat de la mine și nu mai trebuia să ne vedem de dimineață până seara. Când a venit aici – de la universitate – era întotdeauna singură. Părinții ei muriseră în Denver cu puțin timp înainte, unul după altul. Nu avea frați sau alte rude, și niciun prieten. În afară de asta, stătea prost și cu banii. Era ceva în neregulă cu moștenirea, și anii treceau fără s-o poată primi. Într-un sfârșit și-a primit, bineînțeles, banii, imediat după ce și-a făcut rost de apartament.

K: Ce caracter avea?

P: Cred că suferea de un complex de independență care se manifesta în forme foarte ciudate. De exemplu, umbla întotdeauna îmbrăcată neglijent. Își făcea un titlu de glorie din a arăta jalnic. În cel mai fericit caz, umbla în pantaloni lălâi și pulovere largi. Cu mare greutate puteai s-o faci să-și pună o rochie când se ducea la lucru. Avea tot felul de idei ciudate. Sutien nu purta aproape niciodată, cu toate că ar fi avut nevoie, chiar mai mult decât altele. Nu suporta să aibă papuci în picioare. În general nu-i plăceau hainele, zicea ea. Când era acasă putea să umble goală toată ziua. Nu folosea niciodată cămașă de noapte sau pijama. Mă scotea din sărite.

K: Era neglijentă?

P: Doar cu înfățișarea ei, dar sunt sigură că era premeditat. Se prefăcea doar că n-a băgat niciodată de seamă că există cosmetice, coafeze sau ciorapi de nailon. Cu alte lucruri era aproape pedantă, mai ales când venea vorba de cărțile ei.

K: Ce hobby-uri avea?

P: Citea mult. Și scria, nu mă întreba ce, că nu știu. Vara era pe-afară, putea să lipsească de-acasă și ore-n șir. Spunea că-i place să meargă pe jos, tu credeai ce voiai. Și mai erau bărbații. Alte preocupări n-avea.

K: Domnișoara McGraw era o femeie atrăgătoare?

P: Chiar deloc, ar fi trebuit să se înțeleagă din ce-am zis până acum. Dar era nebună după bărbați și asta e de-ajuns.

K: Nu avea nicio relație stabilă?

P: După ce s-a mutat de la mine umbla din când în când cu unul care lucra la administrația străzilor. Vreo jumătate de an a durat toată povestea, l-am și întâlnit de câteva ori. Dumnezeu știe de câte ori l-o fi înșelat, probabil de sute de ori.

K: Cât timp ați locuit împreună, aducea deseori bărbați în apartament?

P: Da.

K: Ce înțelegeți prin «deseori»?

P: Dar dumneavoastră?

K: Se întâmpla de mai multe ori pe săptămână?

P: A, nu, exista o limită.

K: Cât de des? Răspundeți!

P: Nu folosiți tonul ăsta cu mine.

K: Folosesc ce ton vreau. Cât de des aducea bărbați acasă?

P: O dată sau de două ori pe lună.

K: Era de fiecare dată alt bărbat?

P: Nu știu. Nu îi vedeam întotdeauna. De fapt, de cele mai multe ori nu-i vedeam. Avea perioade în care nu era foarte sociabilă. Făcea asta mai mult când eram plecată la dans sau în altă parte.

K: Domnișoara McGraw nu ieșea cu dumneavoastră?

P: Niciodată. Nici nu cred că știa să danseze.

K: Puteți să numiți vreunul dintre bărbații cu care umbla?

P: Era un student german pe care l-am întâlnit la bibliotecă. Eu le-am făcut cunoștință. Mi-aduc

aminte că-l cheamă Mildenberger. Uli Mildenberger. L-a adus acasă de trei sau patru ori.

K: Cât timp a durat?

P: O lună, poate cinci săptămâni. Dar el o suna în fiecare zi și probabil că se întâlneau și în altă parte. A locuit aici la Lincoln câțiva ani, dar s-a întors în Europa astă-primăvară.

K: Cum arăta?

P: Era drăguț. Înalt, blond și cu umeri lați.

K: Dumneavoastră ați avut vreo relație cu acest Mildenberger?

P: Ce fel de întrebare mai e și asta?

K: Cât ați locuit împreună, cam câți bărbați a adus acasă?

P: Păi șase sau șapte.

K: Domnișoara McGraw era atrasă de un anumit tip de bărbați?

P: Din punctul ăsta de vedere era cât se poate de normală. Voia tipi chipeși. Din aceia care măcar arată a bărbați.

K: Ce știți despre călătoria ei?

P: Doar că o punea la cale de multă vreme. Voia să se plimbe cu vaporul prin Europa o lună și să vadă cât se poate de mult. Apoi se gândea să se stabilească undeva și să locuiască acolo tot restul vieții, la Paris sau la Roma sau ceva de felul ăsta. Până la urmă, de ce mă întrebați toate astea? Doar polițiștii de-acolo l-au împușcat pe cel care a omorât-o.

K: Din păcate, informația e greșită. A fost o neînțelegere.

P: Pot să plec acum? Am și eu serviciu, să știți.

K: Cum ați reacționat când ați aflat ce a pățit domnișoara McGraw?

P: Bineînțeles că am fost șocată la început, dar nu neapărat mirată.

K: De ce nu?

P: Mă mai întrebați așa ceva? Acum, că știți cum trăia?

K: Asta e tot. La revedere, domnișoară Peterson.

P: Și nu uitați ce mi-ați promis?

K: Eu n-am promis nimic. Poți să închizi casetofonul, Jack”.

Martin Beck se lăsă pe spătarul scaunului rotitor, își duse mâna stângă la gură și se mușcă de degetul arătător.

Apoi luă ultima hârtie de la Lincoln și citi absent comentariile lui Kafka:

„Roseanna Beatrice McGraw, n. 18 mai 1937 la Denver, Colorado. Tatăl avea o mică fermă la 30 de kilometri de Denver. Studii: liceul la Denver, apoi trei ani la University of Colorado. Ambii părinți i-au murit în toamna anului 1960. Moștenirea, care se ridica la vreo 20.000 de dolari, a încasat-o în iulie 1962. Domnișoara McGraw nu a lăsat vreun testament și, din câte se știe, nu are niciun moștenitor.

În ceea ce privește credibilitatea martorilor: impresia mea este că Mary Jane Peterson a denaturat faptele în câteva puncte și că a tăinuit unele detalii – probabil amănuntele despre care a crezut că i-ar afecta reputația. Mărturia lui Mulvaney am avut ocazia să o verific în câteva puncte. Informația că R. McG. a avut un singur alt partener între noiembrie 1962 și iulie 1963 pare a fi corectă. Reiese dintr-un fel de jurnal pe care l-am găsit în apartamentul ei. Data era 22 martie și inițialele bărbatului sunt U.M. (Uli Mildenberger?). Își nota întotdeauna relațiile în același fel, folosea un fel de cod cu data și inițialele. Nu am reușit să găsesc nicio minciună sau inexactitate în declarația lui Mulvaney.

Despre martori: Mulvaney are cam un metru optzeci și cinci, e destul de bine făcut, ochi albaștri, păr blond-închis. Pare sincer, dar cam naiv. Mary Jane Peterson este «o bunăciune» (*quite a girl*), îngrijită, îmbrăcată cu stil. Foarte suplă și bine făcută. Niciunul dintre ei nu apare în

registrele noastre, dacă nu luăm în calcul cearta penibilă din apartament din 1962. (Semnătură)”.

Martin Beck își puse haina și încuie ușa, apoi se întoarse la birou. Răsfiră hârtiile lui Kafka în fața lui și rămase perfect nemișcat, cu coatele pe masă și fruntea sprijinită în mâini.

14.

Când Melander deschise cu o smucitură ușa biroului, Martin Beck își ridică ochii din procesul-verbal. Rareori îl vedea pe Melander intrând în biroul lui.

— Karl-Åke Eriksson-Stolt, zise Melander. Nu ți-aduci aminte de el?

Martin Beck se gândi puțin.

— Fochistul de pe Diana, vrei să zici. Așa îl chema?

— Acuma își spune Eriksson. Acum doi ani și jumătate îl chema Eriksson-Stolt. A fost condamnat la un an de închisoare pentru că a avut raporturi sexuale cu o fată care nu împlinise nici treisprezece ani. Nu-ți amintești? Un vlăjgan cu părul lung, un tip dur și obraznic.

— Ba da, cred că-mi aduc aminte. Ești sigur că e același tip?

— Am verificat la oficiul forțelor de muncă pentru marină. E același tip.

— Nu-mi aduc aminte foarte bine cum s-a întâmplat. Nu locuia la Sundbyberg?

— La Hagalund. La mama lui. Asta s-a întâmplat într-o zi când maică-sa era la muncă. El nu lucra. A adus-o în casă pe fata portarului. Fata nu împlinise nici treisprezece ani și mai târziu s-a descoperit că e și retardată. A păcălit-o să bea alcool – ginars cu suc, cred – și, când s-a amețit bine, s-a culcat cu ea.

— Părinții ei l-au reclamat, nu?

— Da, și eu m-am dus să-l arestez. Încerca să o facă pe durul în timpul anchetei, susținea că fata e majoră și că ea a vrut. Fata nu părea să aibă mai mult de unsprezece ani. Până și pentru vârsta ei era copilăroasă. Doctorului care a consultat-o îi era teamă c-o să rămână cu sechele după șoc, dar nu știu. În orice caz, Eriksson a fost condamnat la un an de închisoare cu muncă silnică.

Pe Martin Beck îl trecură fiorii când se gândi că omul se aflase la bordul vasului Diana în același timp cu Roseanna.

— Unde e acum? întrebă el.

— Pe o navă comercială. Kalajoki se numește. O să văd unde e ea acum. Vezi? Am zis „ea”.

Cum a închis Melander ușa, Martin Beck a și pus mâna pe telefon și a sunat la Motala.

— Trebuie să-l găsim, zise Ahlberg. Sună imediat ce ați vorbit cu compania navală. Vreau să-l văd aici cu orice preț. Sunt în stare să-l aduc eu înot, dacă trebuie. Și cel de-al doilea fochist s-a angajat pe un vapor, dar dau eu de el imediat. În afară de asta, trebuie să mai vorbesc odată cu mecanicul-șef. Și-a încheiat socotelile cu marea și lucrează acum la Electrolux.

Încheiară convorbirea. Martin Beck rămase pe loc o clipă, întrebându-se ce ar trebui să facă. Dintr-odată îl cuprinse îngrijorarea și urcă scările.

Când intră în cameră, Melander tocmai punea telefonul în furcă. Kollberg nu era acolo.

— Vaporul ăla, Kalajoki. Chiar acum iese din Holmsund. O să stea în Söderhamn peste noapte. Compania mi-a confirmat că e la bord.

Martin Beck se întoarse în biroul lui și sună iar la Motala.

— Iau unul dintre băieți cu mine și mă duc cu mașina să-l aduc. Te sun când l-am prins, zise Ahlberg și, după un moment de tăcere, adăugă: Crezi că e el?

— Nu știu. S-ar putea să fie o coincidență, bineînțeles. L-am văzut doar o dată, acum doi ani, chiar înainte să fie condamnat. Un tip destul de scârbos.

Martin Beck își petrecu restul după-amiezii în birou. Nu prea se simțea în stare să lucreze, dar reuși să rezolve vreo două cazuri de rutină care zăceau de mult pe masa de lucru. Se gândea tot timpul la nava finlandeză care se îndrepta către Söderhamn. Și la Roseanna McGraw.

Când ajunse acasă încercă să lucreze la machetă, dar în scurt timp renunță, proptindu-și coatele pe tăblia mesei și împreunându-și mâinile. Cum nu mai putea spera să afle ceva de la Ahlberg până a doua zi dimineață, se duse într-un sfârșit la culcare. Avu un somn agitat și pe la ora cinci era deja treaz.

Când ziarul de dimineață căzu pe dușumeaua holului, Martin Beck era deja ras și îmbrăcat. Ajunsese la paginile de sport când deodată sună Ahlberg.

— L-am adus. Face pe durul, nu zice nimic. Nu pot să spun chiar că mi-e simpatic. Apropo, am vorbit cu procurorul. A zis că, dacă e nevoie de un expert pentru anchetă, să te rog pe tine să vii. Eu zic că e nevoie.

Martin Beck se uită la ceas. Acum știa mersul trenurilor pe de rost.

— O.K., ajung cu trenul de șapte și jumătate. Ne vedem. La revedere.

Îl rugă pe taximetrist să treacă pe la secția din Kristineberg, de unde își luă dosarul cu procesele-verbale și cu datele pasagerilor. La șapte și douăzeci și cinci era în tren.

Karl-Åke Eriksson-Stolt se născuse în parohia Katarina în urmă cu douăzeci și doi de ani. Tatăl murise când el avea șase ani și în anul următor s-a mutat împreună cu mama la Hagalund. Era singur la părinți. Mama, care era croitoreasă la fabrica de confecții, îl întreținuse până terminase școala. Singurul profesor care își aducea aminte de el considera că avea un nivel mediu de inteligență și că era scandalagiu și obraznic. După școală avusese mai multe slujbe, de regulă pe post de curier sau în construcții. Avea optsprezece ani când a pornit pentru prima dată în larg, ca marinar necalificat, apoi ca fochist. Comandantul navei nu a avut nimic deosebit de spus despre el. Un an mai târziu s-a mutat din nou acasă la mama lui și s-a lăsat întreținut de ea până ce statul l-a luat în grija

lui, un an mai târziu. În aprilie 1963 a fost eliberat din închisoarea de pe insula Långholmen.

Martin Beck studiase procesul-verbal cu o zi înainte, dar îl citi cu atenție încă o dată. În dosar era și expertiza unui psihiatru. Declarația era destul de scurtă și vorbea în primul rând de labilitate, apatie și lipsă de empatie. În afară de asta, Karl-Åke Eriksson-Stolt avea o predispoziție psihopatică și porniri sexuale foarte puternice – combinație care putea să ducă la manifestări anormale.

De la gară, Martin Beck se duse direct la poliție și la ora unsprezece fără zece minute ciocăni la ușa lui Ahlberg. În biroul lui Ahlberg se afla comisarul Larsson. Păreau obosiți și îngrijorați și păreau ușurați să poată să paseze mingea altcuiva. Niciunul dintre ei nu reușise să scoată un cuvânt de la Eriksson, în afară de câteva înjurături.

Ahlberg aruncă o privire prin dosar. Când închise mapa, Martin Beck spuse:

— L-ai găsit pe cel de-al doilea fochist?

— Da, într-un fel. Lucrează pe un vapor german, care se află chiar acum la Hoek van Holland. Am sunat la Amsterdam azi-dimineață și am vorbit cu un comisar care știa ceva germană. Ar fi trebuit să-mi auzi germana. Dacă am înțeles bine, la Haga e un tip care știe daneză și care ar putea să facă audierea. Dacă m-a înțeles și el pe mine, ar trebui să primim vești mâine.

Ahlberg comandă cafea. După două cești, Martin Beck zise:

— O.K., să ne punem pe treabă. Unde să stăm?

— În biroul de alături. Ai casetofon și tot ce-ți trebuie.

Eriksson arăta exact cum și-l amintea Martin Beck. Înalt de aproape un metru optzeci, slab și uscățiv. Fața ovală, lunguiață, cu ochi albaștri, foarte apropiați, sub gene lungi și sprâncene drepte și stufoase. Nasul lung și drept, gura mică, buzele subțiri, bărbia neaccentuată. Era brunet, purta păr

lung, strâns la ceafă și pieptănat cu creastă. Avea perciuni lungi și o mustață mică, neagră, pe care Martin Beck nu își amintea să o fi văzut data trecută. Stătea cu umerii căzuți și era adus de spate. Purta niște blugi ponosiți, de culoare albastră, pulover bleumarin, vestă de piele neagră și pantofi negri, cu vârfurile răsucite.

— Luați loc, zise Martin Meck făcându-i semn spre scaunul de pe cealaltă parte a mesei. O țigară?

Eriksson luă țigara, o aprinse și se așeză. Cu țigara în colțul gurii, se trânti pe scaun și își puse piciorul drept peste cel stâng. Pe urmă își băgă degetele mari după curea și începu să bâțâie din picior în timp ce se uita pe perete, peste capul lui Martin Beck.

Martin Beck îl măsură puțin din priviri, porni casetofonul de pe măsuța de lângă el și începu să citească din dosar.

— Eriksson, Karl-Åke, născut pe douăzeci și trei a unsprezecea o mie nouă sute patruzeci și unu. Marinar, ultima dată îmbarcat pe vaporul comercial finlandez Kalajoki. Domiciliu: Hagalund, Solna. E corect?

Eriksson încuviință vag din cap.

BECK: V-am întrebat dacă e corect. Datele sunt corecte? Răspundeți. Da sau nu.

ERIKSSON: Da, ce naiba?

B: Când v-ați îmbarcat pe Kalajoki?

E: Acum trei-patru săptămâni.

B: Cu ce v-ați ocupat înainte?

E: Nimic deosebit.

B: Unde anume n-ați făcut nimic deosebit?

E: Cum?

B: Unde ați locuit înainte să vă îmbarcați pe vasul finlandez?

E: La un prieten din Göteborg.

B: Cât timp ați locuit la Göteborg?

E: Câteva zile. Poate o săptămână.

B: Și înainte de asta?

E: La maică-mea.

B: Ați lucrat?

E: Nu, am fost bolnav.

B: Ce boală ați avut?

E: Am fost bolnav, pur și simplu. Mi-era rău și aveam febră.

B: Unde ați lucrat înainte să vă îmbolnăviți?

E: Pe un vapor.

B: Cum se numea vaporul?

E: Diana.

B: Ce făceați pe vapor?

E: Eram fochist.

B: Cât timp ați fost pe Diana?

E: Toată vara.

B: De la data de…

E: De la data de întâi iulie până la mijlocul lui septembrie. După aia angajații sunt dați afară. Nici vaporul nu mai circulă, au activitate doar vara. Îi plimbă de colo colo pe turiștii prăfuiți. E o plictiseală de moarte. M-a bătut gândul să renunț imediat, dar prietenul meu voia să lucreze, ca să nu mai spun că aveam nevoie de bani.

Epuizat după un asemenea efort oratoric, Eriksson se cufundă și mai adânc în scaun.

B: Cine e prietenul? El ce a lucrat pe Diana?

E: Fochist. Eram trei la mașini. Eu, prietenul meu și șeful.

B: Mai cunoșteați și alte persoane din echipaj?

Eriksson se aplecă în față și strivi țigara în scrumieră.

E: Ce fel de interogatoriu mai e ăsta? Naiba să-l ia, zise el și se trânti înapoi pe scaun. N-am făcut nimic. După ce că mi-am găsit de lucru și de toate, se găsesc niște copoi să vină și…

B: Răspundeți doar la întrebările mele. Mai cunoșteați pe cineva din echipaj?

E: Nu când am început să lucrez. Atunci îl cunoșteam doar pe prietenul meu. După aia sigur că ajungi să-i cunoști și pe ceilalți. Era un tip destul de hazliu care lucra pe punte.

B: Ați întâlnit vreo fată în timpul călătoriei?

E: Era o singură tipă cât de cât drăguță, dar era cu bucătarul. În rest, numai babe.

B: Pasagerii?

E: Pe ei nu prea i-am văzut. Chiar n-am întâlnit nicio gagică.

B: Voi trei de la mașini lucrați în schimburi?

E: Da.

B: V-aduceți aminte dacă s-a întâmplat ceva neobișnuit la bordul navei cândva, astă-vară?

E: Nu, adică ce neobișnuit?

B: Vreo călătorie care nu a fost ca celelalte? N-au fost niciodată probleme în sala mașinilor?

E: Ba da, da. A explodat o țeavă cu abur. A trebuit să oprim la Söderköping s-o reparăm. A durat al naibii de mult. Dar nu din vina mea.

B: V-aduceți aminte când s-a întâmplat asta?

E: Chiar după ce-am trecut de Stegeborg, cred.

B: Aha. Dar în ce zi s-a întâmplat?

E: Dracu' știe. Ce discuție tâmpită mai e și asta? Doar n-a fost vina mea că s-a spart țeava. Apropo, eu nu eram în tură în ziua aia. Dormeam.

B: Dar când ați plecat din Söderköping? Atunci erați în tură?

E: Da, și înainte. A trebuit să tragem din greu toți trei ca să punem șlepul în funcțiune. Am lucrat toată noaptea și a doua zi, fără întrerupere. Eu și cu șefu'.

B: Când ați ieșit din tură?

E: În ziua de după Söderköping? Către sfârșitul după-amiezii, cred.

B: Ce-ați făcut când ați ieșit din tură?

Eriksson se uită cu ochi goi la Martin Beck, fără să răspundă.

E: Ce-ați făcut după ce-ați terminat lucrul pe ziua aceea?

B: Nimic.

E: Ceva tot ați făcut. Ce?

Aceeași privire goală.

B: Unde era vaporul când ați ieșit din tură?

E: Nu știu. Cred că pe Roxen.

B: Ce-ați făcut când ați ieșit din tură?

E: Nimic, doar v-am mai spus.

B: Ceva – ceva tot ați făcut. V-ați întâlnit cu cineva?

Plictisit, Eriksson se scărpină pe gât.

E: Ce-i cu pisălogeala asta? Ce credeți că se poate face pe rahatul ăla de barcă? Să joci fotbal? Căcatul ăla de vapor era chiar în mijlocul apei, nu? Nu, omule, pe epava aia nu puteai decât să mănânci și să dormi, atâta tot.

B: Nu v-ați întâlnit cu nimeni în ziua aia?

E: Ba da, cu Brigitte Bardot. Cum naiba să mai știu dacă m-am întâlnit cu cineva? Au trecut ani de atunci!

B: O.K., s-o luăm de la început. Ați făcut cunoștință astă-vară, când ați lucrat pe vasul de croazieră Diana, cu vreunul dintre pasageri?

E: N-am întâlnit niciun pasager. Nici nu aveam voie să ne întâlnim cu pasageri. Și chiar dacă aș fi avut voie, n-aveam chef. O mulțime de turiști înțepați, cu nasul pe sus. Puțin îmi păsa mie de ei.

B: Cum îl cheamă pe prietenul cu care ați lucrat pe Diana?

E: De ce? Ce-i asta de fapt? Doar n-am făcut nimic.

B: Cum îl cheamă?

E: Roffe.

B: Prenume și nume.

E: Roffe Sjöberg.

B: Unde e acum?

E: E pe ceva nemțesc. De unde naiba să știu unde e? Poate că e la Kuala Lumpur. Să fiu al dracu' dacă știu.

Martin Beck renunță. Închise casetofonul și se ridică. Eriksson începu cu greu să se întindă ca să se poată ridica din scaun.

— Stați jos! urlă Martin Beck. Stați până vă spun eu să vă ridicați.

Îl sună pe Ahlberg, care în cinci secunde fu la ușă.

— Ridicați-vă, zise Martin Beck și ieși primul din încăpere.

Când Ahlberg se întoarse îl găsi pe Martin Beck la masa de scris. Martin își ridică ochii și dădu din umeri.

— Să mergem la masă, zise el. Încercăm mai târziu.

15.

A doua zi dimineață, la ora opt și jumătate, Martin Beck ceru să fie adus Eriksson pentru a treia oară. După două ore de interogatoriu, nu făcuseră niciun progres față de ziua anterioară.

Când Eriksson ieși agale din cameră dus de un polițist tânăr, Martin Beck porni înregistrarea în reluare și îl aduse pe Ahlberg. Ascultară benzile în tăcerea întreruptă, din când în când, de comentariile scurte ale lui Martin Beck.

Câteva ore mai târziu, stăteau din nou în biroul lui Ahlberg.

— Deci, ce crezi?

— N-a fost el, spuse Martin Beck. Sunt aproape sigur. Mai întâi că nu e destul de inteligent ca să poată să se prefacă. Pur și simplu nu pricepe despre ce e vorba, nu se preface.

— Poate că ai dreptate, zise Ahlberg.

— Și mai e ceva. Asta e doar intuiția mea, dar, chiar și așa, sunt convins. Știm câte ceva despre Roseanna, nu-i așa?

Ahlberg încuviință din cap.

— Și-mi vine foarte greu a crede că ar fi putut, de bunăvoie, să se culce cu Karl-Åke Eriksson.

— Nu, așa e. Voia sex, dar nu cu oricine. Dar cine spune că a făcut-o de bunăvoie?

— Da, cred că așa s-a petrecut. A întâlnit pe cineva cu care a vrut să facă sex, dar când și-a descoperit greșeala, a fost prea târziu. Mersese deja prea departe. Dar nu Karl-Åke Eriksson a fost.

— Poate că n-a fost așa, zise Ahlberg șovăielnic.

— Atunci cum? Acolo, în cabina aia mică? Cineva să fi forțat ușa și să fi sărit pe Roseanna? S-ar fi împotrivit și-ar fi urlat ca din gură de șarpe, și cineva tot ar fi auzit-o.

— Poate că a amenințat-o. Cu un cuțit sau un pistol.

Martin Beck dădu încetișor din cap. Apoi se ridică din senin și se duse la fereastră. Celălalt îl urmărea cu privirea.

— Ce facem cu el? zise Ahlberg. Nu-l mai pot ține.

— Mă bate gândul să mai vorbesc cu el o dată. Cred că nici măcar nu știe de ce e aici. O să afle acum.

Ahlberg se ridică și își puse haina, apoi plecă.

Martin Beck mai stătu puțin adâncit în gânduri, apoi trimise după Eriksson, își luă servieta și intră în camera de interogatoriu.

— Ce naiba, zise Eriksson. N-am făcut nimic. Nu puteți să mă țineți dacă n-am făcut nimic. Fir-ar să fie…

— Taci până-ți spun eu să vorbești. Te rog să răspunzi numai la întrebările mele, zise Martin Beck.

Scoase fotografia retușată a Roseannei McGraw și i-o arătă lui Eriksson.

— O recunoști pe femeia asta?

— Nu, zise Eriksson, cine-i gagica?

— Uită-te cu atenție la fotografie și răspunde. Ai văzut-o vreodată pe femeia din fotografie?

— Nu.

— Ești sigur?

Eriksson își puse cotul pe spătarul scaunului și se mângâie cu degetul arătător sub nas.

— Da. N-am văzut-o niciodată.

— Roseanna McGraw. Numele îți spune ceva?

— Ce nume de căcat! E vreo actriță?

— Ai mai auzit numele ăsta până acum?

— Nu.

— Atunci o să-ți povestesc ceva. Femeia din fotografie e Roseanna McGraw. Era americancă și se afla la bordul Dianei când a pornit din Stockholm, pe data de trei iulie anul acesta. În călătoria asta, Diana a avut o întârziere de jumătate de zi, mai întâi din cauza ceții la sud de Exelösund și apoi din cauza problemelor cu țeava. Ai

confirmat deja că ai fost în călătoria asta. Când vaporul a ajuns la Göteborg, cu o întârziere de zece ore, Roseanna McGraw nu mai era la bord. A fost omorâtă în noaptea dintre patru și cinci iulie și a fost găsită trei zile mai târziu în bazinul ecluzei din Borenshult.

Eriksson își îndreptă spatele. Apucă strâns brațele fotoliului, mușcându-și buza.

— De-asta? Credeți că…

Își împreună mâinile, își prinse palmele între genunchi și se aplecă spre masă așa încât mai avea puțin și se lipea cu bărbia de birou. Martin Beck văzu cum i se albește vârful nasului.

— Eu n-am omorât pe nimeni! N-am văzut-o pe gagica asta în viața mea! Jur!

Martin Beck nu zise nimic. Își ținea privirea ațintită pe chipul bărbatului și văzu groaza crescându-i în ochii mari.

Când vorbi din nou, glasul îi era sec și lipsit de nuanță.

— Unde erai și ce-ai făcut în seara de patru iulie și în noaptea dintre patru și cinci iulie?

— În cabină. Jur! Eram în cabină și dormeam. N-am făcut nimic! N-am văzut-o niciodată pe tipa asta! Vă spun adevărul!

Vocea îi devenise pițigăiată. Se trânti înapoi pe spătarul scaunului. Își duse mâna la gură și începu să își roadă degetul mare în timp ce se holba cu ochii mijiți la poza din fața lui.

— Încercați să mă păcăliți! izbucni el pierzându-și cumpătul. Vreți să mă speriați, nu? Povestea asta cu gagica e o minciună sfruntată. Ați vorbit cu Roffe și nemernicul ăla a zis că eu am fost. M-a dat în gât, nemernicul. El a făcut-o. Eu n-am făcut nimic. Pe bune! Eu n-am făcut nimic! Roffe a zis că eu am fost, nu-i așa? Așa a zis?

Martin Beck nu-și lua privirea de pe chipul lui.

— Căcatul dracului! El a aranjat lacătul și tot el a furat și banii.

Se aplecă în față și începu să turuie pe nerăsuflate:

— El m-a obligat să mă bag. Lucrase pe rahatul ăla de șantier. A fost planul lui de la un capăt la altul. Eu n-am vrut. I-am spus. Am refuzat. Eu n-am vrut să iau parte la nicio spargere. Dar m-a obligat, păduchele dracului! M-a turnat, canalia…

— O.K., zise Martin Beck. Roffe te-a turnat. Ai face bine să-mi spui totul acuma.

O oră mai târziu punea banda pentru Larsson și Ahlberg. Ascultară o relatare completă a unei spargeri pe care Karl-Åke Eriksson și Rolf Sjöberg o comiseseră într-un atelier de reparații auto din Göteborg cu o lună în urmă.

După ce Larsson plecă să anunțe poliția din Göteborg, Ahlberg zise:

— Măcar acum știm unde o să-l ținem o vreme.

Rămase tăcut o clipă, bătând darabana în tăblia mesei.

— Acum au mai rămas cam cincizeci de suspecți, zise Ahlberg. Dacă plecăm de la ipoteza că asasinul e unul dintre pasageri.

— Pe unii putem să-i excludem de la bun început. Asta fac acum Kollberg și Melander. Au strâns tone de informații. După Melander, primul pas al metodei de excludere e să-i bănuiești pe toți, inclusiv pe copiii mici și pe bătrânicile care predau lucru manual.

Martin Beck tăcu și se uită la Ahlberg, care stătea cu capul plecat, părând să-și inspecteze unghiile. Părea tot atât de deprimat pe cât fusese Martin Beck când își dăduse seama că interogatoriul la care îl supun pe Eriksson nu duce nicăieri.

— Ești dezamăgit, spuse el.

— Da, trebuie să recunosc. La un moment dat am crezut că mai avem puțin și-i dăm de cap, dar uite că nu.

— Totuși, am făcut câțiva pași înainte. Mulțumită lui Kafka.

Telefonul sună și Ahlberg se grăbi să răspundă. Stătu mult cu receptorul lipit de ureche, fără să zică nimic. Apoi strigă dintr-odată:

— *Ja, ja, ich bin hier. Ahlberg hier.*[10] Amsterdam, îi spuse el lui Martin Beck, care părăsi încăperea în liniște.

În timp ce se spăla pe mâini recită în gând *an, auf, hinter, in, neben, über, unter, vor, zwischen*[11] și își aminti parfumul dulceag dintr-o cameră de demult, o masă rotundă, acoperită cu o țesătură din aba verde și o profesoară bătrână, care ținea între degetele-i grăsune o carte subțire de gramatică germană. Când se întoarse, Ahlberg tocmai punea receptorul în furcă.

— Ce limbă a dracului, zise el. Sjöberg nu e pe vapor. S-a angajat la Göteborg, dar nu s-a îmbarcat. Deocamdată asta o să fie bătaia de cap a celor din Göteborg.

În tren Martin Beck adormi. Nu se trezi decât când ajunse în Stockholm, dar treaz de-a binelea fu de-abia când se văzu în patul lui de acasă.

16.

La cinci și zece minute Melander bătu la ușă. Așteptă cinci secunde, își strecură prin crăpătura ușii fața lunguiață și mohorâtă și zise:

— Mă gândeam să plec. Se poate?

Nu avea niciun motiv formal să spună asta, dar procedura se repeta în fiecare zi. În schimb, nu se întâmpla niciodată să-și anunțe venirea dimineața.

— Sigur. La revedere! zise Martin Beck, iar după o clipă adăugă: Mulțumesc pentru astăzi.

Martin Beck rămase la serviciu și auzi, unul câte unul, sunetele care vesteau faptul că ziua de lucru e pe sfârșite. Mai întâi tăcură telefoanele, apoi mașinile de scris, încet-încet amuțiră și vocile, iar la sfârșit, sunetul pașilor pe coridor.

La ora cinci și jumătate dădu un telefon acasă.

— Să te-așteptăm cu masa?

— Nu, mâncați.

— Vii târziu?

— Nu știu. Poate.

— Pe copii nu i-ai mai văzut de o veșnicie!

Bineînțeles că Martin îi văzuse și auzise cu nici nouă ore mai devreme, și ea știa asta la fel de bine ca el.

— Martin?

— Da.

— Ce voce pierdută ai! S-a întâmplat ceva?

— Nu, nimic. Avem mult de lucru.

— Asta-i tot?

— Sigur.

Doamna Beck își venise în fire. Momentul de tandrețe trecuse. Îi mai spuse câteva dintre frazele ei preferate și convorbirea luă sfârșit. Din neatenție, rămase cu receptorul la ureche și o auzi punând telefonul în furcă. Un păcănit, apoi o tăcere desăvârșită, ca și cum ea s-ar fi aflat la mii de kilometri depărtare. Trecuseră mulți ani de când nu mai vorbiseră într-adevăr unul cu altul.

Își încreți fruntea, oftă și lăsă privirea să-i alunece la întâmplare pe hârtiile de pe birou. Fiecare dintre acele hârtii avea ceva de spus despre Roseanna McGraw și despre ultimele zile din viața ei. Era sigur de asta. Și totuși, nu-i spuneau nimic.

I se părea fără sens să mai treacă o dată prin ele, dar probabil ar trebui să o facă oricum, și fără să mai amâne. Se hotărî să se apuce imediat.

Întinse mâna după o țigară, dar pachetul era gol.

Îl aruncă în coșul de gunoi și bâjbâi prin buzunare după unul nou. În ultimele săptămâni fumase de două ori mai mult decât de obicei, și asta se simțea atât în portmoneu, cât și în gât. Era clar că își consumase ultimele rezerve, pentru că singurul lucru pe care îl mai avea în buzunarul interior al hainei era un obiect straniu, pe care nu îl recunoscu imediat.

Era o vedere cumpărată dintr-o tutungerie din Motala. În poză era scara ecluzei din Borenshult, văzută de sus. În fundal se zăreau lacul și digul, iar în prim-plan, doi bărbați tocmai deschideau porțile ecluzei pentru o navă de pasageri. Probabil că fotografia era veche, pentru că vaporul din fotografie nu mai exista de mult. Se numea Astrea și de mult ruginea prin vreun șantier naval.

Dar fotografia fusese făcută într-o vară, și dintr-odată își aminti parfumul acrișor și proaspăt al florilor și al tufărișului umed.

Martin Beck trase un sertar și scoase o lupă. Era în formă de polonic și mergea cu baterie electrică. Apăsă butonul și beculețul de 2,5 wați lumină imaginea. Fotografia era de bună calitate și putea să-i distingă clar la babord pe căpitan și pe cei câțiva pasageri care stăteau rezemându-se de balustradă. Teuga era plină cu mărfuri până la refuz – încă o dovadă că fotografia nu putea fi recentă.

Tocmai își mutase lupa câțiva centimetri mai la dreapta când Kollberg lovi cu pumnul în ușă și intră ca o vijelie, luându-l prin surprindere.

— Salut, te-ai speriat?

— De moarte, zise Martin Beck, căruia nici acum nu-i venise inima la loc.

— Încă n-ai plecat?

— Ba da, nu vezi? Acum sunt la mine acasă, la etajul trei și înfulec caltaboș.

— Știi cum îi spun băieții de la moravuri jucăriei ăsteia? zise Kollberg arătând către lupă.

— Nu.

— Căutătorul de cărăbuși Marie-Louise.

— Da?

— Da, de ce nu? La fel ca și paleta de tort Johanna și toate celelalte, cum s-or fi numind. Ai auzit ultima știre în materie de reduceri?

— Nu.

— Cumperi un aparat de numărat bancnote Marcus primești o franzelă cu gust de portocală amară Ajax.

— Cumpără-l, ce naiba?

— De ce, ca să am cu ce să-mi număr mărunții? Apropo, când vine salariul?

— Sper că mâine.

Kollberg se trânti în fotoliul pentru musafiri.

— Dar gura toacă și toacă, zise el.

— Și nu mai ajunge niciodată la ușă, zise Martin Beck.

Rămaseră tăcuți o clipă. Schimbul de replici fusese întru totul automat și niciunul dintre ei nici măcar nu încercase să se prefacă în vreun fel că se amuză. Într-un final Kollberg spuse:

— Deci a fost un fiasco interogatoriul cu pierde-vară ăla, nu? Te-ai mai dus și până acolo să-l freci.

— N-a fost el.

— Ești sigur?

— Nu.

— *Te simți* sigur?

— Da.

— Pentru mine e de-ajuns. La urma urmelor, una e să te legi de o pușcoaică beată și alta e să omori din plăcere femei în toată firea.

— Da.

— Ca să nu mai punem la socoteală faptul că ea niciodată n-ar fi agățat un mormoloc ca ăsta. Asta în cazul în care l-am citit cum trebuie pe Kafka.

— Nu, zise Martin Beck cu toată convingerea, n-ar fi făcut-o.

— Tipul de la Motala ce zice? A fost dezamăgit?

— Ahlberg? Da, puțin. Dar e perseverent. Apropo, Melander ce-a zis?

— Nimic. Îl cunosc pe tipul ăsta încă de când ne pregăteam să fim polițiști, și singurul lucru care l-a făcut vreodată să cadă în depresie a fost raționalizarea tabacului.

Kollberg scoase o agendă neagră și începu să o răsfoiască îngândurat.

— Cât timp ai fost plecat am mai trecut o dată prin tot. După care am încercat să fac un rezumat.

— Da?

— Mi-am pus, de exemplu, întrebarea pe care o să ne-o pună Hammar mâine: „Ce știm?”

— Și ce-ai răspuns?

— Stai așa. E mai bine să răspunzi tu. Ce știm despre Roseanna McGaw?

— O groază de lucruri. Datorită lui Kafka.

— Așa e. Îndrăznesc chiar să spun că știm tot ce e mai important despre ea. Mai departe. Ce știm despre crimă?

— Avem locul faptei. Știm cu aproximație cum și când a fost comisă.

— Știm cu adevărat unde s-a întâmplat?

Martin Beck bătu cu degetele în marginea mesei, apoi zise:

— Da. În cabina A 7 de pe nava Diana.

— După grupa sangvină, așa s-ar zice, dar nu e o probă suficientă.

— Nu, dar noi știm, zise Martin Beck hotărât.

— O.K. Ne prefacem că știm. Când?

— Pe data de patru iulie, seara. După lăsarea întunericului. În orice caz, după masa de seară,

care s-a terminat la ora opt. Probabil între ora nouă și miezul nopții.

— Cum? Da, așa zice raportul de la autopsie. Putem să presupunem și că s-a dezbrăcat singură. Benevol. Sau sub amenințare cu moartea, dar nu pare verosimil.

— Nu.

— Și, în sfârșit, ce știm despre făptaș? Kollberg își răspunse singur după vreo douăzeci de secunde. Că e sadic și pervers sexual.

— Că e bărbat, zise Martin Beck.

— Da, cel mai probabil. Și destul de puternic. Că doar Roseanna McGraw n-a sărit singură în apă.

— Știm că se afla la bordul navei Diana.

— Da, dacă e să considerăm că presupozițiile noastre anterioare sunt corecte, spuse Kollberg.

— Că trebuie să aparțină uneia dintre cele două categorii stabilite: pasageri sau echipaj.

— Chiar știm asta?

În încăpere se făcu liniște. Martin Beck se scărpină în cap. Într-un final zise:

— Așa trebuie să fie.

— Trebuie?

— Da.

— Atunci așa zicem. Pe de altă parte, nu știm cum arată criminalul și nici de ce naționalitate e. Nu avem nicio amprentă și nimic altceva care să-l lege de crimă. Nu știm dacă o cunoștea pe Roseanna McGraw dinainte, nu știm, bineînțeles, nici de unde a venit, nici unde s-a dus, nici unde e chiar în momentul ăsta.

Kollberg era acum foarte serios.

— Știm mult prea puțin, Martin, zise el. Suntem măcar siguri că Roseanna McGraw nu s-a dat jos de pe vapor la Göteborg, sănătoasă și întreagă? Te-ai gândit la asta? Poate cineva a omorât-o după aceea. Cineva care știa de unde vine și care apoi i-a dus trupul înapoi la Motala și l-a aruncat în lac?

— M-am gândit la asta. E prea absurd, nu prea se-ntâmplă așa.

— Atâta timp cât nu am primit lista cu mâncarea servită pe vas, este, în mod teoretic, posibil. Chiar dacă sfidează orice logică. Și chiar dacă reușim să demonstrăm – să demonstrăm cu adevărat – că Roseanna n-a mai ajuns niciodată la Göteborg, mai este încă o posibilitate: să fi coborât pe țărm în timp ce vasul era în ecluza din Borenshult și să fi dat de vreun nebun care se ascundea prin boscheți.

— În cazul ăsta, ar fi trebuit să găsim ceva.

— Da, dar „ar trebui" e o noțiune vagă. Sunt atâtea detalii care mă fac să mă sui pe pereți! Cum naiba a putut femeia să dispară o jumătate de drum fără ca nimeni să bage de seamă? Nici măcar chelnerița sau femeia de serviciu?

— Cel care a omorât-o probabil a rămas la bord. A aranjat cabina ca să pară că e folosită în continuare. Era vorba doar de o noapte.

— Unde a dispărut cearșaful? Și păturile? Toate trebuie să fi fost pline de sânge. Doar nu putea să le spele. Și dacă a aruncat totul în apă, de unde a luat altele?

— Cred totuși că nu a fost așa de mult sânge, așa zice și medicul care a făcut autopsia. Și dacă cel care a omorât-o era ca acasă la bordul navei, putea să ia lenjerie de pat curată din magazie.

— Poate un pasager să fie ca unul „de-ai casei" la bordul navei? Și nimeni să nu bage de seamă nimic?

— Nu-i așa de greu. Ai fost vreodată pe o navă de pasageri noaptea?

— Nu.

— Toată lumea doarme. E liniște și pustiu. Aproape toate dulapurile și cămărușele sunt descuiate. Când nava asta trecea pe lacul Vättern, în timpul cartului de la miezul nopții până la ora patru dimineața, numai trei persoane erau în mod sigur treze. Cei care răspundeau de cart – doi pe punte și unul la mașini.

— N-ar fi trebuit ca cineva să bage de seamă că Roseanna nu a mai coborât la Göteborg?

— Nu există nicio procedură deosebită în legătură cu sosirea. Vaporul acostează la Lilla Bommen și fiecare își ia bagajul și se grăbește să se dea jos. În clipa aia toată lumea se grăbea din cauza întârzierii. În afară de asta, mai era și întuneric când au ajuns, deși vaporul ajunge de obicei pe lumină.

Martin Beck tăcu și rămase o clipă cu privirea pierdută.

— Ceea ce mă irită este că pasagerii din cabina de alături n-au auzit nimic, zise el.

— Asta pot eu să explic. Acum două ore am aflat că în cabina A 3 a stat un cuplu din Olanda. Amândoi peste șaptezeci de ani și surzi de nu știu de ei.

Kollberg întoarse pagina și se scărpină în cap.

— Așa-zisa noastră teorie despre locul și momentul crimei e clădită în principal pe probabilități, deducții logice și diverse presupoziții psihologice. Dovezile incontestabile sunt cam subțiri. Ne ținem totuși cu dinții de ea pentru că e singura pe care o avem. În cazul ăsta, am putea să acordăm și statisticii aceeași importanță. Nu?

Martin Beck se lăsă pe spătar și își încrucișă brațele peste piept.

— Să aud, zise el.

— Știm numele a optzeci și șase de persoane care s-au aflat la bord. Șaizeci și opt de pasageri plus optsprezece membri ai echipajului. Până acum i-am localizat sau i-am contactat pe toți, în afară de unsprezece. Dar chiar și în ceea ce-i privește pe cei unsprezece știm naționalitatea, sexul și – cu excepția a trei persoane – vârsta. Acum să procedăm prin excludere. În primul rând o excludem pe Roseanna McGraw. Mai rămân optzeci și cinci. După aia, toate femeile – erau opt în echipaj și treizeci și șapte printre pasageri. Mai rămân patruzeci. Patru dintre ei sunt băieți sub

zece ani și șapte sunt boșorogi trecuți de șaptezeci. Mai rămân douăzeci și nouă. Scădem căpitanul și un om din echipaj, care stătea la cârmă. Au avut paza între opt și miezul nopții, sunt unul alibiul celuilalt. Cu greu ar fi avut timp să omoare pe cineva. Cu personalul de la mașini e mai neclar. Dacă îi scădem pe căpitan și pe cârmaci, rămân douăzeci și șapte. Avem deci numele a douăzeci și șapte de bărbați cu vârste cuprinse între paisprezece și șaizeci și opt. Doisprezece suedezi, dintre care șapte în echipaj, cinci americani, trei nemți, un danez, un sud-african, un francez, un englez, un scoțian, un turc și un olandez. Răspândirea geografică e de-a dreptul înspăimântătoare. Dintre americani, unul locuiește în Oregon și unul în Texas, englezul e din Nassau, din insulele Bahamas, sud-africanul e din Durban și turcul, din Ankara. Ce-o să se mai plimbe tipul care o să-i interogheze! Pe patru dintre aceștia douăzeci și șapte nici măcar nu i-am putut localiza. E vorba de danez și de trei suedezi. Nu am putut demonstra că vreunul dintre pasageri a mai călătorit cu navele de canal înainte, deși Melander s-a chinuit să treacă prin listele de pasageri din ultimii douăzeci și cinci de ani. Teoria mea e că niciunul dintre pasageri nu a omorât-o. Numai patru dintre ei aveau cabine single, ceilalți erau mai mult sau mai puțin păziți de neveste sau de cine i-o fi însoțit. Niciunul dintre ei nu cunoștea vaporul, rutina de la bord și ruta călătoriei așa de bine încât să poată comite crima. Mai rămân cei opt din echipaj: timonierul, cei doi fochiști, un bucătar și trei mușchetari. Pe mecanicul-șef l-am exclus deja, a căzut la categoria „vârstă”. Cât despre ceilalți, se țineau unul pe altul sub observație, iar posibilitățile să fraternizeze cu pasagerii par să fi fost limitate. Teoria mea este că niciunul dintre ei nu a omorât-o pe Roseanna McGraw. Și trebuie să fie greșită. Teoriile mele sunt întotdeauna aberații. Ăsta e riscul pe care ți-l asumi când gândești.

Se făcu tăcere o jumătate de minut, după care Kollberg zise:

— Dacă nu netrebnicul ăla de Eriksson… La dracu', bine măcar l-ai închis pe nemernicul ăla. Măi, tu mă asculți? Ai auzit ce ți-am spus?

— Sigur, zise Martin Beck absent. Sigur că te ascult.

Era adevărat. Ascultase. Dar în ultimele zece minute vocea lui Kollberg păruse din ce în ce mai îndepărtată. Două idei total diferite îi trecură ca trăsnetul prin creier. Una avea legătură cu o vorbă pe care o auzise de la cineva și pe care o dăduse imediat uitării. Cea de-a doua era mai bine conturată, era un nou plan de atac, care îi părea ușor de pus în practică.

— Sigur a întâlnit pe cineva la bord, zise el pentru sine.

— Asta dacă n-a fost sinucidere, zise Kollberg ironic.

— Pe cineva care nu avea de gând s-o omoare, în orice caz nu de la început, și, prin urmare, care nu avea niciun motiv să se țină ascuns…

— Sigur, asta credem noi, dar la ce ne-ajută dacă nu…

Martin Beck văzu foarte limpede o scenă din ultima lui zi de iulie în Motala: Juno cea urâtă ocolind șalandul de dragaj și pornind spre bazinul portului.

Își îndreptă spatele, luă vederea cea veche și o studie cu atenție.

— Lennart, zise el, câte aparate de fotografiat au fost folosite în zilele alea? Cel puțin douăzeci și cinci, aproape treizeci. La fiecare dintre ecluze oameni alergau la țărm să fotografieze vaporul sau să se fotografieze unul pe altul. Azi ar trebui să fie poze din călătoria aia în douăzeci sau treizeci de albume de familie. Tot felul de poze. Primele au fost făcute pe insula Riddarholmen și ultimele, în Göteborg. Să zicem că în cele trei zile de croazieră douăzeci de oameni au făcut treizeci de poze

fiecare. Asta înseamnă cel puțin o rolă de film de persoană. Și unii probabil au făcut chiar mai multe. Lennart, trebuie să existe cel puțin șase sute de fotografii… Înțelegi… Șase sute de fotografii. Probabil o mie.

— Da, zise Kollberg încet, înțeleg ce vrei să spui.

17.

— O să fie, bineînțeles, o muncă titanică, zise Martin Beck.

— Nu mai rău decât ce facem deja, spuse Kollberg.

— Poate e doar o idee țicnită, poate că mă înșel cumplit.

Acesta era un joc pe care îl mai jucaseră de multe ori înainte. Martin Beck se îndoia de sine și avea nevoie de sprijin moral. Știa dinainte ce răspuns o să primească, așa cum știa și că Lennart Kollberg știe că el știe. Cu toate acestea, respectau ritualul.

— N-are cum să nu ducă undeva, zise Kollberg încăpățânat și după câteva secunde adăugă: În plus, o parte din muncă e deja făcută. I-am localizat pe toți, cu mici excepții, și cu majoritatea am și luat legătura.

Lui Kollberg îi era ușor să pară convingător. Era, pur și simplu, una dintre calitățile lui.

După o clipă, Martin Beck îl întrebă cât e ceasul.

— Șapte și zece.

— E vreunul care locuiește în apropiere?

Kollberg căută în caietul de notițe.

— Mai aproape decât bănuiești, zise el. E unul care stă chiar pe Norr Mälarstrand. Un colonel pensionat și nevastă-sa.

— Cine a fost acolo? Tu?

— Melander. Niște bătrânei simpatici.

— Asta-i tot?

— Da.

Asfaltul era ud și alunecos, iar Kollberg înjură cu amărăciune când roțile din spate îi patinară pe șosea și mașina derapă la Lindhagen. Trei minute mai târziu ajunseră la destinație.

Doamna colonel fu cea care deschise.

— Axel, sunt doi domni de la poliție, răcni ea spre sufragerie.

— Poftește-i înăuntru, urlă colonelul. Doar n-oi vrea să ies eu afară și să stau în hol!

Martin Beck își scutură pălăria de apă și intră. Kollberg își ștergea pantofii cu mult zel.

— Vreme de manevră, urlă colonelul. Domnii să mă scuze dacă nu mă ridic.

Pe măsuța din fața lui era o partidă de domino pe jumătate jucată, un pahar de coniac și o sticlă de Rémy Martin. Doi metri mai încolo, televizorul urla cu sonorul dat la maximum. Era un episod din viața de zi cu zi a familiei Jetson, care chiar și în condiții normale ar fi fost asurzitor.

— Vreme de manevră, cum am mai spus. Domnii vor puțin coniac? Singurul lucru care mai ajută.

— Sunt cu mașina, tună Kolberg uitându-se grav la sticlă.

Trecură zece secunde înainte ca simțul de solidaritate al lui Martin Beck să câștige. Se cutremură și dădu din cap.

— Vorbește tu, îi zise el lui Kollberg.

— Cum? strigă bărbatul din jilț.

Martin Beck reuși să schițeze un zâmbet căznit și făcu un gest a lehamite. Nu avea nicio îndoială că până și cea mai mică încercare de a se amesteca în discuție l-ar face să își piardă vocea pentru o săptămână întreagă. Discuția continuă.

— Fotografii? Nu, nu mai facem fotografii acum. Eu nu mai văd și Axel uită să deruleze filmul după ce face o poză. Asta a întrebat și tânărul drăguț care a fost aici acum paisprezece zile. Ce băiat simpatic!

Martin Beck și Kollberg schimbară fugitiv o privire, mirați de ce auzeau despre Melander.

— Dar ce e ciudat e că maiorul Jentsch… Da, cu siguranță că nu știți cine e, tună colonelul. Am luat masa cu el și cu soția lui în timpul călătoriei. Ofițer de intendență, un bărbat extraordinar.

Suntem de-un leat, am fost chemați sub arme în același an, dar, din nefericire, sfârșitul campaniei împotriva bolșevicilor i-a pus capăt carierei. Știți, avansările veneau rapid în timpul războiului, dar după 1945 săracii n-au mai primit nimic. Mă rog, în ceea ce-l privește pe Jentsch n-a fost chiar atât de rău. Era ofițer de intendență, iar ofițerii de intendență valorau greutatea lor în aur în timpul reconstrucției. A primit un post de director la o firmă de produse alimentare din Osnabrück, din câte îmi amintesc. Mă rog, aveam multe în comun, multe să ne povestim, timpul a trecut repede. Maiorul Jentsch văzuse multe în timpul războiului. Multe, cum zic. Timp de nouă luni, poate chiar unsprezece, a fost ofițer de legătură pentru Divizia Albastră, știți ceva despre Divizia Albastră? Trupele de elită spaniole pe care Franco le-a pus în luptă împotriva bolșevicilor. Și, trebuie s-o spun, de multe ori pentru noi ăștia de-acasă sunt toți o apă și-un pământ: italieni, greci, spanioli și cine-o mai fi, da, pentru noi sunt toți la fel, dar trebuie să spun că, am și zis, puștii ăștia, din Divizia Albastră cu alte cuvinte, ăștia puteau cu adevărat…

Martin Beck întoarse capul și se uită cu disperare la ecranul televizorului, care acum transmitea un documentar despre culesul sfeclei în Skåne, cu siguranță vechi de o lună. Doamna colonel își îndreptase atenția în aceeași direcție și părea, în mare, să fi uitat de prezența lor.

— Înțeleg, strigă Kollberg.

Apoi trase aer adânc în piept și, cu o tenacitate demnă de invidiat, spuse cu glas tare, neabătut de la scopul lui:

— Domnul colonel începuse să ne spună ceva despre fotografii. Ce voiați să spuneți?

Timp de aproape un minut expertul în culesul sfeclei domină verbal încăperea. Era ca un balsam.

— Ce? Da, voiam să spun că, deși nu înțeleg cum, maiorul Jentsch s-a arătat a fi un virtuoz în mânuirea aparatului de fotografiat. Cu toate că nici

nu vedea, nici nu auzea mai bine decât noi. A făcut fotografii fără încetare și acum câteva zile ne-a trimis și nouă un teanc întreg de poze din călătorie. Foarte amabil, zic eu, probabil că l-a costat ceva. Niște poze uluitor de elegante. O amintire plăcută, în orice caz.

Martin Beck se ridică și micșoră un pic volumul difuzoarelor. O făcu în mod reflex, din instinct de autoapărare, fără să știe de fapt ce face. Doamna colonel se uită la el fără să înțeleagă.

— Ce? Da, bineînțeles. Missan, ești tu bună să aduci pozele pe care le-am primit din Germania? Vreau să le arăt domnilor.

Martin Beck urmări cu sprâncenele ridicate cum Missan se ridică de pe scaunul în care stătea la televizor și pornește clătinându-se.

Pozele erau copii color de mărimea 12 x 12. Erau adunate într-un teanc de aproape douăzeci de bucăți, și bărbatul din jilț ținea pachetul între degetul mare al mâinii stângi și degetul arătător. La stânga și la dreapta lui, Martin Beck și Kollberg stăteau aplecați să vadă imaginile.

— Aici suntem deci noi și acolo o vedem pe majoreasa Jentsch, da, și aici o vedeți pe soția mea… Da, și aici sunt chiar eu. Fotografia a fost făcută sus, pe puntea de comandă. E din prima zi, eu sunt în picioare și vorbesc cu căpitanul, cum poate vedeți. Și aici… Nici eu nu prea mai văd… Vrei să-mi dai lupa, draga mea…

Colonelul șterse lupa îndelung și cu multă grijă înainte să continue descrierea.

— Da, chiar așa, aici îl vedeți pe maiorul Jentsch singur, aici sunt eu cu soția… Majoreasa cred c-a făcut poza, e mai ștearsă decât celelalte. Și aici suntem noi din nou, tot atunci, doar puțin dintr-un alt unghi, mi se pare mie. Și… Să văd… Pe doamna cu care vorbesc o cheamă *Frau* Liebeneiner, tot nemțoaică. A mâncat, de altfel, cu noi la masă. O femeie foarte drăguță și serioasă,

dar din păcate cam în vârstă. Și-a pierdut bărbatul la El Alamein.

Martin Beck își încordă privirea și văzu o doamnă foarte bătrână și dolofană într-o rochie înflorată și o pălărie cărămizie. Stătea dreaptă lângă una dintre bărcile de salvare, cu o ceașcă de cafea într-o mână și o felie de pandișpan în cealaltă.

Bătrânul colonel nu mai termina. Fotografiile erau toate la fel. Pe Martin Beck începu să îl doară spatele. Știa acum, fără nicio urmă de îndoială, cum arată majoreasa Jentsch din Osnabrück.

Ultima poză era pe masa de mahon din fața colonelului. Era una dintre acelea pe care se aștepta să le vadă Martin Beck. Diana văzută din spate, ancorată lângă insula Riddarholmen, cu clădirea primăriei în fundal și două taxiuri care veniseră până la pasarelă.

Poza părea a fi fost făcută chiar înainte de plecare, pentru că mulți pasageri se aflau deja la bord. Lângă partea dinspre pupă a bărcii de salvare de la tribord, pe puntea de protecție, se vedea majoreasa Jentsch din Osnabrück. Chiar dedesubt era Roseanna McGraw. Aplecată în față, sprijinindu-și coatele de balustradă, cu picioarele depărtate. Avea sandale, ochelari de soare și o rochie largă și galbenă, cu bretele. Martin Beck se apropie de fotografie cât putu de mult și încercă să distingă persoanele din preajma Roseannei. În același timp îl auzi pe Kollberg fluierând printre dinți.

— Așa da, zise colonelul fără să fie afectat, deci ăsta e vaporul, aici lângă Riddarholmen, ăla e turnul primăriei, da. Și acolo sus e Hildegard Jentsch în picioare. Asta era înainte să facem cunoștință. Și da, ciudat, fetița asta a luat și ea masa cu noi de câteva ori. Olandeză sau englezoaică, cred. Au mutat-o sigur la altă masă după aia, ca s-avem noi, *old boys*[12], mai mult spațiu să ne mișcăm coatele.

Un deget arătător puternic și păros, încă și mai îngroșat de sticla lupei, se odihnea pe femeia cu rochie galbenă și sandale.

Martin Beck trase aer în piept ca să spună ceva, dar Kollberg i-o luă înainte.

— Ce, zise colonelul, sigur? Sunt al naibii de sigur. A stat cu noi la masă de cel puțin patru-cinci ori. Nu a spus niciodată nimic, din câte îmi amintesc.

— Dar…

— Bineînțeles că și colegul dumneavoastră mi-a arătat niște imagini cu ea, dar credeți-mă că eu nu recunosc fața, ci rochia. De fapt, nu chiar rochia.

Se întoarse spre stânga și îl împunse pe Martin Beck în piept cu degetul arătător. Durerea era de nesuportat.

— Decolteul, zise el cu o șoaptă tunătoare.

18.

Era unsprezece și un sfert și cei doi se aflau din nou în biroul din Kristineberg. Vântul se întețise, iar stropii de ploaie loveau puternic în ferestre.

Cele douăzeci de fotografii stăteau răsfirate în fața lui Martin Beck. Împinsese nouăsprezece la o parte și o analiza poate pentru a cincizecea oară pe Roseanna McGraw în cercul de lumină făcut de sticla lupei. Arăta exact așa cum și-o închipuise el de la bun început. Privirea ei părea îndreptată în sus, probabil către turlele bisericii Riddarholmen. Părea sănătoasă și relaxată. Nici nu îi trecea prin minte că nu mai are decât treizeci și șase de ore de trăit. La stânga ei se vedea cabina nr. A 7. Ușa era deschisă, dar poza nu dezvăluia nimic din interior.

— Îți dai seama că am avut noroc astăzi, zise Kollberg. Pentru prima dată de când ne ocupăm de cazul ăsta blestemat. Mai devreme sau mai târziu tot ai noroc. De data asta a fost mai târziu.

— Am avut și puțin ghinion.

— Pentru că a nimerit la aceeași masă cu doi ostași surzi și trei babe chioare? Nu-i ghinion, e doar legea arhicunoscută a lui Murphy. Acum să mergem acasă și să ne culcăm. Te duc cu mașina sau vrei să mergi cu acest mare dar către omenire care e metroul?

— Trebuie să-i trimitem o telegramă lui Kafka mai întâi. Și mâine îi scriem o scrisoare ca să-i dăm și celelalte amănunte.

O jumătate de oră mai târziu erau gata. Kollberg conducea repede și neglijent prin ploaia torențială, dar Martin Beck nu părea să se sinchisească, deși, în general, avea rău de mașină. Nu scoaseră niciun cuvânt tot drumul. Numai când ajunseră în fața casei din Bagarmossen Kollberg ieși din amorțeală și zise:

— Așa, acum du-te la culcare și te mai gândești mâine la toate astea. La revedere.

În apartament era liniște și întuneric, dar când trecu pe lângă camera fiicei lui auzi în surdină muzica programului nocturn de radio. Probabil că stătea cu tranzistorul sub pernă. Când era mic, el obișnuia să citească romane de aventuri cu lanterna de buzunar sub pătură.

Pe masa de la bucătărie găsi pâine, unt și caşcaval. Își făcu un sandviș cu caşcaval și căută o bere în frigider. Nu mai era. Mâncă cina frugală în picioare lângă chiuvetă și bău o jumătate de pahar de lapte, ca să o facă să alunece mai ușor.

Apoi intră în cameră și se sui în pat cu multă grijă. Soția lui se întoarse spre el, pe jumătate adormită, și încercă să spună ceva. El rămase nemișcat, întins pe spate și ținându-și respirația. Câteva minute mai târziu, răsuflarea ei deveni din nou egală. Martin se relaxă, închise ochii și începu să se gândească.

Roseanna McGraw apărea deja într-una dintre primele poze pe care ceruseră să le vadă. Mai mult decât atât, fotografiile îi ajutaseră să identifice fără urmă de îndoială încă cinci persoane – cei doi militari pensionați, soțiile lor și văduva Liebeneiner. Putea liniștit să spere că o să primească încă vreo douăzeci și cinci, treizeci de seturi de fotografii și că cele mai multe aveau să fie mai mari decât primul. Fiecare negativ o să fie scos la iveală, fiecare fotograf o să îi spună cu exactitate pe cine cunoștea și pe cine nu. Planul nu putea să dea greș – ultima călătorie a Roseannei McGraw avea să fie, în sfârșit, cercetată în amănunt. Vor putea să o vadă în fața lor ca pe o bandă de film.

Multe depindeau de Kafka și de ce putea el să afle de la opt familii risipite în toată America de Nord. Americanii fac risipă de fotografii, nu sunt cunoscuți pentru asta? Și, la urma urmei, dacă mai fusese cineva în compania femeii din Lincoln în afară de criminal, firesc ar fi fost să fie unul dintre compatrioții ei. Poate că asasinul ar trebui căutat în

primul rând printre compatrioții ei? Poate că într-o zi o să stea cu receptorul la ureche și o să audă vocea lui Kafka răzbind de la celălalt capăt al firului: *Yeah, I shot the bastard*.[13]

Legănat de gânduri, Martin Beck adormi, dintr-odată și fără efort, cum nu i se mai întâmplase de mult.

Și a doua zi plouă, cenușiu și cu stropi fini, și ultimele frunze galbene se lipiră triste de pereții caselor și de dreptunghiurile geamurilor.

Ca și cum ar fi fost atins de gândurile nocturne ale lui Martin Beck, Kafka îi trimisese iute o telegramă laconică: „Trimite cât mai mult material posibil”.

Două zile mai târziu, Melander, care nu uita niciodată nimic, își scoase pipa din gură și zise liniștit:

— Uli Mildenberger este la Heidelberg. Acolo a fost toată vara. Vrei să fie chemat la interogatoriu?

Martin Beck își luă cinci secunde să se gândească.

— Nu.

Era pe cale să adauge: „Dar notează adresa”. Se opri însă în ultima secundă, dădu din umeri și coborî în biroul lui.

În zilele acelea se întâmpla tot mai des să nu aibă nimic deosebit de făcut. Ancheta era într-o fază în care, în mare parte, își purta singură de grijă, răspândindu-se în același timp pe tot globul ca acțiunea dintr-un roman vechi de colportaj. Din Motala, de la Ahlberg, pornea o linie fierbinte până la el în Kristineberg, după care se răspândea ca un evantai către o mulțime de puncte pe hartă, de la Capul Nord în Norvegia la Durban în sud și Ankara la est. Cea mai importantă linie de contact ducea însă la biroul lui Kafka din Lincoln, aproape zece mii de kilometri spre vest. De acolo se ramifica spre alte locuri, risipite pe întreg continentul american.

S-ar fi putut oare, cu această uriașă rețea de contacte la dispoziție, să nu îl încercuiască pe criminal? Răspunsul logic era nu. Martin Beck păstra amintiri dureroase de la investigarea unei alte crime cu caracter sexual. Fusese comisă într-un subsol, într-una dintre suburbiile Stockholmului, corpul fusese descoperit aproape imediat și poliția ajunsese la locul faptei după nicio oră. Mai multe persoane îl văzuseră pe criminal și putuseră să dea semnalmente detaliate, bărbatul lăsase urme de pantofi, mucuri de țigări, chibrituri și chiar pierduse câteva obiecte. Mai mult, tratamentul aplicat victimei proba o perversitate cu totul ieșită din comun. Dar nu reușiseră să îl prindă. Optimismul se schimbase, încetul cu încetul, în neputință, pe măsură ce pistele de anchetă se dovedeau false. Șapte ani mai târziu același bărbat s-a făcut vinovat de o tentativă de viol într-o altă parte a țării și a fost prins asupra faptei. În timpul anchetei a avut o cădere nervoasă și a recunoscut crima.

Pentru Martin Beck, atât crima, cât și clarificarea ei, survenită mulți ani mai târziu, au constituit doar niște incidente mărunte, dar pentru unul dintre colegii lui mai în vârstă au avut o importanță decisivă. Cum să nu-și aducă aminte de acest coleg, care, lună de lună, an după an, mult după ce investigațiile fuseseră amânate, stătea în biroul lui până seara târziu, ocupat pentru a cincisuta oară sau poate a mia oară să controleze și să analizeze cu atenție toate procesele-verbale și toate mărturiile? De câte ori nu l-a întâlnit în contexte surprinzătoare și în medii neașteptate, tot timpul la vânătoare de idei noi pentru cercetarea care devenise tragedia vieții lui? Cu timpul s-a îmbolnăvit și s-a pensionat înainte de vreme și, cu toate astea, nu s-a dat bătut. Într-un final, totul s-a lămurit când cineva care nu suferise nicio condamnare și care nici măcar nu era bănuit de vreo infracțiune a izbucnit în lacrimi din senin în

fața unui magistrat uimit din Halland, recunoscând o crimă prin strangulare, veche de șapte ani. Tot atunci au ieșit la lumină și întâmplările penibile și neglijențele care împiedicaseră poliția să-l prindă pe criminal imediat. Martin Beck se întreba uneori dacă această rezolvare tardivă reușise să-i redea liniștea fostului criminalist.

Deci putea să fie și așa. Și totuși, femeia din subsol fusese ceea ce Roseanna McGraw în mod clar nu era: o epavă umană, singură, pribeagă, a cărei lipsă de sociabilitate era la fel de indiscutabilă ca și conținutul agravant al poșetei ei.

Martin Beck se gândi mult la asta în timp ce aștepta să se întâmple ceva.

La Motala, ocupația principală a lui Ahlberg era să enerveze autoritățile locale insistând ca fiecare țol de canal și fiecare metru pătrat de fund de lac să fie examinate de scafandri. Rareori lua legătura cu Martin Beck, dar se aștepta ca telefonul să sune din clipă în clipă.

O săptămână mai târziu sosi o nouă telegramă de la Kafka. Textul era criptic și bulversant: *You will have a break any minute now*.[14]

Martin Beck îl sună pe Ahlberg.

— Zice c-o să se clarifice totul din clipă în clipă.

— Cred că își dă seama că avem nevoie de încurajări, zise Ahlberg.

Kollberg avea altă părere:

— Are și el slăbiciunile lui. Suferă de o boală numită intuiție.

Melander nu spuse nimic.

După alte zece zile primiră vreo cincizeci de fotografii și dădură la copiat cam de trei ori mai multe negative. Multe dintre imagini erau de calitate proastă, iar Roseanna McGraw nu apărea decât în două dintre ele. Amândouă fuseseră făcute lângă insula Riddarholmen, iar Roseanna tot singură era, pe puntea A, la vreo doi metri de cabina ei. Într-una dintre ele stătea aplecată în față

și își scărpina glezna dreaptă, dar asta era tot. În rest, mai identificaseră douăzeci și trei de pasageri. Numărul total ajunsese acum la douăzeci și opt.

Melander era responsabil cu analiza de amănunt, apoi îi dădea fotografiile lui Kollberg care încerca să le aranjeze într-o ordine cronologică aproximativă. Martin Beck studia teancul oră de oră, dar nu zicea nimic.

Zilele care urmară mai aduseră câteva duzini de fotografii, dar Roseanna McGraw nu apărea în niciuna dintre ele.

Și totuși, după multă așteptare, veni o scrisoare de la poliția din Ankara. În dimineața celei de-a treisprezecea zile – potrivit calendarului nou, căci numărau zilele de la data la care le venise ideea genială – ajunse pe biroul lui Martin Beck, dar dură încă două zile până ce ambasada reuși să îi pună la dispoziție o traducere în engleză. În mod surprinzător, această scrisoare le aducea prima victorie după o lungă perioadă lipsită de rezultate.

Unul dintre pasagerii turci, studentul la medicină de douăzeci și doi de ani, Günes Fratt, recunoscuse că o cunoștea pe femeia din fotografii, dar nu îi știa nici numele, nici naționalitatea. După „un interogatoriu dur”, condus de un colonel de poliție cu un nume foarte lung, aproape în întregime format din „ö”, „ü” și „z”, tânărul recunoscuse că o găsise atrăgătoare pe Roseanna și că încercase de două ori să-i spună câteva cuvinte în limba engleză, ca „să se apropie” de ea în timpul călătoriei, dar că fusese respins. Femeia pur și simplu nu îl băgase în seamă. Credea că o văzuse ceva mai târziu în compania unui bărbat și trăsese concluzia că e căsătorită și că doar pentru moment și din prostie (?) se arătase singură în lume. Despre înfățișarea acelui bărbat martorul nu reuși să spună decât că „era probabil înalt”. În ultima parte a călătoriei, martorul nu o mai văzuse pe femeie.

Unchiul lui Günes Fratt, care fusese audiat „în scop informativ” de către colonelul de poliție cu nume imposibil, ținuse să insiste asupra faptului că, în timpul călătoriei, îl ținuse sub control sever pe nepotul lui de frate și că nu îl lăsase singur mai mult de zece minute odată.

Ambasada contribuise cu observația că ambii călători aparțin unei familii înstărite și respectabile.

Scrisoarea nu îi dădu prea mult curaj lui Martin Beck. Știuse de la bun început că, mai devreme sau mai târziu, o astfel de informație trebuie să apară. Acum făcuseră în sfârșit un pas înainte și, în timp ce pregătea materialul ca să îl trimită la Motala, se întreba cum o fi să fii supus unui „interogatoriu dur” de către un colonel turc.

La primul etaj, Kollberg primi vestea cu mult calm.

— Turcii? Da, i-am urmărit. Mai mulți pasageri i-au identificat în mărturiile lor.

Căută la întâmplare prin liste.

— Fotografia numărul 23, 38, 102, 109…

— Ajunge.

Martin Beck răsfoi prin pachetul de fotografii și găsi o copie în care ambii bărbați se vedeau foarte clar. Se uită puțin la mustățile albe ale unchiului și își mută privirea la Günes Fratt, care era mic de statură, dar îmbrăcat elegant. Avea mustață neagră și subțire și trăsături regulate. Nu arăta deloc rău.

Roseanna McGraw avusese, din păcate, o altă părere. Era a cincisprezecea zi de când le venise ideea să ceară fotografiile și până în momentul acela identificaseră fără dubiu patruzeci și unu de pasageri, care apăreau într-una sau în mai multe fotografii. În plus, colecția se mări cu încă două poze care o înfățișau pe femeia din Lincoln. Amândouă erau făcute pe canalul Södertälje. Într-una Roseanna era în fundal, ștearsă și întoarsă cu spatele la fotograf, iar cealaltă o surprindea din profil lângă balustradă, cu podul de cale ferată în

fundal. Cu trei ore înainte să moară, Roseanna McGraw își dăduse jos ochelarii fumurii și se uitase la soare cu ochii mijiți. Pletele negre îi fluturau în vânt și gura îi era întredeschisă, ca și cum ar fi fost pe cale să spună ceva sau tocmai ar fi căscat. Martin Beck se uită la ea mult timp prin lupă. Într-un final spuse:

— Cine a făcut fotografia asta?

— O daneză, zise Melander. Vibeke Amdal din Copenhaga. A călătorit singură în cabină single.

— Vezi ce poți să afli despre ea.

O jumătate de oră mai târziu veni și vestea cea mare.

— Telegramă-fulger din Statele Unite, zise femeia de la telegraf, să v-o citesc?

Struck goldmine yesterday. Ten rolls eight millimeter colorfilm and 150 stills. You will see a lot of Roseanna McGraw. Some unknown character seems to be with her. Panamerican guarantees delivery Stockholm Thursday. Kafka.

— Să încerc s-o traduc?

— Da, vă rog.

— „Ieri dat de mină de aur. Zece role film color opt milimetri și o sută cincizeci de instantanee. O să o vedeți pe Roseanna McGraw din belșug. O figură necunoscută pare să fie împreună cu ea. Panamerican promite livrare Stockholm joi. Semnat: Kafka”.

Martin Beck se prăbuși pe scaun. Se scărpină în cap și aruncă o privire la calendarul de pe masă.

Era miercuri, 25 noiembrie 1964.

Afară ploua și era frig. În curând avea să înceapă să ningă.

19.

Văzură filmul la un studio vizavi de Norra Station. Era într-adevăr înghesuială în sala de proiecții și Martin Beck cu greu reuși să își țină în frâu agorafobia.

Erau acolo șeful lui și comisarul-șef al poliției județene din Linköping. Procurorul general, Larsson și Ahlberg veniseră din Motala. În afară de ei, de față erau și Kollberg, Stenström și Melander.

Chiar și Hammar, care văzuse mai multe crime decât ei toți laolaltă, părea tăcut, tensionat și în expectativă.

Lumina se stinse.

Proiectorul începu să zumzăie.

— Ah, da, da… da.

Lui Kollberg îi era, ca de obicei, greu să tacă.

Garda palatului regal defila prin piața Gustav Adolf. Dădu un ocol și intră pe Norrbro. Camera de filmat surprinse o imagine panoramică a fațadei Operei.

— N-au stil, zise Kollberg. Zici că-i poliția militară.

Șeful poliției județene șâșâi.

Urmă epava corabiei Vasa, ascunsă de stropii de apă care dansau în jurul ei. O tânără și frumoasă suedeză, cu un braț de fân și cu nasul cârn, pe scările sălii de concerte. Centrul pieței Hötorg. Un afiș pentru turiști lângă o colibă laponă la muzeul Skansen. Castelul Gripsholm, cu dansatori populari în prim plan. O americancă între două vârste, cu buze violete și strasuri la ramele ochelarilor. Hotelul Reisen, cheiul Skeppsbron, pupa navei Svea Jarl, feribotul către Djurgården, o navă mare de pasageri ancorată în Stockholm, filmată din mișcare, de pe un vapor de croazieră.

— Ce vapor e ăla? întrebă șeful poliției județene.

— S.S. Brazil, nava companiei Moore-McCormack, zise Martin Beck. Vine aici în fiecare vară.

Promontoriul Waldemarsudde. Femeia cu buzele violete. Danvikshem.

— Și clădirea aia ce-i? întrebă șeful poliției județene.

— Danvikshem, un azil pentru bătrâni, zise Kollberg. Haile Selassie a tras o salvă în semn de salut când a fost aici înainte de război. A crezut că e palatul regal.

Pescărușii, dând din aripi grațioși. Cartierul Farsta, coadă de oameni care se îmbulzeau să se urce într-un autobuz albastru cu tavan de plexiglas. Pescari uitându-se fix și sinistru în obiectiv.

— Cum îl cheamă pe fotograf? zise șeful poliției județene.

— Wilfred S. Bellamy Junior din Klamath Falls, Oregon, răspunse Martin Beck.

— N-am auzit niciodată vorbindu-se de el, zise șeful poliției județene.

Vechea stradă Svartmangatan. Apoi un cadru cu pompa din Brunkebergstorg, subexpusă.

— Acum, făcu șeful poliției județene.

Diana lângă Riddarholmen. Vedere dinspre pupă. Roseanna McGraw în postura bine-cunoscută, uitându-se undeva în sus, într-o parte.

— Ea este, sări șeful poliției județene.

— Dumnezeule, zise Kollberg.

Femeia cu buzele violete intră în cadru din stânga, cu dinți strălucitori. Totul era în ceață în afară de steagul companiei de navigație și de turnul primăriei. Vedere spre chei. Puncte albe. Licăriri. Umbre roșii-maronii. Negru.

Lumina se aprinse și un bărbat într-un halat alb crăpă puțin ușa.

— Numai puțin. Probleme cu proiectorul.

Ahlberg se întoarse și se uită la Martin Beck.

— Acuma a luat foc și a ars, zise prim-asistentul criminalist Lennart Kollberg, care știa să citească

gândurile.

Chiar atunci se stinse lumina.

— Acuma-i acuma, băieți, zise șeful poliției județene.

Vedere peste deal, drapelul suedez, turiști, podul Västerbron, arcul podului. Secvență lungă cu doamna Bellamy făcând plajă cu ochii închiși pe un șezlong de pe punte.

— Atenție la imaginile de fundal, zise șeful poliției județene.

Martin Beck recunoscu mai multe persoane în fundal; niciuna dintre ele nu era Roseanna McGraw.

Ecluza de la Södertälje, podul de șosea, podul de cale ferată. Catargul văzut de jos în sus, cu steagul companiei fluturând ușor pe cerul albastru. Un velier cu motor încărcat cu butoaie pline de pește, bucătarul făcând cu mâna. Același velier, dinspre pupă și dintr-o parte. Smochinita doamnă Bellamy din profil în dreapta.

Oxelösund din larg, turla cu accente moderniste a bisericii ridicându-se spre cer, hornurile fumegânde ale întreprinderii metalurgice, un locuitor din Grängesberg pe terenul metalifer. Imaginile urcau și coborau odată cu alunecarea molcomă a vaporului pe apă și erau colorate difuz, într-o nuanță gri-verzui.

— S-a stricat vremea, zise șeful poliției județene.

Tot ecranul era gri-deschis, camera de filmat s-a întors, o parte din puntea de comandă, care era pustie. Steagul orașului Göteborg îmbibat cu apă și atârnând pe catargul de la proră. În cadru apare timonierul balansând o tavă și coborând pe scara care ducea către cabinele personalului.

— La ce ne uităm? întrebă șeful poliției județene.

— Asta era înainte să ajungă la Hävringe, zise Martin Beck, pe la cinci-șase. Stau pe loc din cauza ceții.

Un cadru surprins pe puntea de protecție, dinspre pupă, șezlongurile părăsite, imagini fumurii, umezeală. Nici țipenie de om.

Aparatul de filmat se întoarse la dreapta, apoi reveni cu o ușoară smucitură în poziția inițială. Roseanna McGraw urcând scările dinspre puntea A. Era, ca de obicei, fără ciorapi și cu sandale, dar își acoperise rochia cu o pelerină subțire și transparentă de plastic și își trăsese gluga peste păr. Trece pe lângă barca de salvare, se uită drept în aparatul de filmat, îi aruncă fotografului o privire fugară, indiferentă, pare liniștită și relaxată, iese din imagine prin dreapta. O întoarcere rapidă. Roseanna McGraw din spate, cu coatele pe balustradă, sprijinindu-se pe piciorul drept, pe vârfuri, scărpinându-și glezna stângă cu călcâiul drept.

Mai puțin de 24 de ore până la moarte. Martin Beck își ținea răsuflarea. Niciunul dintre cei de față nu zise nimic. Femeia din Lincoln era tot mai ștearsă, în timp ce ecranul era inundat de puncte albe. Rola se terminase.

Ceața dispăruse. Un zâmbet forțat, violet. Un cuplu mai în vârstă stând în șezlong, cu pleduri pe picioare. Nicio rază de soare, dar nici ploaie.

— Cine-s ăștia? zise șeful poliției județene.

— Doi americani, răspunse Kollberg. Anderson îi cheamă.

Vaporul într-o ecluză. Fotografie dinspre teugă, multe persoane cu spatele. Bara de protecție filmată de sus, întinzându-se între coca navei și pavajul de piatră al canalului, așchii lungi și umede din lemnul de brad căzând în apa neagră. Un om din echipaj pe țărm, aplecat mult înainte, lucrând la deschiderea porților ecluzei. Aparatul de filmat se îndreptă spre altceva, poarta ecluzei se deschise. Gușa doamnei Bellamy, văzută dintr-o parte, cu puntea de comandă și numele vaporului în fundal.

O nouă imagine de pe punte. O nouă ecluză. Puntea plină de lume. Schimbare de cadru către un om vorbind, cu pălărie de paie.

— Cornfield, un american, a călătorit singur, zise Kollberg.

Martin Beck se întreba dacă nu cumva fusese singurul care o văzuse pe Roseanna McGraw în scena precedentă. Era lângă balustrada de la tribord, sprijinindu-se în coate, ca de obicei, îmbrăcată în pantaloni largi și cu un pulover închis la culoare.

Mai urmară câteva imagini cu ecluza, dar Roseanna nu mai apăru în niciuna dintre ele.

— Unde or fi aici? întrebă prefectul.

— Karlsborg, zise Ahlberg. Nu lângă lacul Vättern. Aici sunt imediat la vest de Söderköping. Au plecat de la Söderköping la zece fără un sfert. Asta trebuie să fi fost pe la unsprezece.

O nouă ecluză, o nouă imagine a punții. Acolo, din nou ea. Pulover negru, pe gât. Mulți oameni în jurul ei. Se întoarse spre cameră, părea să râdă. Întrerupere bruscă. Siaj. Secvență lungă cu doamna Bellamy și soții Anderson. La un moment dat trecu și colonelul din Norr Mälarstrand, între motiv și lentila camerei, șters și încet.

Martin Beck simțea broboane de sudoare la ceafă. Mai erau zece ore. Râsese Roseanna?

Imagine scurtă de la teugă, cu doar trei sau patru persoane. Vaporul era pe un lac. Puncte albe. Sfârșitul rolei.

Șeful poliției județene se întoarse în spate.

— Roxen?

— Asplången, zise Ahlberg.

Un pod basculant. Clădiri pe maluri. Oameni pe țărm, făcând cu mâna și uitându-se la vapor.

— Norsholm, zise Ahlberg. E ora trei și un sfert.

Aparatul de filmat se încăpățâna să urmărească numai ce se întâmplă pe mal. Copaci, vaci, case. O fetiță de șapte sau opt ani mergea pe cărare de-a lungul canalului. Rochie albastră de vară, două

codițe scurte și saboți de lemn. Cineva de la bord aruncă o monedă pe potecă. Derutată, fata o ridică de jos și face timidă o reverență. Mai mulți bani, fata îi culege. Aleargă câțiva pași ca să ajungă din urmă vaporul. O mână de femeie cu o monedă strălucitoare de o jumătate de dolar între două degete osoase cu unghii stacojii. Camera se întoarse spre punte, doamna Bellamy cu o față exaltată aruncând moneda. Fata de pe mal cu monedele strânse în pumn, total surprinsă, uitându-se mirată la vapor cu ochii ei albaștri.

Martin Beck nu văzu. Îl auzi doar pe Ahlberg trăgând adânc aer în piept și pe Kollberg îndreptându-și spatele. În spatele femeii filantroape din Klamath Falls, Oregon, Roseanna McGraw trecuse pe puntea de protecție, de la stânga la dreapta. Nu era singură. La stânga ei și foarte aproape de ea se mai afla cineva. Un bărbat cu șapcă sport. Era cu un cap mai înalt decât ea și profilul îi apăru în cadru o fracțiune de secundă pe fundalul luminos.

Toată lumea îl văzuse.

— Oprește filmul, zise șeful poliției județene.

— Nu, nu, zise Ahlberg.

Camera nu se întoarse la vapor. Malul înverzit. Câmpuri, decor cu frunze, papură bătută de vânt, peisajul de vară păli în spatele unei cortine de puncte albe.

Martin Beck își scoase batista din buzunarul de la piept, o mototoli și se șterse la ceafă.

Imaginea care umplea acum ecranul era nouă și surprinzătoare. Canalul era în față și sub ei, șerpuind între malurile pline de copaci. De-a lungul părții stângi a canalului era o cărare, și puțin mai sus, tot la stânga, păștеau cai în spatele unui gard. Pe potecă venea un grup de oameni.

Ahlberg i-o luă înainte șefului poliției județene.

— Sunt la vest de Roxen acum. Vaporul a trecut de ecluzele de la Berg. Între timp fotograful s-a dus înainte la Ljungsbro. Acolo sunt ultimele

ecluze înainte de cea din Borensberg. E aproape șapte după-amiază.

Catargul alb cu steagul orașului Göteborg apăru în cadru în timp ce vaporul vira în depărtare. Oamenii de pe cărare se apropiaseră.

— Slavă Domnului, zise Ahlberg.

Numai Martin Beck știa ce vrea Ahlberg să spună. Cel care filmase avusese o alternativă: să meargă cu un ghid care, în timpul popasului de la ecluze, duce turiștii la mănăstirea Vreta.

Acum se vedea vaporul în întregime, înaintând încet de-a lungul canalului, printr-o ceață cenușie, care se împletea cu lumina piezișă a serii.

Dar niciunul dintre cei din încăpere nu se mai uita la vapor. Călătorii răzleți de pe cărare veniseră atât de aproape, încât puteai să le distingi trăsăturile chipului. Martin Beck îl identifică imediat pe Günes Fratt, medicinistul de douăzeci și doi de ani de la Ankara. El venea primul, gesticulând către cel care mergea cel mai aproape de el.

Apoi o văzu și pe ea.

La aproape cincisprezece metri în spatele grupului principal se puteau distinge două siluete. Una dintre ele era Roseanna McGraw, în pantaloni largi și cu pulover închis la culoare. Lângă ea, cu pași mari, mergea bărbatul cu șapcă sport.

Erau încă departe.

„Dar-ar Domnul să ajungă filmul”, își spuse Martin Beck.

Cei doi se apropiau. Poziția aparatului de filmat era neschimbată.

Puteau oare să le deslușească fețele?

Îl văzu pe bărbatul înalt luând-o de braț, ca pentru a o ajuta să treacă peste o băltoacă pe cărare.

Îi văzu oprindu-se și uitându-se la vaporul care aluneca pe lângă ei și care începu să-i ascundă vederii. Dispăruseră. Dar domnul Bellamy din Klamath Falls, mai încăpățânat ca niciodată, își

păstră poziția. Roseanna McGraw trecu pe lângă vapor și acum putea fi văzută în întregime înaintând pe cărare. Se opri, făcu un semn cu capul, întinse brațul drept către însoțitorul ei, care era încă ascuns, dar care veni în față. Gata.

Schimbarea cadrului veni ca un șoc. Ecluza în prim-plan, apoi obiectivul surprinse câteva cadre aleatorii, la margine se vedeau picioarele privitorilor. I se păru că vede o pereche de craci de pantaloni de culoare deschisă, picioare în sandale și, chiar alături, o pereche de pantofi fără toc.

Imaginea dispăru. Tremur ușor. Cei din sală oftară. Martin Beck sucea batista între degete.

Dar încă nu se terminase. O față puțin subexpusă cu gură violet și rame de ochelari cu strasuri umplu ecranul și dispăru în dreapta. La babord, pe puntea A, o chelneriță îmbrăcată în alb bătea într-un gong. Chiar din spatele ei apăru Roseanna McGraw, venind dinspre sala de mese. Își încruntă sprâncenele, se uită la cer, râse, se întoarse către cineva care rămânea ascuns. Dar nu întru totul: se vedea un braț într-un tweed de culoare incertă, o parte dintr-un umăr. Veni și banda cu puncte albe, ca niște cerculețe; imaginea se șterse, deveni gri, gri, gri.

Roseanna râsese. Martin Beck era sigur de asta. Pe patru iulie, ora șapte seara. Zece minute mai târziu mâncase friptură, cartofi noi, căpșuni și lapte, în timp ce un colonel suedez și un maior neamț își împărtășeau opinii despre bătălia de la Stalingrad.

Ecranul de cinematograf fu inundat de lumină. Noi ecluze. Cer albastru cu nori plutitori. Căpitanul cu mâna pe telegraf.

— Sjötorp, zise Ahlberg. Ora 12.00, a doua zi. Imediat o să intre pe lacul Vänern.

Martin Beck își amintea toate detaliile. O oră mai târziu ploaia încetase. Roseanna McGraw era moartă. Trupul ei gol zăcea de douăsprezece ore

afundat în mâl, lângă digul din Borenshult. Fusese violată.

Pe puntea vaporului oamenii se întindeau în șezlonguri, vorbeau, râdeau, se uitau la soare cu ochii pe jumătate închiși. O doamnă stafidită din înalta societate din Klamath Falls zâmbi violet către aparatul de filmat.

Oglinda apei. Vänern. Oameni care se plimbau de colo colo. Tânărul respingător din camera de anchetă de la Motala golind un sac cu cenușă în lac. Era plin de funingine pe față și se holba acru la fotograf.

Nicio femeie în pulover negru, pantaloni kaki și sandale.

Niciun bărbat înalt, în sacou de tweed și șapcă sport.

Urmăriră cu atenție rolă după rolă. Vänersborg în amurg. Diana se afla lângă chei, așteptând să acosteze.

Văzură un matroz trecând pe uscat. Canalul Trollhätte.

— E o motoretă la teugă, zise Ahlberg.

Vaporul era acum ancorat la Lilla Bommen, scăldat în lumina limpede a dimineții, lângă pupa velierului Viking. Imagine de la teugă, oameni care coborau pe mal. Motoreta nu mai era.

Schimbare de imagine: femeia cu buze violete stând nemișcată într-una dintre bărcile de agrement din Göteborg, panoramă a decorurilor cu flori pregătite de asociația grădinarilor, puncte albe pe ecran.

Tremur. Final. Lumina se aprinse.

După cincisprezece secunde de tăcere absolută, chestorul Hammar se ridică de pe scaun, se uită de la șeful poliției județene la procurorul din Motala și de la procuror la Larsson.

— Ora prânzului, domnii mei. Sunteți invitații statului. Se uită fără expresie la ceilalți și zise: Bănuiesc că voi mai stați puțin.

Stenström plecă și el. El se ocupa de fapt de cu totul alt caz.

Kollberg se uită întrebător la Melander.

— Nu, nu l-am mai văzut pe tip până acum.

Ahlberg își puse mâna dreaptă pe față.

— Un pasager, zise el.

Se întoarse și se uită la Martin Beck.

— Ți-aduci aminte tipul care ne-a arătat vaporul la Bohus? Draperia care se putea trage dacă vreun pasager voia să se odihnească pe una dintre canapele?

Martin Beck încuviință din cap.

— Motoreta nu a fost acolo de la început. Prima dată când am văzut-o a fost la ecluzele de după Söderköping, zise Melander.

Își scoase pipa din gură și o goli.

— Și tipul cu șapcă sport a apărut tot acolo, zise el. O singură dată, din spate.

Când mai puseră filmul o dată, văzură că Melander are dreptate.

20.

Era prima ninsoare din iarna aceea. Fulgii mari și umezi se lipeau de ferestre și se topeau imediat, prelingându-se pe geam. În burlane se auzea apa susurând, iar picături grele cădeau cu zgomot pe pervaz.

Deși era de-abia amiază, în biroul lui Martin Beck era atât de întuneric, încât inspectorul fusese nevoit să aprindă lampa de citit, care răspândea o lumină plăcută peste birou și pe dosarul deschis pe suportul pentru scris. În rest, camera zăcea în întuneric.

Martin Beck stinse ultima țigară, ridică scrumiera și suflă scrumul de pe tăblia mesei.

Îi era foame și îi părea rău că nu mersese cu Melander și Kollberg la cantină.

Zece zile trecuseră de când văzuseră filmul lui Kafka și așteptau în continuare ca ceva să se întâmple. Ca multe alte indicii de până atunci, și noua pistă se pierduse într-o junglă de semne de întrebare și de mărturii echivoce. Interogatoriile fuseseră în cea mai mare parte făcute de Ahlberg și de oamenii lui, cu profesionalism și mult zel, dar rezultatul era slab. Cel mai bun lucru pe care puteai să-l spui era că nu aflaseră nimic care să contrazică ipoteza că un pasager s-a urcat pe vas la Mem, Söderköping sau Norsholm și a mers până la Göteborg. Tot așa, nu exista nimic care să infirme faptul că pasagerul era un bărbat cu o constituție obișnuită și peste înălțimea medie sau că purta o șapcă sport, un sacou de tweed gri în dungi, pantaloni gri de gabardină și pantofi maronii. Nici faptul că avea o motoretă albastră, marca Monark.

Timonierul, a cărui mărturie fusese cea mai utilă, spusese că vânduse un bilet cuiva care seamănă cu persoana din fotografii. Nu știa când, și nici măcar nu știa sigur dacă asta se întâmplase chiar în vara acelui an. Ar fi putut foarte bine să se

întâmple într-unul dintre sezoanele anterioare. Își aducea vag aminte că bărbatul, dacă era același despre care vorbeau ei, avea o bicicletă sau o motoretă și, pe deasupra, chiar și undițe și alte lucruri care lăsau de înțeles că e pescar sportiv.

Ahlberg însuși condusese interogatoriul și îl împinsese până la absurd. O copie a procesului-verbal se afla și în dosarul lui Martin Beck.

„AHLBERG: Se întâmplă des să luați pasageri fără cabină în croazieră?

MARTOR: Pe vremuri se întâmpla mai des, dar întotdeauna avem câțiva.

A: Unde se urcă?

M: Oriunde oprește vaporul. Sau la ecluze.

A: Care este cea mai firească rută pentru un pasager fără cabină?

M: Oricare. Sunt mulți excursioniști sau turiști cu biciclete care se urcă la Motala sau la Vadstena ca să treacă Vätternul.

A: Și altfel?

M: Hm, ce să zic? Înainte luam excursioniști de la Stockholm la Oxelösund și de la Lidköping la Vänersborg. Dar s-a terminat cu asta.

A: De ce?

M: Era prea înghesuială. Pasagerii cu cabine plătesc bine și nu vrem să fie nevoiți să se înghesuie cu o mulțime de bătrâne și copii care aleargă peste tot cu termosuri și sandvișuri la pachet.

A: Există ceva care să contrazică faptul că un pasager ar fi putut urca la Söderköping?

M: Nimic. Putea să urce oriunde. La vreo ecluză. Sunt șaizeci și cinci de ecluze pe rută. În afară de asta, acostăm în mai multe locuri.

A: Câți pasageri fără cabină pot să fie la bord?

M: În același timp? Acum, foarte rar mai mult de zece. De regulă, numai doi sau trei. Câteodată niciunul.

A: Ce fel de oameni sunt? Suedezi?

M: Nu. De multe ori sunt străini. Poate să fie oricine, mai mult oameni cărora le plac vapoarele și care-și dau străduința să țină minte orarul de mers.

A: Și nu-i scrieți pe lista de pasageri?

M: Nu.

A: Pasagerii luați pe traseu pot să mănânce la bord?

M: Da, pot să mănânce ca și ceilalți, dacă vor. De regulă, într-o altă tură, după ce termină ceilalți. Prețurile pentru mese sunt fixe. Ca la carte, ca să zic așa.

A: Ați spus mai devreme că nu v-aduceți deloc aminte de femeia din fotografii, și acum vi se pare că-l recunoașteți pe bărbatul ăsta. Nu aveți steward la bord? Ca timonier, nu ar trebui să vă îngrijiți de pasageri?

M: Le iau biletele la venire și le urez bun venit. După aia îi las în pace. Ideea cu aceste călătorii nu este să-i bombardezi cu informații turistice. De-alea aud ei, cred, prin alte părți.

A: Nu-i ciudat că nu-i recunoașteți pe oamenii ăștia? Ați petrecut cu ei aproape trei zile și trei nopți.

M: Toți pasagerii arată la fel pentru mine. Ca să nu mai spun că văd vreo două mii ca ei în fiecare vară. În zece ani sunt douăzeci de mii. Și când lucrez sunt la timonă. Suntem doar doi care stăm de cart – asta înseamnă douăsprezece ore pe zi.

A: Asta a fost totuși o călătorie specială, cu întâmplări ieșite din comun.

M: Da, dar eu tot am fost la timonă douăsprezece ore. Și, apropo, a fost și soția cu mine.

A: Nu e trecută pe lista de pasageri.

M: Nu, de ce să fie? Noi, membrii echipajului, avem voie să luăm și rude în câteva călătorii.

A: Informația că la bordul navei erau optzeci și șase de oameni în timpul acestei călătorii nu este

deci sigură. Cu rudele și pasagerii luați pe traseu, puteau foarte bine să fie o sută.

M: Sigur că da.

A: Deci când s-a dat jos bărbatul cu motoretă, bărbatul din pozele astea?

M: Dacă nu sunt sigur nici dacă l-am văzut vreodată, cum o să știu când a coborât? Unii dintre ei, care se grăbeau la tren sau la avion sau la alte vapoare, au coborât la trei noaptea când am ajuns la Lilla Bomen. Alții au dormit toată noaptea și au așteptat până a doua zi dimineață.

A: Unde s-a urcat soția dumneavoastră?

M: Aici, la Motala. Doar aici locuim.

A: La Motala? La miezul nopții?

M: Nu, la dus, către Stockholm, cu cinci zile înainte. Apoi a coborât iar pe drumul către Stockholm, pe opt iulie, la ora patru după-amiaza. Sunteți mulțumit acum?

A: Ce părere aveți despre ce s-a întâmplat în călătoria asta?

M: Eu nu cred c-a fost așa cum spuneți.

A: De ce nu?

M: Cineva ar fi băgat de seamă. Gândiți-vă puțin: o sută de oameni într-un vaporaș de treizeci de metri lungime și cinci metri lățime. Într-o cabină cât o capcană de șobolani.

A: Ați avut vreodată cu pasagerii și altfel relații decât profesionale?

M: Da, cu soția".

Martin Beck scoase din buzunarul hainei trei fotografii. Două dintre ele fuseseră decupate dintr-o secvență de film, iar cea de-a treia era o mărire parțială a unei poze alb-negru de amator din pachetul trimis de Kafka. Toate trei aveau două lucruri în comun: înfățișau un bărbat înalt, cu șapcă sport și sacou de tweed și erau de foarte proastă calitate.

În acel moment, sute de polițiști din Stockholm, Göteborg, Söderköping și Lidköping aveau asupra

lor copii ale celor trei fotografii. În afară de asta, fuseseră trimise exemplare la toate sediile de poliție județeană și la cele mai multe posturi de poliție, din Karesuando până la Smygehamn. Fotografiile ajunseseră chiar și în străinătate.

Erau de proastă calitate, dar cineva care într-adevăr îl cunoștea pe acel bărbat ar fi putut să-l recunoască.

Poate. La ultima lor întâlnire, Hammar spusese:

„Mie mi se pare că seamănă cu Melander".

Și apoi:

„Asta nu mai e anchetă, e concurs de ghicitori. Avem vreun indiciu care să arate că tipul e suedez?"

„Motoreta".

„Despre care nu știm dacă era a lui".

„Da".

„Asta-i tot?"

„Da".

Martin Beck puse fotografiile înapoi în buzunarul de la piept. Luă procesul-verbal întocmit de Ahlberg și se mai uită o dată printre replici, până găsi ce căuta:

„M: Da, pot să mănânce ca și ceilalți, dacă vor. De regulă, într-o altă tură, după ce termină ceilalți".

Răsfoi printre hârtii, căutând lista cu personalul vapoarelor de canal din ultimii cinci ani. Citi lista, luă un creion și făcu un semn lângă unul dintre nume:

„Göta Isaksson, chelneriță, Polhemsgatan 7, Stockholm. Angajată la restaurantul SHT din data de 15 octombrie 1964. Diana 1959 – 1961. Juno, 1962, Diana 1963, Juno 1964".

Nu exista nicio însemnare din care să rezulte că Melander sau Kollberg ar fi audiat-o.

La ambele numere de taxiuri suna ocupat, așa că se dădu bătut, își puse pălăria și paltonul, ridică

gulerul și porni pe jos, prin zăpada fleșcăită, până la stația de metrou.

Ospătarul-șef de la SHT părea stresat și nervos, dar îi arătă una dintre mesele domnișoarei Göta, chiar în apropierea ușilor turnante de la bucătărie. Martin Beck se așeză pe canapeaua lipită de perete și primi un meniu. În timp ce îl citea, se uita prin local.

Aproape toate mesele erau ocupate, și numai o mică parte dintre clienți erau femei. La multe mese stăteau bărbați singuri, cei mai mulți trecuți de vârsta a doua. Dacă judecai după familiaritatea chelneriților, păreau a fi clienți statornici.

Martin Beck se uită la chelneriței care intrau și ieșeau cu pași repezi pe ușile turnante. Se întreba care dintre ele ar putea fi domnișoara Göta, și trecură aproape douăzeci de minute până află.

Avea un chip rotund și prietenos, dinți mari și rari și păr tuns scurt și ciufulit, a cărui culoare Martin Beck o defini pur și simplu ca „oarecare”.

Comandă un sandviș, chifteluțe de carne și bere Amstel. Mâncă încet, așteptând să mai treacă aglomerația de la prânz. Până termină de mâncat și își bău cele patru cafele, clienții domnișoarei Göta plecară, așa că ea veni la masa lui.

Martin Beck o informă despre misiunea lui și îi arătă poza. Ea se uită puțin, o puse pe masă și își aranjă jacheta albă și strâmtă.

— Da, zise ea, îl recunosc. Nu știu cine e, dar a mers cu vaporul de mai multe ori. Cred că și cu Juno, și cu Diana.

Martin Beck își îndreptă spatele, luă poza și i-o mai arătă o dată.

— Sunteți sigură? Poza nu e foarte clară, poate să fie altă persoană.

— Da, cred că sunt sigură. Apropo, întotdeauna se îmbrăca așa. Recunosc sacoul și șapca.

— V-aduceți aminte dacă l-ați văzut astă-vară? Ați fost pe Juno, nu-i așa?

— Da. Stați să mă gândesc. Nu mai știu. Vezi o mulțime de oameni. Dar vara trecută știu că l-am văzut de câteva ori. De cel puțin două ori. Eram pe Diana. Îl cunoaște colega mea, cealaltă chelneriță. Mi-aduc aminte că obișnuiau să stea de vorbă. El nu era pasager cu cabină, cred că mergea doar o parte din rută. Ca pasager de punte, deci. În orice caz, mânca de regulă în a doua sau a treia tură și nu lua toate mesele. Dar am impresia că obișnuia să coboare la Göteborg.

— Unde locuiește prietena dumneavoastră?

— „Prietenă" n-aș putea să-i zic, am fost colege. Nu știu unde locuiește, dar obișnuia să se ducă la Växjö când se termina sezonul.

Domnișoara Göta își mută greutatea de pe un picior pe celălalt și își încrucișă mâinile peste burtă, în timp ce se uita în tavan cu ochii pe jumătate închiși.

— Da, chiar așa. Växjö. Bănuiesc că acolo stă.

— Știți cumva cât de bine îl cunoaște pe bărbatul ăsta?

— Nu, chiar nu știu. Cred că îi cam plăcea de el. Se întâlnea ce el câteodată când era liberă, deși nu aveam voie să avem relații cu pasagerii. Tipul arată foarte bine. Drăguț, într-un fel…

— Puteți să-mi spuneți cum arată? Vreau să spun: culoarea părului, ochi, înălțime, vârstă și așa mai departe.

— Hm, e destul de înalt. Mai înalt decât dumneavoastră, cred. Nici slab, nici gras, e bine făcut, s-ar putea spune, destul de lat în umeri. Ochi albaștri. Nu sunt chiar sigură de asta, bineînțeles. Părul deschis la culoare, blond-cenușiu se numește, mai deschis decât al meu. Avea, desigur, șapca pe cap și nu vedeai prea mult din păr. Are și dinți frumoși, de asta mi-aduc aminte. Ochi rotunzi… Adică ușor bulbucați, asta vreau să spun. Dar, hotărât lucru, e foarte drăguț. Îi dau între treizeci și cinci și patruzeci de ani.

Martin Beck mai puse câteva întrebări, dar nu mai află multe lucruri. Când se întoarse la birou, trecu iar prin listă și găsi repede numele pe care îl căuta. Nu era indicată nicio adresă, doar o notiță că lucrase pe Diana între 1960 și 1963.

Îi luă doar vreo două minute să o găsească în cartea de telefon a localității Växjö, dar așteptă mult la telefon până îi răspunse. Femeia nu părea prea încântată, dar nici nu putu să refuze să-l întâlnească.

Martin Beck luă trenul de noapte și fu la Växjö la ora șase și jumătate. Era încă întuneric și afară era plăcut și cețos. Se plimbă pe străzi, văzând cum orașul se trezește la viață. La ora opt fără un sfert era din nou la gară. Își uitase galoșii, iar umezeala începuse să pătrundă prin tălpile subțiri ale pantofilor. Cumpără un ziar de la chioșc și îl citi pe o bancă din sala de așteptare, cu picioarele lipite de calorifer. După aceea ieși, căută o cafenea deschisă, bău o cafea și așteptă.

La ora nouă se ridică și plăti. Patru minute mai târziu se găsea în fața ușii femeii. Pe o plăcuță de metal stătea scris „Larsson”, iar deasupra era o carte de vizită cu numele „Siv Svensson”, caligrafiat într-un stil foarte artistic.

Ușa i-o deschise o femeie corpolentă, în capot bleu.

— Domnișoara Larsson? întrebă Martin Beck.

Femeia râse ușor și dispăru. I se auzi vocea dinăuntrul apartamentului:

— Karin, e un domn la ușă care întreabă de tine.

Nu auzi vreun răspuns, dar femeia corpolentă veni înapoi și îl pofti să intre, după care se făcu nevăzută.

Rămase în holul mic și întunecat, cu pălăria în mână. Trecură câteva minute bune până ce o draperie fu trasă la o parte și o voce îl invită să intre.

— Nu vă așteptam așa devreme, zise femeia din spatele draperiei.

Avea câteva fire albe în părul strâns neglijent la ceafă. Fața îngustă părea prea mică pentru corpul ei. Trăsăturile erau armonioase și plăcute, dar era palidă și nu avusese timp să se machieze. Îi rămăseseră urme de machiaj în jurul ochilor mari și căprui. Rochia verde de jerseu o strângea peste sâni și peste șoldurile late.

— Lucrez până noaptea târziu și obișnuiesc să dorm mai mult dimineața, zise ea cu reproș în voce.

— Vă rog să mă scuzați, spuse Martin Beck. Am venit să vă rog să m-ajutați într-o chestiune care are legătură cu angajarea dumneavoastră pe Diana. Ați lucrat și astă-vară acolo?

— Nu, astă-vară am fost pe un vapor care merge la Leningrad.

Femeia rămăsese în picioare și se uita la Martin Beck, așteptând. El luă loc pe unul dintre fotoliile înflorate și îi dădu fotografia. Femeia o luă și se uită la ea. Culoarea feței i se schimbă aproape imperceptibil, ochii i se măriră într-o fracțiune de secundă, dar când îi dădu fotografia înapoi chipul îi era la fel de crispat și de neprietenos ca la început.

— Da?

— Îl cunoașteți pe bărbatul ăsta, nu-i așa?

— Nu, zise ea fără nici cea mai mică ezitare.

Traversă camera și luă o țigară dintr-un pahar de sticlă care stătea pe o masă de ceramică în fața ferestrei. Își aprinse țigara și se așeză pe canapea, în fața lui Martin Beck.

— De ce? Nu l-am întâlnit niciodată. De ce întrebați?

Vocea ei era liniștită. Martin Beck o privi o clipă, apoi zise:

— Știu că-l cunoașteți. L-ați întâlnit pe Diana vara trecută.

— Nu. Nu l-am văzut niciodată. Acum vă rog să plecați. Trebuie să dorm.

— De ce mințiți?

— Veniți aici și sunteți obraznic? Puteți pleca, am zis.

— Domnișoară Larsson, de ce nu recunoașteți că știți cine este? Știu că nu spuneți adevărul. Dacă nu-l spuneți, s-ar putea să aveți neplăceri mai încolo.

— Nu-l cunosc.

— Pot să dovedesc că ați fost văzută împreună cu acest bărbat de mai multe ori, așa că ați face mai bine să spuneți adevărul. Vreau să știu cine e bărbatul din fotografie, și dumneavoastră aveți informația asta. Fiți rezonabilă.

— E o greșeală. Cred că m-ați confundat. Nu știu cine e. Vă rog să mă lăsați în pace.

În timpul schimbului de replici, Martin Beck nu o slăbise o clipă din ochi. Stătea acum pe marginea canapelei și își scutura întruna țigara, deși nu mai avea scrum. Avea chipul crispat și maxilarul încleștat.

Se vedea că îi e frică.

Martin Beck nici nu se clinti. Încercă să o facă să vorbească, dar acum ea nu mai zicea nimic, stătea doar țeapănă pe canapea și se dădea cu ojă portocalie. Într-un final, se ridică și începu să se plimbe de colo colo prin cameră. La puțin timp se ridică și Martin Beck, își luă pălăria și salută. Ea nu răspunse. Stătea cu spatele la el, dreaptă și disprețuitoare.

— O să vă mai caut, zise el.

Înainte să plece își lăsă cartea de vizită pe masă.

Când ajunse în Stockholm era seară. Se duse direct la stația de metrou și luă trenul spre casă.

A doua zi dimineață o sună pe Göta Isaksson. Tura ei începea abia după-amiază, așa că era oricând bine-venit. O oră mai târziu stătea în apartamentul ei mic, cu două camere, de pe insula Kungsholmen. Göta făcu niște cafea la aparatul din chicinetă și după ce turnă în cești și se așeză în fața lui, Martin Beck începu:

— Am fost la Växjö ieri și am vorbit cu colega dumneavoastră. A negat că l-ar cunoaște pe bărbatul din fotografie. Și părea să-i fie frică. Știți cumva de ce?

— Habar n-am. În general știu foarte puține despre ea. Nu era deloc vorbăreață. Am lucrat împreună trei veri, dar foarte rar spunea ceva despre ea.

— V-aduceți aminte dacă obișnuia să vorbească despre bărbați cât timp ați lucrat împreună?

— Doar de unul a pomenit. Mi-amintesc că a zis că a întâlnit un bărbat drăguț pe vapor. Trebuie să fi fost în a doua vară de când lucram împreună.

Lăsă capul într-o parte și făcu niște socoteli în gând.

— Da. Vara lui ’61 trebuie să fi fost.

— Vorbea des de el?

— Îl pomenea din când în când. Părea că se vede cu el câteodată. Cred că el a fost în câteva călătorii sau poate că s-a întâlnit cu ea în Stockholm sau Göteborg. Poate că era pasager. Poate că lua vaporul pentru ea. Eu de unde să știu?

— Nu l-ați văzut niciodată?

— Nu. Nu m-am gândit chiar niciodată la asta până acum, când m-ați întrebat. S-ar putea să fie bărbatul din fotografie, deși părea să-l fi întâlnit de-abia cu două veri în urmă. Și atunci nu spunea niciodată nimic.

— Ce-a spus despre el în prima vară? Deci 1961?

— Ei, nimic deosebit. Că-i drăguț. Cred c-a zis că avea stil sau cam așa ceva. Bănuiesc că voia să spună că e cultivat și politicos. Ca și cum oamenii obișnuiți nu ar fi buni pentru ea. Dar pe urmă n-a mai vorbit de el. Cred că se despărțiseră sau se întâmplase ceva între ei, pentru că, într-un timp, pe la sfârșitul verii, părea foarte deprimată.

— Vara următoare v-ați mai întâlnit?

— Nu, ea era în continuare pe Diana, iar eu, pe Juno. Ne-am văzut de vreo două ori la Vadstena,

cred, vapoarele se întâlnesc acolo, dar n-am vorbit una cu alta. Mai vreți cafea?

Martin Beck simți că începe să îl doară stomacul, dar nu îndrăzni să refuze.

— A făcut ceva, de întrebați așa de mult despre ea?

— Nu, zise Martin Beck, ea n-a făcut nimic, dar trebuie neapărat să-l găsim pe bărbatul din fotografie. V-aduceți aminte dacă a zis ceva sau a făcut ceva vara trecută, care poate să aibă legătură cu acest bărbat?

— Din câte-mi amintesc, nu. Stăteam în aceeași cabină și ea pleca noaptea câteodată. Bănuiesc că se întâlnea cu vreun bărbat, dar nu am obiceiul să mă bag în treburile altora. Știu însă că nu era prea fericită. Vreau să zic că, dacă era îndrăgostită de cineva, ar fi trebuit să fie bucuroasă. Dar nu, era mai curând tristă și nervoasă. Destul de ciudat. Dar poate că era din cauza bolii. S-a lăsat de serviciu înainte de terminarea sezonului, chiar cu o lună înainte, cred. Într-o dimineață pur și simplu ne-am trezit că dispăruse, și eu a trebuit să lucrez singură o zi întreagă înainte ca ei să poată face rost de înlocuitor. Mi-au zis că s-a dus la spital, dar nimeni nu știa ce problemă are. Oricum, în vara aia n-a mai venit înapoi. De atunci nici n-am mai văzut-o.

Mai turnă cafea și încercă să-l convingă pe Martin Beck să ia câteva prăjiturele, în timp ce continua să vorbească, mult și cu plăcere, despre sarcinile de serviciu, despre colegii și pasagerii pe care și-i amintea. Mai dură încă vreo oră până ce Martin Beck reuși să plece de acolo.

Vremea se îndreptase. Străzile erau aproape uscate și soarele strălucea pe cerul limpede. Lui Martin Beck îi era rău de la cafea. Făcu o plimbare pe jos până în Kristineberg, recapitulând în gând ce aflase de la ambele chelnerițe.

De la Karin Larsson nu aflase nimic, dar vizita la Växjö îl convinsese că femeia îl cunoaște pe

omul din fotografie, dar nu îndrăznește să vorbească despre asta.

De la Göta Isaksson aflase:

Că domnișoara Larsson întâlnise un bărbat la bordul vasului Diana în vara anului 1961. Probabil un pasager fără cabină, care călătorise de multe ori cu același vapor în vara aceea.

Că două veri mai târziu, în 1963, Karin Larsson întâlnise un bărbat, probabil un pasager de punte, care, din când în când, mergea cu vaporul. Göta Isaksson era de părere că s-ar putea să fie vorba chiar de bărbatul din fotografie.

Că domnișoara Larsson păruse deprimată și nervoasă în vara aceea și că doar cu o lună înainte de încheierea sezonului, deci la începutul lunii august, își părăsise serviciul și fusese internată în spital.

De ce, nu știa. Nici la ce spital fusese internată, și nici cât timp. Singura șansă era să o întrebe chiar pe ea.

Formă numărul de îndată ce ajunse la birou, dar nu răspunse nimeni. Își spuse că probabil doarme sau că lucrează în tura de dimineață.

Sună de mai multe ori în timpul după-amiezii și încă de câteva ori seara.

A doua zi, la ora 14.00, la a șaptea încercare, îi răspunse o voce despre care bănui că îi aparține femeii corpolente în capot.

— Nu. A plecat.

— Când?

— Alaltăieri seară. Cine întreabă?

— Un prieten bun. Unde a plecat?

— Nu mi-a zis. Dar am auzit că a sunat și a întrebat de trenurile spre Göteborg.

— Și ce-ați mai auzit?

— S-ar fi zis că are de gând să lucreze acolo pe un vapor.

— Când s-a hotărât să plece?

— Trebuie să se fi întâmplat foarte repede. A fost aici un bărbat alaltăieri-dimineață și după aia,

hodoronc-tronc, a venit chestia asta cu călătoria. Să n-o mai recunosc, nu altceva!

— Știți cumva pe ce vapor o să lucreze?

— Nu, n-am auzit.

— O să lipsească mult?

— N-a zis. Să-i spun ceva dacă-mi dă vreo veste?

— Nu, mulțumesc.

Plecase în grabă. Era sigur că se află deja la bordul unei nave, undeva, cât mai departe. Și acum știa cu certitudine ceea ce mai înainte doar bănuise.

Lui Karin îi era frică de moarte de cineva sau de ceva, și el trebuia să afle de ce.

21.

Secretariatul de la spitalul din Växjö era foarte cooperant.

— Larsson Karin Elizabeth, da, așa e, a fost internată o femeie cu acest nume la ginecologie din data de nouă a opta până pe întâi a zecea anul trecut. Pentru ce? Despre asta trebuie să vorbiți cu șeful de secție.

Șeful de secție de la ginecologie îi spuse:

— Da, poate reușesc să-mi amintesc. Vă sun după ce mă uit în registru.

În timp ce aștepta, Martin Beck se uita la poze și citea semnalmentele pe care le dedusese din convorbirea cu Göta Isaksson. Erau incomplete, dar mult mai bune decât cu câteva ore în urmă.

„Înălțime: aproximativ 1,86. Conformație corporală: normală. Culoarea părului: blond cenușiu. Ochi: probabil albaștri (verzi sau gri), rotunzi, ușor exoftalmici. Dinți: albi, sănătoși”.

O oră mai târziu sună telefonul. Șeful de secție găsise în registru însemnarea cu pricina.

— Da, așa e, cum am crezut. A venit aici singură în seara de nouă august. Mi-aduc aminte că tocmai mă pregăteam să plec acasă când m-au rugat să mă uit la ea. O internaseră pentru investigații și avea o hemoragie genitală destul de puternică. Probabil că sângera de ceva timp, pentru că pierduse mult sânge și era într-o stare fizică foarte proastă. Nimic care să-i pună viața în pericol în mod direct, bineînțeles. Când am întrebat-o ce s-a întâmplat, a refuzat să răspundă. Se întâmplă destul de des la secția mea ca pacienții să nu vrea să povestească de unde provin hemoragiile. De ce, puteți să vă dați și dumneavoastră seama, și adesea, până la urmă, tot îți spun. Dar ea la început n-a spus nimic, iar apoi a mințit. Doriți să vă citesc direct din însemnări?

Sau poate preferați să vă spun mai pe înțelesul tuturor.

— Da, mulțumesc, zise Martin Beck. Nu stau prea bine cu latina.

— Nici eu, între paranteze fie spus, zise doctorul.

Era din sud și vorbea liniștit, clar și metodic.

— Avea deci o hemoragie puternică și dureri, așa că i-am făcut o injecție. Sângerările proveneau de la răni din uter și din vagin. La gura uterului și în spatele peretelui vaginal existau răni care probabil îi fuseseră provocate cu un obiect tare și ascuțit. În jurul sfincterului de la deschiderea vaginului erau rupturi care arătau că instrumentul trebuie să fi fost destul de grosier. Nu e neobișnuit ca femei care au încăput pe mâinile unei persoane nepricepute sau care au încercat să-și provoace avort singure să se rănească foarte grav. Dar pot să spun cu mâna pe inimă, domnule inspector, că eu unul n-am mai văzut așa ceva într-o situație de felul ăsta. E aproape imposibil ca ea să-și fi putut provoca toate astea singură.

— A spus ea asta? Că și le-a făcut singură?

— Da, asta a spus când, în sfârșit, a spus ceva. Am încercat s-o fac să povestească, dar susținea sus și tare că și-a provocat rănile singură. N-am crezut-o, ea știa că n-o cred, și în final nici nu se mai obosea să încerce să pară convingătoare, repeta același lucru pe care-l spusese deja – „Eu mi le-am făcut singură”, „Eu mi le-am făcut singură” –, ca o placă stricată. Încă și mai ciudat e că nici măcar nu fusese gravidă. Uterul era rănit, dar, dacă fusese într-adevăr gravidă, trebuie să fi fost într-un stadiu atât de incipient, încât nici măcar ea nu și-ar fi dat seama.

— Ce credeți că s-a întâmplat de fapt?

— Vreun maniac pervers. Drept să spun, oricât de aiuristic sună, sunt aproape sigur că încerca să protejeze pe cineva. M-a cam îngrijorat, așa că am reținut-o la noi până la întâi octombrie, deși ar fi

putut să fie externată mai devreme. Asta și pentru că încă mai speram s-o fac să vorbească. Dar mergea până-n pânzele albe cu versiunea ei, și în final a trebuit să-i dăm drumul acasă. Nu mai aveam nimic de făcut. Apropo, am vorbit despre incidentul ăsta cu niște cunoștințe de la poliția de aici și au încercat să afle câte ceva, dar nici ei n-au reușit mare lucru.

Martin Beck nu zise nimic.

— V-am spus, nu știu exact cum au decurs lucrurile, spuse doctorul. Dar un instrument tot a fost, nu-i ușor de spus ce. Poate o sticlă. I s-a întâmplat ceva?

— Nu, voiam doar să vorbesc cu ea.

— Cu siguranță n-o să vă fie prea ușor.

— Nu, zise Martin Beck. Vă mulțumesc pentru ajutor.

Își puse creionul în buzunar, fără să fi luat nicio notiță.

Se scărpină în cap și se mai uită o dată la bărbatul cu șapcă din fotografie.

Se gândi la femeia din Växjö, a cărei teamă o făcuse să ascundă adevărul cu atâta înverșunare și grijă, și care acum o determinase să fugă de toate întrebările. Se holbă la fotografie și mormăi „De ce?”, dar știa deja că la această întrebare există un singur răspuns.

Sună telefonul. Era doctorul.

— Am uitat să vă spun un lucru care s-ar putea să vă intereseze. Pacienta în cauză a mai fost internată la spital, în 1962, la sfârșitul lui decembrie, mai exact. Uitasem, pe de-o parte pentru că eram în concediu atunci și, pe de altă parte, pentru că atunci a stat într-o altă secție. Dar când am luat-o sub îngrijirea mea am citit și însemnările trecute. Atunci își rupsese două degete, degetul arătător și cel mijlociu de la mâna stângă. Erau rupte chiar de lângă palmă. Și de data aceea a refuzat să spună ce s-a întâmplat. A fost întrebată dacă a căzut pe scări și prima dată a zis

că așa s-a întâmplat, dar, potrivit colegei mele care a îngrijit-o atunci, nu e verosimil. Degetele erau rupte pe spate, către partea superioară a palmei, dar alte răni nu avea. Mai mult de-atât nu știu, mâna i-a fost pusă în ghips, așa cum se face de obicei în cazuri de-astea, și mai departe vindecarea a decurs normal.

Martin Beck îi mulțumi și puse receptorul în furcă, dar îl ridică aproape în aceeași secundă și formă numărul de la SHT. Auzi zgomot și zarvă din bucătăria restaurantului și pe cineva strigând „Trei *beef à la Lindström*[15]" chiar lângă telefon. Avu de așteptat câteva minute până îi răspunse Göta Isaksson.

— E așa o gălăgie aici! Unde eram când s-a îmbolnăvit? Da, sigur că-mi aduc aminte, eram în Göteborg. De dimineață, când am plecat, ea nu mai era pe vapor, și de-abia când am ajuns la Töreboda au reușit să facă rost de o înlocuitoare.

— Unde ați locuit cât ați stat la Göteborg?

— Eu dormeam de regulă la Armata Salvării, pe Postgatan, dar nu știu unde stătea ea. Probabil la bordul navei sau la un alt hotel. Îmi pare rău, dar trebuie să mă duc, mă așteaptă clienții.

Martin Beck sună la Motala și Ahlberg îl ascultă în tăcere.

— S-a dus deci la spitalul din Växjö direct de la Göteborg, zise el într-un final. Trebuie să aflăm unde a locuit în noaptea de opt către nouă august. Atunci trebuie să se fi întâmplat.

— Era într-o stare destul de gravă, spuse Martin Beck. Mă mir că a reușit să ajungă la Växjö în starea în care era.

— Cel care a făcut asta poate că locuia la Göteborg. În cazul ăsta, trebuie să se fi întâmplat acasă la el, fără nicio îndoială. Tăcu o clipă, apoi adăugă: Dacă mai face o dată, îl prindem. Chiar dacă nu i-a dat numele, ea știe foarte bine cine e.

— I-e frică, spuse Martin Beck. I-e o frică de moarte, pur și simplu.

— Crezi că e prea târziu s-o găsim?

— Da, zise Martin Beck. Știe ea de ce-a plecat. S-ar putea să nu mai reușim să dăm de ea ani de zile de-acum încolo. Știm și ce-a făcut ea.

— Ce? zise Ahlberg.

— A fugit ca să se salveze, răspunse Martin Beck.

22.

Nămeții de zăpadă stăteau grămadă pe străzi și pe acoperișul caselor, iar stelele mari și galbene de Crăciun care împodobeau fațadele caselor de pe Regeringsgatan erau pline de țurțuri. Steluțele fuseseră agățate de streșini de vreo două săptămâni, deși Crăciunul urma să vină abia peste o lună.

Pe trotuar se înghesuiau oameni grăbiți, iar pe stradă traficul curgea în șuvoi greoi. Din când în când, câte o mașină mărea viteza și se strecura într-un loc liber, împroșcând în jur cu zloată murdară.

Polițistul Lundberg părea a fi singurul care nu se grăbea nicăieri. Cu mâinile la spate, se plimba agale pe Regeringsgatan, spre sud, pe lângă vitrinele împodobite de Crăciun. Apa de la zăpada topită cădea de pe acoperișuri în picături grele pe caschetă și fleșcăraia îi plescăia sub galoși. O luă spre Smålandsgatan, unde nici înghesuiala nu era așa de mare, și nici traficul, așa de intens. Mergea cu grijă la vale ca să nu alunece și, lângă casa în care pe vremuri fusese postul de poliție Jakob, se opri ca să își scuture apa de pe caschetă. Era tânăr și nou în poliție și nu își aducea aminte de vechea clădire a poliției, de mult dezafectată, al cărei district trecuse în subordinea postului de poliție Klara.

Polițistul Lundberg era în serviciul postului de poliție din Klara și se afla în misiune pe Smålandsgatan. Colț cu Norrlandsgatan era o cofetărie. Intră acolo. Fusese însărcinat să aducă înapoi un plic cu un conținut necunoscut de la una dintre chelnerițe. În timp ce stătea și aștepta, se apropie de raftul cu pâine și se uită.

Era zece dimineața și doar trei sau patru mese erau ocupate. Pe canapeaua de vizavi de el stătea un bărbat cu o ceașcă de cafea în față. Lui

Lundberg i se părea că îl cunoaște de undeva. Bărbatul începu să se scormonească prin buzunare după bani, uitându-se absent la polițist.

Lundberg simți că i se face părul măciucă.

Bărbatul de pe canalul Göta!

Era aproape sigur că e el! Văzuse fotografiile de nenumărate ori la secție, și imaginea lui îi era ca și gravată în memorie. În zelul lui, era gata-gata să uite de plic, pe care îl primi însă chiar în clipa în care bărbatul se ridică și puse câteva monede pe masă. Era cu capul gol, nu avea palton și, când se duse la ușă, Lundberg observă că înălțimea, conformația corporală și culoarea părului corespund semnalmentelor.

Prin ușa de sticlă îl văzu pe bărbat luând-o la dreapta, își duse iute mâna la cozoroc ca să o salute pe chelneriță și porni pe urmele lui. Vreo zece metri mai încolo, bărbatul intră pe o poartă mare. Lundberg ajunse la timp ca să vadă o ușă închizându-se după el. Pe ușă era o tăbliță cu textul COMPANIA DE TRANSPORT J.A. ERIKSSON EXPRESS – SEDIUL CENTRAL. În partea de sus a ușii era un geamlâc. Lundberg intră agale pe poartă. Încercă să se uite prin ochiul de geam când trecu pe lângă el, dar nu reuși decât să mai vadă un ochi de geam în unghi drept cu ușa. În curte erau două camioane pe ale căror uși scria cu litere albe: J.A. ERIKSSON TRANSPORTURI EXPRESS.

Trecu din nou pe lângă intrarea în sediu, și mai agale decât înainte, cu gâtul alungit și privirea ascuțită. Dincolo de ochiurile de geam desluși un coridor cu două sau trei uși. Pe cea mai apropiată, care ducea la cea mai mică încăpere și care avea un gemuleț glisant, citi cu greu cuvântul CASĂ. Pe ușa de alături scria „SECRETARIAT – Domnul F. Bengtsson”.

Bărbatul înalt stătea acolo, în spatele ochiului de geam, vorbind la telefon. Stătea întors către fereastra vopsită în alb, cu spatele la Lundberg. Își schimbase sacoul cu un halat negru și își ținea

mâna în buzunarul halatului. Un bărbat în salopetă albastră și șapcă cu cozoroc intră pe o ușă din capătul coridorului. Avea niște hârtii în mână. Când deschise ușa de la secretariat aruncă o privire către ușa de la intrare și îl văzu pe Lundberg îndreptându-se liniștit spre poartă.

Executase primul lui filaj.

— Măi să fiu! exclamă Kollberg. E timpul să ne punem pe treabă.

— Probabil că ia prânzul la ora 12.00, zise Martin Beck. Ai șanse să ajungi la timp dacă te grăbești. Băiat deștept, Lundberg ăsta, dacă o fi având dreptate. Sună când poți după-amiază, să te înlocuiască Stenström.

— Cred că azi mă descurc și singur. Poate să vină mai pe seară. La revedere.

La 11.45 Kollberg era la datorie. Peste drum de firma de transporturi se afla o cafenea. Luă loc la o masă lângă fereastră. În fața lui erau o ceașcă de cafea și un ghiveci mic vopsit în roșu, cu o lalea ofilită, o crenguță de brad și un pitic de plastic prăfuit. Își bău cafeaua încet, fără să slăbească din priviri poarta firmei de transporturi. Bănuia că cele cinci ferestre din stânga porții aparțin firmei de transporturi, dar nu putea să vadă nimic prin ele, pentru că jumătatea de jos a sticlei era vopsită în alb.

Când un camion cu numele firmei ieși pe poartă, Kollberg se uită la ceas. 11.57. Două minute mai târziu, ușa de la birou se deschise și pe ușă ieși un bărbat înalt, cu palton gri-închis și pălărie neagră. Kollberg achită nota, se ridică și își puse pălăria, fără să-și ia ochii de la bărbatul care cobora de pe trotuar și traversa strada în diagonală, pe lângă cafenea. Când Kollberg ieși, îl văzu pe celălalt luând-o după colț către Norrlandsgatan. Se luă după el, dar nu avu mult de mers. La nici douăzeci de metri din capătul străzii, bărbatul intră într-un mic restaurant.

Era coadă la tejghea și bărbatul așteptă cu răbdare. Când ajunse în față, luă o tavă, se servi cu o sticlă mică de lapte, cu pâine și unt, comandă ceva la ghișeu, plăti și se așeză la o masă liberă, cu spatele la Kollberg.

Când fata de la casă strigă „păstrăv”, se ridică și își aduse farfuria. Mânca încet și concentrat, ridicându-și ochii din farfurie doar când ducea paharul cu lapte la gură. Kollberg își luă o cafea și se așeză în așa fel încât să vadă chipul bărbatului. Peste o clipă se convinse și el că e, într-adevăr, omul pe care îl căutau.

Bărbatul nici nu bău cafea, nici nu fumă după masă; se șterse cu grijă la gură, își luă pălăria și pardesiul și plecă. Kollberg o luă după el până la Hamngatan, unde Bengtsson trecu strada către parcul Kungsträdgården. Mergea destul de repede și Kollberg se ținea la vreo douăzeci de metri în spatele lui, pe aleea de est. La fântâna arteziană Molin omul o luă la dreapta, trecu pe lângă bazinul pe jumătate plin cu zăpadă murdară și cenușie și își continuă drumul spre aleea de vest. Kollberg se ținu după el pe lângă cofetăria Victoria și Blanche, traversă strada către centrul comercial NK, o luă pe Hamngatan, apoi pe Norrlandsgatan, unde traversă și dispăru în curtea firmei de transport.

„Tiii, interesant a mai fost!”, își spuse Kollberg.

Se uită la ceasul cu brățară. Masa de prânz și plimbarea duraseră exact trei sferturi de oră.

În timpul după-amiezii nu se întâmplă nimic remarcabil. Camionul se întoarse, tot cu basculanta goală, oameni intrau și ieșeau pe poartă, o furgonetă plecă și se întoarse, amândouă camioanele ieșiră pe poartă și, când unul dintre ele veni înapoi, era gata-gata să se ciocnească de furgonetă, care tocmai ieșea.

La ora cinci fără cinci minute, unul dintre șoferii camionului ieși pe poartă împreună cu o femeie grasă și grizonantă. La ora cinci veni și cel de-al doilea șofer. Al treilea încă nu adusese camionul

înapoi. Încă trei bărbați ieșiră pe poartă și traversară strada. Intrară în cofetărie și comandară cu voce tare câte o bere, pe care o băură în tăcere.

La ora cinci și cinci minute, bărbatul cel înalt ieși afară. Se opri în fața ușii, scoase un mănunchi de chei din buzunar și încuie. Puse cheile la loc, verifică dacă ușa e încuiată cum trebuie și ieși în stradă.

În timp ce Kollberg își luă paltonul, îl auzi pe unul dintre băutorii de bere:

— Acuma se duce și Folke acasă.

— Ce să facă acasă dacă nu-i însurat? răspunse unul dintre ceilalți. Nu știe cât îi e de bine! S-o fi auzit voi pe mătușica ieri, când am ajuns acasă… Ce scandal, doar pentru că ieși și tu la o bere după muncă. Suntem vai de capul nostru…

Kollberg nu mai auzi. Bărbatul înalt, care, în mod sigur, se numea Folke Bengtsson, dispăruse. Pe Norrlandsgatan îl văzu iarăși, făcându-și loc prin mulțime către Hamngatan, de unde merse până la stația de autobuz de vizavi de NK.

Când Kollberg ajunse și el acolo, între el și Bengtsson erau patru persoane la coadă. Spera ca autobuzul să nu fie așa de plin, și să fie loc pentru amândoi. Bengtsson se uita tot timpul în față și părea că admiră vitrinele împodobite pentru Crăciun al magazinului NK. Când veni autobuzul, sări pe scară și Kollberg reuși cu greu să treacă printre uși chiar înainte ca ele să se închidă.

La stația Sankt Eriksplan omul coborî. Traficul era foarte aglomerat și îi luă ceva timp până reuși să treacă de toate stopurile ca să ajungă pe partea cealaltă a pieții. Pe Rörstrandsgatan intră într-un chioșc.

Merse mai departe pe Rörstrandsgatan, trecu pe lângă Birkagatan, trecu imediat strada și intră pe o ușă. După puțin timp Kollberg se duse și el acolo și citi plăcuțele cu nume. Erau două intrări în clădire – una, dinspre curte și cealaltă, dinspre stradă. Kollberg se consideră norocos că

Bengtsson locuiește într-un apartament la stradă, la etajul trei.

Se așeză în dreptul unei porți pe partea cealaltă a străzii și se uită spre etajul trei. În spatele a patru dintre ferestre se întrezăreau perdele albe cu dantele pe margini și o pădure de flori în ghivece. Datorită bărbaților de la cafenea, știa acum că omul pe care îl caută e holtei și se gândi că e puțin probabil ca acele ferestre să aparțină apartamentului lui Bengtsson. Își concentră atenția spre celelalte două ferestre. Una dintre ele era puțin întredeschisă și, în timp ce el stătea și se uita, se aprinse o lampă la cealaltă fereastră, unde el bănuia că e bucătăria. Văzu tavanul și partea de sus a pereților, care erau albi. De vreo două ori văzu o siluetă mișcându-se înăuntru, dar nu îndeajuns de clar ca să își dea seama dacă e Bengtsson.

Douăzeci de minute mai târziu se făcu întuneric în bucătărie și o lampă se aprinse în camera de alături. La puțin timp apăru și Bengtsson la fereastră. O deschise larg și se aplecă peste pervaz. Pe urmă se trase înapoi, puse cârligul și trase jaluzelele. Erau galbene și lăsau lumina să treacă prin ea, astfel încât Kollberg văzu silueta lui Bengtsson dispărând în interiorul camerei. Probabil că fereastra nu avea perdele, pentru că de o parte și de alta a jaluzelelor se vedeau dungi late de lumină.

Kollberg se duse să îl sune pe Stenström.

— E-acasă acuma. Dacă nu sun înainte de nouă, vii aici și mă schimbi.

La nouă și opt minute veni Stenström. Nu se mai întâmplase nimic, în afară de faptul că lumina se stinsese la ora opt și că după aceea se mai văzuse lângă jaluzea o rază slabă de un albastru rece.

Stenström avea un ziar de seară în buzunar și constatară că e un film american de lung metraj la televizor.

— E bun, zise Kollberg, l-am văzut acum cincisprezece ani. Finalul e minunat, mor toți, în afară de gagică. Dispar, poate mai prind niște secvențe. Dacă nu suni înainte de șase, vin aici.

Dimineața era rece și stelele încă străluceau pe cer când Stenström, nouă ore mai târziu, se grăbea către stația de la Sankt Eriksplan. În camera de la etajul trei nu se mai întâmplase nimic, după ce, la ora zece și jumătate, se stinsese lumina.

— Ai grijă să nu îngheți lângă poartă, îi spuse Stenström înainte să plece și, când poarta se deschise și bărbatul ieși, Kollberg îi fu recunoscător că îi dă o ocazie să se pună în mișcare.

Bengtsson avea același palton ca în ziua de dinainte, dar schimbase pălăria cu o căciulă cenușie din blană de miel de Crimeea. Mergea repede și respirația îi ieșea ca un abur din gură. Luă autobuzul de la stația Sankt Eriksplan până la Hamngatan și, la opt fără două minute, Kollberg îl văzu dispărând pe ușa firmei de transporturi.

Peste vreo două ore ieși iarăși, făcu câțiva pași până la cafeneaua de alături, bău cafea și mâncă două sandvișuri. La ora 12.00 se duse la restaurant și după ce mâncă, porni pe drumul care înconjura Citypalatset înapoi la birou. Când se făcu cinci și câteva minute, încuie ușa la birou, luă autobuzul de la Sankt Eriksplan, cumpără pâine de la o brutărie și se duse acasă.

La șapte și douăzeci de minute ieși iarăși din casă. Când ajunse la Sankt Eriksgatan o luă la dreapta, continuă peste pod și, în final, o luă către Kungsholmsgatan, unde dispăru după o ușă. Kollberg se opri puțin în dreptul ușii, unde cuvântul BOWLING strălucea cu litere mari și roșii. O deschise și intră.

Sala de popice avea șapte piste și în spatele unei balustrade se afla un bar cu măsuțe rotunde și scaune din plastic. Vocile și râsetul făceau ecou în

încăpere și, din când în când, se auzeau câte o minge rostogolindu-se și popice căzând.

Kollberg nu îl vedea pe Bengtsson nicăieri. Îi recunoscu în schimb imediat pe doi dintre cei trei oameni de la cafenea din ziua precedentă. Stăteau la o masă la bar și Kollberg se retrase către ușă ca să nu fie văzut. Peste puțin timp veni și al treilea bărbat la masă, în compania lui Bengtsson. Când începură să joace, Kollberg părăsi localul.

Două ore mai târziu, cei patru jucători de popice ieșiră cu toții afară. Se despărțiră la stația de tramvai de pe Sankt Eriksgatan și Bengtsson merse singur pe același drum pe care venise.

La ora unsprezece se făcu întuneric în apartamentul lui Bengtsson, dar atunci Kollberg era deja acasă în patul lui, în timp ce înlocuitorul lui, bine îmbrăcat, stătea de veghe pe Birkagatan. Stenström era răcit.

A doua zi era miercuri. Totul decurse ca în ziua precedentă. Stenström se lupta cu răceala și își petrecu mare parte a zilei în cafeneaua de pe Smålandsgatan.

Seara, Bengtsson se duse la cinema. Cinci rânduri în spatele lui, Kollberg se uita cum un Mr America blond și pe jumătate gol se lupta cu monștri preistorici în cinemascop.

Următoarele două zile fură la fel. Stenström și Kollberg lucrară în schimburi ca să poată să documenteze existența banală și plină de rutină a lui Bengtsson. Kollberg se duse iar la sala de popice și află că Bengtsson este un jucător bun și că juca acolo de multă vreme, împreună cu cei trei colegi de muncă.

A șaptea zi, duminică, avu loc, potrivit lui Stenström, cel mai interesant lucru din toată acea perioadă: un meci internațional de hochei pe gheață între Suedia și Cehoslovacia, pe care îl văzu împreună cu Bengtsson și încă vreo zece mii de oameni.

În noaptea de duminică spre luni, Kollberg găsi pe Birkagatan o altă poartă lângă care să se pitească.

A doua sâmbătă la rând, când îl văzu pe Bengtsson ieșind, încuind ușa biroului la ora 12.02 și luând-o către Regeringsgatan, se gândi: „Mergem acum la Löwenbräu și luăm o bere”. Când Bengtsson deschise ușa restaurantului, Kollberg stătea în colțul străzii Drottninggatan și îl ura.

Seara se duse la birou la Kristineberg și se uită la fotografiile făcute după film. Pentru a câta oară, nu mai știa nici el.

Se uită la fiecare fotografie, îndelung și cu atenție, dar, cu toate că îi era greu să creadă, vedea doar bărbatul la a cărui viață liniștită fusese martor timp de două săptămâni.

23.

— Sunt sigur că nu e cel pe care-l căutăm, zise Kollberg.

— Începi să obosești?

— Să nu mă-nțelegi greșit. Nu am nimic împotrivă să dorm în picioare lângă o poartă de pe Birkagatan noapte de noapte, dar…

— Dar ce?

— Timp de zece zile din paisprezece s-au întâmplat următoarele: ora șapte, ridică jaluzelele. La șapte și un minut deschide fereastra. La opt fără douăzeci și cinci mai deschide puțin fereastra. La opt fără douăzeci iese pe poartă, se duce la Sankt Eriksplan și ia autobuzul 56 până la intersecția Regeringsgatan cu Hamngatan, se duce la firma de transporturi, unde descuie ușa la opt fără o jumătate de minut. La ora zece se duce la cafeneaua City, unde bea două cafele și mănâncă un sandviș cu cașcaval. La douăsprezece și un minut se duce la unul dintre cele două restaurante. Mănâncă…

— Ce mănâncă? întrebă Martin Beck.

— Pește sau carne prăjită. E gata la douăsprezece și douăzeci, face o plimbare rapidă până la Kungsan sau în jurul pieței Norrmalmstorg și se duce la lucru. La cinci și cinci minute încuie și se duce acasă. Dacă vremea e foarte urâtă, ia autobuzul 56. Dacă nu, o ia pe Regeringsgatan, Kungsgatan, Drottninggatan, Bamhusgatan, Upplandsgatan, Observatoriegatan, prin parcul Vasa, traversează piața Sankt Eriksplan, pe lângă Birkaplan și acasă. Pe drum face niște cumpărături la un chioșc, unde nu e multă lume. Cumpără lapte și prăjituri în fiecare zi, la intervale egale de timp pâine, unt, cașcaval și marmeladă. A stat acasă și s-a uitat la borcanul de prostit lumea opt seri din paisprezece. Două miercuri una după alta s-a dus la spectacolul de la ora șapte de la cinematograf.

Niște filme înfiorător de proaste de ambele dăți, pe mine a căzut măgăreața să le văd. Pe drumul spre casă a mâncat cu poftă un crenvurst fiert cu pâine, muștar și ketchup. Două duminici la rând a luat metroul la patinoar și s-a uitat la hockey pe gheață. Stenström a văzut, bineînțeles, ambele meciuri. Două marți la rând s-a dus la sala de popice de pe Kungsholmsgatan și a jucat două ore cu trei băieți de la firmă. Sâmbetele lucrează până la doisprezece. Pe urmă se duce la Löwenbräu și bea o halbă de bere. Mănâncă și o salată cu cârnați. Apoi merge pe jos până acasă. Nu se uită după domnișoarele de pe stradă, se uită uneori la afișele cinematografelor și în vitrine, mai mult la magazinele sport și de bricolaj. Nu cumpără niciun cotidian și nu are abonament la vreun ziar. Cumpără în schimb două ziare săptămânale, *Rekord-Magasinet* și ceva idiot pentru pescari. Am uitat cum se cheamă. Neglijență. În subsolul casei în care locuiește nu există nicio motoretă Monark albastră, ci una roșie, marca Svalan. E a lui. Rareori primește scrisori. Nu prea discută cu vecinii, dar îi salută pe scări.

— Cum e?

— De unde naiba să știu? Ține cu Djurgårdens, zise Stenström.

— Serios acuma.

— Pare sănătos, liniștit, voinic și plicticos. Geamul întredeschis toată noaptea. Se mișcă fără probleme, îmbrăcat elegant, nu pare agitat. N-aș putea spune că se grăbește vreodată undeva, dar nici nu pierde vremea pe drum. Ar trebui să fumeze pipă, dar n-o face.

— V-a văzut?

— Nu cred. Oricum, nu pe mine.

Tăcură pentru o clipă și se uitară la zăpada care cădea încet, cu fulgi mari și umezi.

— Înțelegi ce zic? începu Kollberg din nou. Cred c-am putea s-o ținem așa până la vară, când o să aibă din nou concediu. E un spectacol fascinant,

dar își permite statul ca două persoane capabile de muncă…

Se întrerupse.

— Apropo de capabile de muncă, azi-noapte m-a speriat un bețiv când stăteam de pază. Am crezut că o fac infarct, nu altceva.

— E sau nu e tipul care ne trebuie?

— Seamănă foarte bine cu cel din film.

Martin Beck se rezemă de speteaza scaunului.

— O.K., îl aducem aici.

— Acum?

— Da.

— Cine să-l aducă?

— Tu, când termină de lucru, ca să nu piardă ceva. Îl duci la tine în birou și îi iei datele personale. Când ești gata, mă suni.

— Firul roșu?

— Absolut.

∵

Era paisprezece decembrie, ora nouă și jumătate. Martin Beck îndurase cu stoicism petrecerea de Sfânta Lucia organizată de poliție cu o zi întârziere, cu brioșa de rigoare, mai mult aluat decât brioșă, și două pahare de vin fiert cu migdale și stafide, aproape fără niciun strop de alcool.

Îl sună pe procurorul general din Linköping și pe Ahlberg la Motala și fu destul de surprins să îi audă pe amândoi zicând: „Vin și eu”.

Ajunseră la ora trei. Procurorul general o luase prin Motala. Schimbă câteva cuvinte cu Martin Beck și intră în birou la Hammar.

Ahlberg luă loc în fotoliul din biroul lui Martin Beck și rămase acolo două ore, timp în care schimbară doar câteva cuvinte.

— Crezi că el e? întrebă Ahlberg.

— Nu știu.

— El trebuie să fie.

— Da.

La ora cinci fără cinci bătu cineva la ușă. Erau Hammar și procurorul general.

— M-ai convins, zise procurorul. Folosește ce metodă vrei tu.

Martin Beck încuviință din cap.

La șase fără douăzeci sună telefonul.

— Bună, zise Kollberg, ai timp să vii până sus? Folke Bengtsson, despre care ți-am vorbit, e aici cu mine.

Martin Beck puse receptorul în furcă și se ridică. În pragul ușii se întoarse și se uită la Ahlberg. Niciunul nu spuse nimic.

Urcă scările încet. Deși condusese mii de interogatorii, încă mai simțea un junghi în piept și un nod în stomac.

Kollberg își dăduse haina jos și stătea cu coatele pe masă, calm și jovial. Melander stătea cu spatele la ei, făcându-și de lucru impasibil cu niște hârtii.

— Ți-l prezint pe Folke Bengtsson, zise Kollberg și se ridică.

— Beck.

— Bengtsson.

O strângere de mână obișnuită. Kollberg își puse haina pe el.

— Plec. Salut.

— La revedere.

Martin Beck se așeză. În mașina de scris a lui Kollberg era o hârtie. O trase puțin în sus și citi: „Folke Lennart Bengtsson, secretar-șef, n. 06.08.1926 în parohia Gustav Vasa, Stockholm. Necăsătorit”.

Se uită la bărbatul din fața lui. Ochi albaștri, o figură destul de comună. Câteva fire albe în păr. Nici urmă de nervozitate. În general, nimic special.

— Știți de ce v-am rugat să veniți aici?

— De fapt, nu.

— Credem că ne-ați putea ajuta într-o chestiune.

— Spuneți.

— De-abia acuma se pune pe nins ca lumea, zise Martin Beck uitându-se pe geam.

— Da, așa e.

— Unde vă aflați în prima săptămână din luna iulie, anul acesta? Vă aduceți aminte?

— Ar trebui. Eram în concediu. Firma la care sunt angajat închide patru săptămâni după Sânziene.

— Da?

— Am fost în mai multe locuri, două săptămâni pe coasta de vest, printre altele. Când sunt liber, de obicei merg să pescuiesc. Și iarna, cel puțin o săptămână.

— Cum ați călătorit? Cu mașina?

Bărbatul zâmbi.

— Nu, n-am mașină. Nici măcar permis de conducere. Am mers cu motoreta.

Martin Beck rămase tăcut o clipă.

— Nu-i rău deloc, mulți ani și eu am avut motoretă. Ce marcă e?

— Atunci aveam o motoretă Monark, dar am schimbat-o astă-toamnă.

— Vă amintiți cum v-ați petrecut concediul?

— Sigur că da. Mai întâi am stat la Mem o săptămână, e pe coastă, în Östergötland, chiar unde începe canalul Göta. Apoi am plecat în Bohuslän.

Martin Beck se ridică și se îndreptă spre carafa cu apă de pe dulapul cu documente de lângă ușă. Îi aruncă o privire lui Melander. Se întoarse la locul lui. Ridică pe urmă capacul casetofonului și cuplă microfonul. Melander își puse pipa în buzunarul de la piept și ieși. Bărbatul se uită la aparat.

— Ați mers cu vaporul de la Mem la Göteborg?

— Nu, de la Söderköping.

— Cum se numea vaporul?

— Diana.

— În ce zi ați plecat cu vaporul?

— Nu-mi aduc aminte exact. La începutul lui iulie.

— S-a întâmplat ceva deosebit în timpul călătoriei?

— Nu, nu din câte-mi amintesc.

— Sunteți sigur? Vă rog să vă gândiți bine.

— De fapt, da, vaporul a avut probleme la mașini, dar asta a fost înainte să mă urc eu. A întârziat din cauza asta, altfel nu l-aș mai fi prins.

— Când ați ajuns la Göteborg, ce-ați făcut?

— Vaporul a ajuns acolo dimineața, foarte devreme. M-am dus într-un loc care se numește Hamburgsund, unde îmi rezervasem o cameră printr-o agenție de turism.

— Cât ați stat acolo?

— Două săptămâni.

— Ce-ați făcut acolo în cele două săptămâni?

— Am pescuit cât de mult am putut. A fost vreme rea.

Martin Beck trase sertarul biroului lui Kollberg și scoase cele trei fotografii ale Roseannei McGraw.

— O recunoașteți pe femeia asta?

Bărbatul se uită la poze, una câte una, fără să-și schimbe expresia feței.

— Fața îmi pare cumva cunoscută, zise el. Cine e?

— A fost și ea la bordul navei Diana.

— Da, cred că mi-aduc aminte, zise bărbatul indiferent.

Se uită din nou la poze.

— Dar nu sunt sigur. Cum o chema?

— Roseanna McGraw. Era americancă.

— Acum mi-amintesc. Da, așa e. A fost și ea pe vapor. Am vorbit cu ea de câteva ori. Atât cât am putut.

— Nu i-ați mai auzit sau văzut numele de atunci?

— Nu, chiar deloc. Adică nu până acum.

Martin Beck îl pironi pe bărbat cu privirea, dar Bengtsson se uita la el calm și întrebător.

— Nu știți că Roseanna McGraw a fost omorâtă chiar în timpul acelei călătorii?

O umbră trecu peste chipul bărbatului.

— Nu, zise el într-un final, nu… chiar n-am știut.

Își încreți sprâncenele.

— E adevărat? zise el din senin.

— Foarte straniu că n-ați auzit vorbindu-se despre asta. Ca să fiu sincer, nu vă cred.

Martin Beck avu senzația că bărbatul nu îl mai asculta.

— Bineînțeles, acum înțeleg de ce m-ați adus aici.

— Ați auzit ce v-am zis? E foarte straniu că tot ce s-a scris despre întâmplarea asta v-a scăpat. Pur și simplu nu vă cred.

— Dacă aș fi știut ceva despre asta, m-aș fi prezentat eu însumi, cu siguranță.

— Prezentat?

— Da, ca martor.

— La ce?

— Aș fi povestit c-am întâlnit-o. Unde a fost omorâtă? La Göteborg?

— Nu, pe vapor, în cabina ei. În timp ce dumneavoastră erați pe vapor.

— Nu prea-mi vine să cred.

— De ce?

— Cineva trebuie să fi observat ceva. Toate cabinele erau pline.

— Cu atât mai greu de crezut că n-ați auzit nimic despre asta. Nu știu ce să zic.

— Stați puțin, că pot să vă explic. Nu citesc niciodată ziare.

— S-a vorbit mult despre asta și la radio, și la știri, la televizor. Chiar pozele astea au fost arătate la rubrica de actualități. De mai multe ori. N-aveți televizor?

— Ba da. Dar mă uit mai mult la filme și la emisiuni despre natură.

Martin Beck se uita la bărbat în tăcere. După un minut spuse:

— De ce nu citiți ziare?

— Nu au nimic care să mă intereseze. Numai politică și… da, chiar lucruri de-astea, despre care

vorbiți acum, crime și accidente și alte nenorociri de felul ăsta.

— Nu citiți nimic niciodată?

— Ba da, bineînțeles. Citesc reviste. De sport, de pescuit, petrecerea timpului în natură, poate chiar și câte-o povestire de aventuri.

— Ce ziare?

— Foaia sportivă *Idrottsbladet*, aproape fiecare număr. Cumpăr de obicei *All-Sport* și *Rekord-Magasinet* și *Lektyr*. Pe-ăsta îl citesc de când eram mic. Câteodată cumpăr și reviste americane despre pescuitul sportiv.

— Nu obișnuiți să discutați întâmplări cotidiene cu colegii de lucru?

— Nu, ei mă cunosc și știu că nu mă interesează. Sigur că vorbesc ei între ei, dar foarte rar îi ascult. Credeți-mă.

Martin Beck nu spuse nimic.

— Înțeleg că vi se pare ciudat, dar nu pot decât să vă repet că-i adevărat. Trebuie să mă credeți.

— Sunteți credincios?

— Nu. De ce întrebați?

Martin Beck luă o țigară și împinse pachetul către bărbat.

— Nu, mulțumesc, nu fumez.

— Consumați alcool?

— Îmi place berea. Beau, de regulă, un pahar sau două în fiecare sâmbătă, după lucru. Niciodată ceva mai tare.

Martin Beck îl țintui cu privirea. Bărbatul nu făcu nicio încercare de a-și feri privirea.

— Hm, bine că v-am găsit. Ăsta-i principalul.

— Chiar așa, cum ați reușit? Să vă dați seama că am fost la bord, vreau să spun.

— A, întâmplător. V-a recunoscut cineva. Uitați cum stau lucrurile: dintre cei cu care am luat legătura până acum, sunteți singurul care a vorbit cu femeia asta. Cum v-ați întâlnit cu ea?

— Cred că… Da, acum îmi amintesc. Din întâmplare a nimerit lângă mine și m-a întrebat

ceva.

— Și?

— I-am răspuns. Atât cât am putut. Engleza mea nu e foarte bună.

— Dar obișnuiți să citiți reviste americane?

— Da, și chiar de aceea mă folosesc de orice ocazie ca să vorbesc cu englezi și cu americani. Ca să exersez. Nu se întâmplă prea des. O dată pe săptămână mă duc la câte-un film american, la întâmplare. Și de multe ori mă uit chiar și la filmele cu detectivi de la televizor, deși subiectul nu mă interesează.

— Deci ați vorbit cu Roseanna McGraw. Despre ce-ați vorbit?

— Da…

— Încercați să v-amintiți. Poate să fie foarte important.

— Mi-a spus câte ceva despre ea.

— Ca de exemplu?

— Unde locuia, dar nu mi-aduc aminte ce-a zis.

— Poate a zis New York?

— Nu, a spus numele unui stat american. Poate Nevada. Ca să spun drept, nu-mi aduc aminte.

— Mai departe?

— A zis că lucrează la o bibliotecă. Asta mi-amintesc foarte bine. Și că a fost la Capul Nord și în Laponia. Că a văzut soarele de la miezul nopții. Mi-a și pus o groază de întrebări.

— Ați stat mult împreună?

— Nu, nu pot să spun c-am stat. Am vorbit cu ea de vreo trei sau patru ori.

— Când? În ce parte a călătoriei?

Bărbatul nu răspunse imediat.

— Trebuie să fi fost în prima zi. Mi-aduc aminte că ne-am ținut companie unul altuia între Berg și Ljungsbro, unde pasagerii obișnuiesc să se plimbe puțin pe uscat până trece vaporul prin ecluze.

— Cunoașteți canalul și împrejurimile?

— Da, destul de bine.

— Ați mai fost pe acolo înainte?

— Da, de mai multe ori. Mă urc pe câte un vapor pentru o porțiune din drum, de câte ori am ocazia și când se potrivește cu planurile mele de concediu. Nu mai sunt multe vapoare din cele vechi și peisajul e foarte frumos.

— De câte ori?

— Nu pot să spun dintr-odată. Poate dacă mă gândesc puțin… Dar cu siguranță de vreo zece ori de-a lungul anilor. Diferite rute. O singură dată am făcut tot drumul, de la Göteborg la Stockholm.

— Ca pasager fără cabină?

— Da. Cabinele sunt rezervate cu mult timp înainte. Ca să nu mai spun că e destul de scump să mergi ca pasager de croazieră.

— Nu e incomod fără cabină?

— Nu, deloc. Poți să dormi pe o canapea în saloanele de sub punte dacă vrei. Eu nu sunt prea pretențios de felul meu.

— Bun, ați întâlnit-o deci pe Roseanna McGraw. V-aduceți aminte că erați împreună cu ea la Ljungsbro. Dar mai târziu, în timpul călătoriei?

— Cred că am mai vorbit cu ea o dată. În treacăt.

— Când?

— Nu-mi aduc aminte.

— Știți unde era cabina ei?

Niciun răspuns.

— Ați auzit întrebarea? Unde era cabina ei?

— Încerc să mă gândesc. Nu, nu cred că am știut vreodată.

— N-ați fost niciodată în cabina ei?

— Nu, deloc. Cabinele sunt și înfiorător de mici. Pe deasupra, mai stau și câte două persoane în fiecare.

— Întotdeauna?

— Nu, sunt și câțiva care călătoresc singuri, desigur. Dar nu mulți, e foarte scump.

— Știți cumva dacă Roseanna McGraw călătorea singură?

— Chiar nu m-am gândit la asta. N-a spus nimic despre asta, din câte-mi amintesc.

— Și nu v-ați dus niciodată cu ea în cabină?

— Nu, în niciun caz.

— La Ljungsbro despre ce ați vorbit?

— Mi-aduc aminte că am întrebat-o dacă vrea să vadă biserica de la mănăstirea Vreta, care e la o azvârlitură de băț. Dar n-a vrut. Apropo, nici nu știu dacă a înțeles ce-am vrut să spun.

— Despre ce-ați mai vorbit?

— Nu-mi aduc aminte. Nimic deosebit. Nu cred că ne-am spus prea multe. Am mers pe jos bucata aia de drum, de-a lungul canalului. Mulți alți pasageri au făcut la fel.

— Ați văzut-o împreună cu altcineva?

Bărbatul era tăcut. Se uita fără expresie pe fereastră.

— E o întrebare foarte importantă.

— Înțeleg. Încerc să-mi aduc aminte. Cred că a mai vorbit și cu alții în timp ce stăteam lângă ea, un alt american sau un englez. Nu-mi aduc aminte să fi fost cineva în mod special.

Martin Beck se ridică și se duse la carafa cu apă.

— Vreți ceva de băut?

— Nu, mulțumesc, nu mi-e sete.

Bău apă și se întoarse. Apăsă butonul unei sonerii de sub tăblia mesei, derulă banda până la sfârșit și opri aparatul de înregistrat.

După un minut Melander intră și se duse la masa lui.

— Colegu', fii amabil, ia asta și pune-o la dosar.

Melander luă înregistrarea și plecă.

Folke Bengtsson se ținea foarte drept pe scaun și se uita la Martin Beck cu ochi albaștri, inexpresivi.

— Sunteți, așa cum v-am mai spus, singurul care-și amintește că a vorbit cu ea sau care e dispus să recunoască asta.

— Înțeleg.

— Nu cumva dumneavoastră sunteți cel care a omorât-o?

— Nu, chiar n-am fost eu. Mă credeți?

— Cineva tot trebuie s-o fi făcut.

— Nici n-am știut că e moartă. Nici nu știam cum o chema. Doar nu credeți că eu…

— Dacă m-aș fi așteptat să recunoașteți, nu v-aș fi prezentat întrebarea cu acest ton, zise Martin Beck.

— Înțeleg… Cred. Ați glumit?

— Nu.

Bărbatul stătea tăcut.

— Dacă v-aș spune că știm cu siguranță că dumneavoastră ați fost în cabina acestei femei, ce ați spune?

Răspunsul veni după aproximativ zece secunde.

— Că greșiți într-un fel sau altul. Dar nu ați spune așa ceva dacă nu ați ști cu siguranță, nu?

Martin Beck nu zise nimic.

— În cazul ăsta, înseamnă că am fost acolo fără să-mi dau seama ce fac.

— De obicei știți ce faceți?

Bărbatul ridică ușor din sprâncene.

— Da, de obicei știu, zise el, după care adăugă hotărât: N-am fost acolo.

— Vedeți dumneavoastră, cazul ăsta e extrem de misterios.

„Slavă Domnului că asta nu e pe bandă”, își spuse în sinea lui.

— Înțeleg.

Martin Beck strânse filtrul unei țigări între degete și o aprinse.

— Nu sunteți căsătorit?

— Nu.

— Aveți vreo relație de lungă durată cu vreo femeie?

— Nu. Nu-mi vine să renunț la viața de holtei, m-am obișnuit să trăiesc singur.

— Aveți frați?

— Nu, sunt singur la părinți.

— Și ați crescut la părinți?

— Mama a avut grijă de mine. Tata a murit când aveam șase ani. Nici nu prea mi-l aduc aminte.

— Nu aveți niciodată relații cu femei?

— Bineînțeles că nu sunt chiar fără experiență. Merg pe patruzeci.

Martin Beck nu-și lua ochii de la el.

— Când simțiți nevoia unei prezențe feminine, vă duceți la prostituate?

— Nu, niciodată.

— Puteți să-mi dați numele vreunei femei cu care ați fost împreună o perioadă mai lungă sau mai scurtă de timp?

— Poate că aș putea, dar nu vreau.

Martin Beck trase sertarul și se uită înăuntru, frecându-se cu degetul arătător sub buză.

— Ar fi bine dacă ați putea să ne dați un nume, zise el greoi.

— Cea care-mi vine în minte acum, de care am fost cel mai mult… interesat… Da, s-a căsătorit între timp și n-am mai ținut legătura. Ar fi foarte penibil pentru ea.

— Ar fi, oricum, spre binele dumneavoastră, zise Martin Beck fără să-și ridice privirea din sertar.

— Nu vreau să-i creez neplăceri.

— Nu va avea nicio neplăcere. Cum o cheamă?

— Dacă puteți să garantați… După numele soțului, o cheamă Siv Lindberg. Dar vă rog…

— Unde locuiește?

— Lidingö. Soțul ei e inginer. Adresa n-o știu, undeva în Bodal, cred.

Martin Beck se uită pentru ultima oară la femeia din Växjö. Apoi închise sertarul și spuse:

— Mulțumesc. Îmi pare rău că trebuie să pun întrebări de felul ăsta, dar fac parte, din păcate, din munca noastră.

Melander intră și se așeză la biroul lui.

— Pot să vă rog să așteptați câteva minute? zise Martin Beck.

Un etaj mai jos, casetofonul tocmai reda ultimele replici. Martin Beck asculta cu spatele lipit de perete.

„— Vreți ceva de băut?
— Nu, mulțumesc, nu mi-e sete”.

Procurorul general fu primul care zise ceva.
— Deci?
— Îl lăsăm să plece.
Procurorul se uită în tavan, Kollberg, în podea și Ahlberg, la Martin Beck.
— L-ai luat cam ușurel, zise șeful poliției județene. N-a fost o audiere lungă.
— Nu.
— Ce-ar fi să-l reținem? zise șeful poliției județene.
— Tot trebuie să-i dăm drumul joi, cam pe la ora asta, zise Hammar.
— Nu știm nimic despre asta.
— Nu, zise Hammar.
— *All right*, zise procurorul general.
Martin Beck încuviință din cap. Ieși din încăpere și porni pe scări în sus. Nu îi trecuse junghiul, încă îl înțepa în stânga, în coșului pieptului.
Melander și Folke Bengtsson păreau a nu se fi mișcat de când Beck plecase din cameră și nu exista nimic care să îi dea de înțeles că vorbiseră unul cu altul.
— Îmi pare rău că am fost nevoiți să vă deranjăm. Pot să rog pe cineva să vă ducă acasă?
— Iau metroul, mulțumesc.
— Probabil ajungeți mai repede așa.
— Da, cu siguranță.
Martin Beck îl însoți din obișnuință până la parter.
— La revedere.
— La revedere.
O strângere de mână.

Kollberg și Ahlberg nu plecaseră din cameră. Stăteau cu ochii pe casetofon.

— Să-l filăm mai departe, zise Kollberg.

— Nu.

— Crezi că el a făcut-o? întrebă Ahlberg.

Martin Beck stătea în mijlocul camerei și se uita la mâna lui dreaptă.

— Da, zise el. N-am nicio îndoială.

24.

Locuința îi amintea foarte bine de blocul lui din districtul Bagarmossen. O intrare ca toate celelalte, cu plăcuțe standardizate cu numele locatarilor pe uși și tobogan pentru gunoi între etaje. Era lângă Bodalsvägen și ajunse acolo cu trenul de Lidingö.

Ora fusese aleasă cu multă grijă. La unu și un sfert funcționarii suedezi sunt la birou, iar copiii mici își fac somnul de după-amiază. Doamna casei își pune muzică la radio și bea cafea cu tablete de zaharină.

Femeia care îi deschise era mică de statură, blondă și cu ochi albaștri. Avea mai puțin de treizeci de ani și era destul de drăguță. Ținea nervos de clanță, ca și cum ar fi fost pregătită să închidă ușa din clipă în clipă.

— Poliția? S-a întâmplat ceva? Soțul meu…

Părea încurcată și pe chip i se citea frica. „Fermecătoare”, își spuse Martin Beck. Îi arătă legitimația, ceea ce păru să o liniștească.

— Nu știu cu ce vă pot ajuta, dar poftiți înăuntru…

Locuința era aranjată fără niciun pic de personalitate, sumbru și ordonat, dar vederea era formidabilă. La picioarele casei se întindea strâmtoarea Lilla Värtan. Două remorchere tocmai trăgeau după ele un vapor de transport către chei. Martin Beck ar fi dat orice să poată face schimb cu femeia cea micuță.

— Aveți copii? spuse el ca să-i abată gândurile în altă parte.

— Da, o fetiță de zece luni. Tocmai am dus-o la culcare.

Scoase fotografiile.

— Îl cunoașteți pe bărbatul ăsta?

Se înroși imediat, își întoarse privirea în altă parte și încuviință din cap șovăind.

— Da, îl cunoșteam. Dar asta a fost acum câțiva ani. Ce a făcut?

Martin Beck nu răspunse imediat.

— Vedeți dumneavoastră, e foarte neplăcut pentru mine. Soțul meu…

Era evident că își caută cuvintele.

— Ce-ar fi să luăm loc? zise Martin Beck. Mă scuzați că eu sunt cel care propun.

— Da. Desigur.

Femeia se așeză pe colțul canapelei, crispată și țeapănă.

— Nu trebuie să vă fie deloc frică, n-aveți de ce să fiți îngrijorată. Uitați cum stau lucrurile: bărbatul ăsta ne interesează din anumite motive, ca martor. În orice caz, n-are nimic de-a face cu dumneavoastră. Dar e important pentru noi să aflăm niște informații generale despre caracterul lui de la cineva care, într-un fel sau altul, a fost împreună cu el.

Toate astea nu părură să o liniștească prea tare.

— E foarte neplăcut, spuse ea. Soțul meu, înțelegeți, în curând facem doi ani de când suntem căsătoriți, și nu știe nimic despre… Folke, nu i-am zis de el… Dar bineînțeles că știe că am mai avut pe cineva… înainte… dacă mă-nțelegeți…

Deveni din ce în ce mai încurcată și roși până în vârful urechilor.

— Nu vorbim niciodată despre asta, zise ea.

— Puteți să stați liniștită. Vă rog doar să răspundeți la câteva întrebări. Soțul dumneavoastră n-o să afle nimic din ce-mi spuneți, și nici altcineva. În orice caz, niciunul dintre cunoscuții dumneavoastră.

Ea încuviință din cap, dar își ferea în continuare privirea.

— Îl cunoașteți deci pe Folke Bengtsson.

— Da.

— Când și unde ați făcut cunoștință cu el?

— L-am… Ne-am întâlnit acum patru ani și mai bine, undeva la o firmă, unde am fost colegi de

muncă.

— Firma de transporturi Eriksson?

— Da, eu lucram la casierie.

— Și ați avut o relație cu el?

Încuviință din cap, cu privirea întoarsă într-o parte.

— Cât timp?

— Un an, zise ea foarte încet.

— Ați fost fericiți împreună?

Ea îi aruncă o privire rapidă, nesigură și lăsă neajutorată mâinile în jos.

Martin Beck se uita peste umărul ei, pe fereastră, către cerul de iarnă posomorât și cenușiu.

— Cum a început?

— Da, ne… întâlneam în fiecare zi și așa am început să ne ținem companie în pauza de cafea și apoi la masa de prânz. Și… da, m-a condus acasă de câteva ori.

— Unde locuiați?

— În Vasastan, lângă Upplandsgatan.

— Singură?

— O, nu, pe vremea aia încă stăteam cu părinții.

— A intrat vreodată cu dumneavoastră în casă?

Încuviință energic din cap, tot fără să se uite la el.

— Și ce s-a întâmplat apoi?

— M-a scos la film de câteva ori. Și pe urmă… da, m-a invitat la cină.

— Acasă la el?

— Nu, la început nu.

— Când?

— În octombrie.

— De câte luni erați atunci împreună?

— De mai multe luni.

— Deci atunci ați început cu adevărat relația?

Rămase tăcută mult timp. Într-un sfârșit spuse:

— Chiar trebuie să vă răspund la asta?

— Da, e important. E mai bine să răspundeți aici și acum. Vă scutește de o mulțime de

neplăceri.

— Ce vreți să știți? Ce vreți să vă spun?

— Ați avut o relație intimă, nu-i așa?

Ea dădu din cap în semn de aprobare.

— Când a început? Prima dată când ați fost acolo?

— O, nu… poate a patra sau a cincea. A cincea cred.

— Și apoi s-a repetat?

Ea se uită neajutorată la el.

— Cât de des?

— Nu prea des, cred.

— Dar de fiecare dată când ați fost acolo?

— Oh, nu, deloc.

— Ce făceați când erați împreună?

— Daa… de toate, mâncam, vorbeam, ne uitam la televizor și la pești.

— Pești?

— Avea un acvariu mare.

Martin Beck trase adânc aer în piept.

— V-a făcut fericită?

— Eu…

— Încercați să răspundeți.

— Îmi… îmi puneți întrebări atât de grele! Da, cred că da.

— A fost brutal cu dumneavoastră?

— Nu înțeleg.

— Adică atunci când erați împreună. V-a bătut?

— O, nu.

— V-a rănit în vreun fel?

— Nu.

— Niciodată?

— Nu, niciodată. De ce să facă așa ceva?

— Ați vorbit despre căsătorie, aveați planuri să vă mutați împreună?

— Nu.

— De ce nu?

— El n-a spus nimic de felul ăsta, absolut nimic.

— Nu v-a fost teamă să rămâneți gravidă?

— Ba da. Dar tot timpul eram atenți.

Martin Beck se forță să se uite la ea. Stătea în continuare țeapănă pe marginea canapelei, cu genunchii strânși și picioarele încordate. Nu era roșie doar la față, ci și pe gât, iar pe umeri și la rădăcina părului se vedeau mici broboane de sudoare.

Martin Beck luă din nou avânt.

— Cum era el ca bărbat? Din punct de vedere sexual?

Întrebarea o zăpăci total. Dădu îngrijorată din mâini. Până la urmă spuse:

— Drăguț.

— Cum adică „drăguț”?

— Păi… vreau să spun că avea nevoie de multă dragoste, cred eu. Și eu, eu sunt, și eu eram la fel.

Deși stătea la mai puțin de un metru și jumătate de ea, trebuia să se forțeze ca să audă ce spune.

— L-ați iubit?

— Cred că da.

— Vă satisfăcea?

— Nu știu.

— De ce v-ați despărțit?

— Nu știu. S-a sfârșit de la sine.

— Încă un lucru la care vă rog să-mi răspundeți. Când vă întâlneați în intimitate, el era întotdeauna cel care avea inițiativa?

— Da… Ce vreți să vă spun… Cred că da, dar cred că întotdeauna e așa. Dar și eu voiam.

— De câte ori s-a întâmplat în total?

— Cinci, șopti ea.

Martin Beck se uită la ea în tăcere. Ar fi vrut să întrebe: „El a fost primul bărbat cu care v-ați culcat? Obișnuiați să vă scoateți toate hainele? Stăteați cu lumina aprinsă? Se întâmpla ca el…”

— La revedere, spuse și se ridică. Mă scuzați că v-am deranjat.

Închise singur ușa după el. Ultimul lucru pe care îl auzi fu:

— Mă scuzați, sunt puțin timidă.

Martin Beck aștepta trenul, plimbându-se încoace și încolo prin zloata de pe peron. Își ținea mâinile în buzunarele paltonului și stătea zgribulit, cu umerii strânși, fluierând fals și absent.

În sfârșit știa ce are de făcut.

25.

Hammar mâzgălea omuleți pe o bucată de hârtie în timp ce asculta. Se spunea că ăsta e semn bun.

— De unde o să faci rost de femeie? întrebă el.

— Nu se poate să nu avem pe cineva în poliție.

— Întâi găsește-o și după aia mai vorbim.

Zece minute mai târziu îl întrebă și Kollberg:

— Și de unde o s-o iei pe tipă?

— Care dintre noi a petrecut optsprezece ani cu fundul pe biroul altora? Tu sau eu?

— Bine, dar nu poți să iei pe oricine.

— Nimeni nu cunoaște personalul din poliție mai bine decât tine.

— Ei bine, pot, bineînțeles, să arunc o privire în jur.

— Perfect.

Pe Melander problema părea să nu-l intereseze câtuși de puțin. Fără să se întoarcă sau măcar să-și ia pipa din gură, zise:

— Vibeke Amdal locuiește pe Toldbodgade, are cincizeci și nouă de ani, e văduvă, a fost căsătorită cu un berar. Nu-și aduce aminte s-o fi văzut pe Roseanna McGraw decât în poza pe care a făcut-o la Riddarholmen. Karin Larsson a fugit de pe vapor în Rotterdam, dar poliția spune că nu mai e acolo. Probabil că s-a suit pe alt vapor, cu acte false.

— Străin, bineînțeles, zise Kollberg. Doar a mai făcut asta și altă dată. Poate să ne ia și un an să dăm de ea. Sau cinci. Și când o găsim, tot să nu zică nimic. Kafka ne-a răspuns?

— Încă nu.

Martin Beck coborî un etaj și sună la Motala.

— Da, zise Ahlberg calm. Probabil că e singura soluție. Dar unde găsești fata?

— În poliție. La voi, de exemplu.

— Nu, nimeni nu se potrivește.

Martin Beck puse receptorul în furcă, dar telefonul sună imediat. Era un ofițer de patrulă de la secția de poliție din Klara.

— Am făcut exact cum ai spus.

— Și?

— Tipul pare sigur pe el, dar crede-mă, e cu ochii în patru. E vigilent, se întoarce, se oprește de multe ori în drum. Ar fi foarte greu să-l urmărim fără să bage de seamă.

— Poate l-a recunoscut pe vreunul dintre voi?

— Nu, am fost trei și nu ne-am ținut după el, am stat doar pe loc și l-am lăsat să treacă pe lângă noi. Și-apoi, e sarcina noastră să nu fim recunoscuți. Putem să mai facem ceva pentru tine?

— Deocamdată nu.

Următorul apel veni de la secția de poliție din districtul Adolf Fredrik.

— Hansson la telefon. L-am urmărit pe Bråvallagatan și de dimineață, și acum, pe drumul spre acasă.

— Cum s-a comportat?

— Calm, dar mi s-a părut că e foarte atent.

— V-a văzut?

— Nicio șansă. Azi-dimineață eram în mașină și a doua oară era multă lume în jur. Singura dată când m-am apropiat de el a fost acum, la chioșcul de ziare din Sankt Eriksplan. Eram în spatele lui la coadă, al treilea după el.

— Ce-a cumpărat?

— Ziare.

— Ce ziare?

— Un teanc întreg. Toate cele patru ziare de dimineață și cele două foi de seară.

Melander bătu ca o ciocănitoare la ușă și își băgă capul pe ușă.

— Mă gândeam să plec. E-n regulă? Trebuie să cumpăr cadouri de Crăciun, zise el explicativ.

Martin Beck încuviință din cap, încheie convorbirea și se gândi: „Dumnezeule, cadouri de

Crăciun!”, uitând cu desăvârșire la ce se gândise mai înainte.

Plecă acasă târziu și, cu toate astea, nu scăpă de aglomerație. Goana după cadouri era în toi și magazinele aveau cu siguranță program prelungit.

Acasă soția îi spuse că e cu gândurile în altă parte, dar Martin Beck nu auzi și pierdu ocazia de a-i da replica.

— O să fii liber de sărbători? îl întrebă ea la cafeaua de dimineață.

Nu se întâmplă nimic până la ora patru și un sfert, când Kollberg intră ca o vijelie în birou și spuse:

— Cred că am una care se potrivește.

— În corpul nostru?

— Lucrează pe Bergsgatan. Vine mâine, la nouă și jumătate. Dacă vrea să ne ajute, Hammar poate să aranjeze s-o împrumutăm.

— Cum arată?

— Mi s-a părut că aduce cumva cu Roseanna McGraw. E mai bine făcută, mai drăguță și probabil și mai deșteaptă.

— Știe ceva?

— Lucrează de câțiva ani. O fată potolită și bine-crescută. Sănătoasă și zdravănă.

— Cât de bine o cunoști?

— Aproape deloc.

— Și nu e căsătorită?

Kollberg scoase din buzunarul hainei o hârtie scrisă la mașină.

— Aici găsești tot ce ai nevoie să știi. Acum mă duc să cumpăr cadouri.

„Cadouri de Crăciun”, își spuse în sinea lui Martin Beck și se uită la ceas. Patru și jumătate. Deodată îl străfulgeră un gând, trase telefonul mai aproape și o sună pe femeia din Bodal.

— A, dumneavoastră sunteți. Vă rog…

— V-am prins într-un moment nepotrivit?

— Nu, nu de asta… Soțul meu nu vine până la șase fără un sfert.

— Doar o întrebare simplă. Bărbatul de care am vorbit ieri a primit ceva de la dumneavoastră? Vreun cadou, vreau să spun, o amintire sau așa ceva.

— Nu, nu cadouri. Nu ne-am dat niciodată. Înțelegeți…

— Era zgârcit?

— Chibzuit cu banii, mai degrabă. Și eu sunt. Singurul lucru…

Liniște. Martin Beck aproape că o auzi cum se îmbujorează.

— Ce i-ați dat?

— O… amuletă mică… sau un breloc… doar un fleac ieftin și mic…

— Când i l-ați dat?

— Când ne-am despărțit… El l-a vrut… nu-l dădeam niciodată jos.

— El vi l-a luat?

— O, i l-am dat cu plăcere. O amintire vrei întotdeauna să ai… chiar… a tot ce-a fost, vreau să spun…

— Mulțumesc. La revedere.

Îl sună pe Ahlberg.

— Am vorbit cu Larsson și cu șeful din Motala. Procurorul general e bolnav.

— Ce-au zis?

— Au fost de-acord. Și-au dat seama că nu există nicio altă cale. E cam neortodox, dar…

— S-a mai făcut asta de multe ori până acum, chiar și aici, în Suedia. Ceea ce vreau să-ți propun eu acum e și mai neortodox.

— Sună bine.

— Dă un anunț la ziare cum că mai avem puțin și rezolvăm cazul.

— Chiar acum?

— Da, imediat. Astăzi. Înțelegi ce vreau să spun?

— Da, un străin.

— Exact. De exemplu, așa: „Potrivit unei informații, o persoană care de mult este căutată de

Interpol în legătură cu omorârea Roseannei McGraw a fost arestată de către poliția americană”.

— Și că noi am știut de la bun început că vinovatul nu se află în Suedia?

— De exemplu. Important e să meargă repede.

— Înțeleg.

— După aia cred că ai face bine să vii aici.

— Imediat?

— Cât mai repede.

În cameră intră un curier. Martin Beck prinse receptorul cu umărul stâng și desfăcu telegrama. Era de la Kafka.

— Ce scrie? întrebă Ahlberg.

— Sunt numai trei cuvinte: „Întinde o cursă”.

26.

Sonja Hansson, polițist criminalist, nu era deloc foarte diferită de Roseanna McGraw. Kollberg avusese dreptate.

Stătea în fotoliu, în biroul lui Martin Beck, cu mâinile în poală și se uita la el cu niște ochi blânzi și cenușii. Părul ei șaten era tuns băiețește și bretonul îi cădea moale peste sprânceana stângă. Avea un chip sănătos, părea o fire deschisă și nu s-ar fi zis că folosește machiaj. Nu i-ai fi dat mai mult de douăzeci de ani, dar Martin Beck știa că are douăzeci și cinci.

— În primul rând, vreau să înțelegi că asta e o activitate benevolă, zise el. Poți să spui „nu” dacă vrei. Am ales să te rugăm pe tine să preiei sarcina asta pentru că tu ai cele mai mari șanse să o și duci la îndeplinire. Mai ales datorită înfățișării tale.

Fata își dădu bretonul de pe frunte și se uită întrebător la el.

— În al doilea rând, continuă Martin Beck, locuiești în centru și nu ești nici căsătorită, nici în concubinaj, cum se spune așa de frumos, cu cineva, nu-i așa?

Sonja Hansson dădu din cap.

— Sper să vă pot fi de folos, zise ea. Dar care e problema cu înfățișarea mea?

— Ți-aduci aminte de Roseanna McGraw, fata din America, cea care a fost omorâtă pe canalul Göta în vară?

— Cum să nu? Sunt de la departamentul pentru persoane dispărute, așa că am lucrat și eu la caz o vreme.

— Știm cine a făcut asta, și tipul e aici, în oraș. L-am interogat, recunoaște că a fost la bordul navei când a avut loc crima și că a întâlnit-o pe Roseanna, dar zice că nici măcar n-a auzit de crimă.

— Nu e o afirmație cam neverosimilă? Din moment ce s-a scris atât de mult despre asta…

— Zice că nu citește ziare. N-am scos nimic de la el, pare pe deplin sincer și răspunde cu francheță la toate întrebările. Deci nu l-am putut reține și nici nu-l mai urmărim. Singura noastră șansă este să mai facă o dată ce-a făcut, și aici intri tu în joc. Dacă vrei și crezi c-o să te descurci, bineînțeles. Tu o să fii următoarea lui victimă.

— Ce drăguț, zise Sonja Hansson și scoase o țigară din fundul buzunarului de la jachetă.

— Semeni destul de bine cu Roseanna și vrem să joci rolul de momeală. Lucrurile ar trebui să se desfășoare în felul următor: el lucrează ca secretar-șef la un birou de transporturi de pe Smålandsgatan. Te duci acolo și spui că ai ceva de mutat, flirtezi cu el și ai grijă să-ți ceară adresa și numărul de telefon. Trebuie să-l faci să fie interesat de tine. Pe urmă, nu putem decât să sperăm.

— Dar n-o să fie cu ochii-n patru, din moment ce l-ați chemat deja la interogatoriu?

— Am dat drumul la niște știri care ar trebui să-l liniștească.

— Deci trebuie să-l seduc? Cum naiba s-o fac? Și dacă reușesc?

— N-ai de ce să te temi. Noi o să fim întotdeauna în preajmă. Tu trebuie să fii Roseanna McGraw. Să semeni cu ea, vreau să spun.

— Sigur că am jucat și eu teatru la școală, dar aveam mai mult roluri de înger sau de ciupercuță.

— Păi vezi? Te descurci deci. Martin Beck tăcu pentru câteva secunde, apoi zise: Asta e singura noastră șansă. Are doar nevoie de un impuls, și noi trebuie să i-l dăm.

— O.K., o să încerc. Sper să reușesc. Ușor n-o să fie.

— Deocamdată o să trebuiască să treci prin tot – rapoarte, filme, procese-verbale, scrisori, fotografii. Mai vorbim din nou după aceea.

— Acum?

— Da. Astăzi. Hammar aranjează să-ți iei liber de pe Bergsgatan până terminăm cu asta. Și încă un lucru. Trebuie să venim la tine acasă, vrem să vedem cum arată apartamentul. Trebuie să facem rost și de dubluri la chei. De restul ne ocupăm mai încolo.

Zece minute mai târziu o lăsă într-o cameră lângă cea a lui Kollberg și a lui Melander. Sonja puse coatele pe masă și citi primul raport.

După-amiază veni Ahlberg. Abia apucase să se așeze când Kollberg intră furtunos în cameră și-l bătu pe spate de era să îl dărâme din fotoliu.

— Gunnar pleacă acasă mâine, zise Martin Beck. Ar trebui să se uite puțin la Bengtsson până atunci.

— Dar cu mare atenție, zise Kollberg.

— Pe mine nu mă recunoaște, spuse Ahlberg.

— Îl luăm când pleacă de la lucru, zise Kollberg. Dar în cazul ăsta trebuie să plecăm chiar acum. Fiecare om din oraș și jumătate din populația țării aleargă pe străzi să cumpere cadouri de Crăciun.

Ahlberg pocni din degete și își lovi fruntea cu palma.

— Cadouri! Am uitat cu totul de ele.

— Și eu, zise Martin Beck. Adică îmi mai trece prin gând că ar trebui să iau cadouri, dar tot nu fac nimic.

Traficul era îngrozitor. La cinci fără două minute îl lăsară pe Ahlberg la piața Norrmalm și îl văzură dispărând în furnicarul de pe Smålandsgatan.

Kollberg și Martin Beck rămăseseră în mașină să îl aștepte. După douăzeci și cinci de minute Ahlberg se așeză pe locul din spate și zise:

— E tipul din film, fără nicio îndoială. A luat autobuzul 56.

— Până la Sankt Eriksplan. După aia cumpără lapte, unt și pâine și se duce acasă. Mănâncă, se

uită la tembelizor, se duce la culcare și face nani, zise Kollberg. Unde să vă las?

— Aici. Acum e momentul perfect să luăm cadouri de Crăciun, zise Martin Beck.

— Kollberg a greșit. Și cealaltă jumătate a locuitorilor capitalei e aici.

Le luă aproape trei ore să cumpere ce aveau de gând și încă o oră să ajungă acasă la Martin Beck.

A doua zi Ahlberg o văzu pentru prima dată pe femeia care avea să fie momeala lor și care nu apucase să citească decât o mică parte din materialul cazului.

Seara plecă să petreacă Crăciunul la Motala. Se înțeleseseră să pună planul în aplicare după Anul Nou.

27.

Avuseseră parte de un Crăciun cenușiu. Folke Bengtsson îl petrecuse în tihnă la mama lui, la Södertälje. Martin Beck se gândise la el fără încetare, chiar și în timpul slujbei de Crăciun și al băii de sudoare din spatele măștii de Moș, pe care și-o pusese pentru copii. Kollberg exagerase cu mâncarea și fusese internat trei zile la spital.

Ahlberg sunase a doua zi de Crăciun și era cam cherchelit.

Ziarele conțineau câteva articole răzlețe și plicticoase, care lăsau să se înțeleagă că crima de pe canal e pe cale să fie soluționată în SUA și că poliția suedeză nu mai are niciun motiv să se ocupe de caz.

Tradiționala crimă de Anul Nou avusese loc la Göteborg și fusese rezolvată în mai puțin de douăzeci și patru de ore. Kafka le trimise o vedere imensă și oribilă în violetul ei, reprezentând un cerb la apusul soarelui.

Pe șapte ianuarie fu ca pe șapte ianuarie. Străzile erau pline de oameni gri, înghețați și fără bani. Magazinele își reluaseră activitatea, dar erau aproape goale. Pe deasupra, vremea era cețoasă, umedă și rece.

Șapte ianuarie era ziua Z.

Dimineața Hammar își inspectă trupele și zise:

— Cât timp o să dureze experimentul?

— Până ne iese, îi întoarse Ahlberg vorba.

— Asta s-o crezi tu.

Hammar încercă să ia în calcul toate situațiile care ar fi putut să apară. Ar fi fost nevoie ca Martin Beck și Kollberg să înceapă să se ocupe și de alte sarcini. Iar Melander și Stenström ar fi trebuit ca măcar o parte de timp să se ocupe și ei de alte cazuri. În curând aveau să-i întrebe și colegii lor de ce nu mai vine înapoi fata pe care le-o împrumutaseră.

— Succes, copii, zise el.

Plecară. Nu mai rămăsese decât Sonja Hansson. Era răcită, stătea în fotoliu și își sufla nasul. Martin Beck se uită la ea. Avea cizme, o rochie gri și colanți negri.

— Așa ai de gând să arăți? zise el acru.

— Nu, o să mă duc acasă și o să mă schimb. Dar vreau să spun un lucru. Pe trei iulie anul trecut era vară și acum e iarnă. Cred c-ar fi cam ciudat dacă aș da buzna într-o firmă de transporturi cu ochelari de soare și rochie de vară să întreb dacă pot să-mi mute masa de scris.

— Fă ce poți. Principalul e să-nțelegi despre ce-i vorba. O clipă nu mai zise nimic. Asta dacă oi fi înțeles eu despre ce e vorba.

Femeia se uită gânditor la el.

— Cred că înțeleg, zise ea în final. Am citit fiecare cuvânt scris despre ea, din nou și din nou. Am văzut filmul de cel puțin zece ori. Mi-am făcut garderoba și am exersat ore întregi în fața oglinzii. Dar nu prea am cu ce să lucrez, avem personalități cu totul diferite. Nici obiceiurile ei nu seamănă cu ale mele. N-am trăit ca ea și nici n-aș putea. Dar o să fac ce pot.

— Bine, zise Martin Beck.

Părea inabordabilă și nu era ușor să ajungi să o cunoști. Singurul lucru pe care îl aflase despre viața ei personală era că are o fiică de cinci ani, care locuiește la țară cu bunicii din partea mamei. Din câte se știa, nu fusese niciodată căsătorită. Dar, cu toate că nu o cunoștea prea bine, îi plăcea de ea. Era isteață și dintr-o bucată și muncea cu pasiune. Asta era de ajuns.

Era patru după-amiaza când primi vești de la ea.

— Am fost acolo. M-am dus direct acasă după aia, dacă nu te deranjează.

— Bine, dar nu cred că dă el buzna peste tine așa repede. Cum a mers?

— Cred că bine. Mai bine de-atât nici nu s-ar fi putut. Masa de scris vine mâine.

— Cum te-a primit?

— Nu știu. Mi s-a părut că i-am atras atenția. Greu de spus, când nu știu cum se poartă de obicei.

— A fost greu?

— Drept să spun, n-a fost așa de greu. Pare un tip destul de plăcut. E chiar șarmant în felul lui. Ești sigur că e omul care ne trebuie? Nu că m-aș mai fi întâlnit eu cu criminali până acum, dar mi-e greu să mă gândesc la el ca la cel care a omorât-o pe Roseanna.

— Da, sunt sigur. Ce-a zis? Ți-a luat numărul de telefon?

— Da, mi-a scris adresa și numărul de telefon pe o hârtie. Iar eu i-am spus că am interfon, dar că nu răspund dacă nu aștept pe cineva, așa că trebuie mai întâi să sune și să mă anunțe că vine. În rest, n-a zis prea multe.

— Erați singuri în încăpere?

— Da, era o tanti grasă pe scaun de partea cealaltă a geamului, dar nu putea să ne audă. Vorbea la telefon și nici eu n-am putut s-o aud.

— Ai avut vreo ocazie să vorbești cu el și despre altceva decât despre birou?

— Da, am zis că e o vreme mizerabilă și el a zis „Pfui, da într-adevăr”. Apoi am zis „Ce bine c-au trecut sărbătorile” și el a zis că așa e. I-am spus că e trist de Crăciun când ești singură, cum sunt eu.

— Și el ce-a zis?

— Că și el a fost singur și că și lui i se pare că e cam trist de Crăciun, deși el obișnuiește să-și petreacă sărbătorile cu mama.

— Sună bine, zise Martin Beck. Ați mai vorbit despre ceva?

— Nu, nu cred. După o clipă de tăcere, Sonja zise: Ba da, l-am rugat să-mi scrie adresa și numărul de telefon al firmei, ca să nu mai stau să caut în cartea de telefon. Mi-a dat o carte de vizită.

— Și după aia ai plecat?

— Da, nu mai puteam să stau acolo să bat câmpii, dar am tras de timp la plecare. Mi-am

încheiat paltonul și de-astea. Ca să-mi vadă puloverul strâmt. Da, apropo, i-am mai spus că dacă nu pot să aducă biroul decât seara, nu e nicio problemă, pentru că de obicei sunt acasă seara și aștept un telefon. Dar el a zis că probabil o să vină înainte de prânz.

— Bine. Diseară ne-am gândit să facem o repetiție. O să fim la stația de poliție din Klara. Stenström îl joacă pe Bengtsson și o să te sune. Tu răspunzi, mă suni la Klara și venim acasă și-l așteptăm pe Stenström. O.K?

— Da, am înțeles. Te sun deci imediat ce sună Stenström. Cam pe la ce oră?

— Nu-ți spun. Doar n-o să știi la ce oră te sună Bengtsson.

— Nu, ai dreptate. Martin…

— Da.

— Are un șarm al lui, aparte. Nu-i deloc respingător sau dus cu pluta. Deși, sigur, și Roseanna probabil a crezut la fel.

Camera de zi a secției de poliție din districtul patru de pe Regeringsgatan era elegantă și curată, dar posibilitățile de petrecere a timpului liber erau foarte limitate.

De-abia trecuse de ora opt și Martin Beck deja citise ziarele de seară, de două ori – practic totul, în afară de știrile sportive și de rubrica de anunțuri. Ahlberg și Kollberg erau de două ore angrenați într-o partidă de șah care, în mod evident, le luase orice chef de vorbă, iar Stenström dormea cu gura deschisă pe un scaun de lângă ușă. Era scuzabil, pentru că lucrase la un alt caz cu o noapte înainte. În afară de asta, era acolo să facă pe banditul, și de aceea nu era nevoie să fie foarte alert.

Din când în când intrau polițiști de ordine în uniformă, care ieșeau din gardă și se așezau o clipă cu picioarele întinse în fața televizorului. Câțiva dintre ei se uitau curioși la bărbații de la criminalistică.

La opt și zece Martin Beck se duse la Stenström și îl mișcă puțin.

— Începem.

Stenström se ridică, se duse la telefon și formă numărul.

— Bună, zise el. Pot să trec pe la tine? Da? Bine.

Apoi se întoarse pe scaun și căzu în hibernare.

Martin Beck se uită la ceas. Telefonul sună după cincizeci de secunde. Era cuplat la o linie directă, rezervată doar lor. Nimeni altcineva nu avea voie să o folosească.

— Beck.

— Bună, sunt Sonja. Tocmai a sunat. Vine peste o jumătate de oră.

— Înțeles.

Puse receptorul în furcă.

— Băieți, începem.

— Poți să te dai bătut, zise Ahlberg.

— O.K., zise Kollberg. Unu-zero pentru tine.

Stenström deschise un ochi.

— Din ce parte să vin?

— Din ce parte vrei.

Se duseră la mașina parcată în curtea poliției. Era mașina personală a lui Kollberg, care se sui la volan. Când luă curba spre Regeringsgatan zise:

— Stau eu în debara.

— Nu, bătrâne, e treaba lui Ahlberg.

— De ce?

— E singurul care poate să intre în casă fără să riște să fie recunoscut.

Sonja Hansson locuia pe Runebergsgatan, la etajul trei, pe colț cu Eriksbergsplan.

Kollberg parcă între Lilla Teatern și Tegnér. Se despărțiră. Martin Beck traversă strada, se ascunse printre tufe și se postă în umbră, în apropiere de bustul lui Karl Staaff. De aici avea vedere bună spre casă și vedere de ansamblu spre Eriksbergsplan și spre secțiunile mai importante ale străzilor dimprejur. Îl văzu pe Kollberg intrând

pe stradă dinspre sud, cu o nonșalanță studiată. Ahlberg ținea, hotărât, drumul drept, către ușa de la intrare, deschise și intră. Ca un chiriaș care se întoarce acasă. Peste patruzeci și cinci de secunde, Ahlberg avea să fie în apartament, iar Kollberg, de pază sub bolta de pe strada Eriksbergsgatan. Martin Beck opri cronometrul. Trecuseră exact cinci minute și zece secunde de când pusese receptorul jos după convorbirea cu Sonja Hansson.

Era frig și umezeală. Își ridică gulerul paltonului, mormăind amenințător către un bețivan care voia o țigară.

Stenström chiar îșidădu silința.

Sosi cu douăsprezece minute mai devreme și, pe deasupra, dintr-o direcție la care colegii lui nu se așteptau. Se strecură pe lângă scara din parcul Eriksberg și se ascunse într-o mare de oameni care ieșeau de la cinematograf. Martin Beck nu-l văzu decât în momentul în care se furișă pe ușa de la intrare.

Kollberg reacționase și el bine, de vreme ce dădu nas în nas cu Martin Beck în fața ușii.

Intrară împreună, descuiară ușa interioară de sticlă. Niciunul dintre ei nu spuse nimic.

Kollberg urcă scările. Trebuia să stea între etaje și să nu se apropie de apartament până nu primește semnalul. Martin Beck încercă să cheme liftul, dar nu reuși. O luă la fugă pe scări în sus și la etajul doi trecu pe lângă un Kollberg mirat. Liftul era, într-adevăr, la etajul trei; Stenström îl scosese din funcțiune lăsând grilajul netras. Prin manevra aceasta reușise să dejoace planul lui Martin Beck de a lua liftul până la etajul de deasupra Sonjei și de a se apropia de apartament de sus în jos.

În apartament era încă liniște, dar Stenström miza în mod evident pe viteză, căci deja după treizeci de secunde se auziră zgomote și țipete înăbușite. Martin Beck avea cheia la îndemână și zece secunde mai târziu se afla în dormitorul Sonjei Hansson.

Fata stătea pe pat. Stenström stătea în mijlocul camerei și căsca, în timp ce Ahlberg îi ținea brațul drept ușor îndoit la spate.

Martin Beck fluieră și Kollberg intră în apartament ca o locomotivă. În viteză dărâmă masa din hol. Nu avusese nicio ușă de deschis.

Martin Beck se frecă la nas și se uită la fată.

— Bine, zise el.

Fata alesese stilul realist la care sperase el. Era fără papuci și fără ciorapi și avea pe ea un capot subțire din bumbac, cu mâneci scurte și care se termina puțin deasupra genunchilor. Era sigur că nu are nimic pe dedesubt.

— Iau ceva pe mine și fac o cafea, zise ea.

Se duseră în cealaltă cameră. Sonja veni aproape imediat, în sandale, blugi și tricou maro. Zece minute mai târziu, cafeaua era servită.

— Cheia mea de la ușă nu e bună, zise Ahlberg. Trebuie s-o mișc mult în broască.

— Nu-i nimic, zise Martin Beck. Tu n-o să te grăbești niciodată ca noi.

— Te-am auzit pe scări, zise Stenström. Chiar când ea îmi deschidea.

— Tălpi de cauciuc, zise Kollberg.

— Deschide mai repede, spuse Martin Beck.

— Gaura cheii din debara e perfectă, zise Ahlberg. Te-am văzut aproape tot timpul.

— Scoate cheia data viitoare, zise Stenström. Așa aveam un chef să te încui pe dinăuntru!

Telefonul sună. Înlemniră cu toții. Fata ridică receptorul.

— Da, alo… Bună… Nu, nu în seara asta… Nu, o să fiu ocupată o bună bucată de timp… Dacă am pe cineva?… Da, într-un fel.

Puse receptorul jos și le întâlni privirile.

— Nu, nimic, zise ea.

28.

Sonja Hansson era în baie și își limpezea rufele. Tocmai închidea robinetul și își îndrepta spatele, când auzi telefonul sunând în sufragerie. Alergă și ridică receptorul, fără să-și dea răgaz să se usuce pe mâini.

Era Bengtsson.

— Biroul e pe drum, zise el. Mașina ar trebui să ajungă într-un sfert de oră.

— Mulțumesc, foarte drăguț din partea dumneavoastră că m-ați sunat. Așa cum v-am mai spus, nu deschid altfel și n-am crezut c-o să vină așa de devreme. Să vin la birou să plătesc sau…

— Puteți să plătiți șoferului. Are factura la el.

— Mulțumesc, așa o să fac. Și mulțumesc pentru amabilitate, domnule…

— Bengtsson. Sper ca domnișoara Hansson să fie mulțumită de noi. Ajunge cum v-am zis, peste un sfert de oră. Mulțumesc și la revedere.

După ce Bengtsson închise, Sonja formă numărul lui Martin Beck.

— Biroul sosește peste un sfert de oră. Tocmai a sunat. Era cât pe ce să nu apuc să răspund la telefon, dar, într-un fel e mai bine că mi-am dat seama de asta acum. Nu m-am gândit înainte, dar când las apa să curgă în cadă nu aud telefonul.

— Trebuie să renunți să mai faci baie o vreme, zise Martin Beck. Vorbesc serios, trebuie să ai grijă să fii tot timpul în preajma telefonului. Nu ai voie să te duci în pod sau la spălătorie sau așa ceva.

— Nu, știu. Să mă duc acolo după ce vine biroul?

— Da, așa zic. Să mă suni după.

Martin Beck era în birou împreună cu Ahlberg, care ridică întrebător din sprâncene când acesta puse receptorul jos.

— Se duce acolo cam peste o jumătate de oră, zise Martin Beck.

— Atunci n-avem decât să așteptăm. E o fată bună, îmi place de ea.

După ce așteptară mai mult de două ore Ahlberg zise:

— Crezi că i s-a-ntâmplat ceva?

— Stai liniștit, zise Martin Beck. O să ne sune.

După încă o jumătate de oră de așteptare, Sonja sună.

— Ați așteptat mult?

Martin Beck mormăi.

— Ce s-a întâmplat? zise el și își drese vocea.

— O iau de la-nceput. Doi oameni de la firmă au venit cu biroul douăzeci de minute după convorbirea mea cu el. Aproape că nici nu m-am uitat la el, le-am spus doar unde să-l pună. Când au plecat, am descoperit că e alt birou și m-am dus acolo să reclam.

— Ai stat acolo destul de mult.

— Da, avea un client înăuntru când am ajuns eu. Am stat după geam și am așteptat, iar el s-a uitat la mine de mai multe ori. Părea chiar că încearcă să-și grăbească clientul. A fost foarte mâhnit, și i-am spus că e greșeala mea, nu a firmei. Aproape că am avut o discuție în contradictoriu despre a cui vină este. Apoi s-a dus să vadă dacă n-ar putea cineva să-mi aducă biroul care trebuie chiar în seara asta.

— Da?

— Dar nu se poate. În orice caz, mi-a promis c-o să-l primesc mâine, până-n prânz. A zis că ar fi venit chiar el cu biroul și eu am zis că ar fi fost prea mare osteneala, deși mi-ar fi plăcut.

— Aha. Ai plecat după aia?

— Nu, am mai tras de timp.

— Ți-a fost greu să vorbești cu el?

— Nu în mod deosebit. Părea puțin timid.

— Despre ce ați vorbit?

— Despre cât de groaznic e traficul în oraș și că era mult mai bine în Stockholm înainte. Eu am zis

că nu e un oraș în care să fii singur și el a fost de acord, deși lui îi place să fie singur.

— Părea că-i face plăcere să stea de vorbă cu tine?

— Cred că da. Dar n-am putut să stau prea mult. A mai zis că-i place să meargă la film, dar că altfel nu prea iese din casă. Apoi n-a mai fost nimic de spus și am plecat. M-a condus până la ușă și a fost chiar foarte politicos. Ce faceți acum?

— Nimic. Așteptăm.

După alte două zile, Sonja Hansson se duse iar la firma de transporturi.

— Am vrut doar să vă mulțumesc și să vă spun că biroul a sosit cum trebuie. Îmi pare rău că v-am creat probleme.

— N-a fost nicio problemă, zise Folke Bengtsson. Domnișoara Hansson e bine-venită oricând. Vă stau întotdeauna la dispoziție.

Apoi intră în încăpere un alt bărbat, care, după toate probabilitățile, era șeful, și îi întrerupse.

Când plecă de acolo, simți cum Bengtsson se uită după ea și, după ce ieși pe ușă, întoarse capul și îl surprinse privind-o pe geam.

Mai trecu o săptămână cenușie până ce experimentul se repetă. Motivul era din nou o problemă cu transportul. Nu de mult primise apartamentul din Runebergsgatan și continua să-și strângă bunuri moștenite și alte obiecte de prin podurile rudelor.

După alte cinci zile se duse iar acolo, chiar înainte de ora cinci, doar pentru că se întâmplase să fie în trecere și avusese chef să intre puțin.

Când îl sună pe Martin Beck, în glasul ei se simțea deznădejdea.

— Tot nu reacționează?

— Cu măsură. Nu cred că e el.

— De ce nu?

— Pare timid. Și puțin neinteresat. Am plusat dur ultimele dăți, aproape că l-am invitat la mine. Șapte bărbați din zece ar fi stat la ușa mea și ar fi

urlat ca lupii deja de-acum o săptămână. Probabil că n-am niciun strop de sex-appeal. Ce să fac?

— Continuă.

— Ar trebui să căutați pe altcineva.

— Continuă.

Sonja continuă. Dar până când? Cu fiecare zi care trecea, privirea lui Hammar devenea tot mai întrebătoare și chipul pe care Martin Beck întâlnea în oglindă, din ce în ce mai palid.

Ceasul de perete de la stația de poliție din Klara ticăi încă trei nopți fără să se întâmple. Trei săptămâni trecuseră de la repetiția generală. Planul fusese cizelat, dar nimic nu lăsa să se întrevadă vreo ocazie de a-l pune în aplicare. Nu se întâmplase absolut nimic. Folke Bengtsson ducea o viață liniștită și plină de tabieturi, își bea laptele acru, mergea la serviciu și își dormea cele nouă ore pe noapte. Ei însă erau gata să piardă contactul cu lumea reală și cu cei din jurul lor. Câinii se hărțuiau de moarte ei între ei, fără ca prada măcar să-i bage în seamă. Era nefiresc. Așa își spunea Martin Beck.

Se holba dușmănos la telefonul negru, care nu dăduse niciun semnal de trei săptămâni. Femeia din apartamentul de pe Runebergsgatan nu l-ar fi folosit decât într-o singură situație. Cât despre ei, o sunau de două ori în fiecare seară, la ora șase și la douăsprezece, ca să verifice. Era singurul lucru care se întâmplase.

Acasă la Martin Beck atmosfera era tensionată. Soția nu spunea nimic, dar, de fiecare dată când se uita la ea, îi era din ce în ce mai greu să pretindă că nu recunoaște umbra de îndoială din ochii ei. Ea de mult nu mai credea în acea misiune bizară, care nu dădea niciun rezultat, dar care îl ținea departe de casă noapte de noapte. Iar el nici nu putea, nici nu voia să se explice.

La Kollberg lucrurile stăteau ceva mai bine. Din trei în trei nopți era înlocuit de Melander sau de Stenström. În dezavantajul lui Ahlberg, care era

obligat să joace șah de unul singur. Să rezolve probleme, cum zicea el. Toate subiectele de discuție erau de mult epuizate.

Martin Beck pierduse de mult șirul în articolul de ziar pe care se prefăcea că îl citește. Căsca și se uita la colegii lui ca la niște statui care, fără să spună nimic, stăteau una în fața celeilalte, încremenite pe veci, cu capul plecat sub povara gândurilor. Se uită la ceas. Zece fără cinci. Căscă din nou, se ridică pe picioarele-i amorțite și se duse la toaletă. Se spălă pe mâini, își limpezi fața cu apă rece. Se duse înapoi. Mai avea trei pași până la ușă când auzi telefonul sunând.

Kollberg tocmai terminase de vorbit și punea receptorul în furcă.

— A…

— Nu, zise Kollberg, dar e afară, în stradă.

Martin Beck își luă trei minute ca să analizeze lucrurile în detaliu. Nu se așteptaseră la asta, dar, chiar și așa, gestul lui nu schimba nimic. Bărbatul nu putea să forțeze ușa de la intrare și, chiar dacă ar fi făcut-o, nu ar fi avut timp nici să urce scările, că ei ar fi și ajuns la fața locului.

— Trebuie să fim atenți.

— Da, zise Kollberg.

Frână și opri mașina în fața teatrului Lilla Teatern. Se grăbiră să își ocupe pozițiile.

Martin Beck stătea pe peticul de verdeață. Îl văzu pe Ahlberg intrând pe ușă și se uită la ceas. Exact patru minute trecuseră de când sunase Sonja. Se gândi la femeia singură din apartamentul de la etajul trei. Folke Bengtsson nu se vedea nicăieri.

Treizeci de secunde mai târziu, se aprinse o lumină la o fereastră de la etajul trei. Lampa se stinse. Ahlberg era la locul lui.

∵

Așteptară în tăcere sub fereastra dormitorului. Dormitorul era cufundat în întuneric, dar la ușă se vedea o fâșie îngustă de lumină. În sufragerie lumina era aprinsă, ca să se vadă că Sonja e acasă.

Fereastra de la sufragerie dădea spre stradă și de la fereastra din dormitor aveai vedere spre Eriksbergsplan, spre o parte a parcului care continua prin spatele casei și spre câteva străduțe din împrejurimi.

Bengtsson stătea în stația de autobuz din colț, de peste drum. Se uita în sus, la fereastra ei. Era singur în stația de autobuz și, după ce stătu așa un timp, aruncă o privire în lungul străzii. Apoi porni agale către refugiul din mijlocul străzii. Acolo dispăru în spatele unei cabine de telefon.

— Uite-l că vine, zise Ahlberg foindu-se pe întuneric.

Văzură autobuzul plecând din stație și luând-o pe Tegnérgatan. Încă nu se vedea nici urmă de Bengtsson. Era imposibil să vezi dacă intrase în cabina telefonică și Ahlberg o ținu în continuare de mână în timp ce așteptau să sune.

Dar telefonul nu sună și, câteva minute mai târziu, bărbatul traversă strada.

De-a lungul trotuarului era un zid de piatră care se termina în peretele casei, chiar sub fereastra ei.

De cealaltă parte a zidului se întindea o porțiune de verdeață și se găseau două toalete cu intrare de la stradă.

Ajuns pe trotuar, bărbatul se opri din nou și se uită la casă. Apoi se îndreptă încet către ușa de la intrare.

Dispăru din raza de vizibilitate și Ahlberg scrută îndelung piața cu privirea înainte să-l descopere pe Martin Beck pitit după un pom. Un tramvai care venea pe Birger Jarlsgatan îl acoperi pentru câteva secunde și după ce trecu, omul dispăruse.

Cinci minute mai târziu îl văzură iarăși pe Bengtsson.

Mersese atât de aproape de zid, încât nu-l descoperiră decât când traversă strada spre stația de tramvai din mijlocul pieței. Se opri la un chioșc și cumpără un crenvurst. Rămase lângă chioșc să mănânce, uitându-se tot timpul în sus, la fereastră.

Apoi începu să se plimbe înainte și înapoi pe refugiul stației de tramvai cu mâinile în buzunar. Din când în când se uita în sus, spre ei.

Un sfert de oră mai târziu, Martin Beck stătea din nou lângă același pom ca și mai înainte.

Traficul se înviorase și o mulțime de oameni treceau prin parc. Cinematografele se închiseseră.

Îl pierdură pe Bengtsson din vedere câteva minute, dar îl regăsiră într-un grup de oameni care veneau de la film și se duceau acasă. Bengtsson porni spre cabina de telefon, dar la vreo doi metri de ea se opri din nou, apoi se îndreptă cu pași repezi către spațiul verde. Martin Beck întoarse spatele și se îndepărtă ușor.

Bengtsson trecu pe lângă părculeț, o luă de-a curmezișul către restaurant și dispăru pe Tegnérgatan. După vreo două minute apăru din nou pe celălalt trotuar și începu să înconjoare Eriksbergsplan.

— Crezi c-a mai fost pe aici? întrebă femeia în capot de bumbac. Și să fi fost doar o întâmplare că l-am văzut în seara asta?

Ahlberg stătea lângă fereastră, rezemat cu spatele de perete, și fuma. Se uită la fata întoarsă către fereastră. Stătea cu picioarele depărtate și cu mâinile în buzunarele capotului. În lumina slabă care răzbătea din stradă, ochii ei se vedeau ca niște adâncituri întunecate pe fața palidă.

— Poate că a fost aici în fiecare seară. Dacă-și târăște picioarele așa toată noaptea, eu înnebunesc și Lennart și Martin o să moară de frig, spuse ea, văzând că bărbatul se pregătește să facă înconjurul pieței a patra oară.

Până la 12.25, bărbatul înconjurase piața de opt ori, cu viteză din ce în ce mai mare. Se opri lângă scara care ducea în parc, își ridică privirea spre casă și porni în goană către stația de tramvai.

Un autobuz veni în stație, opri și, când plecă, Bengtsson nu mai era acolo.

— Uite. Acolo e Martin, zise Sonja Hansson.

Ahlberg tresări la auzul vocii ei. Până atunci își vorbiseră în șoaptă, și acum, pentru prima dată în două ore, Sonja îi spunea ceva cu glas tare.

Îl văzu pe Martin Beck trecând grăbit strada și urcându-se în mașina care tot timpul acela fusese parcată lângă Lilla Teatern. Mașina porni înainte ca el să apuce să închidă ușa și se îndreptă în aceeași direcție cu autobuzul.

— Mulțumesc că mi-ai ținut de urât în seara asta, zise Sonja Hansson. Acum am de gând să mă culc.

— Da, bine faci, spuse Ahlberg.

Și lui i-ar fi prins bine să doarmă. Și totuși, zece minute mai târziu intră pe ușa secției de poliție din Klara. Vreo două minute mai târziu veni și Kollberg.

Avură timp să facă cinci mutări pe tabla de șah până apăru și Martin Beck.

— A luat autobuzul până la Sankt Eriksplan și s-a dus acasă. Lumina s-a stins aproape imediat. Probabil că doarme deja.

— A fost o pură întâmplare că Sonja l-a văzut, zise Ahlberg. Poate că a mai fost pe-acolo de multe ori până acum.

Kollberg își calcula mutarea.

— Și ce dacă? Nu dovedește nimic.

— Cum așa?

— Kollberg are dreptate, zise Martin Beck.

— Da, nu-i așa? Și eu am dat târcoale ca un motan pe lângă case cu dame binevoitoare.

Ahlberg dădu din umeri.

— Dar pe atunci eram mai tânăr. Mult mai tânăr.

Martin Beck nu spuse nimic. Fără prea mare tragere de inimă, ceilalți doi făcură o încercare de a-și termina partida. Peste o clipă, Kollberg făcu remiză prin a repeta mutarea, deși mai avea puțin și câștiga.

— La naiba, zise el. Idiotul ăsta m-a făcut să-mi pierd concentrarea. Cu cât conduci?

— Patru puncte, zise Ahlberg. Doisprezece și jumătate la opt și jumătate.

Kollberg se ridică și începu să se plimbe prin cameră.

— Îl luăm iar, îi facem o percheziție de-i întoarcem casa cu fundu-n sus și-l luăm la trei păzește, zise el.

Nu răspunse nimeni.

— Am putea să-ncepem iar să-l urmărim, cu alți băieți.

— Nu, zise Ahlberg.

Martin Beck își mușca mai departe degetul arătător. După o clipă zise:

— Fetei începe să-i fie frică?

— Nu pare, zise Ahlberg. Fata asta nu se pierde cu firea chiar așa ușor.

„Nici Roseanna McGraw", își spuse Martin Beck.

Nu mai vorbiră prea multe, dar încă nu adormiseră când zgomotul traficului de pe Regeringsgatan îi anunță că ziua de lucru se sfârșise pentru ei, iar pentru alții de-abia începea.

Ceva se întâmplase, dar Martin Beck nu știa ce.

Încă o zi și o noapte se mai adăugară celor de dinainte. Ahlberg conducea în continuare cu un punct. Asta era singura noutate.

A doua zi era vineri. Mai erau trei zile până la sfârșitul lunii și afară era încă destul de cald; era ploios și întunecos, iar în amurg se lăsa ceața.

La nouă și zece minute un apel telefonic tulbură liniștea din birou. Martin Beck ridică receptorul.

— E aici din nou. Stă în stația de autobuz.

Ajunseră acolo cu cincisprezece secunde mai repede decât data trecută, deși Kollberg parcase pe Birger Jarlsgatan. După încă o jumătate de minut veni semnalul că Ahlberg își luase poziția în primire.

Repetă figura, ceea ce aproape că-i sperie. Folke Bengtsson își petrecu iar patru ore în jurul pieței Eriksbergsplan. De patru sau de cinci ori ezită în

fața cabinei telefonice, o dată mâncă un crenvurst. Apoi se duse acasă. Kollberg îl urmări.

Martin Beck înghețase îngrozitor. Porni cu pași repezi pe Regeringsgatan, cu mâinile în buzunarele paltonului și privirea în pământ.

— Totul calm pe strada Rörstrandsgatan.

— Te-a văzut?

— Mergea ca un somnambul. Nu cred c-ar fi văzut niciun hipopotam la doi metri de el.

Martin Beck formă numărul polițistei criminaliste Sonja Hansson. Simțea că dacă nu se gândește la ea împreună cu gradul, nu ar mai fi putut rezista.

— Mâine e sâmbătă, sau mai bine zis astăzi. Lucrează până la 12.00. Fii cu ochii pe el când termină. Treci pe lângă el aproape în fugă, ca și cum te-ai grăbi să ajungi undeva, ia-l de braț și spune-i: „Bună, te-am așteptat. De ce nu dai niciun semn de viață?” Sau așa ceva. Ceva de felul ăsta. Nimic mai mult. Și după aia pleacă repede. Să nu te înfofolești prea tare. Tăcu o clipă, apoi adăugă: De data asta trebuie să dai tot ce poți.

Încheie convorbirea. Ceilalți doi se holbau la el cu ochii cât cepele.

— Care dintre voi filează cel mai bine? întrebă el absent.

— Stenström.

— Vreau să fie urmărit din momentul în care iese pe ușă mâine-dimineață. Stenström să răspundă de asta. Să ne raporteze tot ce face. Aici. La celălalt fir. Doi dintre noi trebuie să fie aici tot timpul. Plecăm doar câte unul pe rând.

Ahlberg și Kollberg se holbau în continuare la el, dar Martin nu băgă de seamă.

∵

La opt fără douăzeci și două de minute se deschise poarta de pe Rörstrandgatan și misiunea lui Stenström începu.

Rămase în apropierea firmei de transporturi de pe Smålandsgatan până se făcu unsprezece și un

sfert, când se duse la cofetărie și se așeză lângă fereastră așteptând.

La douăsprezece fără cinci minute o zări pe Sonja Hansson în colțul străzii Norrlandsgatan.

Era îmbrăcată într-un palton subțire de tweed, bleu, pe care îl purta deschis, ca să se vadă cureaua strânsă tare la mijloc. Sub palton purta un pulover negru cu guler înalt. Nu avea nimic pe cap și purta mănuși, dar nu își luase nicio geantă. Ciorapii și pantofii negri păreau foarte subțiri pentru vremea respectivă.

Mergea pe stradă și la un moment dat dispăru din câmpul lui de vizibilitate.

Angajații firmei de transporturi începeau să se îndrepte spre casele lor și într-un sfârșit ieși pe ușă și Bengtsson, care încuie biroul. Trecu strada și nici nu apucă să facă doi metri, că Sonja Hansson veni spre el alergând. Îl opri, îl luă de mâneca paltonului și îi spuse ceva în timp ce se uita în ochii lui. Îi dădu drumul aproape imediat, îi mai spuse ceva din mers, se întoarse cu spatele și fugi mai departe.

Stenström îi văzuse entuziasmul și bucuria din ochii rugători. Aplaudă în gând reprezentația ei.

Bărbatul rămase pe loc, uitându-se după ea. Făcu o mișcare ca și cum ar fi vrut să o urmeze, dar se răzgândi, își băgă mâinile în buzunare și continuă să meargă încet, cu capul plecat.

Stenström își luă pălăria, achită nota la tejghea, scoase capul pe ușă și se uită cu atenție în jur. Când Bengtsson dădu colțul, închise și Stenström ușa și se duse după el.

La secția de poliție din Klara, Martin Beck se uita trist la telefon. Ahlberg și Kollberg renunțaseră pentru moment la jocul de șah și stăteau tăcuți fiecare în spatele unui ziar. Kollberg se lupta să rezolve niște cuvinte încrucișate, mestecând întruna capătul creionului. Când telefonul sună, își înfipse dinții atât de tare în creion, încât îl rupse în două.

Martin Beck dusese receptorul la ureche înainte ca țârâitul să se oprească.

— Bună, sunt Sonja. Cred c-a mers bine. Am făcut cum ai zis.

— Bine. L-ai văzut pe Stenström?

— Nu, dar era cu siguranță pe-acolo, prin apropiere. N-am îndrăznit să mă întorc, așa că am alergat până la NK.

— Ți-e teamă?

— Nu. Deloc.

La unu și un sfert, telefonul sună din nou.

— Sunt la tutungeria de la Järntorget, zise Stenström. Sonja a fost cu adevărat răpitoare. Cu siguranță i-a dat de gândit. Am mers prin Kungsan, peste podul Strömbron și apoi s-a mai învârtit o vreme pe aici prin Gamla Stan.

— Fii atent.

— Nu-i niciun pericol. Merge ca un zombi, nu vede și nu aude nimic în jurul lui. Acum trebuie să plec, ca să nu-l pierd.

Ahlberg se ridicase și se plimba de colo colo prin cameră.

— Nu e chiar un job plăcut ăsta pe care i l-am dat noi fetei, zise el.

— Se descurcă bine, zise Kollberg. O să se descurce bine și mai departe. Doar dacă Stenström nu face vreo tâmpenie și-l sperie.

Martin Beck nu spuse nimic.

Ceasul de pe perete arăta trei și două minute când Stenström sună din nou.

— Suntem pe Folkungagatan. Merge întruna, stradă după stradă, fără să se oprească și fără să se uite în jur. Pare cam apatic.

— Continuă, zise Martin Beck.

De regulă, puține lucruri puteau să tulbure liniștea de pe chipul lui Martin Beck, dar după ce stătu timp de trei sferturi de oră uitându-se când la ceas, când la telefon, fără ca un singur cuvânt să fie rostit în încăpere, se ridică furtunos și ieși.

Ahlberg și Kollberg se uitară unul la altul. Kollberg ridică din umeri și începu să aranjeze piesele de șah.

La baie, Martin Beck își clătea mâinile și fața cu apă rece și se ștergea cu grijă. Când ieși pe coridor, se deschise o ușă și un sergent cu mâneci scurte îi strigă să vină la telefon.

Era soția lui.

— Aproape că nu te-am văzut de o veșnicie, și acum nu mai am voie nici să te sun! Ce tot faci? Când vii acasă?

— Nu știu, zise el obosit.

Vorbea întruna, fără oprire, iar glasul îi deveni plângăcios. Martin Beck o întrerupse la mijlocul unei propoziții.

— Nu am timp acum, zise el nervos. La revedere. Nu mă mai suna.

Nici nu închise bine telefonul, că îi și păru rău că se răstise la ea, dar ridică din umeri și se duse înapoi la colegii lui, care jucau șah.

Al treilea apel al lui Stenström veni de la Skeppsbron. Era cinci fără douăzeci.

— A intrat la Zum Franziskaner acum o clipă. Stă singur într-un colț și bea bere. Am străbătut tot sudul orașului. Tot nu mi se pare normal.

Junghiurile din stomac îi amintiră lui Martin Beck că nu mâncase nimic toată ziua. Trimise după mâncare la un restaurant de peste drum. După masă, Kollberg adormi pe scaun și începu să sforăie.

Când sună telefonul, se trezi cu un fior. Era ora șapte.

— Până acum a stat acolo și a băut patru beri. Acum e din nou pe stradă. Merge și mai repede. Te sun când mai pot. Pa.

Stenström gâfâia ușor, ca și cum ar fi fugit, și închise telefonul înainte ca Martin Beck să apuce să zică ceva.

— Se duce la ea, zise Kollberg.

Următorul apel, care veni la ora șapte și jumătate, fu și mai scurt și la fel de sec.

— Piața Engelbrektsplan. Merge pe Birger Jarlsgatan, e destul de iute.

Așteptară. Se uitau când la ceas, când la telefon.

Opt și cinci. Martin Beck ridică receptorul la mijlocul apelului. Stenström părea dezamăgit.

— A luat-o spre Eriksbergsgatan și merge pe viaduct. Acuma suntem pe drum către Odenplan, de-a lungul străzii Oden. Se duce cu siguranță acasă. Acum merge din nou lent.

— La dracu'. Sună când ajunge acasă.

Trecu o jumătate de oră până ce Stenström sună iar.

— Nu s-a dus acasă, ci a luat-o pe Upplandsgatan. Nu se gândește deloc la picioarele lui. Doar merge și merge. Eu în curând nu mai pot.

— Unde ești?

— Norra Bantorget. Chiar acum trece pe lângă teatru.

Martin Beck se gândi la omul care tocmai trecuse pe lângă teatru. Ce era în capul lui? Avea oare vreun gând sau doar mergea, oră de oră, mânat de vreun impuls de care nici el nu-și dădea seama? Ce simțea? Mersese haihui mai mult de opt ore, fără să ia în seamă nimic din jurul lui, închis în sine și cu un gând sau o hotărâre care se cocea în el, măcinându-l.

În următoarele trei ore Stenström sună de patru ori din locuri diferite. Bărbatul se ținu tot timpul pe străzile din jurul pieței Eriksbergsplan, dar nu se apropia niciodată prea mult de casa ei.

La ora două și jumătate, Stenström le comunică de pe Rörstrandsgatan că Folke Bengtsson s-a dus în sfârșit la el acasă și că lumina din dormitorul lui tocmai se stinsese.

Martin Beck îl trimise pe Kollberg să-i ia locul lui Stenström.

Duminică dimineața, la ora opt, Kollberg veni înapoi, îl trezi pe Ahlberg, care era culcat pe o

canapea, îi luă locul și adormi.

Ahlberg intră la Martin Beck, care stătea și păzea telefonul.

— A venit Kollberg? întrebă el uitându-se la Ahlberg cu ochi injectați.

— Doarme bușteanu. Stenström e acolo.

Primul apel al zilei l-au așteptat doar două ore.

— A plecat iarăși. Se duce spre podul de la Kungsholmen.

— Cum arată?

— La fel. Aceleași haine. Naiba știe dacă măcar și le-a dat jos.

— Merge repede?

— Nu, destul de lent.

— Ai dormit?

— Da, puțin. Nu mă simt chiar ca Superman.

— Bine.

Până la patru după-amiază, Stenström sună la intervale de o oră. Folke Bengtsson mersese întruna timp de șase ore, cu două scurte pauze, când intrase în două cafenele. Se plimbase pe insula Kungsholmen, prin sudul orașului și prin centrul vechi, Gamla Stan. De locuința Sonjei Hansson nici nu se apropiase.

La cinci și jumătate, Martin Beck adormi pe scaun lângă telefon. Un sfert de oră mai târziu, fu trezit de Stenström.

— Norrmalmstorg. Se îndreaptă spre bulevardul Strandvägen și pare cu totul alt om.

— Cum adică?

— Parcă s-ar fi trezit la viață. Pare mânat de o forță, într-un fel.

O oră și jumătate mai târziu.

— Trebuie să fiu mai atent acum. Tocmai a luat-o pe Sveavägen. Se uită după fete.

Ora nouă și jumătate.

— Karlavägen, colț cu Sturegatan. Se îndreaptă încet spre Stureplan. Pare mai calm și se uită în continuare după fete.

— Fii atent, zise Martin Beck.

Se simți dintr-odată odihnit, ca și cum s-ar fi trezit cu forțe proaspete, deși nu dormise mai deloc de două zile și două nopți.

Stătea și se uita pe hartă, urmărind linia pe care o trasase Kollberg cu creionul roșu ca să marcheze drumurile haotice ale lui Bengtsson, când deodată sună telefonul.

— E a zecea oară când te sună astăzi, zise Kollberg.

Martin Beck ridică receptorul și se uită în același timp la ceasul de pe perete. Unsprezece fără un minut.

La microfon se auzi vocea Sonjei Hansson. Era răgușită și ezita puțin.

— Martin! E din nou aici.

Martin Beck îmbrățișă receptorul.

— Suntem pe drum, zise el.

∵

Sonja Hansson puse receptorul în furcă și se uită la ceas. 23.01. Peste patru minute Ahlberg ar fi trebuit să intre pe ușă și s-o elibereze de senzația neplăcută care i se cuibărise fără voia ei în suflet, pentru că era singură.

Își șterse palmele transpirate pe capotul de bumbac. Când făcu asta, țesătura se întinse pe șolduri.

Se duse în dormitorul întunecos, la fereastră. Parchetul se simțea tare și rece sub tălpile ei goale și se ridică pe vârfuri, se sprijini cu mâna dreaptă de rama ferestrei și se uită cu grijă prin perdeaua subțire. Lumea mișuna pe stradă, mai ales în fața restaurantului de peste drum, dar îi luă cel puțin un minut și jumătate să-l vadă. Venea din Runebergsgatan spre intrarea în clădire, se strecură pe lângă zidul pitic și continuă direct pe Birger Jarlsgatan. Chiar când ajunse pe șinele de tramvai, se întoarse brusc la dreapta. După vreo treizeci de secunde nu îl mai văzu. Mergea foarte repede, cu pași mari, alunecători și părea să se uite numai în

față, ca și cum n-ar vedea nimic în jurul lui sau ca și cum ar fi fost cufundat în gânduri.

Sonja se duse înapoi în sufragerie, care măcar avea ceva să-i ofere: lumină, căldură și câteva obiecte care îi plăceau. Își aprinse o țigară și trase fumul în piept, adânc și prelung. Deși era perfect conștientă de sarcina pe care și-o asumase, se simțea întotdeauna ușurată când el pleca fără să-i mai pese de cabina telefonică. Aștepta deja de prea mult timp sunetul sfâșietor al apelului telefonic care urma să-i spulbere liniștea și să-i aducă în casă neliniștea și iraționalul. Acum spera ca apelul să nu mai vină niciodată. Spera ca totul să fi fost o greșeală, ca ea să se poată întoarce la munca de toate zilele și ca niciodată să nu mai trebuiască să se gândească la acel bărbat.

Luă puloverul pe care îl împletise în ultimele trei săptămâni. Se duse la oglindă și și-l puse în față. În curând avea să fie gata. Se uită din nou la ceas. Ahlberg întârziase deja zece secunde. Astăzi n-o să bată recordul. Zâmbi pentru că știa că asta o să-l enerveze. Își întâlni în oglindă zâmbetul calm și văzu mici broboane de sudoare înșirate ca un șirag de perle strălucitoare de-a lungul rădăcinii părului.

Sonja se duse prin hol în baie. Rămase cu picioarele larg desfăcute pe gresia răcoroasă, aplecată în față, în timp ce își limpezea fața și mâinile cu apă rece.

Tocmai închisese robinetul când îl auzi pe Ahlberg răsucind de zor cheia în ușă. Întârziase deja mai mult de un minut.

Cu prosopul încă în mână făcu un pas în hol, scoase lanțul de siguranță din lăcașul lui și deschise ușa.

— Slavă Domnului, ce bine că ai venit, zise ea.

Dar nu era Ahlberg.

Păstrându-și zâmbetul pe buze, mergea lent cu spatele, retrăgându-se în apartament. Fără să o

scape din priviri, Folke Bengtsson încuie ușa în urma lui și puse lanțul de siguranță.

29.

Martin Beck era ultimul care ieșea pe ușă. Nici nu puse bine piciorul în prag, că și sună telefonul. Alergă înapoi și smuci receptorul.

— Sunt în hol la Ambassadeur, zise Stenström. L-am pierdut în aglomerație, aici afară. Acum vreo… Nu pot fi mai mult de patru, cinci minute.

— E deja pe Runebergsgatan. Du-te acolo cât de repede poți.

Azvârli telefonul și ieși în grabă după ceilalți pe scări. Se înghesui pe bancheta din spate, lăsându-l pe Ahlberg la margine. Așa stăteau întotdeauna; era foarte important ca Ahlberg să iasă primul din mașină.

Kollberg porni în trombă, dar fu nevoit să se oprească brusc ca să se ferească de un autobuz gri de poliție, care tocmai intra. Porni din nou și luă curba spre Regeringsgatan, strecurându-se între un Volvo verde și o Skoda de culoare bej. Martin Beck își sprijinea coatele pe genunchi și se uita pe geam la burnița rece și tăioasă. Era foarte încordat și avea nervii întinși la maximum, dar se simțea stăpân pe sine și bine pregătit. Ca un sportiv foarte bine antrenat înaintea unei noi încercări de a bate recordul.

Două secunde mai târziu Volvo-ul cel verde se tamponă cu o camionetă care, intrase în intersecție venind pe contrasens. Volvo-ul vira forțat la dreapta ca să evite ciocnirea și Kollberg, care deja ieșise de pe bandă ca să facă o depășire, fu obligat să se alinieze și el în virajul la dreapta. Reacționă cu rapiditate și nici măcar nu îl atinse pe cel din fața lui, dar celelalte mașini se opriră toate imediat după intersecție, blocând trecerea. Kollberg băgase deja în marșarier când Skoda cea bej le izbi cu putere portiera din dreapta, făcând un zgomot asurzitor. Șoferul se grăbise să pună frână, lucru pe care nu ar fi trebuit să îl facă în blocajul acela.

Nu era un accident grav. În zece minute doi angajați ai poliției de ordine aveau să fie acolo cu un centimetru, notând numele șoferilor și plăcuțele de înmatriculare, cerând permisele la control și verificând buletinele și licențele de radio. Apoi aveau să scrie în carnețelele lor „daune minore", să ridice din umeri și să plece. Presupunând că niciunul dintre ei nu mirosea a alcool, oamenii care acum strigau și gesticulau în ploaie aveau să se urce fiecare în splendoarea lui de rablă și să își vadă de treburi.

Ahlberg înjura de mama focului. Îi trebuiră lui Martin Beck vreo zece secunde să își dea seama de ce: nu puteau să iasă din mașină. Amândouă portierele erau atât de înțepenite, de parcă ar fi fost sudate.

În aceeași secundă în care Kollberg luă decizia disperată de a ieși cu spatele din ambuteiaj, autobuzul 55 se opri chiar în spatele lor, și cu asta pierdură și ultima cale de retragere. Bărbatul din Skoda bej se năpustise în ploaie, probabil fierbând de nervi și pus pe harță. Oricum nu puteai să vezi unde e, cu siguranță undeva în spatele celorlalte două mașini.

Ahlberg se propti cu picioarele în ușă și împinse până urlă de efort, dar Skoda nici nu se clintea.

Trecură trei sau patru minute de coșmar. Ahlberg urla și gesticula. Ploaia se așeza ca o peliculă gri de gheață pe geamul din spate. Afară se vedea un polițist confuz, într-o pelerină de ploaie neagră și lucioasă.

În sfârșit, câțiva spectatori înțeleseră situația și începură să împingă Skoda bej la o parte. Mișcările lor erau necoordonate și încete. Polițistul încercă să-i împiedice, pentru ca puțin mai târziu să încerce să spună și el umărul. Acum se făcuse o distanță de un metru între mașini, dar balamalele ieșiseră din rostul lor și portiera era blocată. Ahlberg înjura și împingea. Martin Beck simțea

cum sudoarea îi curge de pe ceafă sub guler și se adună într-un firișor rece între omoplați.

Portiera se deschise, încet și scârțâind.

Ahlberg se rostogoli afară. Martin Beck și Kollberg încercau să iasă prin deschizătură în același timp și, nu se știe cum, reușiră amândoi.

Polițistul stătea pregătit, cu carnețelul în mână.

— Deci cum s-a întâmplat?

— Tacă-ți fleanca, urlă Kollberg.

Din fericire, fu recunoscut.

— Fugi, îi strigă Ahlberg, care deja era la cinci metri în față.

Mâini somnambule încercară să-i oprească. Kollberg doborî în fugă un bătrân vânzător de crenvurști, care se uită buimac după el.

„Patru sute cincizeci de metri", își spuse Martin Beck. Unui sportiv antrenat îi ia un minut. Dar ei nu erau sportivi antrenați. Și nici nu fugeau pe zgură, ci pe o stradă asfaltată, printr-o ploaie rece ca gheața. Deja după prima sută de metri începuse să îl doară în piept. Ahlberg era la cinci metri în față, dar câțiva pași mai încolo alunecă și fu cât pe-aci să cadă. Asta îl costă avansul, și acum alergau aproape umăr la umăr în jos pe dealul către piața Eriksbergsplan. Un iureș de puncte de foc jucau în fața ochilor lui Martin Beck. În spatele lui auzea răsuflarea grea a lui Kollberg.

Dădură colțul și năvăliră pe peticul de verdeață, înaintând cu greu, și dintr-odată văzură, toți trei în același timp, la etajul al treilea al blocului de pe Runebergsgatan, dreptunghiul luminos care arăta că lumina din dormitor e aprinsă și jaluzeaua trasă în jos.

Punctele roșii dispăruseră, și tot așa și durerea din piept. Când Martin Beck traversă Birger Jarisgatan știa că nicicând nu alergase mai iute, și totuși Ahlberg era la trei metri în fața lui, iar Kollberg, lângă el. Când a ajuns, Ahlberg deja descuiase ușa de la intrarea în bloc.

Liftul nu era la locul lui și, de altfel, nici nu aveau de gând să-l folosească. Între primul și al doilea etaj observă două lucruri: nu mai primea aer în plămâni și Kollberg nu mai era acolo. Planul funcționa, afurisitul lor de plan perfect, își spuse el pe ultima treaptă, cu cheia în mână.

Băgă cheia, o răsuci în broască și împinse ușa care se crăpă ușor. Prin deschizătura ușii văzu că lanțul de siguranță era pus și din apartament nu se auzea niciun sunet omenesc, ci doar un semnal telefonic fără întrerupere, un ton metalic foarte strident. Timpul se oprise în loc, văzu modelul covorului din antreu, un prosop și un papuc.

— Dă-te la o parte, zise Ahlberg răgușit, dar surprinzător de calm.

Când Ahlberg trase un foc în lanțul de siguranță se auzi o detunătură ca și cum tot globul pământesc ar fi explodat în bucăți. Stătea în continuare lipit de ușă și mai degrabă căzu decât se năpusti în hol și în sufragerie.

Scena era la fel de statică și de ireală ca figurinele de la Madame Tussauds. Părea încremenită pe vecie, ca o fotografie supraexpusă, inundată de un val de lumină albă, care i se înfățișa în toate detaliile ei morbide.

Bărbatul nu își scosese încă trenciul. Pălăria lui maronie era pe jos, pe jumătate ascunsă de capotul albastru din bumbac, făcut bucăți.

Acesta era bărbatul care o omorâse pe Roseanna McGraw. Stătea aplecat peste pat cu piciorul stâng pe podea și cu genunchiul drept pe pat, apăsând cu greutate pe coapsa stângă a femeii, chiar deasupra genunchiului. Mâna lui mare era pe bărbia și pe gura ei; cu două degete îi strânsese nasul. Asta era mâna stângă. Dreapta se odihnea mai jos; îi căuta beregata și tocmai i-o găsise.

Femeia era culcată pe spate. Ochii ei larg deschiși se zăreau printre degetele răsfirate ale bărbatului. Un fir subțire de sânge îi curgea pe obraz. Își ridicase piciorul drept și-l împingea cu

talpa în piept. Îl apucase de încheietură cu ambele mâini. Era goală. Fiecare mușchi din corpul ei era încordat. Tendoanele i se vedeau la fel de clar ca într-o planșă de anatomie.

Totul nu dură decât o sutime de secundă, dar fu îndeajuns ca fiecare detaliu să i se întipărească în memorie pentru totdeauna. Bărbatul cu trenci îi dădu drumul, se ridică în picioare, regăsindu-și echilibrul și se întoarse, toate acestea într-o mișcare fulgerător de rapidă.

Martin Beck îl văzu pentru prima dată pe bărbatul pe care îl vâna de șase luni și nouăsprezece zile – un bărbat pe care îl chema Folke Bengtsson, dar care doar vag semăna cu omul cu care stătuse de vorbă într-o după-amiază în biroul lui Kollberg, chiar înainte de Crăciun.

Fața îi era împietrită, avea pupilele dilatate, privirea îi rătăcea în toate părțile, ca a unui jder prins în laț. Stătea acum aplecat în față, cu genunchii arcuiți și corpul legănându-se ritmic.

Într-o fracțiune de secundă se aruncă în față reținându-și un suspin gâlgâit, în timp ce Martin Beck îl lovi peste claviculă cu mâna dreaptă. Ahlberg se aruncă pe el din spate, încercând să îl prindă de brațe, dar pistolul îl încurca în mișcări.

Martin Beck fu luat prin surprindere de intensitatea loviturii, în parte și pentru că singurul lucru la care mai era în stare să se gândească era că femeia de pe pat stă acolo nemișcată și fără vlagă, cu gura deschisă și cu ochii pe jumătate închiși.

Capul bărbatului îl lovi în diafragmă cu atâta forță, încât îl aruncă în spate către perete, timp în care nebunul scăpă din strânsoarea slabă a lui Ahlberg și se năpusti pe ușă, cu o viteză incredibilă, la fel de neverosimilă ca toată acea situație absurdă.

Semnalul persistent al telefonului nu încetase o clipă.

Martin Beck avea între el și Bengtsson jumătate de etaj, iar distanța dintre ei creștea tot timpul.

Auzea pașii fugarului pe scări, dar nu-l văzu deloc până nu ajunseră la parter. Bărbatul trecuse deja de ușa de sticlă și era foarte aproape de relativa libertate a străzii.

Kollberg lăsă butonul interfonului, făcu doi pași spre stradă și bărbatul în trenci fu oprit cu o lovitură teribilă în față.

Doar în acel moment își dădu seama Martin Beck că totul se terminase și în secunda următoare auzi foarte clar țipătul scurt și sălbatic al lui Bengtsson când Kollberg îl prinse de braț și i-l rupse până sus, la încheietura umărului, cu o răsucire rapidă, fără milă. Bărbatul în trenci zăcea neputincios pe caldarâm.

Rezemat de zid, Martin Beck asculta sunetul sirenei, care părea că vine din mai multe direcții. Pichetul sosise deja și pe trotuar polițiști în uniformă împrăștiau grupul de curioși.

Se uită la Folke Bengtsson, care, în continuare, zăcea pe jumătate culcat în locul în care căzuse, cu obrazul lipit de perete și lacrimile șiroindu-i pe obraji.

— A sosit Salvarea, zise Stenström.

Martin Beck luă liftul până la etajul trei. Fata stătea într-un fotoliu, îmbrăcată cu pantaloni de catifea reiată și pulover de lână. Se uită la ea cu tristețe.

— Salvarea e aici. Vin imediat sus.

— Pot să mă duc și singură, zise ea moale.

În lift îi spuse:

— Nu fi așa trist. N-a fost vina ta. Și sunt bine, n-am pățit nimic grav.

Nu îndrăzni să se uite în ochii ei.

— Dacă ar fi încercat să mă violeze, poate că l-aș fi dovedit. Dar n-a fost vorba de asta. N-am avut nicio șansă, niciuna.

Tremura.

— Încă zece sau cincisprezece secunde și… Sau dacă nu s-ar fi gândit la interfon, care l-a tulburat.

A spart izolarea într-un fel. Pfiu! Dumnezeule, ce îngrozitor!

Când se îndreptau către Salvare ea zise:

— Sărmanul de el.

— Cine?

— El.

Un sfert de oră mai târziu mai erau doar Kollberg și Stenström lângă casa din Runebergsgatan.

— Am ajuns la timp să văd cum l-ai aranjat. Eram vizavi. Unde ai învățat asta?

— Doar am fost parașutist. Nu prea fac uz de figurile astea.

— În orice caz, e cea mai dură chestie pe care am văzut-o vreodată! Cu asta poți să prinzi pe oricine.

— „Vara s-a născut șacalul, / Toamna a plouat un pic. / «Așa un potop n-am văzut / De când mama m-a făcut!»”.

— Ce-i asta?

— Un citat, zise Kollberg. Dintr-unul, Kipling.

30.

Martin Beck se uită la omul care stătea ghemuit în fața lui cu un braț în atele. Își ținea capul plecat și nu ridica privirea din pământ.

Așteptase această clipă timp de șase luni și jumătate. Se aplecă și dădu drumul la casetofon.

— Vă numiți deci Folke Lennart Bengtsson, sunteți născut în parohia Gustav Vasa pe data de șase august 1926 și locuiți pe Rörstrandsgatan, în Stockholm. Așa e?

Bărbatul dădu din cap aproape imperceptibil.

— Trebuie să răspundeți cu voce tare, zise Martin Beck.

— Da, zise Folke Bengtsson. Da, așa e.

— Recunoașteți că vă faceți vinovat de crimă și de faptul că ați supus-o pe Roseanna McGraw, cetățean al Statelor Unite, la violență deosebit de gravă cu caracter sexual, în noaptea de patru spre cinci iulie anul trecut?

— Nu am omorât pe nimeni, zise Folke Bengtsson.

— Vorbiți mai tare.

— Nu, nu recunosc.

— Ați recunoscut mai înainte că ați întâlnit-o pe Roseanna McGraw pe data de patru iulie anul trecut la bordul navei de pasageri Diana. E adevărat?

— Nu știu. N-am știut că așa o chema.

— Avem dovezi că ați fost împreună cu ea pe data de patru iulie. Noaptea ați omorât-o în cabina ei și ați aruncat-o peste bord.

— Nu, nu-i adevărat!

— Ați omorât-o în același fel în care ați încercat s-o omorâți pe femeia de pe Runebergsgatan?

— N-am vrut s-o omor.

— Pe cine nu ați vrut să omorâți?

— Pe fata asta. Ea a venit la mine de mai multe ori. M-a rugat să mă duc la ea. Nu vorbea serios.

Voia doar să mă umilească.

— Și Roseanna McGraw a vrut să vă umilească? De aceea ați omorât-o?

— Nu știu.

— Nu ați fost în cabina ei?

— Nu-mi aduc aminte. Poate că am fost. Nu știu.

Martin Beck tăcu și se uită atent la bărbat. Apoi zise:

— Sunteți obosit?

— Nu foarte tare. De fapt, nu.

— Vă doare brațul?

— Acum nu. Mi-au făcut o injecție la spital.

— Când ați văzut-o pe femeia aceea ieri-seară, v-a adus aminte de femeia de astă-vară, femeia de pe vapor?

— Astea nu sunt femei.

— Ce vreți să spuneți? Bineînțeles că sunt femei.

— Da, dar… ca animalele.

— Nu înțeleg ce vreți să spuneți.

— Sunt ca animalele, total lăsate în…

— Lăsate în voia cui? În voia dumneavoastră?

— Pentru numele lui Dumnezeu, nu mă luați peste picior. Lăsate în voia poftelor trupești. În voia lipsei de rușine.

Liniște timp de treizeci de secunde.

— Chiar așa credeți?

— Așa trebuie să gândească toți oamenii normali, în afară de cei foarte depravați și păcătoși.

— Nu v-au plăcut femeile astea? Roseanna McGraw și fata de pe Runebergsgatan, cum o cheamă…

— Sonja Hansson.

Îi spusese numele cu dispreț.

— Da. Nu v-a plăcut?

— O urăsc. Am urât-o și pe cealaltă. Nu-mi aduc aminte așa de bine. Nu vedeți ce comportament au? Nu vă dați seama ce înseamnă să fii bărbat?

Vorbea repede și cu râvnă.

— Nu. Ce vreți să spuneți?

— Ptiu! Sunt dezgustătoare. Strălucesc triumfătoare în imoralitatea lor, și după aia sunt obraznice și te umilesc.

— Mergeți de obicei la prostituate?

— Alea nu sunt așa dezgustătoare, nu așa de nerușinate. Și iau și bani, există măcar un gram de onoare și de sinceritate la ele.

— V-amintiți ce mi-ați răspuns data trecută, când v-am întrebat același lucru?

Bărbatul părea derutat și neliniștit.

— Nu…

— V-aduceți aminte că v-am întrebat dacă vă duceți la prostituate?

— Nu, m-ați întrebat?

Martin Beck tăcu pentru o clipă. Își frecă nasul.

— Vreau să vă ajut, zise el într-un sfârșit.

— Cu ce? Cum adică să mă ajutați? Cum ați putea să mă ajutați? Acum? După toate astea?

— Vreau să vă ajut să vă amintiți.

— Da.

— Dar și dumneavoastră trebuie să faceți un efort.

— Da.

— Încercați să vă aduceți aminte ce s-a întâmplat după ce v-ați urcat pe vaporul Diana în Söderköping. Deci aveați motoretă și unelte de pescuit la dumneavoastră și vaporul întârziase destul de mult.

— Da, mi-aduc aminte. Era vreme frumoasă.

— Ce ați făcut după ce v-ați urcat pe vapor?

— Cred că am servit micul dejun. Nu mâncasem nimic pentru că mi-aduc aminte că mă gândisem să mănânc pe vapor.

— Ați stat de vorbă cu cei de la masă?

— Nu, cred că am fost singur. Ceilalți mâncaseră deja.

— Și apoi? După ce ați mâncat?

— Presupun că am ieșit afară pe punte. Da, așa am făcut. Era vreme frumoasă.

— Ați vorbit cu cineva?

— Nu, am stat singur la proră. Apoi s-a servit masa de prânz.

— Ați mâncat singur și la prânz?

— Nu-mi aduc aminte. Nu prea mă interesa cu cine stau la masă.

— Vă aduceți aminte cum ați întâlnit-o?

— Nu, chiar nu.

— Data trecută ați spus că v-a întrebat ceva și că ați început să vorbiți unul cu altul.

— Da, așa e, mi-aduc aminte acuma. M-a întrebat cum se numește locul prin care trecem.

— Și cum se numea?

— Norsholm, cred.

— Și apoi a rămas acolo și a vorbit cu dumneavoastră?

— Da. Nu-mi aduc aminte prea multe din ce-a spus.

— V-a displăcut pe loc?

— Da.

— Atunci de ce-ați mai vorbit cu ea?

— Ea s-a băgat în sufletul meu. A rămas lângă mine, vorbea și râdea. Era ca toate celelalte. Fără rușine.

— Și după aia ce-ați făcut?

— După aia?

— Da, nu ați coborât pe uscat împreună?

— Ea s-a ținut după mine când eu am coborât pe uscat.

— Despre ce ați vorbit?

— Nu-mi aduc aminte. De toate. Nimic deosebit. Mi-amintesc că m-am gândit că e bine că exersez limba engleză.

— Când v-ați întors la bord, ce ați făcut?

— Nu știu. Chiar nu-mi aduc aminte. Poate că am servit cina.

— Ați stat la aceeași masă?

— Nu cred. Nu-mi aduc aminte.

— Încercați.

— Nu, chiar nu mai știu.

— V-ați întâlnit cu ea și seara?

— Mi-aduc aminte că am stat în față la proră un timp, după ce s-a lăsat întunericul. Dar atunci eram singur, cred.

— Nu v-ați întâlnit cu ea seara? Încercați să vă amintiți?

— Cred că da. Nu știu exact, dar cred că am stat pe o bancă la proră și am vorbit. Eu voiam doar să fiu lăsat în pace, dar ea mi se tot băga în suflet.

— Nu v-a invitat în cabina ei?

— Nu.

— Mai târziu, seara, ați omorât-o, nu-i așa?

— Nu, eu n-am făcut asta.

— Chiar nu vă amintiți că ați omorât-o?

— Nu. Am omorât-o?

— Da. Eu știu că ați omorât-o.

— De ce mă chinuiți? Nu mai repetați cuvântul ăsta tot timpul. Nu am făcut nimic.

— Nu vreau să vă chinui.

Ăsta era adevărul? Martin Beck nu știa. În schimb, bănuia că bărbatul e din nou în defensivă, că izolarea lui de lumea înconjurătoare e pe cale să se instaleze din nou și că după aceea i-ar fi fost mult mai greu să o străpungă, oricât s-ar fi străduit.

— Mă rog, nu e așa de important.

Privirea bărbatului își pierdu din nou claritatea, deveni temătoare și rătăcită.

— Nu mă înțelegeți, zise el confuz.

— Înțeleg. Înțeleg că nu vă plac anumiți oameni. Că vă creează repulsie.

— Nu înțelegeți? Unii oameni pot fi respingători.

— Ba da, înțeleg. În mod special vă displace o anumită categorie, mai ales femeile pe care le numiți „nerușinate”. Așa e?

Bărbatul nu zise nimic.

— Sunteți credincios?

— Nu.

— De ce?

Omul dădu derutat din umeri.

— Obișnuiți să citiți cărți sau ziare religioase?

— Am citit Biblia.

— Credeți în Biblie?

— Nu, sunt prea multe lucruri în ea care nu se pot explica și sunt trecute cu vederea.

— Ca de exemplu?

— Toate păcatele.

— Credeți că femei ca Roseanna McGraw și ca domnișoara Hansson sunt păcătoase?

— Da. Nu sunteți de acord cu mine? Uitați-vă la toate lucrurile îngrozitoare care se întâmplă în jurul nostru. La sfârșitul anului trecut am citit toate ziarele timp de câteva săptămâni și în fiecare zi erau pline de lucruri îngrozitoare. Care credeți dumneavoastră că e cauza?

— Și nu vreți să aveți de-a face cu oamenii ăștia păcătoși?

— Nu, chiar nu. Bărbatul își ținu răsuflarea o clipă și adăugă: Absolut deloc.

— Mă rog, să zicem că nu vă plac, dar nu-i așa că femei ca Roseanna McGraw și ca Sonja Hansson exercită o putere de atracție foarte mare asupra dumneavoastră? Nu vreți să le vedeți și să le atingeți? Să le atingeți trupul?

— Nu aveți dreptul să-mi vorbiți așa.

— Să vă uitați la picioarele și la brațele lor? Să le atingeți pielea?

— De ce spuneți toate astea?

— Nu simțiți nevoia să le atingeți? Să le dezbrăcați? Să le vedeți goale?

— Nu, nu, nu așa.

— Nu vreți să le simțiți mâinile pe trupul dumneavoastră? Să vă atingă?

— Taci! strigă bărbatul, aproape ridicându-se de pe scaun.

Mișcarea bruscă îl făcu să gâfâie și fața i se strâmbă de durere. Probabil că îl durea brațul rănit.

— Gata, gata. Nu e nimic ciudat în asta. De fapt, e foarte normal. Și eu mă gândesc la lucrurile astea când văd anumite femei.

Bărbatul căscă ochii mari la el.

— Vreți să spuneți că nu sunt normal?

Martin Beck nu zise nimic.

— Afirmați că aș fi anormal doar pentru că am puțină rușine în mine?

Niciun răspuns.

— Am dreptul la o viață personală.

— Da, dar nu și la viața personală a altora. Aseară am văzut cu ochii mei cum era să omorâți un om.

— Nu-i adevărat. N-am făcut nimic.

— Eu nu spun niciodată ceva de care nu sunt sigur. Ați încercat s-o omorâți. Dacă nu am fi ajuns la timp, ați fi avut viața unui om pe conștiință. Ați fi fost un criminal.

Cuvintele lui Martin Beck avură un efect incredibil asupra bărbatului, care mișcă un timp din buze fără să spună nimic. Într-un sfârșit zise, aproape imperceptibil:

— O merita. A fost greșeala ei, nu a mea.

— Mă scuzați, nu v-am auzit.

Liniște.

— Vreți să fiți amabil să repetați?

Bărbatul se încăpățâna să privească fix în podea.

— Mințiți, zise Martin Beck dintr-odată.

Bărbatul dădu energic din cap.

— Spuneți că obișnuiți să cumpărați doar ziare despre sport și despre pescuit. Dar cumpărați și reviste cu femei goale.

— Nu-i adevărat.

— Uitați că eu nu mint niciodată.

Tăcere.

— Sunt peste o sută de asemenea ziare într-un teanc ascuns lângă soba de teracotă din apartamentul dumneavoastră.

Reacția fu una foarte puternică.

— De unde știți?

— Avem oameni care vă inspectează apartamentul. Au găsit revistele lângă soba de teracotă. Au mai găsit și multe alte lucruri. De exemplu, o pereche de ochelari de soare care de fapt au aparținut Roseannei McGraw.

— Intrați ilegal în casa mea și îmi pângăriți viața intimă! De ce? După câteva secunde repetă ultima propoziție și adăugă: Nu vreau să am de-a face cu dumneavoastră. Sunteți respingător.

— Mă rog, nu e interzis să vă uitați la fotografii, zise Martin Beck. Nu e nimic rău în asta. Femeile din revistele alea arată ca oricare alte femei. Nu-i nicio deosebire prea mare. Dacă în poze ar fi fost, de exemplu, Roseanna McGraw sau Sonja Hansson sau Siv Lindberg…

— Terminați! strigă bărbatul. Nu aveți dreptul să spuneți asta, nu aveți voie să pronunțați numele ăsta.

— De ce nu? Ce ați face dacă v-aș spune că Siv Lindberg a fost și ea fotografiată în reviste de felul ăsta?

— Minți, satană!

— Amintiți-vă ce v-am spus. Ce ați face?

— Aș pedepsi… V-aș omorî și pe dumneavoastră pentru că ați spus asta…

— Pe mine nu mă puteți omorî. Ce ați face cu această femeie, cum o cheamă? Da, Siv.

— Aș pedepsi, aș, aș…

— Da?

Omul se opri din vorbit. Își tot atingea mâinile.

— Da, așa aș face, zise el.

— Ați omorî-o?

— Da.

— De ce?

Tăcere.

— Nu aveți voie să spuneți așa ceva, zise bărbatul.

O lacrimă i se prelinse pe obrazul stâng.

— Ați tăiat multe poze, zise Martin Beck calm. Le-ați tăiat cu cuțitul. De ce ați făcut asta?

— În casa mea… ați pătruns în casa mea. Ați căutat și ați spionat…

— De ce ați tăiat pozele?

Bărbatul se uită în jur neliniștit.

— La ce bun? zise el. Cum să mai trăiești dacă toată lumea…

— De ce ați tăiat pozele? se răsti Martin Beck.

— Nu vă privește! zise bărbatul isteric. Satană! Porc păcătos!

— De ce?

— Le-am pedepsit. Și o să vă pedepsesc și pe dumneavoastră.

Două minute de tăcere. Apoi Martin Beck zise prietenos:

— Dumneavoastră ați omorât-o pe femeia de pe vapor. Nu vă aduceți aminte, dar o să vă ajut să vă amintiți. Cabina era mică și strâmtă, înăuntru lumina era slabă. Vaporul trecea pe un lac, nu-i așa?

— Boren, zise bărbatul.

— Erați în cabina ei și ați dezbrăcat-o.

— Nu. S-a dezbrăcat singură. Începuse să se dezbrace. Voia să-mi dea și mie din murdăria ei. Era dezgustătoare.

— Ați pedepsit-o, zise Martin Beck calm.

— Da, am pedepsit-o. Nu înțelegeți? A trebuit s-o pedepsesc, era păcătoasă și nerușinată.

— Cum ați pedepsit-o? Ați omorât-o, nu?

— Merita să moară. Voia să mă pângărească și pe mine. Era mândră de nerușinarea ei. Nu înțelegeți! zise el țipând. Am fost nevoit s-o omor. Am fost nevoit să omor corpul ei murdar.

— Nu v-a fost teamă să nu vă vadă cineva prin hublou?

— Nu era niciun hublou. Nu mi-era frică. Știam că fac bine, a fost vina ei. O merita.

— După ce-ați omorât-o, ce-ați făcut?

Bărbatul se ghemui pe scaun și mormăi:

— Nu mă mai chinuiți. De ce trebuie să vorbim despre asta tot timpul? Nu-mi aduc aminte.

— Ați ieșit din cabină după ce a murit? Ce ați făcut?

Vocea lui Martin Beck era plăcută și calmă.

— Nu. Ba da. Nu-mi aduc aminte.

— Ea era moartă pe pat, nu-i așa? Și dumneavoastră ați fost cel care ați omorât-o. Ați rămas în cabină?

— Nu, am ieșit. Nu știu.

— În ce parte a vaporului era așezată cabina?

— Nu-mi aduc aminte.

— Era sub punte?

— Nu, era ultima în spate… ultima de la capăt… ultima de la pupă.

— Ce-ați făcut cu ea după ce a murit?

— Nu mă mai întrebați așa tot timpul, zise el plângăcios ca un copil mic. Nu a fost vina mea. A fost vina ei.

— Știu că ați omorât-o și mi-ați și spus că ați omorât-o. Ce ați făcut cu ea după aceea? întrebă Martin Beck prietenos.

— Am aruncat-o în apă, nu suportam s-o mai văd! strigă bărbatul din senin.

Martin Beck se uită calm la el.

— Unde? zise el. Unde era vaporul atunci?

— Nu știu. Doar am aruncat-o în apă.

Căzu în genunchi și începu să plângă.

— Nu mai suportam s-o văd. Nu mai suportam s-o văd, zise el monoton în timp ce lacrimile îi curgeau pe obraji.

Martin Beck închise casetofonul, ridică receptorul și sună unul dintre ofițerii de gardă.

Când ucigașul Roseannei McGraw fu scos afară, Martin Beck își aprinse o țigară. Stătea nemișcat, cu privirea pierdută.

Își frecă ochii, care îl usturau.

Luă creionul din suportul de creioane de pe birou și scrise:

GOT HIM: CONFESSED ALMOST EMMEDIATELY, IMIDIA… EMED…

Puse creionul la loc, mototoli hârtia și o aruncă în coșul de gunoi. Se hotărî să îi dea un telefon lui Kafka după ce se odihnește.

Își luă pălăria și paltonul și ieși. Pe la două începuse să ningă, și acum pământul era acoperit de un covor de zăpadă gros de câțiva centimetri. Fulgii erau mari și umezi. Cădeau din abundență, în vârtejuri lungi, lenețe, atenuau toate sunetele și făceau ca împrejurimile să pară depărtate și intangibile. Iarna își spunea cuvântul.

Roseanna McGraw venise în Europa. Într-un loc care se numea Norsholm întâlnise un bărbat care era în drum spre Bohuslän, unde voia să prindă pește. Ar fi putut tot așa de bine să fie călcată de o mașină pe Kungsgatan sau să cadă pe scările hotelului și să își rupă gâtul. O femeie pe nume Sonja Hansson nu va mai putea probabil niciodată să se simtă în siguranță sau să doarmă liniștită și fără vise, cu mâinile între genunchi, așa cum făcea ea de când era mică. De fapt, ea nu avea nimic de-a face cu toate astea. Cei din Motala, din Kristineberg și din Lincoln, Nebraska soluționaseră cazul prin mijloace care nu puteau fi făcute publice niciodată. Își vor aduce întotdeauna aminte de cazul Roseannei, dar în niciun caz cu mândrie.

Cu spatele încovoiat și fluierând ușor, Martin Beck înainta prin ceața albă și deasă către stația de metrou. Cei care îl vedeau ar fi fost poate mirați să știe la ce se gândește.

Uite-l pe Martin Beck, cu pălăria plină de nea, merge cu voie bună și cântec, merge cu joc, hei, frați de veselie! Îi scârțâie tălpile pe zăpadă, e-o noapte de iarnă, salutări tuturor, de vreți, spuneți și mergem acasă, în sudul orașului. Cu metroul. În Bagarmossen.

Era în drum spre casă.

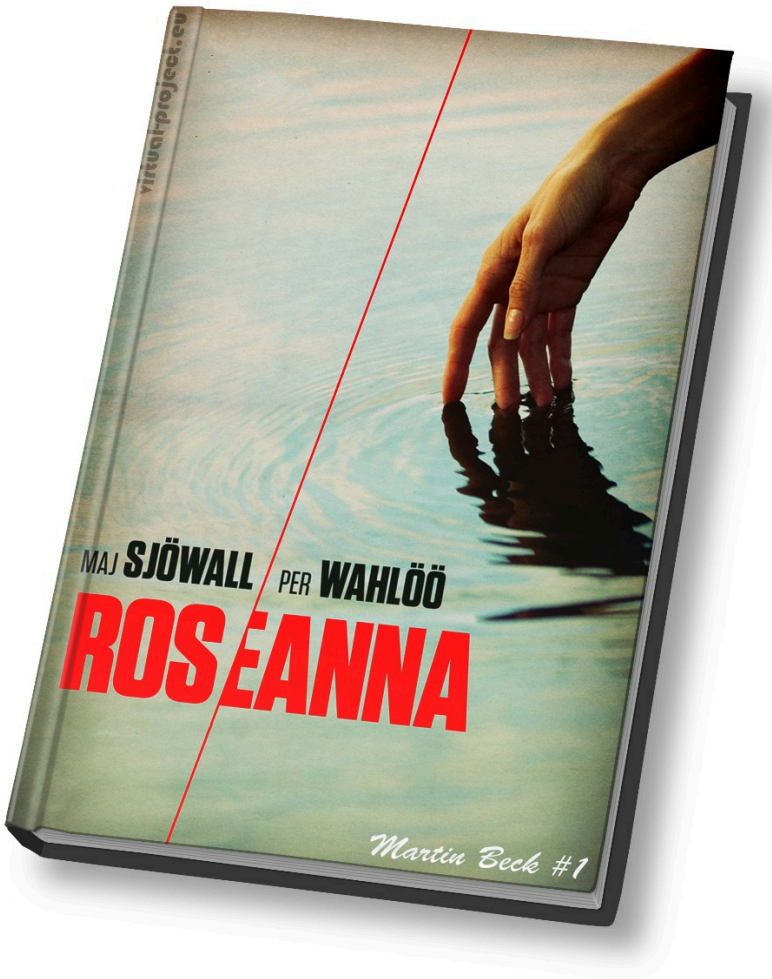

virtual-project.eu

violin

[1] Joc de cuvinte bazat pe asemănarea fonetică dintre cele două cuvinte suedeze: gripen („clește”) și grisen („porc”).

[2] Contele Baltzar Bogislaus von Platen (1766-1829), om de stat și ofițer de marină suedez; a jucat un rol important în construirea canalului Göta.

[3] „Locotenent de poliție Elmer B. Kafka, Brigada Omucideri, Lincoln, Nebraska, SUA” (en. în original).

[4] În limba engleză, confuzie bazată pe pronunția asemănătoare a sintagmelor *in a short time* („în scurt timp”) și *shot him* („l-am împușcat”).

[5] „Mormânt” (suedeză în original).

[6] „McGraw, R., dra, SUA: cabina de o singură persoană A 7” (en. în original).

[7] Sten Sture cel Tânăr (1493–1520), regent al Suediei; a murit pe lacul înghețat Mälaren, încercând să stăvilească atacul trupelor lui Christian al II-lea al Danemarcei în bătălia de la Bogesund.

[8] Numele sub care sunt cunoscute două cărți despre comportamentul sexual uman scrise de dr. Alfred Kinsey la mijlocul secolului XX: Sexual Behavior in the Human Male și Sexual Behavior in the Human Female.

[9] Act legislativ promulgat în 1914, care reglementează la nivel federal producția, importul și distribuția de narcotice în Statele Unite.

[10] „Da, da, aici sunt. Ahlberg la telefon” (germ. în original).

[11] Suită de prepoziții în limba germană.

[12] „Moșii” (en. în original).

[13] „Da, l-am împușcat pe nenorocit” (en. în original).

[14] „Nu mai e mult și o să luați o pauză” (en. în original).

[15] Fel de mâncare tradițional bazat pe carne de vită și de porc.

Table of Contents

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.
11.
12.
13.
14.
15.
16.
17.
18.
19.
20.
21.
22.
23.
24.
25.
26.
27.
28.
29.
30.

Table of Contents

1. 2
2. 6
3. 9
4. 17
5. 22
6. 38
7. 42
8. 49
9. 58
10. 63
11. 69
12. 74
13. 89
14. 98
15. 107
16. 112
17. 122
18. 128
19. 136
20. 146
21. 160
22. 165
23. 174
24. 189
25. 195
26. 200
27. 204

28. 211
29. 229
30. 236